

Ruka Teopiremã Jeju'ã ujarënh ne ja.

Rukadjwỳ ne přine Jeju'ã ajarë. Rwỳk krax kurũm ne 'ã ujarënh tẽn àbir'ãnh o ino re. Rukabê ne me kane djwỳnh. NhyM Paur Jeju'a ujarënh kadjy apỹnh me õ pyka djari'yr mrã. NhyM Ruka kõt ar mrã. Ne kam me'õbê Teopiremã me bakunĩ kadjy pi'òk no'òk ne. Teopirebê idjaerkam me'õ kêt. Kumã ne Ruka Jeju'ã pi'òk no'òk ne. Nãm přine me kute Jeju'a ujarënh kunĩkõt kuman přine kabin kam 'a kum pi'òk no'òk ne. Adjwỳnhdjwỳmã pi'òkbê *Metĩndjwỳnh* Karõ Kute Meo Baja'ã kum pi'òk no'òk ne.

Ruka Teopiremã amijarë.

¹⁻⁴ Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Ba ibê Ruka ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Me kunĩ ne me kum akĩnh ne amex jarë ba badjwỳ imã akĩnh ne wãm amã pi'òk no'òk ne.

Me krãptĩ ne me arỳm 'a pi'òk no'òk ne, Jeju me ikam ar ba'ã ne me pi'òk no'òk ne. Me kute kraxrũm noo Jeju pumũnh ne memã kabẽn'ã ujarënh, me tãm ne me me imã arë nhyM me amũ me ijuk'ã 'ã pi'òk no'òk ne.

Ba kam badjwỳ inhõkre kadjwỳnhbê,

—Be, mexkumrëx. Badjwỳ dja ba 'ã pi'òk no'òk nhyM kam mexkumrëx, ane.

Mrãmri ne ba me'yr tẽn, me kute noo Jeju pumũnhja'yr tẽn. Me'yr tẽn přine abej me kukij ne kam Jeju kraxrũm přine mỳjja kunĩ maro tẽn inomã kumẽn mar tỳx ne. Mar tỳx ne kam amã 'a pi'òk no'òk ne. Dja ba přine mỳjja kraxrũm amã kõt 'ã idjujarënh tẽn, aje přine marmã. Me kute õbê amã arënh ga aje katàt maro atëmmã ne ba badjwỳ mekõt amã 'ã pi'òk no'òko tẽn, aje omũnh ne aje amim,

—Mrāmri ne me katàt imã Jeju jarẽ, anhÿr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'òk no'òk ne.

Djakarij krabê Djuão rwÿkmã.

⁵ Be, ã, ije amã katàt Jeju'ã idjujarẽnh kadjy dja ba amã Djakarij kumrẽx jarẽn kam ijukri amã Jeju jarẽ. Mekbê idjaer nhõ pykabê Djudêjakam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh 'õ nhidjibê ne Djakarij. Nhym Djakarij nhingêt kukãmã nhidjibê ne Abij. Ne kam pròdjwÿ idjibê Ixabeu, kubê ne Arão tàmdjwÿ 'õ. Nhym bep me õ bẽnjadjwÿr nhidjibê ne Erodji ne memã nhÿ. ⁶ Nhym Djakarijmẽ prõ ar amẽ mrãnh katàt nhym Metĩndjwÿnh arkam kĩnhkumrẽx ne. Nãm ar prĩne Metĩndjwÿnh kabẽnkõt amijo ba, Metĩndjwÿnh kute memã me katàt amijo ba'ã karõjakõt amijo ban kute 'õ kudjar kêtumrẽx. ãm ar mexkumrẽx. ⁷ Nhym bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba, mjẽnme ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arÿm kubêngê:tte.

⁸⁻⁹ Be, me kute me kadjy Metĩndjwÿnh mar ne me Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam àpẽnã tẽ, apÿnh me ingêt me kajmã'ã àpẽn'ÿr ngjẽnã djãri ne me me kudjwa Metĩndjwÿnhmã àpẽnã tẽ. Nãm me ja kumrẽx mytyrwÿ 'òkam 'ÿr wadjàn kam apê:n kato. Nhym pãnh me ja ajte mytyrwÿ 'òkam 'ÿr wadjàn kam kum apê:n kam kato. Nãm ã meo anhÿro tẽ. Nhym kam mekbê Abij me ja pãnh 'ÿr wadjàn Metĩndjwÿnhmã àpẽnã ba. Nhym Djakarij, kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhkam mekõt Metĩndjwÿnhmã àpẽnã ku'ê. Nhym me kute Metĩndjwÿnhmã kikre kudjÿ djã bõr kadjy kẽn mẽre à'ak ne kurẽn kõt 'ÿr wangij nhym Djakarij kukràdjã jakõt ate Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã wadjã, kute kikre kudjÿ djã bõrmã. Ate ne me kudjwa 'ÿr wadjã ne kum kubõ.

¹⁰ Nhyṃ kute kum bôrkôt me kunĩ kikreti kabem Metĩndjwỳnhmã kaběno ku'ê. ¹¹ Nhyṃ Djakarij bôro dja nhyṃ aêrbê Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh 'ô nokam kato. Nãm tu kikre kudjỳ djà bôr djà jakỳxkôt 'ỳr kato. ¹² Nhyṃ omũn kam umar punuren kum uma ne, kute ajmã o karõ ne kum uma. ¹³ Nhyṃ kam kum,

—Djakarij, kwãrik wãnh atĩn prãm kêt. Arỳm ne Metĩndjwỳnh aje amijo adjà'wỳr ma. Dja on aprôbê Ixabeu tujarô gar amim akra my mỳ. Akra my mỳn kam kum idji Djuão jarê. ¹⁴ Dja gar tu akĩ:nhkumrêx ne. Nhyṃ me krãptĩ ar akôt kĩnhkumrêx, ar akra rwỳkkam kĩnhkumrêx. ¹⁵ Nhyṃ Metĩndjwỳnh kadjy godja akra rax ne kam kaběn mexkumrêx ne. Godja uba kangô djàkrêo kôm kêt, nàr atemã kadjwati kangô* 'ôo kôm kêt. Nhyṃ Metĩndjwỳnh Karõ raxo akra kadjwỳnhbê nhỳn ar o ba, nã tikkrekam jêt rã'ã dja Metĩndjwỳnh Karõ mrãmri o ba.

¹⁶ Nhyṃ mekbê idjaer krãptĩ dja me õ Běnjadjwỳr Metĩndjwỳnh 'ỳr amijo akêx, akra kaběnkôt 'ỳr amijo akêx. ¹⁷ Nhyṃ akra dja Běnjadjwỳr kukãm tẽ, kute memã bôx djà'ã ujarěnh nhyṃ me kute kadjy amijo mexmã dja kukãm tẽ. Nhyṃ Metĩndjwỳnh Karõ dja mrãmri o ba nhyṃ uma ne, kute mrãmri ne Metĩndjwỳnh Karõ kute Erijo ba nhyṃ umaja pyràk. Dja akra memã arê nhyṃ me nãmê me bãm akubyn kum kra jabê. Nhyṃ ate ajte memã arê nhyṃ me amakkre kêtja dja me akubyn katat mrãn arỳm ajte kaběn mexkumrêx. Dja akra ã memã ane nhyṃ me arỳm Metĩndjwỳnh kadjy amijo mex. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh Djakarimã kaběn jarěho ane.

¹⁸ Nhyṃ kam kum,

* 1:15 Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

—Gêť kon ne. Mỳjkôt dja ba akabên ma? Arỳm iprômẽ ar ibêngêtte. Djãm ar ijabatànĥ ny godja bar ikra mỳ?

¹⁹ Nĥym kam kum,

—Ba ibê Gabrijeu ne ba Metĩndjwỳnh kabem dja. Ije amã kabên jarēnhmã ne ijano ba awỳr tẽ. Mỳjja mextire ije amã arēnhmã ne ijano ga ate “Kon ne” ane. ²⁰ Aje amim ikabên mar kêtĥumrēx pãnh gêđja ga akabên kêt nĥym akra ruw. Dja akra nhõ akati 'ỳr bõx nĥym ruw ga kam iĥukri akabên, ane. Nãm ã Gabrijeu kum ane.

²¹ Nĥym me kam kapõtã te Djakarij kam ama:, te bõx nĥym me kute kukràđjã 'õ marmãn kam abenmã kum,

—Ije tõ mỳj got ar o ba? ane.

²² Nĥym kam arỳm katon te kute memã kabēnmã. Nĥym me,

—Arỳm ne Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam mỳjja 'õ pumũ, ane.

Nĥym tu ikrao memã uĥakreo djan kabên kêt mex ne.

²³ Ne kam ar àpēnh ba:n arỳm inomã kumēn kam katon akubyn ũrkwãmã tēn bõx. ²⁴⁻²⁵ Bõx nĥym kàjbê 'ãtũm nĥym kam prõbê Ixabeu tujarõn kam pijãm ne kam kikre bu'ãbit mrã. Kute amirĩt kêt'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, pijãm djaje, tujarõkam. Nãm,

—Ota Bēnjadjwỳr ipumũn kum ikaprĩn arỳm ijo mex. Jakam dja me ijã kabên kêt ne, ane.

Marij kurũm Jeju rwỳkmã kum arẽ.

²⁶⁻²⁷ Nĥym kam arỳm tujarõ'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nĥym Metĩndjwỳnh ajte kadjy mrãnh djwỳnhbê Gabrijeu jano, Marij'ỳr ano. Marij kurererkam ne kra kêtĥumrēx, me'õ 'ỳr mõr kêtĥam. Nĥym bep me'õbê Jõđje ne kum kabên kajgo, kraxje 'ỳr mõr kêt. Nĥym bep Jõđje nhingêt ne Dawi. Apỳnh ne me õ pyka nĥym bep tu pyka abenã tỳm nhidjibê ne Garrêja.

Nhym bep kam krī 'õ nhidjibê ne Nadjare. Krī jakam ne Metĩndjwỳnh Marij'ỳr Gabrijeu jano. ²⁸ Nhym arỳm 'ỳr tẽn bõx ne kum,

—Marij, djām ga? Metĩndjwỳnh ne arỳm akam ukaprĩn ajo ba, ane.

²⁹ Nhym Marij Gabrijeu kabẽn man axwe amikam umar ne õkre kadjwỳnhbê amim,

—Mỳj kabẽn got ja? ane.

³⁰ Nhym kam kum,

—Kwãrĩk wãnh, Marij, atĩn prãm kêt. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh akam kĩnhkumrẽx. ³¹ Ota, dja ga on atu-jarõn kam akra my mỳn kam kum Jeju jarẽ. ³² Godja akra bẽnjadjwỳr rax ne ar meo ba nhym kam me 'ã abenmã kum, “Metĩndjwỳnh pymati kra”, ar o ba. Gêdja Bẽnjadjwỳr Metĩndjwỳnh Jeju'ã bẽnjadjwỳr rax mẽ nhym kam ar meo ba. Ingêt bê Dawi bẽnjadjwỳr rax djõ'ã dja rax ne ar meo ba. ³³ Tãm godja tũmrãm mekbê idjaer kadjy bẽnjadjwỳr ne ar meo ba. Dja bẽnjadjwỳr rã'ã rã'ãn ar meo ban o ino rer kêt kumrẽx, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh kum ane. ³⁴ Nhym kam kum,

—Godjãm me'õ iwỳr mõr kêtjakam ba ije ikra mỳnhmã. Mỳj godja imã ikra dji? ane.

³⁵ Nhym kam kum,

—Metĩndjwỳnh Karõ dja awỳr ruw. Metĩndjwỳnh pymati Karõ dja awỳr ruw. Djãm tãwãbê mỳjja tỳx? Ta gêdja tu amã akra jadjà nhym akurũm kato. Ne kam prĩrerũm mrãmri mexo tuknĩn mexkumrẽx. Kam axwe 'õ kêt kumrẽx. Nhym me kam kum Metĩndjwỳnh Kra jarẽ.

³⁶ Ota anhõbikwa Ixabeu te kubêngêtte ne arỳm tu-jarõ. Me kute Ixabeumã kra kêt jarẽnh ar o baja ne arỳm tujarõ. Adjwỳnhdjwỳ ne kra my wajêt nhym arỳm jêt'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut.

³⁷ Djãm Metĩndjwỳnhbê mỳjja 'õ bipdjur got? ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh kum ane. ³⁸ Nhym kam kum,

—Ă, mrãmri. Ibê Metĩndjwỳnh nhõ àpênh tũm. Gora gê akabênkôt ã ijo ane, ane. Marij ã kum ane nhym arỳm mã kurũm tẽ.

Marij Ixabeu'ỳr bõx.

³⁹⁻⁴⁰ Nhym kam Marij no kator mex ne mã Ixabeu'ỳr tẽ, kute omũnhmã 'ỳr tẽ. Pykabê Djudêjakam krĩ 'õ'ỳr tẽ. Kam ne krãnh kumex. Nhym tẽn bõx ne Djakarimẽ Ixabeu ar ũrkwãmã wadjàn kam Ixabeumã kabẽn. ⁴¹ Kum kabẽn nhym Ixabeu kute kabẽn marmẽ ro'ã kraja Marij kabẽn man kam kĩnh ne kàjmã amijã te. Nã tikkrekam kàjmã amijã te.

Nhym kam Metĩndjwỳnh Karõ raxo Ixabeu kadjwỳnhbê nhỳn ar o ba ⁴² nhym kàj bê kabẽn ne kum,

—Metĩndjwỳnh ne arỳm ajo kĩnh, me nire kunĩ kuràm ajo kĩnh ne. Ne atikkrekam akra jêtjadjwỳ o kĩnhkumrẽx ne. ⁴³ Xô kum djãm ibẽnjadjwỳr rax ne Metĩndjwỳnh kute ijo kĩnhmã iwỳr inhõ Bẽnjadjwỳr nã jano? ane. Arỳm ne inhõ Bẽnjadjwỳr nã iwỳr bõx ba arỳm ikĩnhkumrẽx ne. ⁴⁴ Ê, ga imã akabẽn, ba akabẽn ma nhym kam ikra kĩnhkumrẽx. Itikkrekam jêtja kĩnhkumrẽx ne kam kàjmã amijã te, ba kam amã ikabẽn jarẽ. ⁴⁵ Ô kwep akĩnhkumrẽx. Bẽnjadjwỳr ne arỳm amã kabẽn ga tu amijã akra kamnhĩxkumrẽx ne amim, “Mrãmri, Metĩndjwỳnh kabênkôt dja ikra rwỳkkumrẽx”, ane. Kam ne ga akĩnhkumrẽx ne. Nãm ã Ixabeu Marijmã ane.

Marij kute Metĩndjwỳnhmã mex jarẽn.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nhym kam Marij kutã kum kabẽn ne kàjmã Metĩndjwỳnhmã rax jarẽnho dja, ne,
—Dja ba mã Bẽnjadjwỳrbê Metĩndjwỳnhmã rax jarẽn kôt kum amikĩnh jarẽ.

Metĩndjwỳnhbê ipytàr djwỳnhkam ne ba ikĩnh raxkumrêx, ikadjwỳnhbê ikĩnh ne kam kum amijarê.

⁴⁸ Metĩndjwỳnh ta ne kum ikaprĩn ijo amiptàn kam imã kĩnh jadjà.

Djãm adjàkam irax tũm? Xô kum kati, ingrire. ãm ibê õ àpênh kajgokumrêx. Ingridre nhym kam tu Bẽnjadjwỳr ijo amiptàn kam imã ikĩnh rax jadjà.

Jakam dja kamingrãny amũ aben nhijuk'ã abenmã ikĩnh jarêho tẽ, ikĩnh rax jarêho tẽ.

⁴⁹ Ga prĩne kute ijo kĩnhja pumũ. Djãm Metĩndjwỳnh rerek got? Axwe tỳx. Ga kute mỳjja pumũnh kêt imã o amirĩtja pumũ.

O ne imã ikĩnh jadjà. Mrãmri ne tãwã mexkumrêx. Nãm mexo uma.

⁵⁰ Ne mekam ukaprĩkumrêx. Me kute Metĩndjwỳnh kabên mar ne kôt kute ar amijo baja mekam ne ukaprĩ.

Nhym kamingrãny amũ me banhijuk'ã amũ maro tẽ nhym Metĩndjwỳnh me kamdjwỳ ukaprĩ, me banhijuk'ã me kamdjwỳ ukaprĩ tẽ.

⁵¹ Bep me kute amijo àmraja, me kute õkre kadjwỳnhbê, “Ba ne ba ibẽnjadjwỳr rax, ba ne ba irax”, anhỹrja, memã ne arỳm amimao pôx ne kàjbê me kumẽ.

⁵² Ne me bẽnjadjwỳr rũnh memã ỹrja me tãm ne tu arỳm meo kâtãm ne, ne kam pãnh me kute amijo kâtãmja, me kute amijo àmra kêtjao bẽnjadjwỳr rũnh ne.

⁵³ Ne kam ajte me õ mỳjja kêt, me kum prãmja ne mỳjja nextireo memã ajne ne o me kĩho ba.

Ne kam pãnh me õ pi'ôk kaprĩ rũnh, me õ djwỳ krãptĩja arỳm meo ajkên aminêje me ano nhym me ỹkam ar ba.

⁵⁴ Metĩndjwỳnh kute amrêbê me bakukãmãremã katàt arěnhkôt ne arỳm me baman kum me bakaprĩ.

Ne me babê idjaer, me babê õ àpěnhja ne kum me bakaprĩn me bawỳr ruw ne amikôt me bajo mōn me bajo djuw mex ne ar me bajo ba.

⁵⁵ Amrêbê ne me banhingê Abraãomã kaběn ne kum kaprĩ, me bakajmã'ã kum kaprĩ ne kam kôpdji'ã me baman kum me bakaprĩ. Dja kum me bakaprĩ rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã Marij kum kaběno ane. ⁵⁶ Ne kam Ixabeu kuri dja: nhym kam 'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne ikjêkêt nhym arỳm mã tễ, mã õ pykamã těn bôx.

Djuão rwỳk'ã ujarěnh.

⁵⁷ Nhym kam Ixabeu kra rwỳk djà nhõ akati arỳm 'ỳr bôx nhym kam kra my ruw. ⁵⁸ Nhym kam õbikwa kuman arỳm kĩnhkumrěx. Nhym atãri ar ỳrkwãkam me jadjwỳ kuman kam kôt kĩnhkumrěx. Metĩndjwỳnh kam ukaprĩ raxkôt kuman kam kudjwa kĩnhkumrěx ne. ⁵⁹⁻⁶⁰ Nhym kam arỳm kra rwỳk'ã pi'ôk kamrêk pydji nhym me kute my nhinhu kà krã'ymã bit kute kum Djakarij jarěnhmã, bit kute kum bãm nhidji jarěnhmã nhym nã memã kum,
—Xô kum kati, idjibê ne Djuão, ane.

⁶¹⁻⁶² Nhym me kam kum,

—Je tô mỳkam? Nhỹnh ne anhõbikwa 'õ ã idji ane? anen kam bãm'ỳr akěx ne kum ikrao ajakre. Idji jabej kukjêr kadji ne me bãmã ikrao ajakre.

—Mã ne aje kum idji jarěnhja kute? ane.

⁶³ Nhym kam bãmja kute memã idji no'ôk kadji mỳjja'ã me ku'uw nhym kam me kum o tễ nhym kam memã idji no'ôk ne,

—Idjibê ne Djuão.

Nhym me omũn kam ari aben pumũn abenmã kum,

—Je tô mỳkam? Mỳj got ja? ane.

⁶⁴ NhyM Djakarij kute idji no'ôkmě ro'ã arým ajte kaběn ne kam Metĩndjwỳnhmã mextire jarěnho dja. ⁶⁵ NhyM kam ar õ krôkam me ja tĩn prãm ne kam abenmã arěnho ipôk ne. Pykabê Djudêjakam apỳnh krãnhrekam me õ krĩkam ne me abenmã arěnho ipôk ne. ⁶⁶ NhyM me kam kuma:n ar o ba, Metĩndjwỳnh kute ar krao bakam ne me mar ar o ban kam abenmã kum,
—Mã gêdja abatành ne kute? ane.

Djakarij kute Metĩndjwỳnhmã mex jarěnh.

⁶⁷ NhyM kam Metĩndjwỳnh Karõ raxo bãmbê Djakarij kadjwỳnhbê nhỳn ar o ba nhyM amũ Metĩndjwỳnh djô'ã kaběn jarěnho dja ne Jeju kumrěx'ã ajarě. Jejubê bẽnjadjwỳr rax ne kubê mekbê idjaer pytår djwỳnh'ã ajarě. Ne kam ijukri Djuão jarě. NhyM bep Jeju kumrěx ne 'ã ajarě ne memã kum,

⁶⁸ —E kum me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwỳr mexkumrěx.
Ba gop me amã me banhõ Bẽnjadjwỳr, me banhõ Metĩndjwỳnh mextire jarě.

Mỳkam? Bir, nãm ta õ me ba djwỳnh'ỳr ruw, kute me bapytårmã ne me bawỳr ruw.

⁶⁹ Kute umao ar me bapytår ne me bajo ba kadjy ne arým me bamã me bapytår djwỳnh jano. Ingêt kukãmãre ne Dawi, õ àpěnh tũmjã.

Ingêt kukãmãrebê Dawi jabatành djàkam ne me bakadjy nõ.

Abatành ne kute umao me bapytår ne ar me bajo ba kadjy arým ingêt jabatành djàkam nõ.

⁷⁰ Me kute Metĩndjwỳnh kaběn jarěnh djwỳnh kaběn kôtô. Amrěbê ne Metĩndjwỳnh kute kaběn jarěnh djwỳnh mexkumrěx jamã kaběn jarěnh kôt ne arým me bamã ano.

⁷¹ Kute me bakurê djwýnhbê me bapytàrmã, me kum me bakurê ne kute me bajo bajabê me bapytàrmã ne Metĩndjwýnh me bawýr ano.

⁷² Nãm me bakukãmãremã kabẽn pydjın arẽn memã kum, “Dja ba imã me akaprĩ”, ane.

Dja ba amikabẽn mexja mã kuman o ibiknor kêt, ane ne kam kêt me bawýr ano.

⁷³ Nãm ã me bakukãmãrebê Abraãomã kabẽn pydjın arẽnho anen kam katàt kêt kuma.

⁷⁴ Kute me bakurê djwýnhbê me bapytàr, gu me badjumar mex ne arek ar baban kum badjãpênhmã.

⁷⁵ Me bamextire ne katàt bamrãnh ne kum badjãpênhmã. Me batĩnri Metĩndjwýnh kabem kribêm ar me babao rãm ne mũ jamã ne kum arẽ.

Nãm ã Abraãomã kabẽn jarẽnho anen kam katàt kêt kuman me bawýr me bapytàr djwýnh jano, Bẽnjadjwýr jano, ane.

Nãm ã Djakarij memã Jeju jarẽnho anen kam ajte kramã kabẽn jarẽ, krabê Djuãomã 'ã karõ, Djuão Jeju kukãm tẽmmã 'ã kum karõ ne kum,

⁷⁶—Bep ga, akmere, ga dja ga Bẽnjadjwýr kukãm tẽn kutêp me akre gê me kuman Bẽnjadjwýr kam amakbê katàt amijo ba.

Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwýrmã katàt pry djırja pyrãk. Gêdja me ajã,

“Metĩndjwýnh Pymati kabẽn jarênh djwýnh ne ja”, ane.

⁷⁷ Nã, ga dja ga kukãm tẽn memã arẽ. Ta kute õ me ja pytãr ne ar meo bamã memã arẽ. Mã ne me bapytàr o?

Apýnh me bajaxwe djãri kute tu o bingrãnh ne me bakam ngryk kêt mã. Kute ã ukaprĩkêt me bapytãro anhýrmã.

⁷⁸ Mrãmri ne me Batĩn djwỳnh kum me bakaprĩ rax ne. Ne kam kàjkwa kurũm me bapytår djwỳnh me bawỳr ano.

Kute me bamã irã djà pyræk. Kute mrãmri ne myt kute me bamã irãn kute me bakurwỳja pyræk ne me bawỳr ano.

⁷⁹ Me kum tyk pyma, me tĩn prãmja ne me kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam me krĩja pyræk.

Nhym bep me bapytår djwỳnh dja me jamã tĩn prãmõ ajngrà. Ga akati kute akamàt kô nhipõnhja pumũ.

Dja ã me bamã me batĩn prãm, me bamã batyk pyma ã o bingrànho ane gu me kam badjumar mexkumrẽx ne ar baba. Tãm ne ja.

Nãm ã Djakarij kramã 'ã karõo ane, Jeju kukãm tẽm ne kute kutẽp me akremã.

⁸⁰ Nhym kam kra arỳm kàjmã krã tẽn kam Metĩndjwỳnh kabẽnkõt amijo ba. Kute kõt amijo ba rã'ãn abatãnh. Ne kam kapõt kukritkam ar ba. Õ akati kutẽp ne kapõt kukritkam ar ba. Kute mekbê idjaermã amijo amirĩt nhõ akati amiwỳr kam amakbê kapõt kukritkam ar ba.

2

Jeju rwỳk'ã ujarẽnh.

Mat 1.18

¹ Nhym kam bẽnjadwỳr raxbê Xedja Agujtu memã kabẽn jarẽ. Xedja Agujtu ne me kunĩmã nhỹ. Nãm memã kabẽn jarẽn memã kum,

—Me akunĩ, pyka kunĩkõt dja ga me anhingẽt nhõ pyka'ỳr aba gẽ me me anhidji'ã pi'òk no'òk, ba ije me ajã akre kadjy, ane. ² Me kute me idji'ã pi'òk no'òko kutewa kadjy ne ja. Nhym Xirẽnhu, bẽnjadwỳr bajtem, pykabê Xirijkam memã nhỹ. Kam ne me kute bẽnjadwỳr raxbê Xedja Agujtu kabẽnkõt me idji'ã no'òkmã.

³ Nhyam kam me kunĩ ap̃nh krĩ djàri'ỳr ajmà. Ap̃nh me ingêt nhõ pykakam abatànhdjari'ỳr ajmàn kam bõx. Bõx nhyam me kam me idji'ã pi'òk no'òko tẽ.

⁴⁻⁵ Nhyam kam Jòdjemẽ Marij ar adjw̃nhdjw̃y me kudjwa ingêt nhõ pyka'ỳr tẽ, ingêt bê Dawi rwỳk djà'ỳr ne ar tẽ. Arỳm ne kum kabẽn ne. Kraxje 'ỳr mõr kêt rã'ã. Nãm kum kabẽn kajgo. Tu pyka abenã mẽnhdjidjibê ne Garrêja ne kam ap̃nh ne krĩ djari idji. Garrêjakam krĩ nhidjibê ne Nadjare. Kurũm ne ar tẽ. Marij arỳm tujarõ tỳx nhyam ar tẽ. Atemã ajte pyka 'õ tu abenã tỳm nhidjibê ne Djudêja. 'Ỳr ne ar wabi ne kam tẽ:n kam krĩbê Berẽ'ỳr bõx. Ingêt bê Dawi rwỳk djãmã tẽn bõx, õ pyka nhidjibê Berẽmã tẽn bõx, me kute ar idji'ã pi'òk no'òkmã. ⁶⁻⁷ Nhyam kam me kumex ne prĩne Ar kubê kikre kre jaê. Nhyam kam kra rwỳk djà nhõ akati arỳm 'ỳr bõx nhyam kra my ruw. Kra kutewa ne ruw. Nhyam Marij kubêkào kupun o tẽn mryti djàkur djàkam kudji, me kute prĩne Ar kubê kikre kre jaêkam.

Mry pumũnh djw̃nh Jeju'ỳr bõx.

⁸ Nhyam krĩ nokà'ã ne mry nhõ kapõt. Nhyam arỳm akamàt. Nhyam kam mry nhõ kapõt kam ar kute mry pumũnh djw̃nhja õ krit pumũnho dja. ⁹ Nhyam kam Metĩndjw̃nh kadjy mrãnh djw̃nh ar nokrekam kato nhyam Metĩndjw̃nh jadjẽnhdjĩne ar kurwỳ ne arkum ipòk ne. Nhyam arkum uma ne kam madjà tertet ne.

¹⁰ Nhyam kam kadjy mrãnh djw̃nh arkum,

—Kwãrik wãnh, ar amã uma kêt. Ota ba ije ar amã mỳjja mex jarẽnhdjãmã tẽ. Ě, me akĩnh djà ne arỳm me akadjy kato. Me akunĩ akĩnh kadjy, akĩnh raxmã. ¹¹ Ě, akamàt ja tãm kam ne me apytàr djw̃nh arỳm me akadjy ruw. Dawi nhõ pykakam ne ruw. Kubê ne Kritu, kubê ne Bẽnjadjw̃y djw̃nh. ¹² Tãm ne ajbir rwỳk nhyam nã kute kubêkào

kupun mryti djàkur djàkam irwã. Kute kubêkào kupun mryti djàkur djàkam irkôt dja gar kum akaton kam omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh arkum ane.

¹³ Nhym kam ar aêrbê kàjkwa kurũm Metĩndjwỳnh me ano, amikadjy mrãnh djwỳnh jano nhym katon kumex, kumrêx kator jakôt ne me katon kumex ne kam Metĩndjwỳnhmã mextire jarêho kumex ne mry pumũnh djwỳnhmã o amra,

¹⁴ —Kàjkwakam ne Metĩndjwỳnh me: xkumrêx, tỳ: xkumrêx, uma: kumrêx.

Gora gê me kunĩ kàjmã kum mex jarêho tẽ. Arỳm ne pykakam me wãmã umar mex jarẽ.

Gora gê õ me wãkam kĩnhwã umar mex ne ar ba, ane.

¹⁵ Nãm ã Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh anen kam mã ar kurũm kàjkwamã wabi. Nhym kam ate mry pumũnh djwỳnh abenmã kum,

—Gêtô gwaj gop Berẽmã mõn goja karàkôt omũ. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute gwaj bamã arẽnhja pumũ, anen kam 'ỳr prõt ne. ¹⁶ Prõt ne Marijmẽ Jôdje ar'ỳr kato nhym mryti djàkur djàkam nõ, ngrire ne nõ nhym ar omũ.

¹⁷ Nõrkôt omũn kam memã arẽho ajkate. Kadjy mrãnh djwỳnh kute mry pumũnh djwỳnhmã arẽnhja, kute Marij kra jarẽnhja ne me memã arẽho ajkate.

¹⁸ Nhym me kuman kam abenkam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mỳj gotja? Mỳkam got Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnhja katon kumex? anen ari aben pumũnho akẽx.

¹⁹ Nhym bep ãm Marij ta kute kraxkôt mar ne amikam mỳjja kunĩ ma: ro tẽn 'õo biknor kêt ne.

²⁰ Be, nhym kam mry pumũnh djwỳnh kapôt mã akẽx. Kadjy mrãnh djwỳnh kute arkum arẽnhkôt ne ar karà nõrkôt omũ. Kõnh ne arkum kudji nhym ar mỳjja kunĩ

pumũn kuman kam Metĩndjwỳnhmã mex jarẽnho mõi. Ne kàjmã kum rax jarẽnho mõi kum,

—Metĩndjwỳnh, gajbit ne ga apydjin adjukapri, amex, arax, atỳx, anhỳro mõi.

Ar kute Metĩndjwỳnhmã Jeju djar.

²¹ Nhyam kam arỳm 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyam ar my nhinhu kà krãtan kam ajte kum idji Jeju jarẽ. Tikkrekam jêt kêttri Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh kute kum idji jarẽnha ne kum arẽ. ²²⁻²⁴ Nhyam kam akati krãptĩ nhyam ar krĩraxbê Djeruxarẽ'ỳr o tẽ. Ar kute Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Metĩndjwỳnhmã armã ne ar o tẽ. Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òkkam ne memã,

“Me akra my kutewa gêdja axidjuw ga me Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã me umjuw, kute o aminhõmã”, ane.

Kõt ne ar kute Djeruxarẽmã Jejuo tẽm ne kum armã. Ar adjwỳnhdjwỳ kute Metĩndjwỳnhmã mry bõrmã. Arỳm ne Marij kamrõ ngràn kam kute Mõjdjê kukràdjãkõt Metĩndjwỳnhmã mry djàr ne kum õrmã. Amrêbê ne Mõjdjê Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“Ë, dja ga me akamrõ ngràn kam Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã tutte amẽ agan kum angã, nàr tutti no tỳr nyre amẽ abĩn kum aga”, ane.

Jakõt ne ar kute kum àr ne õr nhyam nãja akubyn Metĩndjwỳnhmã mex ne õ kikretimã àrmã Djeruxarẽmã o tẽ.

²⁵ Nhyam bep Djeruxarẽkam me'õ mybê Ximião. Mrãnh katãt ne Metĩndjwỳnh kabẽnkõt ar amijo ba. Nãm arek mekbê idjaer pytãr djwỳnh, memã kapri rẽn djwỳnh, Kritukam ama. Nhyam Metĩndjwỳnh Karõ ar o ba. ²⁶ Ar o ban kam arỳm kum,

—Ĕ, atĩn rã'ã dja ga Metĩndjwỳnh kute anorja'ȳr bõx ne omũ. Kute me apytãrmã ne ano, kubê ne Kritu, tãm dja ga omũ, anhytã 'ȳr bõx ne anoo omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh Karõ Ximiãomã ane nhym kuman ar o ba.

²⁷ Ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ȳr tẽ. Metĩndjwỳnh Karõ ne ano nhym tẽ. Kumrẽx ne ar kukãm tẽn bõx. Nhym Jeju nãmẽ bãm arkõt 'ȳr o bõx. Ar kute me amikukràdjã tũmkõt Metĩndjwỳnhmã armã ne ar 'ȳr o tẽn o wadjã. ²⁸ Nhym Ximião omũn kumȳn kam Metĩndjwỳnhmã mextire jarẽn kum amikĩnh jarẽn kum,

²⁹ —Bẽnjadjwỳr djwỳnh, jakam dja ga on imã ityk nhõ akati jarẽ, ba ibê anhõ àpênh dja ba wãm awỳr tẽ, aje imã arẽnhkõt.

Arỳm ne ba omũn arỳm ikĩnhkumrẽx ne arỳm idjumar mexkumrẽx ne. Jakam dja ba idjumar mexbê ty, aje imã arẽnhkõt.

³⁰ Ga ga arỳm me utàr djwỳnh jano ba inoo omũ.

³¹ Anhỹr djwỳnhrà m aje arẽnhja ne ga arỳm memã o akato nhym me kunĩ pyka kunĩkõt omũ.

³² Me utàr djwỳnhja ne kute a'u pyràk. Dja apỹnh me bajtemja no bõ nhym me katàt mrã.

Nhym kam ajte me ibê idjaermãdjwỳ kĩnh jadjã. Kõt dja me me imã me ikĩnh jarẽ, me irax jarẽ, ane.

Nãm ã Ximião Jeju'ã ujarẽnh ane. ³³ Nhym kam bãmmẽ nã ar kuman kam abenkam no tyn aben pumũnhõ dja.

³⁴ Nhym kam Ximião jãm aro akẽx ne Metĩndjwỳnhmã aro a'uw ne kum,

—Dja ga aro kĩnh ne adjukaprĩkõt aro djuw mex ne arkum umar mex jarẽ gẽ ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jãm nãjao akẽx ne kum,

—Ota arỳm akra kute meo bikjêrmã bõx. Me babê idjaer kwỳ dja me kum kurên kam kõt amijo ajkẽ. Dja te kute memã Metĩndjwỳnhõ amirĩtmã nhym me mã aprỳ. Nhym

bep me bakwỳ dja gu me mã bamã abên kam amiptàn kôt ar amijo baba. ³⁵ Nhym akra ta dja ar mekmã apôx ba. Godja me ôkre kadjwỳnhbê amim mỳjja'ã karō nhym akra ta tu ar memã apôx ba. Ga gadjwỳ akra djô'ã akaprĩ rax ne akra ma: ne. Kute mrãmri ne nànhre kute gadjwỳ anhōpôkkam akaprĩ pyræk, ane. Nãm ã Ximião anhỹr djwỳnhrà m kum arênhō ane.

³⁶⁻³⁷ Nhym kam me'õ nibê Ana adjwỳnhdjwỳ ar'ỳr bôx. Kubê Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnh 'õ, Panuwe kra, mekbê Axer 'õ. Nãm 'uwtĩ. Amrêbê ne mjên 'ỳr mō nhym 'ã amex amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt nhym arỳm kubê ty. Nhym kam 'uwtĩn arỳm kubêngê:xte. Arỳm 'ã amexbê 84. Nãm Metĩndjwỳnh nhō kikretikam ku'ên kator kêt kumrêx ne tu Metĩndjwỳnh mã àpênho dja. Akamãtmê akati kunĩkôt ne kum kabêno ku'ên kadjy amijajbu. ³⁸ Ne kam kum ajmã ar'ỳr bôx ne Jeju pumũn kam Metĩndjwỳnh mã amikĩnh jarênh kum ukaprĩ jarê ne kam ajte me kute kam amakjamã Jeju jarê. Me utàr djwỳnh bôx ne kute me kurê djwỳnhbê akubyn me õ krĩraxbê Djeruxarê pytàrmã ne me kam ama. Memã ne Ana,

—Arỳm ne bôx. Arỳm ne me bapytàr djwỳnh bôx, ane. Nãm ã Ana me kute kam amakjamã arênhō anen kam ajte mã wadjà.

³⁹ Nhym kam Marijmê Jôdje ar Bênjadjwỳr djwỳnh kukràdjà kunĩkôt arỳm mỳjjao tẽn inomã kumên kam akubyn pykabê Garrêja'ỳr tẽn kam ar õ krĩbê Nadjarekam bôx. ⁴⁰ Nhym kam kra kàjmã krã tẽn kam ĩ tỳx tẽn. Tẽn tẽn ĩ arỳm abatành ne kam no mexkumrêx nhym kam Metĩndjwỳnh kam kĩnhkumrêx ne mã o djuw mex.

Jeju Bãm nhō kikretikam ỳr.

⁴¹ Nhym na mê gaga mrãnh kunĩkôt Jeju nãmê bãm ar Djeruxarê mã mrã. Me kute aben pydjĩn kute

Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akati mar ne õ kwỳ krẽn rax kadjy ne ar 'ỳr mrã. ⁴²⁻⁴³ Nhyim ajbir Jeju nõrny. Arỳm 'ã amexbê 12. Nhyim ar kunĩ mekõt ajte me kute aben pydji'ỳr wabin me'ỳr bõx ne mekõt ar õ kwỳ krẽn ba, Jejumẽ. Nhyim me kam o ino re nhyim nãmẽ bãm ar akubyn õ krĩmã tẽ. Tẽn kam pry konenh te abej aprã. Nhyim be nãm nõrnyja, arek Djeruxarẽkam ar ba nhyim nãmẽ bãm ar kute mar kêt. ⁴⁴ Nãm kute atemã me'õ arkõt mã tẽn pyræk. Nhyim 'ã akati pydji nhyim ar te õbikwakam abej aprã. ⁴⁵ Ne kam kute Djeruxarẽkam ajte abejmã akubyn tẽ. Tẽn bõx ne kam te: ajte abej nhyim 'ã akamàt. ⁴⁶ Nhyim akati kêt nhyim ar te ajte abej.

Nhyim kam akati nhyim kam ar Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam kum kato. Nhyim me ipòkri nhỹ, Mõjdjê kukràdjà jarẽn djwỳnh nhipòkri nhỹ, me kabẽn maro nhỹn kam me kukjêro nhỹ. ⁴⁷ Nhyim me Jejukam no tyn nhỹ. Nãm tu me aêrbê prĩne mỳjja ma. Nhyim me jadjwỳ mỳjja jabej kukjêro nhỹ nhyim no mexkõt katàt memã mỳjja jarẽnho nhỹ. Kam ne me kam no tyn nhỹ. ⁴⁸ Nhyim nãmẽ bãm ar mekõt omũn kam mekõt kam no tyn dja. Nhyim nã kum,

—Akmere, mỳkam ne ga ar ibê ã anhỹr aba? Nã bãm abãmmẽ ar te ajabej aprãn axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrã, ane.

⁴⁹ Nhyim kam kum,

—Mỳkam ne gar ijabej ar mrã? Djãm ar aje imarja kêt? Arỳm ne ba Ibãm nhũrkwão inhũrkwãn kam idjapênhmã, ane. ⁵⁰ Nhyim ar kute kabẽnja mar kêtukumrẽx. Ne te kute marmãn kam õkre kadjwỳnhbê,

—Mỳj kabẽn got ja? ane.

⁵¹ Nhyim kam arkõt tẽ, arkõt Nadjarekam tẽn bõx ne kam ar kabẽnkõt ar amijo ba. Nhyim bep nãja ne mỳjja kunĩ man kum kĩnh ne. ⁵² Nhyim bep Jeju ta adjàkamã no

mex tũm ne amũ no mexo amikamẽnho tẽn kam ĩ abatànħ mex ne. Nnym Metĩndjwỳnh kam kĩnhkumrẽx. Nnym mebêngôkredjwỳ* kam kĩnhkumrẽx ne.

3

Ngômã me angjênh djwỳnhbê Djuão.

Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19

¹⁻² Nnym bep Djuão kapôt kukritkam ar ba. Djuão, Djakarij kraja ne kapôt kukritkam ar ba. Nnym kam Metĩndjwỳnh kum kabẽn ne.

Be, nnym bep bẽnjadwỳr raxbê Xiberu Xedja. Me bẽnjadwỳr kunĩ kuràm rax ne me kunĩmã nhỹ. Ne kam amidjô'ã me kwỳ'ã bẽnjadwỳr rẽ. Nãm pykabê Djudêjakam me ja kadjy Põxu Piratu'ã bẽnjadwỳr mẽ, kubajtem. Ne kam ajte pykabê Garrêjakam me ja kadjy Erodji'ã bẽnjadwỳr mẽ. Ne kam ajte pykabê Iturejmẽ Tarakônikam me ja kadjy Piripi'ã bẽnjadwỳr mẽ. Erodji kamybê Piripi'ã bẽnjadwỳr mẽ. Ne kam ajte pykabê Abirênkam me ja kadjy Rixanij'ã bẽnjadwỳr mẽ. Nnym ar kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadwỳr raxbê Ananhmẽ Kajbajmẽ ar ar meo ba. Nnym arỳm Xiberu Xedja memã ỹr'ã amexbê 15 nnym ô'ã ar bẽnjadwỳr nyreja arỳm memã krĩ.

Nnym kam Metĩndjwỳnh Djuãomã kabẽn ne. Djuão kapôt kukritkam ar bajamã kabẽn ne. ³ Nnym kam kabênkôt ngôbê Djodãokam ar mrã. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memã kum,

—On me amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx gẽ me ajaxweo aknon me

* ^{2:52} Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngôkre kute mrãmri ne apỹnh me õ pyka djari kunĩkôt me kunĩ bêngôkre pyræk. Kubẽ kà jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngôkremẽ ne me kunĩ bêngôkre.

akam ngryk kêt. Ba kam on ngônhmã me ajangiê, me aje ajaxwemã anhirerkôt me kute me amar kadjy, ane.

⁴ Amrêbê ne anhÿr djwÿnhràm Metïndjwÿnh kabên jarênh djwÿnhbê Idjaij ne 'ã pi'ôk no'ôk ne memã kum, “Me'ô dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ë, me on Bënjadjwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute me bënjadwÿr rÿnh kutêp pryô mex ne kute memã katàt pry jadjwÿrja pyræk.

⁵ Nãm me inuw kunïo amrà ne kam krãnhre rÿnhmê kryremê, kunï abenãnh imök rê nhym pyka aben pyræk ne ikwã.

Nhym pry nhirô nhym me katàt adjuw. Ne pyka karôt-djwÿ prÿne katen o aben pyræk nhym mêkumrêx ne ikwãja pyræk.

Dja me ã Bënjadjwÿr djwÿnhràm axwemã irer ne katàt amijo bao ane.

⁶ Nhym me kunï dja me Metïndjwÿnh kute me utàrkôt me omũ', ane.”

Nãm ã anhÿr djwÿnhràm Idjaij memã arênhô ane. Kôt ne Djuã Bënjadjwÿr kukãm katon me akre ar o ba, nhym me kwÿ rax ne me mrãmri axwemã iren katàt amijo ba.

⁷ Nãm Djuã me akre ar o ba nhym me itepato 'ÿr bao ku'ê. Kute ngônhmã me angjênhmã ne me 'ÿr bao ku'ê. Nhym kam memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Me ajaxwekam abê kangã. Mÿj me'ô ne me amã Metïndjwÿnh ngryk nhô akati jarê ga me umaje iwÿr aprôt kajgo? ⁸ Gop on me katàt Metïndjwÿnhkôt amijo aba gê me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri me amim akator ne aje wãnh ajaxwemã anhirer ne aje Metïndjwÿnh 'ÿr amijo akêx jabej gê me on me amã kato. Gê me me amexmã katon me akam

kĩnho kute mrãmri ne me kute pidjô djô mexmã apôx ne kam kĩnhja pyræk. Kwãrik wãnh me anhökre kadjwýnhbé anhingêt kukãmãre Abraão adjãmra kêt ne amim, “Me ba ne ba me ibê Abraão tãmdjwý. Dja Metĩndjwýnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhym kam me inhingêt kukãmãre Abraão kêt Metĩndjwýnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikênh kêt kumrêx”, anhÿr kêt. Kwãrik wãnh ga me ã anhÿr ar aba kêt. Kati. Ë, ba me amã arê. Dja ga me te abê Abraão tãmdjwý nhym Metĩndjwýnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kum ajte Abraão tãmdjwý prãm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraão tãmdjwý nhipêx nhym me ren tu katon kumex.

⁹ Ë, mrãmri arÿm 'ÿr. Metĩndjwýnh kute me axwe pãnh memã akati jarênh arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne pidjô apÿnh abenkam ô kêt nhym me kute kàr ne o mrãnh ne kute kuwykam rênhja pyræk. Arÿm ne Metĩndjwýnh me ajã pidjô djô kêt jakren arÿm me ajaxwe pãnh kute me ajo bikênh 'ÿr. Dja me ajo môn kuwykam me amê. Arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne me'ô kute pidjômã 'ÿr kadjy kute parbê kàxkrækô mÿnh ne o ãm pyræk, ane. Nãm ã Djuão me krãptimã arênh o ane.

¹⁰ Nhym me kam kum,

—Ije tô mã dja ba me nê? ane. Metĩndjwýnh kute me ijo bikênh kêt kadjy, mã dja ba me nê?

¹¹ Nhym memã kum,

—Dja ga me ajô nhô kubêkà amãnhkrut ne kam me'ô nhô kubêkà kêt mã ikjê ngã. Nhym me'ô djwý ò kwý krên djã krãptin kam me'ô nhô djwý kêt mã amikutã kwý ngã, ane.

¹² Nhym me kute bēnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprío atom djwýnh me kudjwa Djuão 'ÿr bôx, kute ngônhmã me angjênhmã. 'ÿr bôx ne kum,

—Bēnjadjwÿr, mã gēdja ba me nē? ane.

¹³ Nhyam kam memã kum,

—Ë, me anhō bēnjadjwÿr kute me amã pi'ôk kaprĩ jarēnhja 'ānhbit dja ga me kum o atom. Kwārĩk wānh ga me ga amũ amim pi'ôk kaprĩ kamēnh ne amÿnh kêt. Dja ga me tu 'ānh jamÿ, ane.

¹⁴ Nhyam me krākamngōnhredjwÿ kum,

—Ne me badjwÿ, mã dja ba me nē? ane.

Nhyam kam memã kum,

—Ë, kwārĩk wānh ga me me pa 'amÿnh ne mekbê mÿjjao aprõt kêt. Ne kwārĩk wānh ga me me kàtàm'ã axwe rēnh ne me axweo me utàr ne mekbê ijēn me ò mÿjjao aprõt kêt. Nhyam bep ga adjapēnh pānh dja ga pi'ôk kaprĩ byn tu akĩnh ne. Kwārĩk wānh ga me adjàkrê kêt, ane. Nãm ã Djuão memã kabēn jarēnho ane. ¹⁵ Nhyam me kunĩ Bēnjadjwÿrbê kumkati jabej ajkam aman kam òkre kadjwÿnhbê amim,

—Bep birãm tãm ne ja. Birãm Djuão got Metĩndjwÿnh me bawÿr ano, me bakadjy Bēnjadjwÿrbê kumkatimã me bawÿr ano, ane. Birãm Kritu ne ja, ane.

¹⁶ Nhyam kam Djuão me kunĩmã kum,

—Mrãmri ba ne ba ngōnhmãbit me ajangij. Nhyam bep itotokbê me'õ bôxja. Me'õ tãm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Bãm te irax ne 'ã inhihôn ije kum parkà 'āpre bōnh ne o itēm prāme. Bep ãm ren irax ne ba ren arÿm kum apê. Nhyam bep kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arÿm bôx 'ÿr. Djãm ngōnhmã kute me ajangjēnhmã? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awÿr Metĩndjwÿnh Karō jano, me katàt amrānhbit'ÿr dja ano, kute ar me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arēnhmã. ¹⁷ Gēdja bôx ne kam kute mrãmri ne me kute kôtyk byr ne o kute bàygogore ka'uk ne kute kam mũm 'y mexjao atom ne kam kute 'ykàjao tēm ne kute kuwykam

ÿr nhym xêtja pyræk. Dja me'ôja bôx ne ã me axweo anen kuwykam me kurẽ. Nhym kuwyja dja pôk rã'ã: rã'ãn apêx kêt-kumrêx. Nhym bep bãygogo 'y mex'ã ne me mexja jakren mũm meo atom ne. Ne kãjkwakam ô pykamã meo mõi gẽ me kam kam kĩnhkumrêx ne ar ba. Arÿm kute ã meo anhÿr 'ÿr.

¹⁸ Nãm ã Djuão memã ane. Ne kam arek memã kabên jarênho tẽ. Nãm atemã kukràdjã krãptĩo me akre. Ne mã kabên nyo, kabên mexo ar me akreo ba.

¹⁹⁻²⁰ Nhym bep bẽnjadjwÿrbê Erodji ne axwekumrêx. Nãm axwe aben nhiby kumexo mõi, aben nhiby adjwÿro mõi kam ajte Djuão mekbê ijê djakam iby kumẽ. Nãm kamybê upãnh'ÿr mõi, upãnhbê Erodjij'ÿr mõi. Nhym kam Djuão arÿm kum kabên jarên kum,

—Kati, kwãrĩk wãnh, ane.

Nhym kam Erodji tu amakkre kêt ne Djuãobê ijê.

Kute ngômã Jeju jadjãr.

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

²¹⁻²² Anhÿr djwÿnhràmm me kute kubê ijê kêttri ne Djuão ngônhmã me kunĩ jangij ne kam ajte Jeju ngônhmã adjã. Ngônhmã adjã nhym kam Bãmmã kabêno dja. Kum kabêno ãm rã'ã nhym kãjkwa abenbê ajkij. Abenbê ajkij nhym Metĩndjwÿnh Karõ 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. Amijo tut ne 'ÿr ruw ne 'ã tÿm. Nhym kãjkwa kurũm kabên ne kum,

—Mrãmri abê ikrakumrêx. Imã ajabê. Ba akam ikĩnhkumrêx, ane.

²³⁻³⁸ Nhym kam Jeju arÿm ta àpênhmã o krax ne. Arÿm 'ã amexbê 30 ne kum o krax ne.

Jeju nhingêt nhidji.

Mat 1.1

Nhym me we Jôdjeo Jeju bãm.

Nhym Jôdje bãm ne Eri.

Nhym Eri bãm ne Matat.

Nhym Matat bãm ne Rewi.
Nhym Rewi bãm ne Marki.
Nhym Marki bãm ne Djananh.
Nhym Djananh bãm ne Jôdje.
Nhym Jôdje bãm ne Mataxij.
Nhym Mataxij bãm ne Amox.
Nhym Amox bãm ne Naũ.
Nhym Naũ bãm ne Exi.
Nhym Exi bãm ne Naganh.
Nhym Naganh bãm ne Ma'at.
Nhym Ma'at bãm ne Mataxij.
Nhym Mataxij bãm ne Xemê.
Nhym Xemê bãm ne Jôdje.
Nhym Jôdje bãm ne Djoda.
Nhym Djoda bãm ne Djôwanã.
Nhym Djôwanã bãm ne Rexa.
Nhym Rexa bãm ne Djorba.
Nhym Djorba bãm ne Xarati.
Nhym Xarati bãm ne Neri.
Nhym Neri bãm ne Marki.
Nhym Marki bãm ne Adji.
Nhym Adji bãm ne Kodjã.
Nhym Kodjã bãm ne Erma.
Nhym Erma bãm ne Êr.
Nhym Êr bãm ne Djodjuwe.
Nhym Djodjuwe bãm ne Eridjê.
Nhym Eridjê bãm ne Djørĩ.
Nhym Djørĩ bãm ne Matat.
Nhym Matat bãm ne Rewi.
Nhym Rewi bãm ne Ximiãõ.
Nhym Ximiãõ bãm ne Djuda.
Nhym Djuda bãm ne Jôdje.
Nhym Jôdje bãm ne Djônã.

Nhym Djônã bãm ne Erijkĩ.
Nhym Erijkĩ bãm ne Merja.
Nhym Merja bãm ne Mena.
Nhym Mena bãm ne Matata.
Nhym Matata bãm ne Natã.
Nhym Natã bãm ne Dawi.
Nhym Dawi bãm ne Djexe.
Nhym Djexe bãm ne Ôbet.
Nhym Ôbet bãm ne Bôadji.
Nhym Bôadji bãm ne Xara.
Nhym Xara bãm ne Naxõ.
Nhym Naxõ bãm ne Amĩnadabi.
Nhym Amĩnadabi bãm ne Adjimĩ.
Nhym Adjimĩ bãm ne Ani.
Nhym Ani bãm ne Êrõ.
Nhym Êrõ bãm ne Perê.
Nhym Perê bãm ne Djuda.
Nhym Djuda bãm ne Djako.
Nhym Djako bãm ne Idjak.
Nhym Idjak bãm ne Abraão.
Nhym Abraão bãm ne Tera.
Nhym Tera bãm ne Nakô.
Nhym Nakô bãm ne Xeruk.
Nhym Xeruk bãm ne Ragau.
Nhym Ragau bãm ne Parek.
Nhym Parek bãm ne Ebe.
Nhym Ebe bãm ne Xara.
Nhym Xara bãm ne Kajnã.
Nhym Kajnã bãm ne Arpaxa.
Nhym Arpaxa bãm ne Xẽ.
Nhym Xẽ bãm ne Nôwe.
Nhym Nôwe bãm ne Ramek.

Nhym Ramek bãm ne Mexare.
 Nhym Mexare bãm ne Enoki.
 Nhym Enoki bãm ne Djarexi.
 Nhym Djarexi bãm ne Mareju.
 Nhym Mareju bãm ne Kajnã.
 Nhym Kajnã bãm ne Inox.
 Nhym Inox bãm ne Xexi.
 Nhym Xexi bãm ne Adão.
 Nhym Adão bãm ne Metĩndjwỳnh.

4

Xatanaj te Jejumã axwe'ã àpnênh.

Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹⁻² Arỳm Djuão kute ngõnhmã Jeju jadjàr nhym Metĩndjwỳnh Karõ kute amijo tut ne rwỳk ne 'ã tỳm nhym Bãm kute kum kabẽnja kurũm Jeju tẽ. Ngõbê Djodão kurũm ne arỳm Jeju tẽ. Nhym Metĩndjwỳnh Karõ raxo kadjwỳnhbê nhỳn ar o ban kam kapõt kukrit'ỳr o bõx nhym kam kam ar ba. Nhym kam Xatanaj 'ỳr bõx ne te kum mỳjja'ã àpnê. Kute kabẽnkõt amijo ba jabej kum mỳjja'ã àpnênh tẽ. Te kum mỳjja'ã àpnênh'ã akatibê 40. Akati krãptĩ. Kute ã kum anhỳrkam kute mỳjja krẽn kêt kumrẽx. Nhym kam akati apêx nhym prãm prĩne kubĩ.

³ Nhym kam Xatanaj kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwỳnh krakumrẽx jabej goja kẽnjamã akabẽn gê goja kubê djwỳ ga krẽ.

⁴ Nhym kam kum,

—Kati, Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òkkam ne,
 “Djãm djwỳobit ne me kute amitỳx ne ar tĩn ne ba? Kati,
 Metĩndjwỳnh kabẽno djwỳ dja me amitỳx ne tĩn
 ne ba”, ane.

⁵ Nhym kam Xatanaj krãnh nhimõk'ỳr Jejuo tẽn o bõx ne kum pyka kunĩkõt me akreo dja. Apỳnh bẽnjadjwỳr

kute meo ba djàri kum me kunĩ jakreo dja. Nãm tebê kum krĩ jakre, kukrà kêt mex ne tebê kum akre. Ne ajte kum bàmẽ kapôtmẽ krĩ rũnhmẽ mỳjja kunĩ jakre nhym omũ nhym kum,

⁶ —Ë, ba inhõ. Amã dja ba ja kunĩ kanga. Pyka kunĩkôt apỹnh me ba djàri dja ba amã me kunĩ ngã ga me ja kunĩ kadjy abẽnjadjwỳr rax. Djãm mỳjja kakrit, djãm mỳjja punu got. Mỳjja mexjakam. Mỳjja krãptĩ, mỳjja pyrna. Ba inhõ. Djãm me'õ nhõ? Ba inhõ dja ba imã me'õ kĩnhkôt amidjô'ã kum kungã nàr amã kungã. ⁷ Dja ga amijo angrin ikuka kônħ akõnkrão nhỹn imã irax jarẽ ba arỳm amã kunĩ kanga ga arỳm amũ idjô'ã o aminhõn ar o aba, ane.

⁸ Nhym kam Jeju kum,

—Kati, Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam ne,
 “Bẽnjadjwỳr djwỳnh, Atĩndjwỳnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarẽn ajbitmã apê. Kwãrĩk wãnh atemã me'õmã rax jarẽnh kêt”, ane.

⁹ Nhym kam Djeruxarẽmã Jejuo tẽn Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nhimòk'ỳr o wabin anhã'ã kudjan kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwỳnh krakumrẽx jabej goja rũm tẽn ato. ¹⁰ Nãm we Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam amã,
 “Dja ba ikadjy mrãnh djwỳnhmã ajarẽ gẽ anêje mỳjja punu kajpa”, ane.

¹¹ Ne ajte we Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam we,
 “Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwỳnhmã karõ. Dja me atẽmkôt amã ikra dja gẽ kẽn 'õ apar ngãnh kêtumrẽx”, ane.

¹² Nhym kam Jeju amipãnh kum,

—Kati, Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òkkam ne,
 “Kwãrĩk wãnh, Bẽnjadjwỳr Atĩndjwỳnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

¹³ Nhyam kam Xatanaj arým mỳjja'ã kum àpnên pa. Nãm te kute Metĩndjwỳnh kabên kangan Xatanaj kabênkôt kute ar amijo bamã 'ã kum àpnênho dja. Apỳnh mỳjja djari kunĩ'ã te kum àpnênho djan 'ã kum àpnên pan kam mã kurũm tẽ. Ajte akati 'õ kadjy mã kurũm tẽ.

Krĩraxbê Nadjarekam me kute Jeju kanga.

Mat 4.12; Mak 1.14

¹⁴ Nhyam kam Jeju akubyn pykabê Garrêja'yr tẽ. Metĩndjwỳnh Karõ arým kum tỳx jadjà, Metĩndjwỳnh mã àpênh mex kadjy kum tỳx jadjà nhyam tỳxkumrêx ne kam akubyn tẽn bõx.

Nhyam kam me abenmã Jeju jarênho ajkate, pyka kunĩkôt ne me abenmã arênho ajkate. ¹⁵ Nhyam Jeju apỳnh mekbê idjaer bikprõnh djakam ar memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarênh ba. Memã 'ã ujarênh ba nhyam me kunĩ abenmã Jeju mex jarênho ipòk ne.

¹⁶ Nhyam bep krĩraxbê Nadjarekam ne me atemã kabên. Nhyam kam Jeju Nadjarekam bõx, abatàn djà'yr tẽn bõx nhyam arým pi'òk ràràr. Pi'òk ràràr kunĩkôt ne Jeju mekôt mekbê idjaer bikprõnh djà'yr mrãn wangijn krĩ. Ne kam arým kàjmã dja. Kute Metĩndjwỳnh kabên'ã pi'òk no'òk jarênhmã kàjmã dja. ¹⁷ Nhyam me kum kungã nhyam kubyn o ajkij. Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnhbê Idjaij kute pi'òk no'òkjao ajkijn kam kadjy amijã no'òkjamã kato. Kum katon kam memã arênho djan memã kum,

¹⁸⁻¹⁹ “Metĩndjwỳnh Karõ ne mã ijo ba. Arým ne amijo ipytã, ije me õ mỳjja kêt mã kabên mex, kabên ny kàj bê arênh nhyam me kĩnhmã. Kadjy ne ar ijo ba.

Ne kam ajte mekbê ijê kadjy ijano. Ije kàj bê memã kum, ‘On me akato. Me kute me abê ijêja on me akato’, anhỹrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kàj bê me no rãmã kum, ‘On me arīt mex’, anhỹrmã. Kadjy ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kàj bê me 'uwtĩmẽ me kute meo bikẽnh nhym me kaprĩn mrãnhmã kum, ‘On me akĩnh ne adjumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikẽnh kêt’, anhỹrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kàj bê memã kum, ‘Ë, amex jakam dja on Bẽnjadjwỳr mekam ukaprĩ kato’, anhỹrmã ne ijano ba tẽ”, ane.

²⁰ Nãm ã Jeju memã pi'ôk no'ôkkôt amijarẽnho ãmo anen pi'ôk abenã kudjin akubyn kute pi'ôko atom djwỳnhmã kungãn kam nhỹ. Nhym kam me kunĩ Jejukam no tyn kumex, me bikprõnh djakam ne me Jejukam no tyn kumex. ²¹ Nhym kam ajte ujarẽnho krax ne memã kum, —Amrêbê Metĩndjwỳnh kute kabẽn'ã pi'ôk no'ôk ja ne arỳm kato. Mrãmri ne kõnh kum kudji nhym ajbir jakam kato. Me aje maro anhỹrjakam ne arỳm kato, ane.

²² Nhym me kam abenmã Jeju mex jarẽnho kumex kajgo ne abenmã,

—Je kum bep mexkumrẽx. Ga kabẽn mexja pumũ, Jõdje kra ne ajmãn me bajaêrbê kabẽn mexkumrẽx jarẽ. Jõdje kra, me baje Jõdje pumũnh tũmja tãm ne kra dji nhym kabẽn mexkumrẽx jarẽnho tẽ, ane. Nãm me ã kabẽn jarẽnho ane.

²³ Nhym kam Jeju memã kum,

—Birãm me aje imã me banhingêxê kabẽn tũm jarẽnhmã ne ga me anhõkre kadjwỳnhbê imã arẽnho nhỹ, ba arỳm kuma. Birãm me aje imã, “Goja abê me kane djwỳnh jabej on amikanen amex”, anhỹrmã. Goja aje mỳjja 'õ pumũnh jabej nàr aje mỳjja 'õ mar jabej goja on ipêx, ba me ikunĩ omũ, me inokam ipêx ba me ikunĩ omũ. Rĩnakambit, krĩbê Kapanakambit ne ga ar mỳjja nhipêxo aba. Nhym 'ã ujarẽnho me iwỳr bõx ba me kuma. Goja

on jakam, anhõ pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kêt 'õ nhipêx ba me omũ. Birãm me aje ã imã anhýrmã ne ga me anhõkre kadjwýnhbê amim ijã karõ.

²⁴ Ë, ba me amã mýjja jarê. Mrãmri ikabên. Ë, got ren Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh atemã pyka 'õkam tẽ nhym me ren arým kabên ma. Nhym bep kati, õ pyka djwýnhkam me kute kukràdjãkõt omũnh ne kute kabên mar kêt. Æm me kute kukràdjãkõt mar kêt ne me tu ate krã. Me ga, me banhõ krõkam me ga ne ga me ã ijo anen tu ãm imar kêtumrêx ne.

²⁵⁻²⁶ Ë, gora me ikabên ma. Mrãmri ikabên. Me Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhbê Erij ja ma. Amrêbê ne me'ã na kêtumrêx. Arým na kêt'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt apêx nhym na rwýk kêtumrêx ne. Nhym ajte na tým kam ajte na kêt ne. Nhym me prãm kam ar ba. Pyka kunĩkõt djwý kêtumrêx. Nhym prãm me imex ne. Nhym mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me nire 'uwtĩ krãptĩ. Djãm me'ýr ne Metĩndjwýnh Erij jano, me kute o djuw mexmã? Arkati, me bajtem, mekbê idjaer kêt'ýr ne ano. Mekbê idjaer kêt nire 'uwtĩ'õ'ýr ne ano. Pyka typydji nhidjibê ne Xidõ. Nhym bep krĩ nhidjibê ne Xarepta. 'Ýr ne ano. Nhym me'õ ni bajtemja o djuw mex ar o ba. ²⁷ Ajte Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'õbê Eridjêu ja ma. Mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me krãptĩ ĩ kajêkam tẽ. Nhym bep Eridjêu kute me jao mex kêtumrêx. Kubajtem, kubê idjaer kêt pydji ne o mex. Pykabê Xirij kurũm me'õbê Namãbit ne o mex ne, ane.

Nãm ã Jezu memã arênhõ ane. Djãm ta õ pykakambit ne mekbê idjaerkam kute me ajbitmã mýjja pumũnh kêt 'õ nhipêxmã? Kati, ta dja ukabikõt amũ pyka mũjakam mýjja kwý 'yro mõ. Nãr kon ta kute amimarkõt õ pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kêt 'õ nhipêx. Ne ta ukaprĩkõt amũ me mũ jakamdjwý mýjja kwý nhipêx.

²⁸ Nhyṃ me kuman kam kam ngryk ne. Me bikprõnh djakam me ja kunĩ ne me Jejukam ngry:k ne. ²⁹⁻³⁰ Ne kam pa 'amỳn bõm kumẽ. Nãm meo mõn krãnhre nhimõk'ỳr o wabi. Krãnhre konenh ne krĩbê Nadjare. Kam ne me Jeju pa 'amỳn krãnh nhimõk'ỳr o mõn o bõx. Ne bit kute amũ aparmã mẽnh nhyṃ tỳm ne tykmã o mõ nhyṃ kam mekbê amikaban kam me õêxo tẽn katon mã tẽ.

Kute me'õ nêje me karõ punu janor.

Mak 1.21

³¹ Mã tẽn kam krĩraxbê Kapanakam bõx. Pykabê Garrêjakam krĩraxbê Kapanakam bõx. Bõx ne memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarẽnho dja. Pi'òk ràrarkam ne memã 'ã ujarẽnho dja. ³² Nhyṃ me kabẽn man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

—Tõ mỳj kabẽn ny got ja? Kabẽn mexkumrẽx. Nãm ã me bẽnjadjwỳr rũnh kwỳ kabẽn mex anen ar prĩne kabẽno meo atomo ba, ane. Nãm Jeju prĩne kute amimar kõt katà:t memã amikukràdjà jarẽnhkumrẽx.

³³ Ne me bikprõnh djakam memã 'ã ujarẽnho ãm rã'ã nhyṃ kam me'õ my kum akij. Me karõ punu'õ ne ar o ba nhyṃ kum akij. ³⁴ Me karõ punu'õ kute me'õ my ar o baja tãm ne akij. Djãm me'õ bêngõkre* ne kum akij? Kati, e kum me'õ kadjwỳnhbê, me'õ bêngõkre kadjwỳnhbê, me karõ punu'õ ne Jejumã akij. Kubêngõkre ja ta àkjêr kêt. ãm me karõ'õ ne kum akij ne kam kute kubêngõkre mãn kute kum àkjêr pyræk. Ne kum,

—Ã, tõ mã ne ga aje me ijomã? Ë, Jeju, Nadjare kra'õ, djãm aje me iparmã ne ga bõx. Aryṃ ne ba me prĩne

* 4:34 Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngõkre kute mrãmri ne apỳnh me õ pyka djari kunĩkõt me kunĩ bêngõkre pyræk. Kubẽ kà jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngõkremẽ ne me kunĩ bêngõkre.

apumũ, ga ne Metĩndjwỳnh arỳm amim adja, ga kam amexo apyma, ane.

³⁵ Nhyim kam kum bẽn tỳx ne kum,

—On anhikrên akato, ane.

Nhyim me karõ punu ikõta. Me ipõkri ikõtan kurũm kato. Kute kubêngõkre ajmã o kêtikumrêx. Me karõ punu kute me'õo baja kator kutã ajmã o kêtikumrêx. Nãm ikõ'yr kajgon kam mã kurũm katon tẽ.

³⁶ Nhyim me kunĩ ari aben pumũn abenmã kum,

—Mỳj kabẽn gotja? Mã got on? Nãm tu kabẽno, umao bõm me karõ punu mẽ nhyim mã tẽ. Djãm rerek got. Me bakatãm'õ baje ã mỳjja ja'õo anhỹr kêtikumrêx. Pydji ne tu kabẽno bõm me karõ punu mẽ nhyim mã tẽ, ane. ³⁷ Ne kam abenmã Jeju jarẽnho kumex. Bu'ã pykakam me ja ne me abenmã arẽnho kumex.

Kute me punu krãptĩ mex.

Mat 8.14; Mak 1.29

³⁸ Nhyim kam Jeju me bikprõnh djã kurũm tẽn kam Ximão nhũrkwãmã wadjã. Nhyim Ximão djupãnhdjwỳja kanên nõ. Kanê kubĩ nhyim nõ. Nhyim me kum arẽ, kute o mexmã. ³⁹ Nhyim 'ỳr tẽn irãn kanêmã bẽn tỳx nhyim arỳm kum ire. Nhyim arỳm à kêt ne kàjmã dja. Kàjmã djan kam aro djuw mex ar o ba.

⁴⁰ Nhyim arỳm para. Nhyim me Jeju'ỳr bao dja. Me kunĩ ne me 'ỳr õbikwa kanêo bao dja. Apỳnh me õbikwa kanê djari ne me Jeju'ỳr meo ban meo bõx. Nhyim me pỳnhkõt me'ã ikra jadjuw nhyim me kunĩ arỳm mex ne. ⁴¹ Nhyim me karõ punudjwỳ me krãptĩ kurũm apõx ne Jejumã kum,

—Abê Metĩndjwỳnh kra, anhỹro ba.

Nhyim kam tu memã bẽn tỳx ne memã kum,

—On me anhikrên mã amũ mõ, ane.

Nhyim me karõ punu tu anhikrên mã mõ. Me karõ punu kute Jeju pumũnh. Kute Metĩndjwỳnh kute amim Jeju

Bēnjadjwýrbê kumkati kadjy ar ne anorkôt omũnh. Kute Jejubê Kritu kôt omũnh. Kam ne me karõ punu bit kute irãri memã Jeju jarēnhmã nhym kubê aptãn ano.

⁴² Nhym akati kêt nhym krĩ kurũm arwãmã tēn kam ar ba. Nhym me abej mō. Abej mōn 'ýr kato. 'Ýr katon bit kute kubê aptãrmã, arek mekam ãmmã ne me bit kute kubê aptãrmã ⁴³ nhym memã kum,

—Ë, djãm me amãbit ne ba Metĩndjwýnh'ã idjujarēnh tē? Kati, ije krĩ kunĩkôt kàj bê memã arēnhmã ne ba me'ýr tē. Kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tē. Ije memã amijã idjujarēnh ny jarēnhmã. Metĩndjwýnh me kadjy Bēnjadjwýr ne kute ar meo bamã ja ne ba ije krĩ kunĩkôt memã arēnhmã. Kadjy ne ijano ba me'ýr tē, ane. ⁴⁴ Anen kam mã memã Metĩndjwýnh'ã ujarēnh mō. Apýnh krĩ djãri ne kàj bê memã 'ã ujarēnh mō. Ne kam ajte amũ tēn krĩ 'òkam bõx ne me bikprõnh djãkam ajte memã Metĩndjwýnh kukràdjã'a ujarēnh dja. Nãm ã pykabê Djudêjakam memã 'ã ujarēnh ane.

5

Ximão ar mã Jejukôt bikamēnh.

Mat 4.18; Mak 1.16

¹ Ne akati 'òkam memã arēnh dja, memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnh dja. Imõti nhidjibê Gēnexare mýrri ne memã arēnh dja. Nhym kam me 'ã akuprõn maro kumex. Nhym me kwý nĩnh mrãn te kute marmãn kam jãm 'ã me kamē. Me kamēn te kute marmãn kam 'ã aben nhingãho kumex ne Jejudjwý nhingãho mō. ² Nhym kam me umaje kãmã wadjã. Nãm ar kute tep pynēnh djwýnhja kà dji. Kà djin kam katon kam kryre põnh dja. Nhym amē kà nõ. ³ Nhym kam ikjējamã wadjãn kam õ kà djwýnhjamã kum,

—Amũ kamē, amũ kamēnh ngrire, ane.

Nhym kam amũ kamẽ. Kamẽnh ngrire nhym kam kam nhỹn memã Metĩndjwỹnh'ã ujarẽnh nhỹ.

⁴ Ne memã 'ã ujarẽnh pan kam Ximãomã kum,
—Ë, gop amũ ubỹmwã'ỳr kà kamẽn kam mãn kryre mẽn kam tep kwỳ pynê, ane.

⁵ Nhym Ximão kum,
—Je kum bẽnjadjwỳr, nã bãm ar te ari ar kryre rẽnho iba ri nhym akati. Âm tep kêt. Ba gop tu akabẽnkôt kumẽ, ane.

⁶ Nhym kam ar kumẽn kam tu kam tep kwỳ pynê:nhkumrẽx. Nhym arỳm tep kute kryre rẽnho 'ỳr.
⁷ Nhym kam ar te o no katon kà nhikjêjamã ikra bẽno dja, ar kute 'ỳr kào tẽmmã. Nhym ar 'ỳr kào tẽ nhym kam ar aprakamã kàkam tepo ipu. Nhym kam arỳm amẽ àr 'ỳr.

⁸⁻¹⁰ Nhym kam Ximão Pedrumẽ ar ja ari aben pumũ. Ar kute amijaêrbê tep kwỳ pynê:nhkam ne ar abenkam no tyn ku'ê. Nhym Ximãomẽ ar ro'ã kute tep pynênh ar o baja kubê Xijagumẽ Djuão, Djebedêu kute ar irja, ar jadjwỳ ne ar abenkam no tyn ku'ê.

Nhym Ximão Pedru mỳjja kunĩ pumũn kam umaje Jeju kabem kônkrão nhỹn kum,

—Bẽnjadjwỳr, on mã ikurũm tẽ. Ga ne ga mrãmri amexkumrẽx. Nhym bep âm ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

Nhym kam kum,
—Kwãrĩk wãnh amã ipyma kêt ne atĩn prãm kêt. Jakam gêdja ga on mebêngôkrebite atom ne memã ijarê gê me amim iman amim ikamnhĩx. Jakam dja ga tep pynênh kêt ne kam mebêngôkrebite akprõ, ane. ¹¹ Nhym ar kam kà djin wabin kam mỳjja kunĩmã iren kam mrãmri Jeju'ãbit ngrã: ne. 'Ã ngrã tỳx ne mã kôt ajkamẽ.

Kute me'õ nhĩ kajêkam tẽo mex.

¹² Nhym kam akati 'õkam Jeju tẽn krĩ 'õkam bõx. Nhym me'õ ĩ kajêkam tẽja prĩne kào ajkẽ, prĩne o tuknĩ. Nhym

Jeju'ÿr bôx ne omũn kam pijàm djàje tẽn tu mÿrbê tÿm. Ne kam nōrkam kum amijarẽnho nōn kum,

—Bēnjadjwÿr, aje inhĩ kajêkam itê markôt, aje ijo mex prãm jabej, ijo mex, ane.

¹³ Nhyam kam 'ÿr ikra mōn kupên kam kum,

—Ije, ije ajo mex prãmã. On akà mex, ane. Nhyam gêt ajmã kà nẽn kà mex ne. Kute o ãm tãmkam tebê kà mex ne.

¹⁴ Nhyam kum,

—Kwãrik wãnh ga memã amijarẽn kêt. Dja ga tu katàt mã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tẽn kum amibê, kum amikà bê. Ne kam kum mry ngã gê akadjy Môjdjê kukràdjàkôt Metĩndjwÿnhmã mry gan kungã. Arÿm akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumũ, arÿm akà mexkôt apumũ, ane.

¹⁵ Aje, jakam ne me arÿm abenmã Jeju jarẽnho ajkate:n apÿnh abenmã arẽnho ba.

Nhyam kam me itepato 'ÿr mōn 'ã akuprō. Me kute kabẽn mar nhyam kute me kanêo mexmã ne me 'ã akuprō.

¹⁶ Nhyam bep ta ne mã arwãmã tẽn kam Metĩndjwÿnhmã kabẽno dja, kum amijarẽnho dja.

Kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1; Mak 2.1

¹⁷ Nhyam kam ajte akati 'õkam Jeju memã Metĩndjwÿnh'ã ujarẽnho dja. Nhyam me arek maro nhÿ. Mekbê pardjêumẽ me kute Môjdjê kukràdjà jarẽnho djwÿnhmẽ ne me arek maro nhÿ. Mÿj pyka kurũm? Pykabê Garrêjamẽ pykabê Djudêja kunĩkam apÿnh krĩ djari ne me kurũm kwÿ bôx. Nhyam Djeruxarẽ kurũmdjwÿ me kwÿ bôx. Nhyam Metĩndjwÿnh prĩne Jejuo tÿx, kute tÿxo meo mexmã.

¹⁸⁻¹⁹ Me'õ jakryja arek nōr djàkam nōr rã'ã nhyam õbikwa 'ÿr o mōn o bôx ne te kute kikremã o àrmã. Te kute

Jeju'yr o bikamēnh ne kute parbê ir nhym kute o mexmã. Nhym me kikre jajkwa krekre pytâr mex ne. Nhym kam ar tu ibej o wabi. O wabin kikre nhimökkôt 'ã ngy tỳx katen jãm ngybôr jadjuwn kam me'õ jakry nör djâkam nör rã'ã o ruw nhym me ipökri Jeju parbê nõ.

²⁰ Nhym Jeju amim ar omũ. Ar kute tu amim kamnhĩxkumrēxja pumũ ne kam öbikwa jakryjamã kum,

—Akmere jakam ne ba ajaxwe kunĩo aknon arỳm akam ingyryk kêt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno. ²¹ Nhym wãnh Môjdjê kukràdjã mar djwỳnhmẽ mekbê pardjêu ökre kadjwỳnhbê arỳm amim,

—E kum bep me'õja ne ajmãn Metĩndjwỳnh japryõ djan amijo Metĩndjwỳnhõ dja. Metĩndjwỳnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyryk kêt, ane. ²² Nãm me ã ökre kadjwỳnhbê anhỹro kumex nhym arỳm tu kuman memã kum,

—Mỳkam ne ga me anhökre kadjwỳnhbê ijo ikajgon ijapryõ akumex? ane. ²³ Ë, ba me amã mỳjja amãnhkrut jarê. Mỳj ne amirĩt ne? Ba ren me'õ jakryjamã kum, “Ba arỳm ajaxweo aknon akam ingyryk kêt”, ane, nâr kon, “On kàjmã djan tẽ”. Mỳj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Arỳm ne ba ajaxweo aknon akam ingyryk kêt”, ane nhym amirĩt kêt kumrēx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt. Nhym bep kàjmã me ku'ê, ije ren me'õmã kum, “Kàjmã djan tẽ” nhym ren amirĩt ne. Tãmbit ne amirĩtkumrēx. ²⁴ Dja ba kum, “Kàjmã djan anhikwã djã mỳn o tẽ”, anen arỳm o mex ga me arỳm omũn arỳm abenmã, “Be, ga Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm amijo ĩ ne pyka jakam amikabēnkôt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmã ja jarēnh kadji dja ba me'õ jakryjao mex, ane.

Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwỳnhmã anen arỳm tu me'õ jakryja'yr akēx ne kum,

—Amã ne ba ikabën ne. On kàjmã djan anhikwã djà mỳn anhürkwãmã o tẽ, ane. ²⁵ Nhy m me ipôkri ekru x ne kàjmã djan nör djà mỳn mã ürkwãmã o tẽ, Metĩndjwỳnhmã mexmẽ ödjãnhmẽ rax jarẽho tẽ. ²⁶ Nhy m me kunĩ omũn kam ari aben pumũnho kumex ne kôt Metĩndjwỳnhmã mexmẽ rax jarẽho kumex ne kam arỳm kum Metĩndjwỳnh pyman abenmã kum,

—Atemã mỳjja mexkumrẽx ne gu me arỳm jakam omũ, ane.

Rewi mã Jejukôt bikamẽnh.

Mat 9.9; Mak 2.13

²⁷ Nhy m kam Jeju me kurũm tẽ. Tẽn kute pi'ök kaprĩo atom djwỳnh'ỳr bõx ne omũ. Idjibê Rewi. Pi'ök kaprĩ nhürkwãkam ne bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'ök kaprĩo atomo nhỹ. Nhy m Jeju 'ỳr bõx ne omũn kum,

—Gop amrẽ ikôt ajkamẽn gop ikôt ar aba, ane. ²⁸ Nhy m tu ekru x ne kàjmã djan mỳjja kunĩ kangan mã kôt ajkamẽ. ²⁹ Ne kam me krãptĩmẽ ro'ã õ kwỳ krẽn rax kadjy memã djwỳmẽ mry gan kadjy memã arẽ. Nhy m me kute bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'ök kaprĩo atom djwỳnh krãptĩn bõx nhy m ajte atemã me jadjwỳ kwỳ bõx, Rewi nhürkwãkam bõx ne õ kwỳ krẽno kumex, ar kutã õ kwỳ krẽno kumex.

³⁰ Nhy m kam mekbê pardjêumẽ me kute Mõdjê kukràdjã mar djwỳnh omũn bẽn pĩkam kabẽno krĩ, Jejukôt ba djwỳnh'ã kabën ne kum,

—Mỳkam ne gar me kute pi'ök kaprĩo atom djwỳnhmẽ me axwemẽ akàn aro'ã anhõ kwỳ krẽno akumex ne kôt akõmo akumex? ane. ³¹ Nhy m kam Jeju memã kum,

—Djãm me mex'ỳr ne me kane djwỳnh mrã? Kati, me kanê'ỳrbit ne me kane djwỳnh mrã. ³² Badjwỳ ne ba me axwe'ỳr tẽ. Djãm we me katàt mrãnh'ỳr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ỳr ne ba tẽ, ije amiwỳr me 'wỳrmã. Me kute ikabën

mar ne amim kator ne wānh axwemã irer ne kute iwỳr amijo akēxmã ne ba me'ỳr tẽ, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kukjêr.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³ Nhyim me ajte kum,

—Ota Djuãokôt ba djwỳnh kute Metĩndjwỳnhmã amijarēnh kadjy amijajbun ba. Nhyim mekbê pardjêu nhõ me ja me kudjwa ã ane nhyim bep akôt ba djwỳnhbit ne mã akun kôt kôm ar ba, ane. Ar kute Metĩndjwỳnhmã amijajbur kêt, ane.

³⁴ Nhyim kam Jeju memã kum,

—Nà, ikôt ba djwỳnh dja mã aku. Ga me kute abenã me rēnhkam me àkur rũnhja pumũ. Djãm me kute abenã me rēnhkam me àkur ngy got? Me kute abenã me rēnhkam ne me mrãmri àkur rũnhkumrēx. Abenkam kĩnh ne õ kwỳ krēno kumex. Djãm me kute mỳjja jakam amijajbur got? Djãm me mjênmě abentã ku'êri àkur punu got? ³⁵ Nhyim bep amũ akati 'òkam, dja me me aêrbê mekbê mjêno tỳm ne pa 'amỳn mã o tẽ. Nhyim me arỳm kam kaprĩre ne kam amijajbun ajbit ma, kôtbit amak bẽ:no nhỳn õ kwỳ krēnja kêtikumrēx ne. Nãm ã Jeju amijã me mjên jakreo ane.

³⁶ Ne kam ajte memã amikukràdjà ny'ã memã mỳjja jakren arẽ.

—Nhỳnh got me'õ inòkà ny 'õ byn kadjô, mex katikôt kadjôn kute tũmja'ã ir ne kute o mexmã? Kati, nãm ren o anen ren amibê nyo ajkẽ nhyim nymẽ tũmja ren aben pyræk kêt ne. ³⁷ Ne ajte nhỳnh got me'õ mrykà tũm, mekbê idjaer kukãmãre ne me mrykào ngõnh nhinhujabjêti, nhỳnh got me'õ mrykà tũm, mrykà kadjàkam pidjô kangô ny ru, pidjôbê uba kangô ru. Nãm ren ane nhyim ren ajkatõr ne ajkapĩ. Kangô nymẽ tũm kute abenkam o bikàr ne runhkam ne ren ajkatõr ne ajkapĩ, nhyim mrykàdjwỳ

arÿm punu. ³⁸ Kati, mrykà nykam dja pidjô kangô nyja ru. ³⁹ NhyM ajte nhÿnh got me'ô kute pidjô kangô tũmbito kômo ban ny kakin kum ny djành? Kati, arÿm tũmbito amipræk ne kam, “Ije bep kangô tũmbit ne ành”, ane. Nãm ã Jeju kute memã kukràdjà tũm'ã pidjô kangô tũm jakren kute kukràdjà ny'ã pidjô kangô ny jakreo anen kam memã arēnh pa.

6

Memã pi'ôk råràr'ã ujarēnh.

Mat 12.1; Mak 2.23

¹ Ne kam pi'ôk råràrkam Jeju pur katikôt tē. NhyM kôt ba djwÿnh kôt mō. Kôt mōn arÿm kum prãm ne mōrmã bãygogo 'y nhikēn mōrkôt ngānh ne amijajkwamã rēnho mō. ² NhyM kam mekbê pardjēu ar omūn arkum,

—Ije tô mã ne gar arÿm nē? Pi'ôk råràrkam ne me tyk djà kêt djà. Me kute pi'ôk råràrkam mÿjjao anhÿr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjàkôt mã me babê uma. Me kute pi'ôk råràrkam mÿjja kupēnh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mÿkam ne gar ã ar o anhÿro aba?

³ NhyM kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwÿnh kabēn'ã pi'ôk no'ôkjadjwÿ pumūnh kêt? Djãm me aje me bakukãmārebê Dawi'ã ujarēnhja pumūnh kêt, Metĩndjwÿnh kabēnkam me aje Dawi'ã ujarēnhja pumūnh kêt?

Ë, Dawi arkum prã:mã. ⁴ NhyM Dawi Metĩndjwÿnh nhũrkwãmã wadjàn djwÿ byn kukrēn kam kôt ar tēm jamãdjwÿ kungã, nhyM ar kukrē. Djwÿ me kute Metĩndjwÿnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrēn arkum kungã. Metĩndjwÿnh nhō djwÿ ne me kâtàm kute kur kêt kumrēx. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. NhyM bep Dawi ta ne tu kubê kukrē. NhyM kam me kute kum axwe jarēnh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga

me aje Dawimã axwe jarēnh kêtja pumũ ne kam ikôt ba djwýnhmēbit ar imã ar ijaxwe jarē.

⁵ Bep kati, ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ne ba inhõ pi'ôk råràr djwýnh. Kam gēdja ba memã, “Kwãrĩk wãnh ga me kam mýjja kupēnh kêt, nàr kon, dja ga me jakam apên, nàr kam mýjja kupēnh kêt ne arek akrĩ”, ane. Tãm ne ja, ane.

⁶ Nhyam kam ajte pi'ôk råràr 'ôkamdjwý me bikprõnh djãmã wadjàn kam kam memã Metĩndjwýnh'ã ujarēho dja. Nhyam me'õ nhikra jarõxja nhỹ. Ubõk ne arõx ne.

⁷ Nhyam mekbê pardjēumẽ me kute Mõjdjê kukràdjà mar djwýnh arek Jejukam no tyn krĩ. Nhyam pi'ôk råràrkam kute ikrao mex nhyam me kute kôt kum kator ne kute kum,

—Arým ne ga Mõjdjê kukràdjàkôt amijo aba kêt, anhỹrmã ne me arek kam no tyn omũnho krĩ. Mekbê pardjēumẽ me kute Mõjdjê kukràdjà mar djwýnh ne me ã Jejukam no tyn ar krĩ ba ane. ⁸ Nhyam bep ta, Jeju ta ne arým me kute ôkre kadjwýnhbê amim 'ã karõja arým kuma ne kam me'õ nhikra jarõxjamã,

—Amrẽ tẽn me ipõkri dja, ane.

Nhyam kàjmã djan 'ýr tẽ. ⁹ Nhyam kam memã kum,

—Ë, ba me bakukràdjà jabej me akukja. Nhỹnhja ne me bakukãmãre me bamã arẽ? Djãm pi'ôk råràrkam me baje mýjja mex nhipêxmã nàr kon kam me baje mýjja punu nhipêxmã? Djãm kam me baje me utàr nàr kon kam me baje me parmã, nẽn? ane. ¹⁰ Ne kam ari ar me omũn kam ate ikra jarõxjamã,

—On anhikra katàt, ane.

Nhyam kam ikra katàt ne. Arým ne ikra mexkumrẽx. Arým ajte ikra katàt ne ikrakumrẽx. ¹¹ Nhyam kam ajte mekbê pardjēu ngry:k ne. Ngryk tỳ:x ne. Ne kam Jeju'ã abenmã karõo kumex.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mak 3.13

¹² Nhyam kam akati 'õkam krãnhre'ÿr tẽn 'ã wabin nhÿ, kute Bãmmã kabẽnã, Metĩndjwÿnhmã kabẽnã. Kum kabẽnõ ÿr ri nhyam akati. ¹³⁻¹⁶ Akati nhyam kam amiwÿr kõt ba djwÿnh 'uwn amijo ar kwÿ pytàn amim ar umjuwn arkum,

—Ba dja ba ar ajano, gar memã ijã adjujarẽnho ajmà. Ar abê inhõ àpẽn, ane. Nãm kute ar anor kadjy ar o 12 ne amijo ar utàn kam tũmràm ar ano.

Ximão. Jeju kute kum Pedru jarẽnja.

Ãngre. Ximãomẽ Ãngre ar aben djàkam ikwã.

Xijagu.

Djuão.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'õdjwÿ. Kubê ne Aupêu kra.

Ximão 'õdjwÿ. Ximão tãm ne kum me bajtemja kurêkumrêx, me bajtem kute meo baja kum me kurêkumrêx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda Ikadjì. Kute Jeju kurê djwÿnhmã kanga djwÿnhja.

Be, Jeju kute tũmràm ar anor ne ja. ¹⁷ Ne kam kõt ba djwÿnhbê 12jamẽ ro'ã ruw ne pyka kênh'ÿr bõx ne kam kam meo dja. Nhyam me kõt ba kajgo ne me 'ã kumex. Nhyam me kàtàmjadjwÿ Jeju'ÿr mõn bõx ne 'ã kumex. Pykabê Djudêja kurũm me krãptĩmẽ krĩraxbê Djeruxarẽ kurũm me krãptĩmẽ ngõ rax nokà'ã pykabê Xirumẽ Xidõmẽ kurũm me krãptĩmẽ. Me tãm ne me akàn Jeju'ã kumex. Me ja ne me 'ÿr akuprõ. 'ÿr bikprõnh ne kute kabẽn mar nhyam kute apÿnh me kanê djari meo mexmã ne me 'ã akuprõ.

¹⁸ Nnym me karõ punu kute meo bajadjwỳ mekõt 'yr mõn bõx nnym kam mekam me karõ punuja jano nnym me arỳm mex ne. ¹⁹ Nnym me itepato kute Jeju kupênh prãm. Nãm Jeju tu tỳxkumrêx nnym kurũm uma apõx ne me kunĩo mex. Kam ne me kunĩ kute Jeju kupênh prãmã.

Kute arkum kĩnh jarênh ne ajte kute arkum kaprĩ jarênh.

Mat 5.1

²⁰ Nnym kam meo mex pan kam kõt ba djwỳnh pumũn arkum,

—Ë ar anhõ nêkrêx kêtwã, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mỳkam? Bir, ar ga ne Metĩndjwỳnh ar akadjy bẽnjadjwỳr ne ar ar ajo ba.

²¹ Ë, ar jakam amã prãmwã, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mỳkam? Bir, ar ga dja gar ajajnekumrêx ne.

Ë, ar jakam amỳrwã, ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Mỳkam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.

²² Ë, jakam me kum ar akurêja, ar ga dja gar akĩnhkumrêx ne. Ba ne ba amijo inhĩ ne me awỳr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akwỳ amã ikĩnh ne iwỳr akuprõ ba kam ar ar ajo iba. Nnym me kam kum ikurên kam ikõt kum ar akurê ne. Gar mã ikõt abikamênhkamdjwỳ me kum ar akurê. Gêdja me te wãnh kum ar akurên bõm ar arên ar ajaprỳn ar ajaxweo ar apytã,

²³ gar tu akĩnhkumrêx ne ate akĩnh katin amijara tatak ne. Mỳkam? Bir, dja Metĩndjwỳnh ar amã o pãnh rax ne. Kàjkwakam gêdja ar amã o pãnh mex ne. Kàjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman ate akĩnh kati. Nãm me tũmre ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnho bikênho bao

ane. Gar arỳm kam kàjkwakam me kĩnhkumrẽx ne ar baja pumũ, ane.

Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam ajte me õ nêkrẽx kumexjamã kabẽn ne memã kum,

²⁴ —Nhym bep me anhõ nêkrẽx krãptĩwã me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Bir, mỳkam? Jakambit akĩnh djã kajgokam. Gêdja ĩ apẽx ne ajte amũ kêtumrẽx.

²⁵ Ne me jakam ajajnewã, me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mỳkam? Bir, me ga dja ga me amã prãm ne.

Ne me jakam akeketwã, me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mỳkam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam amỳro akumex.

²⁶ Ne me kunĩ kute abenmã me amex jarẽnho kumexja me ga dja ga me akaprĩ rax ne. Mỳkam? Ga me axwe pumũ. Ga me kum me axwebit kĩnh ne kute abenmã me mex jarẽnho kumexja pumũ. Nãm me tũmre ã axwe o anen me kamingrãny kajmã'ã kum me 'êxnhĩbit kĩnh. Me 'êx ne kute amijo Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho bajabit ne me kum me kĩnh ne abenmã ã me mex jarẽnho kumexo ane. Kam ne me kamingrãny me tũmre kôpdji'ã kum me axwe, me 'êxnhĩbit kĩnh ne kute abenmã me mex jarẽnho kumexja.

Nãm ã Jeju memã anen kam kôt ba djwỳnhmã kum,

Jeju kute arkum, “Amã akurê djwỳnh jabê” jarẽnho.

Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

²⁷ —Ë, ba ajte ar amã ikabẽn 'õ jarẽ, gora ar ikabẽn ma. Gora gar tu amã akurê djwỳnh jabê. Gora me kum ar akurêja dja me te ar ajo ajkê gar akrànãmã amã me abên ar meo aba. ²⁸ Gora ar me kute ar adjünwãmã tu akabẽn mex jarẽ. Gora ar me kute ar ajo bikênhja tu Metĩndjwỳnhmã me arẽ gê meo djuw mex. ²⁹ Gêdja me'õ ar ajõ nhinebê kurwa ga 'ỳr akẽx gê aktã anhinebê kurwa. Gêdja me'õ ar

ajôbê inôkà by ga tu kum kanga. Nnym ajte akà 'ô'ã ajwý ga ajte akà 'ôdjwý byn kôt kum angã. ³⁰ Gêdja me'ô mýjja 'ã ajwý ga tu kum kanga. Gêdja me'ô abê anhô mýjja 'ô by ga tu kum kangakumrêx. Kwârîk wãnh ga akubyn 'ã 'wýr kêt. ³¹ Djã nãm me ar ajôo ajkê ga akînh ne? Kati, nã gãm akaprîre. Bir be, kam dja gar ã me jao anhýr kêtukumrêx gê me adjwýnhdjwý kaprî kêt. Nâr kon, djã nãm me ar ajôkam mex ga akaprî? Kati, nãm me ar akam mex gar akînhkumrêx ne. Bir be, kam dja gar ã me jakam amexo ane gê me adjwýnhdjwý kînhkumrêx.

³² Ê, ba ar amã arê. Me kum ar ajabê gar amipãnh amã me abêkumrêxja bãrãm kam dja ba ar amex jarênh jabej? Kati, ê, me axwe ne me kum ôbikwabit jabê, kum aktã aben jabê ne kam kum me kâtãmja kînh kêtukumrêx. Be, dja gar gadjwý amã anhôbikwabit jabê, djori kam mex? Kati, ar ikôt aba djwýnhkam gêdja gar tu amã me abêo tuknî. Ar amã anhôbikwa jabên kam kôt amã akurê djwýnhdjwý jabê. ³³ Nnym ajte me ar akam ukaprî gar amipãnh mekam adjukaprî, bãrãm kam dja ba ar amex jarênh jabej? Kati, ê, me axwe ne me ôbikwakambit ukaprî, aktã abenkam ukaprî ne kam me kâtãmjakam ukaprî kêtukumrêx. Be, dja gar gadjwý anhôbikwakambit adjukaprî, djori kam mex? Kati, ar ikôt aba djwýnhkam gêdja gar tu me kunîkam adjukaprîo tuknî, anhôbikwakam adjukaprîn kam kôt akurê djwýnhdjwý kam adjukaprî. ³⁴ Nnym ajte me ar amã mýjja ngã gar kam amipãnh memã mýjja ngã, bãrãm kam dja ba ar amex jarênh jabej? Kati, ê, me axwe ne me aktã aben pãnh abenmã mýjja nhôro ba. Nãm me akubyn abenmã 'ãnh ôro ba. Be, dja gar gadjwý me kute akubyn ar amã mýjja nhôrmãbit mýjja ngã, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikôt aba djwýnhja dja gar tu memã mýjja nhôrkumrêx ne kam pãnhkam amak kêt.

³⁵ Bir be, ar ga dja gar amã akurê djwýnh jabêkumrêx

ne kam adjukapří ne tu kum mỳjja kajgo ngã. Kute akubyn amã pãnh mỳjja 'õ nhõrmã pãnh kam amak kêt. Metĩndjwỳnh pymati tãm gêdja ar amã o pãnh ra:x ne. Gar kam arỳm abê Metĩndjwỳnh krakumrêx. Mỳkam dja gar ã meo ane? Bir, Metĩndjwỳnh ne tu me õdjỳ, me axwekam ukapří. ³⁶ Kam dja gar kàjkwakam Abãm'ã amijakren mekam adjukapří.

Mete me'ã axwe rênh nêje memã kabên.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

³⁷ Kwãrĩk wãnh gar me'ã axwe rênh kêt. Dja gar me'ã axwe rê nhym me amipãnh ar ajã axwe rê, nàr Metĩndjwỳnh ar amã axwe jarê. Kwãrĩk wãnh gar me axwemã akator kêt ne memã pãnh jarênh kêt. Dja gar me axwemã akato ne memã pãnh jarê nhym me amipãnh ar ajaxwemã katon ar amã pãnh jarê, nàr Metĩndjwỳnh ar amã pãnh jarê. Nhym bep kati, gêdja me kute ar akam amikràja gar tu o abiknorkumrêx gê me amipãnh ar gadjwỳ tu ar ajaxweo biknorkumrêx ne. ³⁸ Gora ar memã anhõdjànne ne tu memã angã. Gê me kam amipãnh ar amã õdjànkhkumrêx ne ar amã mỳjja ngã. Dja Metĩndjwỳnh ar amã o pãnh rax ne. Kute mrãmri ne me kute akubyn abenmã djwỳ ngrà nhõr kadjy kute ngõnhkam ngjênh ne ajte kute à'ák ne kum o'uk ne iby ngjênh nhym akà'ã bikapĩnja pyræk. Dja ã Metĩndjwỳnh ar amã õr raxo ane. Bir be, kam dja gar Metĩndjwỳnh kudjwa memã õr rũnh nhym kam me akubyn ar aje memã õr 'ãnh ar amã kungã, ane. Nãm Jeju ã kôt ba djwỳnhmã arênho ane.

³⁹ Ne kam ajte apỳnh mỳjja djari arkum 'ã ujarênh jakreo tẽ. Ne kam arkum,

—Djãm me'õ no rãja kute me'õ no rãjamã kum, “Amrê, ba amã kô 'amỳn katàt ajo tẽ”, anhỹrmã? Kati, gorên kum kô 'amỳn o mõn ren ar ro'ã krekam tỳm, ane.

Be, me axwe rã'ākam dja me amũ me jamã axwe jarēnh kêt. Me axwekam ne me kute me no rã pyrāk. ⁴⁰ Djãm me'õ kute mỳjja mar kêtja kute me'õ kute mỳjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhym bep djãm me'õ kute marja prĩne kum arēn kum akre nhym kam arỳm ar aben pyrāk ne.

Bir be, ar aje Metĩndjwỳnh kukràdjà mar tũmja amijãno dja. Dja me nyre ar ajã amijakren kam kute ar apyrāk.

⁴¹ Mỳkam ne ga akamy nokam pyka jaũmjabit pumũn kam ga anokam pĩponhtija pumũnh kêt ne? ⁴² Djãm aje akamymã kum, “Akmere, amrẽ ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhỹrmã? Ne kam ga anokam pĩponhtiwã pumũnh kêtikumrẽx ne. Aje aminokam pĩponh pumũnh kêtka we ã kum ane. Kê. Mrãmri ne ga apunu rax ne kam ajajkwakambit ajte amimexo amra. Akumrẽx gêdja ga aminokam pĩponhtiwã kaban kam arĩt mex ne arỳm amikõt akamy nokam pyka jaũm ngrĩre wã kaba.

⁴³ Ne ajte jadjwỳ, ẽ, djãm pidjô mex, pidjô djãnhjakam pidjô punu apôx got? Nàr kon, djãm pidjô punukam pidjô djãnh apôx got? Kati, apỹnh pidjô bàri djari ne kam ô apôx. ⁴⁴ Ô ne parbê rôrôk ne ikwãn kam o bàrio amirĩt nhym me kôt kum apôx. Pidjô punukam ô punu apôx, nhym ate pidjô mexkam ô mex apôx. Ga rojkàkrekam tyrtri apôx kêtja pumũ. Ga ajte prêxkamdjwỳ katêbàri apôx kêtja pumũ. ⁴⁵ Bir be, nãm ã mebêngôkredjwỳ* ane. Nãm me ôkre kadjwỳnhbê kabēn mex man arỳm kabēn mexo memã amijo amirĩt. Nhym me ajte ôkre kadjwỳnhbê kabēn punu man arỳm kabēn punuo memã amijo amirĩt. Nãm me ôkre kadjwỳnhbê mỳjja kumex ma nhym kam amrẽ bõm ajkwa krekremẽ ôto'ỳr apôx nhym me kam arēnho ba. Arēnho ban kam arỳm memã amijo amirĩt.

* 6:45 Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngôkre kute mrãmri ne apỹnh me õ pyka djari kunikõt me kunĩ bêngôkre pyrāk.

Mex nàr axwe ja o memã amijo amirît. Kute mỳjja ô kute bario amirît ja pyræk.

Me'õ ar kute kikre'ã amijakremã memã arënh.

Mat 7.24

⁴⁶ Ë, ba ajte ar amã ja jarë. Mỳkam ne gar imã “Bënjadjwỳr, Bënjadjwỳr” anhỳro aban ajte ikabënkôt ar amijo aba kêt ne. ⁴⁷⁻⁴⁸ Ë, ba ar amã arën kikre'ã me ajakre. Me'õ iwỳr akëx ne kute ikabën markumrëx ne ikabënkôt kute ar amijo baja ne kute mrãmri ne me kute kikremã kre jabjê:n kam kam par pymjỳr ne kam iby kënme pyka rënh ne kute kum o'uk ne 'ã kute kikre nhym te ngô tàmm ne kute kangõnh nhym mrãmri ku'ê tỳxja pyræk. Kum kre jabjêkam ne mrãmri ãm tỳx ne. Nãm ã me kute amim ikabën mar tỳx ã ane.

⁴⁹ Nhym bep me'õ kute ikabën mar kajgo, kute ikabënkôt amijo ba kêtja ne kute mrãmri ne me kute tu pyka krākà'ã par pymjỳr. Kre krãnne kam kute par pymjỳr ne kute 'ã kikre pyræk. Nhym 'ã ngô tàmm ne kute kàjbê me'ã rënh nhym rôrôkja pyræk. Djã nãm kàjbê kukë nhym ban rôrôk got? Kati, nãm tu ator nhym ban gru: ane. Dja me'õ kute ikabën mar kêt'õ ã ane, ane. Nãm ã Jeju arkum ujarënh ãmo anen memã ujarënh pa.

7

Krākamngõnh nhõ bënjadwỳr kute tu amim Jeju kamnhĩxkumrëx.

Mat 8.5

¹ Ne kam ate krībê Kapana'ỳr tẽ. Mã 'ỳr tẽn bõx. ²⁻³ Bõx nhym krākamngõnh nhõ bënjadwỳr arỳm kuma, kubê ne krākamngõnhre krãptĩbê 100 nhõ bënjadwỳr arỳm kuma, bõxkôt kuma. Kubajtem. Arỳm kuman kam 'ỳr mebêngêtte kwỳ jano. 'Ỳr mebêngêttebê idjaer kwỳ jano. Õ àpënh ne kanê tỳx ne nõ. Arỳm tyk'ỳr. Arỳm arkatin nõ.

Kum ò àpênh jabêkumrêx ja ne kubê kanên nõ nhym kam kadjy Jeju'ÿr ar ano. Ar kute kum arênh nhym 'ÿr tēm ne kute kum ò àpênho mexmã ne 'ÿr ar ano.

⁴⁻⁵ Nhym ar mōn Jeju'ÿr bōx ne kam kum o no katon kum,

—E kum bep tāmja ne mexkumrêx. Mrāmri dja ga 'ÿr tēn kum ò àpênh pytà. Nām kum me bakīnhkumrêx ne arÿm me bamã me babikprōnh djã nhipêx ne. Dja ga on 'ÿr tē, anhÿro ku'ê.

⁶⁻⁷ Nhym kam 'ÿr tē. Bit 'ÿr tēn 'ÿr kikre tēpo tē nhym krākamngōnh nhō bēnjadjwÿrja ajte kutã òbikwa kwÿ jano. Nhym ar kutã tēn kajpan kum,

—Bēnjadjwÿr, on dja ga akêx ne. Krākamngōnh nhō bēnjadjwÿr ne ar imã, “Ar tēn kum arê gē on amũ akêx”, ane. Bar kam akutã tē. Nām amã, “Ibēnjadjwÿr kaak, ibēnjadjwÿr ngrirekam ne ga inhūrkwãmã adjãr ba ipijãm karō amã ane. Ingrire, ikâtãmkam ne ba ba akutã itēm kêt ne, amikam ipijãmkam. Dja ga tu akabēnobit inhō àpênho mex nhym arÿm mexkumrêx ne. ⁸ Inhō bēnjadjwÿr ne imã kabēn, kute raxo ijakrenhja ne imã kabēn ba kabēn man kôt amijo iba. Ne kam ajte ba ibê me krākamngōnhre nhō bēnjadjwÿrkam ba memã ikabēn nhym me ikabēnkôt amijo ba. Ba me'ômã kum, “ÿr tē”, ane nhym arÿm 'ÿr tē. Ba kam ajte me'ômãdjwÿ, ‘Amrê tē’, ane nhym arÿm amrê tē. Ba inhō àpênhmã, ‘On mÿjja kupê’, ane nhym arÿm mÿjja kupê. Kam ne ba amã, ‘Abēnjadjwÿr djwÿnhkam dja ga akabēnobit o mex ne’, ane.” Nām ã krākamngōnh nhō bēnjadjwÿr amã ane, ane.

⁹ Nhym Jeju ar kabēn man kam arkam no tyn djan òkre kadjwÿnhbê amim,

—E kum be nām tu amim ikamnhīxkumrêx ne, ane. Ne kam me itepato kôt mōrja'ÿr akêx ne memã kum,

—Ë, ba me amã arẽ. Nhÿnh ne me babê idjaer 'õ ã kute tu amim imaro anhÿr? Kati, kêtukumrẽx. Nhym be nãm tãwã, tãwã kubajtem ne gêt tu amim ikamnhÿxkumrẽx ne, ane. ¹⁰ Nhym kam krãkamngôn nhõ bẽnjadjwÿr nhõbikwaja akubyn kikremã tẽ. Kikremã tẽn bõx ne kanên nõrja pumũ. Nhym mexkumrẽx ne, arÿm à kêt ne nhÿ. Tãm ne ja.

Kute me'õ tyk akubyn o tÿn.

¹¹ Nhym kam akati ngrêre nhym Jeju krÿ 'õmã tẽ. Krÿ nhidjibê Naïmã tẽ. Nhym kôt ba djwÿnhmẽ me kâtãm krãptÿ kôt mõi. ¹² Nhym kam Jeju meo mõi. Meo mõi ï krÿ tẽpo mõi. Nãm bit krÿo rãm ne jao mõi nhym Ar kubê kra tykjao mõi o kajpa. Kikre bu'ã kẽnno kô kayr jajkwa krekremã o aben kajpa. Amrêbê me'õbê mjên tyk nhym kam kraja adjwÿnhdjwÿ kôt kubê ty. Kute amikamã kra pydjïn irja ne kubê ty. Nhym me kam kênkre'ÿr o mõi o kajpa. Me krãptÿ ne me kênkre'ÿr bit o mõi, bit kute mekbê idjaer kukràdjãkôt kênkrekam adjãrmã. ¹³ Nhym Jeju me'õ nija pumũn kam kum kaprÿ: ne kum,

—Kwãrik wãnh ga amÿr kêt, ane.

¹⁴ Ne kam 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn kam 'ã nõr djãbit kupê. Nhym ar kute o mõi rja, tyko mõi rja, o mõi tÿx katikôt kum o dja. Nhym kum kabên ne kum,

—Akmere, ba amã arẽ. Ë, on kãmã nhÿ, ane. ¹⁵ Nhym ekru x ne kãmã nhÿn kam kabẽnno nhÿ. Nhym Jeju nãmã kungã. ¹⁶ Nhym me kunÿ madjà kreti ne kum uman kam Metÿndjwÿnhmã raxmẽ mex jarẽnho kumex ne abenmã kum,

—Ota Metÿndjwÿnh kabên jarẽn djwÿnh rax 'õ me bakam kato, ane.

Ne ajte,

—Metÿndjwÿnh ne arÿm õ me baja 'ÿr bõx, ane.

¹⁷ Nhym me kam abenmã Jeju jarẽnho kumex ne amũ

abenmã arênho prõt ne. Nnym pykabê Djudêjakam me ja kuma. Nnym amũ bu'ã pyka ja kuníkôt me abenmã arên kuma.

Djuã'o'ã ujarênh.

Mat 11.2

¹⁸⁻¹⁹ Nnym Djuão kôt ba djwýnhdjwý arým kuman Djuãomã arê. Nnym adjwýnhdjwý kuma. Mekbê ijê djâkam nôr rã'âkam ne ar kum mýjja ja kunĩ jarê nnym kuma. Kuman kam amiwýr ar ku'uw, amiwýr kôt ba djwýnh 'uw, ar amãnhkrut ne ar ku'uw ne arkum,

—Ë, ar Jeju'ýr tẽn kum, “Djãm ga ne Metĩndjwýnh amrêbê me imã ajarê ga arým bôx. Nâr kon, dja ba me atemã 'ôdjwý jabej ajkam ama”? ane. Djuão ne ã arkum anen kam ar ano. Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr ar ano. Ar kute omũnh ne tẽn ne kute Djuãomã arênhmã ne 'ýr ar ano.

Nnym ar 'ýr tẽn bôx. ²⁰ Bôx ne kum,

—Djuão kute ngônhmã me angjênh djwýnh ne awýr ar ijano ne ar imã, “Ar tẽn kum, ‘Djãm ga ne Metĩndjwýnh amrêbê me imã ajarê ga arým bôx? Nâr kon, dja ba me atemã 'ôdjwý jabej ajkam ama’? ane.” Nãm ã arkum ane.

²¹ Nnym kam Jeju arek me utàro dja. Me apýnh kanê djàrimê, apýnh me tokry djàrimê, me karõ punu kute meo bamê, me no rãmê, me ja ne meo mexo dja. Me krãptĩ ne meo mexo dja. Djuão kôt ba djwýnh kute omũnh ne akubyn 'ýr tẽn ne kute kôt kum arênh nnym kute marmã ne arek me utàro dja. ²² Ne kam arkum,

—Ar'ýr tẽn Djuãomã arê. Ba ne ba arým me'ýr bôx ne me utàro dja nnym me no rã arým rĩt, me te jakry arým mrã, me ĩ kajêkam tê arým kã mex, me amakkre kêt arým amakkre mex ne ajkam ama, nnym me tykjadjwý arým akubyn tĩn ne, nnym me me õ mýjja kêt jamãdjwý kabên mex, kabên ny kãj bê arê. Bir be, ar aje ije meo mexkôt ipumũnhja dja gar tẽn kôt Djuãomã arê, ane.

Ne ajte kum,

²³ —Me'õ kute tu amim imar ne kute õkre kadjw̃nhbê ijã amim, “Djãm tãm, nãr kon atemã”, anh̃r kêt, tãm dja kĩnhkumrêx, ane. Nãm ã Jeju Djuão kôt ba djw̃nhjamã ane. Nhym ar kuman kam mã 'ÿr akubyn tẽ.

²⁴ Ar tẽm tekrekam memã Djuão jarêhho dja. Me krãptĩjamã arêhho djan memã kum,

—Nã gãm me aje Djuão pumũnhmã mō, kapôt kukritkam mō. Mã ne kute? Me bõreja pumũ. Bõre ne kôk o wabên ari ar adjuw. Mũm wabên adjuw. Nhym pãnh wabên mũm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djãm ã Djuão kute anh̃r? Djã nãm ã memã kabên jarêhho ane? Djã nãm me jamã kabên 'õ jarê ne kam ajte me umaje amũ me jamã atemã kabên 'õ jarê? Kati, nãm tu katàt memã kabên jarêhkhkumrêx ne, tu kum me uma kêt ne kabên pydji memã arêhho tẽ, kabên tãm jarêhho tẽ. ²⁵ Djã nã gãm me aje Djuão pumũnhmã 'ÿr aba nhym kubêkà mex jangij ne o ba? Kê, me kute kubêkà mexbit jangjênh ne kute 'ã amibêno baja ne me bẽnjadjw̃r rax nhõ kikretikambit ar ba, ikra kêt, àpênh kêt mex ne ar ba.

²⁶ Bir be, nhym mỳj ne ga me aje omũnhmã mō? Djãm Metĩndjw̃nh kabên jarênh djw̃nh 'õ ne ga me aje omũnhmã mō? Nà, tãm. Tãm. Ba me amã arẽ. Djuão ne Metĩndjw̃nh kabên jarênh djw̃nh kunĩ kuràm raxi. ²⁷ 'Ã ne amrêbê Metĩndjw̃nh pi'ók no'ókkam me amã, “Ota ba akukãm ajã ujarênh djw̃nh 'õ jano, kute akukãm me akre nhym me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katàt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjw̃r rũnh kutêp katàt pry jadjw̃rja pyræk”, ane.

²⁸ Ba me amã arẽ. Djuão ne me kunĩ kuràm raxi. Nhỹnh ne me'õ nã tikkre kurũm kator'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metĩndjw̃nh me kadjy bẽnjadjw̃r ne kute ar

me utàr ne meo baja, me ja'õ ne te kàtàm mex ne kute raxo Djuão jakrenh mexi.

²⁹ Nà, Djuão ne rax nhyr me kunĩ Djuão kabèn ma. Nhyr me axweja, me kute bènjadwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnhdjwỳ me kudjwa kabèn ma. Nãm me Djuão kabèn man òkre kadjwỳnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwỳnh katàt meo ba”, ane. Nhyr Djuão arỳm ngònhmã me angij.

³⁰ Nhyr bep mekbê pardjêumě me kute Mòjdjê kukràdjà mar djwỳnhmě, me ja ne me Metĩndjwỳnhbê amikati. Metĩndjwỳnh kute amim me'ã karõ ne me mar kêt ne ar kubê amikatio ba. Nhyr Djuão kute ngònhmã me angjênhmã nhyr me ate ar kubê amikatio ba.

³¹ Ije tô mỳj'ã got ba me akamingrãny jakre? Mỳj ne ga me aje uràk? ³² Nã gãm me aje me prĩre mỳjja kam kĩnh kêt pyràk. Ga me me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ. Ar ja ne ar ar jamã kabèn ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngòtãx à'ak”, ane.

Nhyr ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê.”

Nhyr ajte arkum, “Gwaj bamỳr kati mãn o nhỹ.”

Nhyr ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imỳr prãm kêtê.” ³³ Djuão kute ngònhmã me angjênh djwỳnh ne me awỳr bôx. Nãm amijajbu:n kute uba kangô kôm kêt ne ar ba, ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karõ punun ar o ba nhyr ajbã”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyràk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwỳ kĩnh kêt ne. ³⁴ Nhyr bep ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awỳr bôx ne me akam idjàkur iban kôt ikôm iba ga me kam amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãwã ne kum prãmti, kum uba kangô djànhti.” Ne we ajte ijã, “Me kute bènjadwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnhmě me axweobit ne òbikwa”, anhỹr ar o aba.

³⁵ Djãm Metĩndjwỳnh jamak punu got? Axwe amak mex ne pĩne kute amikukãm mỳjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwỳ ijano. Ije amijajbur kêt mã ijano. Nhy m kôt me amak mex, me amikukãm umar, ar ipumũn kam ôkre kadjwỳnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwỳnh mexkumrêx ne amê ar ano”, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Me'õ ni jaxwe kute me kudjỳ djào Jeju par kudjỳ.

³⁶ Nhy m kam mekbê pardjêu'õ nhidjibê Ximão ne Jelumã kum,

—Amrê tẽn ikutã anhõ kwỳ krê, ane.

Nhy m kam kutã õ kwỳ krên mã tẽn bôx ne nhỹ. Nhy m me aben mã arê. ³⁷ Nhy m me'õ nire arỳm kuma. Me'õ nija ne axwe ne krĩ tãm kam arĩk ar ban kam Jeju tẽn ne mekbê pardjêu'õ nhũrkwākam õ kwỳ krêno ỳrkôt arỳm kuma. Arỳm kuman kam 'ỳr tẽ. Nãm ngôn h mexte, kẽn jakareo ngôn h kam me kudjỳ djào ipun kubyn 'ỳr o tẽn o bôx. ³⁸ O bôx ne burũm ibôn mỳro nhỹ. Parbê mỳro nhỹ nhy m no kangô pĩne Jeju par kumrã. Par kumrã nhy m kam ta amikĩo par ngrà. Kum Jeju kĩnh kam 'ỳr tẽn bôx ne omũn kam amikam pijàm ne kam muw ne pĩne no kangô par kumrãn kam amikĩo par ngrà. Ne kam par kaô. Kum abêkam par kaôn kam me kudjỳ djào par kudjỳ. ³⁹ Nhy m mekbê pardjêu'õ kutã Jeju õ kwỳ krêno ỳrja arỳm omũ. Arỳm omũn kam ôkre kadjwỳnhbê amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metĩndjwỳnh kabẽn jarênh djwỳnhkumrêx ne ren arỳm kuma. Mỳj me'õ niwã ma, arĩk ar baja ren arỳm kôt kuma, me'õ axwe kute kupên h kôt ren arỳm kuma. Ren kuman ren aminêje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metĩndjwỳnh kabẽn jarênh mar kêt, kàtàm.

Nãm ã òkre kadjwỳnhbê amim ane. ⁴⁰ Nãm ã ane nhym Jeju arỳm kuman kam kum,

—Ximão ba amã ikabẽn jarẽ, ane.

Nhym,

—Ã, bẽnjadjwỳr, aj rã'ã, ane.

⁴¹ Nhym kum,

—Ë, me'õ ne ar amãnhkrutjamã pi'òk kaprĩre ngã. Nãm jamã pi'òk kaprĩ ngrireo 50 ne kungã. Ne ajte jamãdjwỳ pi'òk kaprĩ raxo 500 ne kungã. ⁴² Nhym ar ja amẽ te akubyn kute kum o pãnhmã. Te o ane nhym kam kute arkum pi'òk kaprĩ nhõr djwỳnhja arkum, “Kwãrik wãnh imã o pãnh kêt. Dja ba tu o akno”, ane.

Bir be, nhym gêdja kum abê rax ne? ane. ⁴³ Nhym kam Ximão Jejumã kum,

—Kon, birãm tãwã, kute kum rax ne òr ne kute pãnh tu o biknorwã gêdja kum kĩnh rax ne, ane.

Nhym kum,

—Nã, kôt ne ga aje arẽnhwã, ane. Nija ne axwe rax. Ba arỳm axwe kunõ aknon kum pãnh jarẽnh kêt ne. Kam ne kum ikĩnh rax ne, ane. ⁴⁴ Ne kam nija'ỳr akẽx ne Ximãomã kum,

—Ë, djã nã gãm nija pumũ? Be, nã bãm anhũrkwãmã wadjà ga aje imã ngô nhõr kêt, ije amipar ku'õnh kadjy aje imã òr kêt. Nhym bep tãmja ne no kangô ipar kumrãn kam amikĩo ipar ngrà. ⁴⁵ Ga ne ga amã ikĩnh kêt kam aje inhine kaôr kêt nhym bep tãmja ne ibõx totokbê arek ipar kaôro nhỹ. ⁴⁶ Ga ne ga aje ikrã ngràn kêt nhym bep tãmja ne me kudjỳ djào ipar kungrà. Tãmja ne kum ijabêkumrẽx ne prĩne ijo djuw mex ne. ⁴⁷ Kam ne ba amã, “Tãmja ne axwe krãptĩ ba arỳm tu kunõ ibiknorkumrẽx ne. Ga kum ijabê raxja pumũ. Nhym bep ije me'õ jaxwe ngrireo ibiknor ne amipãnh kum ikĩnh ngrire”, ane.

⁴⁸ Ne kam nijamã kum,

—Arým ne ba ajaxwe djàri arým kunĩo akno, ane.

⁴⁹ Nhyam kam me Jejumẽ ro'ã õ kwỳ krẽno kumexja abenmã kum,

—Djijàk tô mỳj me'õ ne gêt me axweo biknoro ba? ane.

⁵⁰ Nhyam bep Jeju ne nijamã kum,

—Ga ne ga mrãmri aje tu amim ikamnhĩxkumrẽx nhyam kam Metĩndjwỳnh arým apytà, on adjumar mex ne tẽ, ane. Tãm ne ja.

8

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

¹ Nhyam kam tũmbê Jeju ajte pyka kunĩkõt ipôko mō. Krĩ rũnhmẽ krĩ kryre kunĩkõt memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarẽho ipôko mō. Ne kàj bê memã kabẽn ny, kabẽn mex'ã ujarẽnh mō. Mỳj kabẽn mex'ã? Bir, Metĩndjwỳnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo bamã tãm. Tãm ne memã arẽho ipôko mō. Nhyam kõt ba djwỳnhbê 12 kõt mō.

² Nhyam me niredjwỳ kõt mō. Mỳj me nire nã? Bir, me karõ punumẽ apỳnh me kanê djàri kute kubê me utàrjadjwỳ ne me kõt mō.

Marij me kute kum Madarena anhyrja, kurũm ne Jeju kute me karõ punuo 7 ne apôx ne anorja.

³ 'Õbê ne Djôwanã, Kudja prõ. Kudja ne kubê bẽnjadjwỳr raxbê Erodji nhõ nêkrêx pumũnh djwỳnh.

'Õbê ne Xudjana. Nhyam ajte me kwỳ rax ne me kõt mō. Be, me nire tãm ne me kõt mõn õ pi'ôk kaprĩreo aro djuw mexo mō, o arkum mỳjja jamỳnh mō.

Kute bãygogore 'y'ã Metĩndjwỳnh kabẽn jakre.

Mat 13.1; Mak 4.1

⁴ Nhyam me apỳnh pyka kunĩkõt Jeju'ỳr mõn bõx ne 'ã kumex. Me krãptĩ ne me 'ã akuprõ nhyam kam

Jeju Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã memã mỳjja jakre. ⁵ Nãm mekmã kum,

—Ë, ò pur djwỳnh ne kute ò purkam bàygogore kremã 'ỳr o tẽ. 'Ỳr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm mekbê idjaer kute mỳjja kre kadjy tu mỳjja 'yo akabê, bàymẽ bàygogore 'ymẽ, ja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbàri 'yo ukabêr mrãnhja pyræk.

—Be, me'õ ne ar bàygogore 'yo ukabêr mrã. Nhyim 'y kwỳ prykam rôrøk ne. Nhyim me paro pykamã angij nhyim te ingrõt mã nhyim me prĩne paro pykamã angij. Nhyim kwêhndjwỳ mã prĩne kuku.

⁶ Nhyim 'y kwỳ kênpo'ã rôrøk ne ingrõt totokbê tu ingrõt mjô. Mrãmri ne kên'ã pyka prorrekam 'y rôrøk ne 'êx ne ingrà mex ne te kên mã arêo ingãn arỳm ty.

⁷ Nhyim 'y kwỳ mrỳnhĩkam rôrøk ne kam mrỳnhĩmẽ ro'ã ingrõt ne. Nhyim kam prĩne o akno.

⁸ Nhyim bep 'y kwỳ ne pyka mexkam rôrøk ne kam ingrõt ne abatàn h ne ijy rũnh ne 'y krãptĩkumrêx. Ijy kam 'yja amũ o amijakren kam 'y pỳnhkôt kubê 100 ne. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte kàj bê memã kum,

—Godja ga me ajõ ajamakkre mex jabej, on ama, ane.

⁹ Nhyim kam kôt ba djwỳnh abej kukij ne kum,

—Mỳj'ã ne ga bàygogore kre jakre? ane.

¹⁰ Nhyim arkum,

—Bep ar amãbit dja ba mỳjja bipdjuro amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute ar apytàr ne ar akadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar ar ajo baja, ar amãbit dja ba kukràdjào amirĩt ne. Nhyim bep me jamã dja ba kukràdjà'ã mỳjja jakren memã arê,

“gê me te kute mỳjja pumũnhmã ari ar abej rĩt ne te kute mỳjja marmã te ari ar amako akẽx ne mar kêtikumrẽx ne.”

¹¹ Nà, ar amã dja ba kukràdjà jarẽ. Ije kukràdjà'ã mỳjja jakreja jarẽ.

'Yja, me'õ kute 'yo ukabêrjabê ne Metĩndjwỳnh kabẽn.

¹² 'Y prykam rôrôkja ne me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar kajgoja'ã akre. Bit me kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn markumrẽx ne 'ã ngrà tỳxmã nhym ate Xatanaj jãm meo amijakren mekbê Metĩndjwỳnh kabẽno akno. Me kute tu amim markumrẽx nhym Metĩndjwỳnh kute kubê me utàr karõ ne jãm meo amijakren mekbê Metĩndjwỳnh kabẽno akno.

¹³ Kẽnkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn mar 'iry kêt ne kangaja'ã akre. Nãm me Metĩndjwỳnh kabẽn man bit kum kĩnhkumrẽx o tẽm kajgo. Kute mrãmri tu amim markumrẽx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrõt ne arê kêtgam tebê tykja pyræk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apỳnh me kaprĩ djari kute ikô'yrMã 'yr bõx nhym arỳm kanga.

¹⁴ Mrỳnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar ne kam ate ajte kute jãm mỳjja marja'ã akre. Nãm me arỳm amim Metĩndjwỳnh kabẽn man kam 'ãno ãm kêt ne. Djã nãm me Metĩndjwỳnhbit man ar o ba? Kati, nãm me jãm umar punu djà 'õmẽ nêkrêxmẽ mỳjja me kute o amikĩnhjamẽ mỳjja jakõtbit amak bẽn ne ne kam amũ amim Metĩndjwỳnh kabẽn maro àrwy kêtikumrẽx ne. Kute mrỳnhĩ kute prĩne bàygogo nhingrõto bikẽn nhym kam iyy kêt mexja pyræk.

¹⁵ Nhym bep pyka mexkam 'y rôrôk ja ne me kute tu amim markumrẽx ja'ã akre. Nãm me tu amim Metĩndjwỳnh kabẽn markumrẽx ne tu 'ã ngrà tỳx ne kam mũm ate ibej mỳjja 'õ mar kêt ne tu mrãmri 'ãno

djan mã kôt ajkamẽ. Kute 'y nhingrôt ne abatành ne iij mekumrẽx ne kumex ja pyràk. Tãm ne ja.

Kute ngônhpôk'ã memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnhdjwỳnh jakre.

Mak 4.21

¹⁶ Ba ajte ar amã 'ôdjwỳ jarẽ. Djãm me kute ngônhpôkmã angjênh ne kute ngônho 'ã pro got? Ne kute ikwã djà krakri umjỳr got? Kati, ngônhpôk ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhym memã kikre kre kurwỳo ku'ê. Nhym me mrãn wangij nhym prĩne memã irã. Dja gar ã abê ngônhpôk mãn pràbê ã memã Metĩndjwỳnh jarẽnho ane gê me kuma.

¹⁷ Ë, amũ akati 'ôkam dja mỳjja bipdjur kunĩ amirĩt ne. Nhym mỳjja pudjurdjwỳ amirĩt nhym me kunĩ kuma. ¹⁸ Kam gêdja gar mỳjja kunĩ kute amirĩt kêtri prĩne ikabẽn ma. Gora ar amim aprĩn ikabẽn ma. Me kute tu amim imarkumrẽxmã dja lbãm ijo amirĩto tẽ gê me amim imar rax. Nhym bep me ajkwaobit kute amim imarjabê dja lbãm ijo apdju. Dja prĩne inêje me no'ã pron mekbê ijo apdju. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju arkum amijarẽnho ane.

Jeju kamymẽ nã te 'ỳr àrmã.

Mat 12.46; Mak 3.31

¹⁹ Nhym kam Jeju nãmẽ kamy ar 'ỳr tẽ. Ar kute omũnhmã ne ar 'ỳr tẽ. Nhym me 'ã kumex. Nhym ar te 'ỳr bikamẽnhmã te 'ã meo ane. Nhym me 'ã ãptĩ: ane. Prĩne Ar kubê utã. ²⁰ Nhym kam me'ô Jejumã kum,

—Ota anãmẽ akamy ar amrêbê awỳr bôx ne akuri ku'ê, te kute apumũnhmã kikre kabem ku'ê, ane.

²¹ Nhym kam kum,

—Me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar ne kute kabẽnkôt amijo baja, o ne ba inã, o ne ba ikamy, o ne ba inhôbik-wakumrẽx, ane.

Kute kôkmã bën tỳx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²² Ne kam amũ akati jakam kôt ba djwỳnhmẽ ro'ã kàkam wadjàn nhỹ. Nhyam kam arkum,

—Gwaj gop imôti nhikjêmã rê, ane.

Nhyam kam ar kum,

—Gêtô, ane.

Nhyam kam ar mō. ²³ Kôknhōkàkam ne ar mō. Mō: nhyam kam Jeju ôto nō. Nhyam kam arỳm kôk wabê. Àbêr tỳx nhyam arỳm kam ngô aben mok ne. Nhyam kam ngô kute aben morkam arỳm kàkam ngô ipu ne. Ne arỳm àr 'ỳr. ²⁴ Nhyam Jeju arek ôto nō. Arek ôto nō nhyam kam kôt ba djwỳnh 'ỳr prôt ne tok ne kum,

—Meo ba djwỳnh, meo ba djwỳnh, gop ano tỳx, ota gwaj arỳm badjâr 'ỳr, ane.

Nhyam kam ekruux ne kàjmã dja. Ne kam kôkmã bën tỳx ne ngô kute aben morkijamã bën tỳx nhyam arỳm ngô anhikrê nhyam arỳm kôk djàbêr anhikrê. Nhyam arỳm ngô anhikrên nō. ²⁵ Nhyam kam Jeju arkum,

—Mỳkam ne gar imar kêt ne tu amim ikamnhĩxkumrêx kêt ne? ane.

Nhyam kam ar madjàkam e tuk anen kam ari aben pumũnho kumex ne kam abenmã kum,

—Ije tô mỳj me'õ got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabên ne ngômã kabên nhyam tu kabênkôt anhikrê, ane. Arỳm ne Jeju kôkmẽ ngômã kabên nhyam anhikrên nō.

Me karõ punu krãptĩ kute me'õo ba.

Mat 8.28; Mak 5.1

²⁶ Nhyam kam ar mō. Mō:n arỳm ikjêmã rê. Mekbê Djeradja nhõ pyka'ỳr rê. Aben kôn̄h ne pykabê Garrêjamẽ mekbê Djeradja nhõ pyka. Aben kôn̄h ne aktã akàx nhikjê'ã krĩ. Nhyam kam arỳm ar ikjê'ã mekbê Djeradja

nhõ pyka'ÿr rê. ²⁷ Nhyam kam Jeju wabi. Krîbê Djeradjakam me kra 'õ ne me karõ punu ar o ba nhyam kam Jeju bõx nhyam omün kam 'ÿr prõt ne. Amrêbê me karõ punu kute ar o ba tũmkam ne ar kubêkà jangjênh kêt ne ba. Kênkrekambit ba. Kikremã bõx kêt. Kênkrekambit ne ar ba, me kute kênkrekam me angjênh jakambit ne ar ba. ²⁸⁻²⁹ Me karõ punu kute ar o baja ne me te kute uwpren kubê ijêmã te o ane. Nhyam me karõ punu kute ar o bakam mrãmri 'itÿxkumrêx ne. Nãm me te pa djuwpren te te djuwpre nhyam tu amijã kàxiràx kukê. Nhyam me karõ punu mã arwã'ÿr kujaêko ba, mã 'ÿr kangõ. Nãm ã me karõ punu ar o anhÿro ba. Be, tãm ne Jeju pumün kam 'ÿr prõt ne. 'ÿr prõt ne parbê tu mÿrbê tÿm ne amra. Nhyam Jeju arÿm me karõjamã kum,

—Me karõ punu on akato, ane.

Nhyam kam arÿm amra ne. Ne kam kàj bê kum kabên ne kum,

—Jeju, Metĩndjwÿnh pymao kubê kumkati kra, mÿj ne ga aje ijomã? Kwãrik wãnh ijo abikênh kêt, ane.

³⁰ Nhyam kam Jeju kukij ne kum,

—Mã ne anhidji kute? ane.

Nhyam kum,

—Ibê ne Krãptĩtire, ane. Me karõ krãptĩ: kute ar o ba'ã ne,

—Ibê ne Krãptĩtire, ane. ³¹ Kwãrik wãnh ga mũm me ijanor kêt, ane. Ne kàj bê kum kabên ne, aminêje kum kabên ne, ne kum,

—Kwãrik wãnh ga kre ry typydjija'ÿr me ijanor kêt. Kwãrik wãnh kam me ijo abikênh kêt ba me itokry kêt, anhÿro nhÿ.

³²⁻³³ Nhyam kum ajmã angrõ jamyre krãnhrekam kumex. Kute pi'õ pyrãk ne àkuro kumex. Nhyam kam me karõ punu Jejumã kum,

—Dja ga angrô jamyre'ÿr me ijano. Dja ga angrô jamyre'ÿr me ijano ba me kum wangjê, ane.

Nhym kam memã,

—Rã'ã, ane. Nhym kam me karõ punu arÿm kum iren mã kurũm katon angrô jamy'ÿr mõn kum wangij. Nhym angrô jamyre umaje bõm tÿm ne pyka krã'yrkam mõn ngõ to do: ane, akàx prêk'ã ne mõn nox nhym kam ngõ kunĩ nhimex ne. ³⁴ Nhym kam me kute õ krito djuw mex djwÿnhja omũnho dja. Omũnho djan prõt ne kam bõx ne memã arê. Me õ krĩkam me jamã arên bu'ã krĩkam me jamãdjwÿ arê.

³⁵ Nhym kam me Jeju'ÿr prõt ne. Kute omũnhmã 'ÿr prõt ne. Nhym kam me karõ punu kute ar me'õo baja arÿm mexkumrêx ne Jeju parbê nhÿ. Kubêkà jangij ne nhÿ. Arÿm umar mexkumrêx ne nhÿ. Nhym me omũn kam tĩn prãm ne. ³⁶ Nhym kam me kute Jeju pumũnh djwÿnhja mekõt prõt ne ajte katon kam memã arênho dja, Jeju kute me'õkam me karõ punu janorja memã arênho dja. ³⁷ Kam pykabê Djeradjakam me jamê bu'ã krĩ krykam me ja ne me Jejumã kabên ne kum,

—On me ikurũm tẽ, on mã me ikurũm tẽ, ane.

Me kum uma tÿxkam ne me ã aminêje anoro ane. Nhym kam Jeju kãmã wadjà. ³⁸ Nhym kam Jeju kute me karõ punubê me'õ pytàrja te kõt krà ne kum,

—Ba akõt tẽ. Ba akõt tẽ, ane.

Nãm te ane nhym aminêje nèn kum,

³⁹—Kati, arek dja. Mã akubyn tẽn anhũrkwākam memã amijarê, Metĩndjwÿnh kum akaprĩn kute apytàrkõt memã amijarê, ane.

Nhym kam ã anen kam mã akubyn tẽn kam arÿm kikre kunĩkõt kikrepdjitã memã ar amijarênho ba, Jeju kum kaprĩn kute utàrkõt ar memã amijarênho ba.

Kute me'õ kurerer akubyn o tĩn.

Mat 9.18; Mak 5.21

⁴⁰ Nhyim kam Jeju kãmã wadjàn ajte akubyn ikjêmã mõn rê. Nhyim me kam amako krĩ nhyim arỳm bõx nhyim me kam kĩnhkumrêx ne. ⁴¹⁻⁴² Nhyim kam me'õbê Djajru Jeju'ỳr tẽn bõx. Djajrubê bẽnjadjwỳr'õ, me bikprõnh djàkam bẽnjadjwỳr'õ. Ne kam Jeju'ỳr tẽn bõx ne kabem tu mỳrbê tỳm ne kam kum,

—Dja ga inhũrkwãmã tẽ, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra prĩti ne kanên nõ. Arỳm tyk 'ỳ:r ne nõ nhyim kam kum o no kato. Nhyim kam Jeju kõt tẽ. Me krãptĩ Jeju'ã aõ ne kunoro mõ.

⁴³⁻⁴⁴ Nhyim kam tẽmkõt me'õ nija kõt bõx ne 'ã kubêkà nhidja kupê. Nãm ar kamrô apõx ba. Amrêbê ne ar kamrô apõx ba. Arỳm 'ã amexbê 12. Nãm prĩne amijã amibê pi'òk kaprĩ kunĩ krẽn kajgon mex kêt rã'ã ne. Nãm te me kane djwỳnh o ane. Nhyim bep Jeju tẽmkõt ne 'ã kubêkà nhidjabit kupên, tãmkam arỳm kamrô ngrà, arỳm mex ne.

⁴⁵ Nhyim kam Jeju memã kum,

—Mỳj me'õ ne ikupê? ane.

Nhyim me kunĩ aminêje kum,

—Kati, kon, me'õ, me'õ, anhỹro kumex.

Nhyim kam Pedru kum,

—Bẽnjadjwỳr, djãm me krãre: got ga “Mỳj me'õ ne ijã kubêkà kupê”, ane. Me kute gwaj bamã ipòk mex ne kute gwaj bakunoro mõrjakam ga, ane.

⁴⁶ Nhyim kum,

—Nà, arỳm ne me'õwã ikupê. Ipymao ne ba arỳm me'õwã mex ne arỳm kuma, ane.

⁴⁷ Nhyim nija te kute kubê amipdjurmãn kam ta amim,

—Kati, arỳm ne kuma, anen kam 'ỳr tẽn. 'Ỳr tertet tẽn. Umaje tertet tẽn tu mỳrbê tỳm ne kum amijarẽ. Me ipòkri

tu kum amijarēho nō. Kute 'ā kubēkà kupēnh ne tām kam mexkôt kum amijarēho nō. ⁴⁸ Nhyum kum,

—Àpnhīre nā gām tu amim ikamnhīxkumrēx ne. Aje amim ikamnhīxkumrēx kôt ne ba arým apytà. On adjumar mex ne mǎ akubyn tē, ane. ⁴⁹ Kum kabēno ãm rǎ'ã nhyum bēnjadjwyr nhūrkwā kurūm me'ōja tēn kajpan kum,

—Onīj arým akra ty. Kwārīk wānh ga memǎ ujarēnh djwýnhmǎ akrao ano kator kêt, ane.

⁵⁰ Nhyum Jeju arým kuman kum,

—Kwārīk wānh ga akaprī kêt ne akrakam adjumar punu kêt. Dja ga tu akra'ã ikamnhīxkumrēx nhyum arým akubyn mex ne, ane.

⁵¹⁻⁵³ Nām ã anen kam mǎ 'yr tē. Tēn kam ūrkwāmā bōx. Nhyum me arek abej ãmrao kumex. Nhyum kam mekmǎ kum,

—Kwārīk wānh ga me amýr kêt. Kati, tyk kêtê, nām ôto nō, ane.

Nhyum me arým tyk mexkôt omūn kam Jeju'ã keketo kumex ne aprýo kumex, ne we,

—Be nām we, “Nām ôto nō”, ane.

Nhyum kam aminêje me ja nê, mekôt mōrjamē me kute tyk jabej ãmrao kumexjamē aminêje me nê. Nhyum bep Pedrumē Djuãomē Xijagumē tyk ne nōrja nāmē bāmme ar ajbit ne ar kôt wadjà. ⁵⁴ Nhyum kam Jeju ikra 'amýn kum,

—Àpnhīre, kǎjmǎ nhỹ, ane.

⁵⁵ Nhyum kam karō akubyn kum wadjà nhyum akubyn tīn ne ekrux ne kǎjmǎ nhỹ. Nhyum kam Jeju nāmē bām arkum,

—Ar kum mýjja 'ō ngǎ gē kukrē, ane.

⁵⁶ Nhyum nāmē bām ar abenkam no tyn dja. Nhyum kam arkum,

—Kwārīk wānh gar memǎ arēnh kêt. Dja gar tu mekbê udju, ane.

9

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.5; Mak 6.7

¹ Nhyam kam akati 'òkam Jeju amikòt ba djwỳnho akprò. Kòt ba djwỳnhbê 12ja ne aro akprò. Apỳnh me ò pyka djàri kute 'ỳr ar anormã ne aro akpròn arkum,

—È, ikabēnkòt dja gar me nêje me karò punu jano. Ne apỳnh me kanê djàri me utàro mō. Ba dja ba ar amã ipyma jadjà gar kam ipymao apỳnh me kanê djàri meo mexo mōn me karò punu kute meo ba djàri kubê me utàro mō.

²⁻⁵ Ar apa, ã, ba ar amã arẽ. Kwãrĩk wãnh gar anhō mỳjja'ò byr ne o amòr kêt, akajpar djà'ò byr ne o amòr kêt, ajēnh tur ne o amòr kêt, anhō kwỳ krēn djà, anhō pi'òk kaprĩ, anhō kubèkà'ò kwãrĩk wãnh gar o atēm kêt. Dja gar tu anhỹkam mō. Mōn kam apỳnh me ò pyka djàri me 'ỳr ajmà. Dja gar me'ò nhũrkwākam bōx ne nhỹ, kwãrĩk wãnh ajte amũ amã me'ò nhũrkwã 'ò kĩnh ne 'ỳr amòr kêt. Dja gar tu bōx ne kikrekam abōxwã tãm kam tu arek kam anhikwão dja. Dja gar memã arēnh pan kam arỳm ajte amũ pyka 'ò'ỳr tēn ajte kikre 'òkam tãm ne. Ne ajte amũ tēn 'òkam tãm ne. Ne ajte 'òkam tãm ne.

Dja gar krĩ 'òkam bōx nhyam me kum ar akĩnh kêt ne kute ar akabēn mar prãm kêt jabej, gar kam arỳm tu amòrkumrēx ne. Tu amòrkumrēx kadjy amiparkà'ã pykawã tatak ne. Aje me kute akabēn mar prãm kêtjao amirĩt nhyam Metĩndjwỳnh kute omũnh ne amũ 'òkam kute memã pãnh jarēnh kadjy dja gar amiparkà'ã pykawã tatak ne. Dja gar kàj bē memã kum, “Onĩ Metĩndjwỳnh kute ar me bapytàr ne me bakadjy bēnjadjwỳr ne kute ar me bajo bamã”, anhỹro mō. Ne kam kòt meo mexo mō, ane. Nãm ã Jeju kòt ba djwỳnhmã me'ã karòo anen kam mã me'ỳr ar ano.

⁶ Ar ano nhym kam ar arým krī kunīkôt ajmà ne kàj bê memã Jeju'ã ujarēnh ny jarēnho mōn kôt meo mexo mō, apýnh krī kunīkôt ne ar ajmàn ba.

⁷⁻⁸ Nhym kam bēnjadjwýr raxbê Erodji arým Jeju'ã ujarēnh man kôt ba djwýnh kute meo mexo mōrja arým adjwýnhdjwý ma, ne kam te kute marmã. Nãm me apýnh kabēno noo biknor mex ne. Nhym te kute mýjja marmã. Jeju'ã ne me ari kabēn kwý jarē: ne abenmã kum,

—Bep Djuão kute ngōnhmã me angjēnhja ne we ajte tīn ne kato, ane.

Nhym ajte me kwý we,

—Me bakukãmãrebê Erij ne ajte kato, ane.

Nhym ajte we me kwý,

—Bep Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh amrēbê tyk ne ajte we tīn ne kato, ane.

Nhym kam Erodji te kute apýnh me kabēn ja marmã.

⁹ Ne kam ta amim,

—Ije bep Djuão ne ba arým mut krãta. Nhym mýj me'õ got ja ba arým 'ã ujarēnh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumūnh prãme.

Kute tepmē djwýo meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju r 6.1

¹⁰ Nhym kam arým Jeju kute ar anor nhym ar mōrja ajte akubyn 'ýr mōn bōx ne kum amijarē. Nhym kam krīmã me umaje ar ajbit aro tē. Krī nhidjibê Bexadamã ne aro tē. ¹¹ Ar ajbit kute o mōrmã nhym ate ajte me kâtãmja kôt krãptī:n bōx. Nãm me abenmã Jeju mōrkôt arēn kam ajte kôt mō. Djã nãm Jeju me krãptī pumūn memã àkrê? Kati, nãm me krãptī pumūn kam tu memã kabēn mex jarē. Nãm Metīndjwýnh me kadjy bēnjadjwýr ne kute me utàr ne ar meo bamã memã arē ne kam ajte kôt me kanê pytàro dja.

¹² Nhym kam arým me'ã amykry tē. Nhym kam kôt ba djwýnhbê 12ja 'ýr tē. Jeju'ýr tēn kum,

—Ije gop on me ano. Gop on me kräptija me ano gê me apÿnh krĩmã ajmàn bu'ã krĩ kryremãdjwÿ mõn wãnh kam õ kwÿ krẽn wãnh kam nõn ta amikadjy mÿjja by. Nhy m nhÿnh ne mÿjja 'õ ne me kute krẽnmã ne me jakam ar ba. Arwãkam ne gwaj ar baba, ane. ¹³ Nhy m kam Jeju kõt ba djwÿnhmã kum,

—Ar ga dja gar mekmã mÿjja ngã gê me kukrẽ, ane.

Nhy m ar kam kum,

—Ije kati, ar inhõ djwÿbê 5 ne tepdjwÿ amãnhkrut. Jabit. Be, djãm mÿjja rax? Nàr djãm ar imõr ne ije gwaj banhõ pi'õk kaprĩo me kräptija kadjy ije djwÿ byrmã? ane.

¹⁴ E kum bep me kräptikumrẽx. Me my'ã akrebê 5.000. Nhy m kam arkum,

—Ë, dja gar meo 50'ã kabẽn ne me krĩo tẽ.

¹⁵ Nhy m kam kõt ba djwÿnh meo 50'ã kabẽn ne me krĩo tẽn me krĩ pa. ¹⁶ Nhy m kam Jeju djwÿbê 5ja byn tep amẽ kubyn kãjmã krãn kãjkwa pumũn Metĩndjwÿnhmã õdjãnh jarẽ. Ne kam djwÿmẽ tep kokij ne kam kõt ba djwÿnhmã kungã. Nhy m kam amũ memã kungã, me kräptijamã kungã. ¹⁷ Nhy m me kam kukrẽ. Nhy m kam me kunĩ õ kwÿ krẽn kam ajnekumrẽx. Nhy m kam djwÿmẽ tepja'ã kàtàm. Nhy m kam kõt ba djwÿnh anhyjao atom ne. Djwÿmẽ tep janhyjao atom nhy m kam 'ã kàbê 12. Djãm djwÿmẽ tep ngri got.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.

Mat 16.13; Mak 8.27

¹⁸ Nhy m kam 'õkam Jeju ate mekbê tẽn kam Metĩndjwÿnhmã amijarẽnho nhÿ. Nhy m kõt ba djwÿnhbit kuri krĩ. Nhy m kam Jeju kute amijã ujarẽn h marmã abej ar kukij.

—Ë, ar imã ijã me ujarẽn h jarẽ ba kuma, ane.

¹⁹ Nhy m ar kam kum,

—Ije kum be nãm we me ajo Djuão kute ngônhmã me angjênh djwýnhja, nhym me kwý ajo me bakukãmãrebê Erij, nhym me kwý ajo Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh tũm ajte akubyn tĩn ja'õ, ane.

²⁰ Nhym kam arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhym kam Pedru kum,

—Kati, abê ne Kritu. Abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati. Metĩndjwýnh amrêbê kute me bakukãmãremã ajarênh ga aje me ipytâr ne aje ar me ijo abamã amrêbê kute me imã ajarênh ba me ije ar akam amako iba, ne arým Metĩndjwýnh ajano ga arým bõx, ane.

²¹ Nhym kam arkum,

—Nã, kõtõ. Kwãrik wãnh gar memã ja jarênh kêt. Dja gar tu mekbê ipudjurkumrêx ne, ane. Ar kute udjurmã ã arkum arênh tÿxo ane. ²² Ne ajte arkum,

—Ë, dja me prĩne ijo ajkê, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ba dja ba itokry rax ne. Dja mebêngêttemê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê kum ikĩnh kêt ne ikanga ne kam tu ibĩ nhym ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam akubyn itĩn ne, ane.

²³ Ne kam ajte me kunĩmã kum,

—Gêdja ga me ajõ mã ikõt abikamênh prãm jabej kwãrik wãnh amidjwýnhbit mar ne amijo kĩnh kêt. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mýn itokry: ne. Dja ga me ajõ ijã amijakren aje pĩte'y mýnh mãn prãbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ãn kam myt kunĩkõt ikadjy amiman mã ikõt ajkamê. ²⁴ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gêdja me tyn kam me biknor tokry djãkam tẽ. Nhym bep me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhym me kute me par jabej me tãm

gêdja me amiptàn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã. ²⁵ Ne ren me'õ pykabê mỳjja mexja kunĩ, nêkrêx kunĩ ren ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhym ren õ nêkrêxja ren wãnh kumex.

²⁶ Godja me'õ ikam pijàm ne ikabênkam pijàm jabej ba badjwỳ amipãnh kam ipijàm ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk gêdja ba amipãnh tãwãkam ipijàm ne. Dja ba ajte iraxo me awỳr bôx. Ibãmmẽ kadjy mrãnh djwỳnh jadjênhmẽ umao ipyma:n me awỳr bôx. Ibê kumkatio bôx nhym tãmja ikam pijàmja ba badjwỳ arỳm amipãnh kam ipijàm ne.

²⁷ Ba me amã arẽ. Ibãm dja ijã bẽnjadjwỳr rax mẽ ba ipymao me apytàn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwỳ atĩnri iraxkôt ipumũ, me akadjy ibẽnjadjwỳr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabênja, ane. Nãm ã Jeju memã kabên jarêho ane.

Jeju adjêho kute amijo amirĩt.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸ Nhym 'ã pi'ôk kamrêk pydji nhym aro tẽ, Pedrumẽ, Xijagumẽ, Djuão aro tẽ, krãnh'ỳr aro tẽn imõkmã aro bôx. Kute Bãmmã amijarênhmã ne 'ỳr aro bôx. Ne kam Bãmmã amijarẽ. ²⁹ Bãmmã amijarêho dja nhym ajmã nokre o nhym atemã nokre nhym 'ã kubêkàdjwỳ aka: ne. Akakam adjênh ne.

³⁰⁻³¹ Nhym ar my amãnhkrut ne kum kabêno dja. Mõjd-jêmmẽ Erij ar amrêbê tyk, ar tãm ne ar katon kum kabêno dja. Nãm ar adjênh ne uma:kumrêx ne kum kabêno dja. Jejumẽ ne ar abenmã kabêno dja. Jeju tyk'ã ne ar abenmã ujarêho dja. Krĩraxbê Djeruxarêkam me kute bĩnmã ne ar abenmã arêho dja. Metĩndjwỳnh kute tykmã kum 'ã karõkôt ne ajte ar 'ỳr bôx ne kôt abenmã arêho dja.

³² Nhym Pedru ar ôtdjwakumrêx ne arek ôto ikwã. Ne kam no tỳx ne kam Jeju pyma, adjênhkôt omũ nhym amẽ

ar kuri ãmjadjwÿr tãm ne. Kam kubêkà jadjênh ne kam mexkumrêx ne ku'ê. ³³ Nhyr arÿm ar amê tẽm 'ÿr dja nhyr Pedru Jejumã kum,

—Bênjadjwÿr, mrãmri ne bar jakam bõx ne akuri nhÿ nhyr mexkumrêx ne. Bar apÿnh ar amã kirkre'ã irõx nhipêx, ga anhõmê, Môjdjê nhõmê, Erij nhõmê. Amãnhkrut ne ikjêkêr dja bar ar amã ipêx, ane.

Kute amikabên'õ mar kêr. Pedru ta ne amikabên'õ mar kêrkam ãm tu arík kabên ja jarê. ³⁴ Kum kabêno ãm rã'ã nhyr kam kakrã arÿm prĩne aro akno. Nãm kakrã kute prĩne aro biknorkam arÿm ar tĩn prãm ne.

³⁵ Nhyr kam kakrã kurũm Metĩndjwÿnh arkum kabên ne arkum,

—Be, ikra ne wã. Ar omũ. Ikra ja ne ba àpênh kadjy amijo utàn amim kudja. Tãwã dja gar kabên man kabênkõt mrã, ane.

Jeju me karõ punumã bẽn tÿx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶⁻³⁷ Nãm ã arkum kabên anen anhikrê nhyr kam Jejumê kõt ba djwÿnh ar ate ku'ê. Amê ar myja arÿm mã nhĩ'ãm tẽ.

Nhyr akati nhyr kam Jeju akubyn krãnhre kurũm aro ruw. Aro ruw ne kam mã aro mõ. Aro mõ nhyr me krãptĩ ar kutã mõn ar kajpa. Djãm kam got ar kute Jeju jadjênhkõt omũnhja memã arê? Kati, Jeju ar pykabê bari ne ar mekbê udju ne.

³⁸ Nhyr me ar kajpa nhyr me ipõkri me'õ myja kàj bê kum akij,

—Bênjadjwÿr, gop ikraja pumũ. Ikra myja ne pydjii. ³⁹ Ota me karõ punu'õ ar ibê ikra paro ba. Nãm 'ÿr ban bõx nhyr ar ijaêrbê tu amra: ne. Nãm amran rôrõk ne àmnhirênhõ ikwã, ajmrõ prõto ikwã. Ne kam kute amijo pyka titik kurêje prĩne amingã. Kute kum irer prãm

kêtkumrêx. ⁴⁰ Nã bãm te akôt ba djwýnhjamã ikrao a'uw nhym kute imã ikra pytâr kêtkumrêx, te kute imã utarmã te o ane, ane. Nãm ã Jejumã kra jarêngo ane. ⁴¹ Nhym kam Jeju me'ÿr akêx ne memã kum,

—Ije me akamingrãny aje amim ikamnhix kêtkumrêx. Me ajaxwe. Mã dja ijã akati, akamàt kô kute ba me akam arek ar iba. Nã bãm me awÿr bôx ga me ajamakkre kêtkumrêx ne prïne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arík ar aba, ane. Ne ajte bãmjamã kabên ne kum,

—Amrê akrao tẽ, ane.

⁴² Nhym kam 'ÿr tẽn pa 'amÿn Jeju'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽmràm nhym ajte me karô punuja o pyka kôpênàt ne. Krajao pyka kôpênàt nhym àmnhirêngo nõ. Nhym Jeju me karô punujamã bẽn tÿx nhym umaje bõm tÿm. Nhym kam Jeju kum krao mex ne akubyn bãmmã kungã. ⁴³ Nhym me kôt omũ, Jeju kute Metĩndjwÿnh pymao o mexja me kôt omũ ne ari aben pumũngo kumex. Djãm Metĩndjwÿnh pyma ngri got. Nhym me Jejukam no tyn kumex rã'ã nhym Jeju kôt ba djwÿnhmã kum,

⁴⁴ —Gora ar amijamakkrekam ikabên janhô. Ë, ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk gêdja me memã ikanga, ikurê djwÿnhmã ikanga, ane. ⁴⁵ Nhym ar kute kabênja mar kêtkumrêx. Nãm ar ajmã amakkre nẽ, te kute marmã. Ne kam te kute kukjêrmãn kam pijàm ne.

Jejukôt ba djwÿnh kute abenbê bẽnjadjwÿr pytâr tẽ.

Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3

⁴⁶ Ne kam kabêno aben japanho mõ, kôt ba djwÿnhja kabêno aben japanho mõ. Mÿj mÿr jabej? Bir, nhÿnh kôt ba djwÿnhja 'õ gêdja bẽnjadjwÿr raxo aben jakre. Ja mÿr jabej ne me kabêno aben japanho mõ. ⁴⁷ Nhym Jeju kôt ba djwÿnh kute kabêno aben japanho mörja kute ar tãri

amako mar kêt. Nãm tu mũm kuma ne kam me'õ prĩre pa 'amỳn amijakỳxkõt kudja. ⁴⁸ Kudjan arkum,

—Ë, gar me'õ prĩreja pumũ, kàtàm mexja pumũ. Dja me'õ ikòpdji'ã kum me'õ prĩreja, me'õ kàtàmja kĩnh ne kam arỳm badjwỳ kum ikĩnh ne. Dja me'õ kum ikĩnh ne kam kum Ibãmdjwỳ kĩnh ne, Ibãm kute ijanorjadjwỳ kum kĩnh ne. Ë, me'õ kàtàm mex gêdja ja pãnh bẽnjadjwỳr rax ne, ane. Nãm ã Jeju kõt ba djwỳnh kute amijo rax prãmjamã kabẽn jarẽnho ane.

⁴⁹ Nhyam kam Djuão kum,

—Bẽnjadjwỳr, ba amã arẽ. Me'õ gwaj bakõt ba kêt'õ ne tu me karõ punu kute me'õo bamã anhidji jarẽ. Kum anhidji jarẽn me karõmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabẽn. On kum anhire”, ane. Nãm ã kum anhyro dja, bar arỳm omũ. Ne kam gwaj bakõt ba kêt kam bar kum, “Kwãrĩk wãnh”, ane. Nãm ã Djuão kum ane.

⁵⁰ Nhyam kam kum,

—Kati, kwãrĩk wãnh 'ã kum akabẽn kêt. Ba ar amã arẽ. Me'õ kute ar ajo kurê djwỳnh kêt ne arỳm tu mrãmri ar ajo õbikwa, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

Pykabê Xamarij kam me ja kute Jeju kanga.

⁵¹ Nhyam arỳm Bãm kute kàjkwamã o àbirmã arỳm õ akati 'ỳr bõx 'ỳr. Nhyam kam krĩraxbê Djeruxarẽmã krà. Nãm te kam mỳjja pyma, mỳjja tokry nhyam tu 'ỳr tẽmmã kràn kam 'ỳr tẽ. ⁵² Ne kam 'ỳr tẽmkõt amikukãm kõt ba djwỳnh kwỳ jano. Ar mrãnh ne me bajtem, Xamarij kam me jakam bõx ne kam kute Jeju kutêp ikwã djà jabej ne kum õ kwỳ krẽn djà jabej nhyam bõx ne kam kam õ kwỳ krẽn ne kam nõr kadjy nàràmm amikukãm 'ỳr ar ano. 'Ỳr ar ano nhyam ar mrãn bõx. ⁵³ Bõx nhyam kam Xamarij kam me ja aminêje ar ano. Jejumẽ kõt ba djwỳnh Ar kubê idjaerkam. Ne mekbê idjaer nhõ pykabê Djeruxarẽ'ỳr

mōrkam. Kam ne Xamarijkam me ja kum ar kurêkumrêx, me kute abeno kurê djwýnh tũmkam. Kam ne me kum ar kurên kum ar kĩnh kêt ne tu aminêje ar ano. ⁵⁴ Nhyam kam kôt ba djwýnhbê Xijagumê Djuão ar me omũn kam Jejumã kum,

—Bênjadjwýr, dja bar kuwy'ã Abãm 'wý gê kàjkwa kurũm kuwy tỹm ne prĩne me kuga gê me xêr, nẽn, ane.

⁵⁵ Nhyam ar'ýr akêx ne ar omũn arkum bẽn tỳx ne,

—Kati, kwãrik wãnh, ane.

⁵⁶ Nhyam ar kunĩ ajte tu atemã krĩ 'õ'ýr mō.

Me kute tu Metĩndjwýnh maro mōrkumrêxmã.

Mat 8.18

⁵⁷ Ýr mō nhyam me'õ kum,

—Ë, ba arek akôt tẽ. Dja ga nhĩ'ãm amrãnh katã ba akôt mrã, ane.

⁵⁸ Nhyam kam kum,

—Ë, ga djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwênh kýjrũm aêja pumũ. Mrymê kwênhbit ne õt djà, kute amim pyka kre pumũnhkôt kam õt djà, nhyam bep kati, ba ne ba inhõ kikre kêt, inhikwã djà kêt. Ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk nhýnh ne inhõ kikre ja? Nhýnh ne inhikwã djà ja? Kati. Kon, gop ga amiman kam ikôt atẽm jabej nàr kon arek dja, ane.

⁵⁹ Ne kam ajte ta me'õmã,

—Ikôt tẽ. Ikôt tẽn mã ikôt ajkamẽ, ane.

Nhyam kam kum,

—Adjỹm, Bênjadjwýr, ibãm kumrêx gêdja ba akubyn tẽn adjà. Ibãm ne ajbir ibê ty, ane.

⁶⁰ Nhyam Jeju kum,

—Gê me kute Metĩndjwýnh mar kêt wãnh me tyk jadjà. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyræk. Gê me wãnh õbikwa tyk jadjà, ane. Nhyam bep ga dja ga ikôt Metĩndjwýnh'ã adjujarênh tẽ, Metĩndjwýnh

me akadjy bĕnjadjwÿr ne kute ar me ajo bamã gĕdja ga 'ã adjujarĕnh tĕ, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

⁶¹ Nhyĵ me'õjadjwÿ Jejumã kum,

—Bĕnjadjwÿr, ba dja ba akõt tĕ. Inhÿrkwã kumrĕxkam dja ba inhõbikwamã amijarĕn kam akõt tĕ, ane.

⁶² Nhyĵ kum,

—Djãm me purkam àpĕnh katĕri kute kum irer got? Kati, mÿjja wãkam ne me apĕn àpĕnh mrãn tu àpĕnh inomã rĕnhkumrĕx ne. Djãm me kute Metĭndjwÿnhdjwÿ maro ban konenh krãkàr got? Kati, dja ga tu amim maro tĕn tu maro atĕmkumrĕx ne. Dja ga maro mõn mar konenh krãtan kam Metĭndjwÿnh nhõ pyka'ÿr abõx kĕtkumrĕx ne. Metĭndjwÿnh kute me utãr ne me kadjy bĕnjadjwÿr ne kute ar meo baja dja ga 'ÿr abõx kĕt ne, ane. Nãm ã Bĕnjadjwÿr Jeju arkum ane.

10

Kute Ar kubê 70 janor.

¹ Nhyĵ kam Jeju kute arkum arĕnh nhijukri ajte amim ar kwÿ rax ne ar umjuw. Me kwÿo 70 ne amim ar umjuw. Nãm amim aro aben nhikjĕ'ã kabĕn ne amim ar umjuw, kute ar anor kadjy. Kute ar anor nhyĵ ar kukãm mõr ne kumrĕx pyka kunĭkõt, krĭ kunĭkõt mõrmã. Dja ĭ Jeju ar kudjwa ã ane, ar kudjwa krĭ kunĭkõt bõx mõ.

² Ne kam kute ar anor nhyĵ ar mõr kutã prĭne me'ã arkum karõ ne arkum,

—Me kute Metĭndjwÿnh mar prãmja ne me kumex. Nãm me kute mrãmri ne bày arÿm abõr tyk ne kumexja pyrãk. Nhyĵ bep Metĭndjwÿnh'ã ujarĕnh djwÿnh ne ngrĕre kute bàykam me àpĕnh djwÿnh ngrĕre ja pyrãk. Kam dja gar me kadjy Metĭndjwÿnh 'uw gĕ me'ÿr 'ã ujarĕnh djwÿnh jano gĕ me kuman kam tu amim kamnhĭxkumrĕx. Kute mrãmri ne me mrãnh ne kute me õ

purkam bàu pumũnh ne mrãnh ne bõx ne kute kadjy me õ pur djwýnhmã arẽnh nhym me kute amũ kadjy me kwýmã arẽnh nhym me ban kute memã ê ja pyræk. Dja gar ã me kadjy Metĩndjwýnh 'wýro ane.

³ Ê, on dja gar mõi. Arym ne ba ije me'yr ar ajanormã. Ar aje memã ijarẽnhmã ne ba ar ajano. Dja gar me kam bõx nhym me ikõpdji'ã ar ajo kurê djwýnh ne kum ar apar prãm kumrẽx ne. Kute mrãmri ne rop kute mryki'ãtomti kra par prãm kumrẽx ja pyræk. ⁴ Ê, dja gar tu anhykam mõi. Kwãrik wãnh gar anhõ katõk'y djã jamãnh kêt ne ajẽnh tur ne o amõr kêt. Ne aparkà 'õ byr kêt. Dja gar ajamãnhkrut'ã kabẽn ne pyka kunikõt aben ngrã. Kwãrik wãnh gar apýnh krĩ djãri kõt ajmã gẽ me'õ ar ajõ kajpan amã kabẽno akukràõ ãm kêt. Dja gar tu amrãnhkõt me'õmã akabẽn jarẽnhõ tẽn tu mã tẽ.

⁵ Dja gar mrãnh bõx ne me'õ nhũrkwãmã wadjàn kam kum, “Gora adjumar mex ne ar aba”, ã ane. ⁶ Dja umar mex prãm jabej arým mrãmri akabẽnkõt umar mex kumrẽx ne. Nhym bep djãm kum umar mex prãm kêt ne kam ũrkwãkam me jamẽ ro'ã umar punu mex ne ar ba. Me jabit dja me umar punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar aba. ⁷ Dja gar kikrekam abõxwã tãm kam tu arek kam anhwãõ dja. Kwãrik wãnh gar bõx ne kikrekõt ar aba kêt. Dja gar kikrekam abõxwã tãm kam gẽ me ar ajo djuw mex ne ar amã mýjja ngã gar krẽ, tu kam apijãm kêt kumrẽx ne krẽn kõt ikõn adjumar mex kumrẽx. Ar aje memã Metĩndjwýnh'ã adjujarẽnh pãnh, ar aje memã 'ã adjujarẽnhõ aku'ẽn atyk djã pãnh dja gar tu anhõ kwý krẽ.

⁸ Dja gar krĩ 'õkam bõx gẽ me kum ar akĩnh ne ar akam ukapri jabej ar amã mýjja ngã gar tu krẽ. ⁹ Krĩwãkam ar abõxwã, kam me kute ar amã kabẽn mex jarẽnh tãm kam gẽdja gar me kanê pytàn memã kum, “Arym ne Metĩndjwýnh me akady bẽnjadjwýr ne kute me apytàn ne

kute ar me ajo ba 'yr. Arým ne me ajo rãm ne ja”, ane. Dja gar ã memã ane. ¹⁰ Nhym bep djã gãm ar krĩ 'õkam bõx nhym me kum ar akĩnh kêt ne aminêje ar ajano gar kam tu me ipõkri memã akabên jarênho tẽ. Ne memã kum,

¹¹ “Ë, dja bar me abê me anhõ pyka ja amiparkà'ã tatak ne. Ar ije me ajaxweo amirĩt ga me aje omũnh kadjy. Gora me ar ikabênja ma. Ë, arým ne Metĩndjwýnh me akadjy bẽnjadjwýr ne kute me apytãr ne kute ar me ajo bamã ga me ate amã kĩnh kêt ne ar imã, ‘Kati, me ije akabênwã mar prãm kêt kumrêx’, ane. Me aje ã ar imã anhýrkam ne bar me abê me anhõ pykaja amiparkà'ã tatak ne.” ¹² Dja gar ã memã akabên jarênho ane. Ë, ba ar amã arẽ. Krĩ wãkam me wã ar aje mebê amiparkà'ã me õ pyka tatakja me tãm gêdjya me tokry rax ne. Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akatikam godja krĩwãkam me wã meo bikênh raxo Xõtõmakam me ja jakrenh mex ne.

¹³ Watĩ:re Koradjikam me wã. Watĩ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabê Xirumẽ Xidõkam ren mýjja rũnhja, mýjja pumũnh kêt ja kwý 'y nhym ren me omũn ren arým amrêbê amim katon ren wãnh amijaxwemã ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubêkãbê exopa jangijn ren amijã mro prã tatak ne. Ne ren kam iwýr amijo akêx. Nhym bep kati, inhõ me wýnhkam me ga, Koradjikam me gamẽ Bexadakam me gamẽ me akam ne ba te mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipêx ga me omũnh kajgon kam ajaxwemã anhirer kêt ne iwýr amijo akêx kêt kumrêx ne. ¹⁴ Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akatikam godja me ajo bikênh raxo me bajtem nhõ pykabê Xirumẽ Xidõkam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵ Krĩraxbê Kapanakam me gadjwý djãm me aje amijo adjãmran aje amijo raxmã? Djãm me aje amijo rax ne aje

araxo aje kàjkwa têtpmã? Kati, dja Metĩndjwýnh aparmã me biknor tokry djãmã me amẽ ga kam me atokrybit ma.

¹⁶ Nã, dja gar aben nhikjê'ã kabên ne pyka kunĩkôt ajmàn memã ijarẽ. Godja me'õ ar akabên man badjwý ikabên ma. Nhym ate me'õ kum ar akurên ar akabên mar kêt ne badjwý kum ikurên ikabên mar kêt ne. Dja me'õ badjwý kum ikurên ikabên mar kêt ne ne lbãm kute ijanor djwýnhjadjwý kum kurên kabên mar prãm kêt ne, ane.

Nãm ã Jeju aro 70 ne kute ar anor kutã arkum kabên jarênho anen kam aro aben nhikjê'ã kabên ne ar ano, pyka kunĩkôt ar bimànhmã ar ano.

¹⁷ Nhym ar mõn memã Metĩndjwýnh'a ujarênh mõn me kanêbê me utàro mō:n kam akubyn mō, kĩnhkumrêx ne akubyn mō. Mõn bõx ne kam Jejumã kum,

—Bênjadjwýr, nã bãm ar akabênkôt me karõ punu jano nhym me karõ punu anhidji jarênh kajgokambit apymaje prõt ne, ane.

¹⁸ Nhym kam arkum,

—Ã, me karõ punu ne gar ano. Nhym bep arým ne me karõ nhõ bênjadjwýrbê Xatanaj kàjkwa kurũm tẽn tým ba arým omũ. Nãm amikrà kêt mex ne tým kute na jadjênh tamikrà kêt mex ne rôrøk ja pyræk. Gar aje Xatanaj nhõ àpênh kujaêko amõro aje arým pa nhikjê 'yr rax mexja pumũ. ¹⁹ Be, arým ne ba ar amã ipyma jadjã gar te kangãmẽ makmẽ mry kakrit djàkrêja kunĩ 'ã aku'ê nhym mýjja ipymaje ajmã ar ajo kêtikumrêx ne. Nhym te me bakurê djwýnh pyma gar ipymao tu kujate nhym ajmã ar ajo kêtikumrêx ne. ²⁰ Be, ja ne kajgo. Me karõ punu ar akabên pymaje prõt ja ne kajgo. Tãm ne ngrire. Nhym bep kàjkwakam Metĩndjwýnh kute ar anhidji'ã pi'òk no'òk ja ne mrãmri rax. Tãm ne kubê kumkatikumrêx. Kam dja gar tu akĩnhkumrêx.

²¹ Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã anen kam arým kĩnhkumrêx ne. Metĩndjwýnh Karõ ne kum kĩnh jadjà nhym kam kĩnh rax kato. Ne kam Bãmmã amikĩnh jarên kum,

—Djünwã, ota ga anhõ kàjkwan anhõ pyka djwýnh. Amã ne ba amikĩnh jarê. Nã gãm me amikukãm umarmê me kute mýjja mar rũnhjabê mýjja ja pudju ne kam me kute amijo pĩre prãbê amijo rũnh kêtjamã mýjjaao amirĩt ne. Mrãmri Djünwã, nã gãm ã aje anhýrkam mrãmri mexkumrêx. Adjukapřĩkam ne ga amim me'ã karõ ne arým ã meo ane. Ba kam badjwý ikĩnhkumrêx ne wãm amã amikĩnh jarê. Nãm ã Bãmmã amijarênho ane.

²² Ne kam ajte kôt ba djwýnhmã kum,

—Ibãm ne imã kukràdjã kunĩ jarê ba kam ar o iba. Nhýnh ne jakam me'õ pĩne idjãtãri? Kati, Ibãmbit ne pĩne kute imar ne kute arým pĩne idjãtãri. Nhym Ibãmdjwý. Nhýnh ne me'õ kute ikudjwa noo Ibãm pumũnh ne kute kukràdjãkôt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba pĩne inoo Ibãm pumũn kam idjukabikôt me kwýmã kukràdjã'ã idjujarênh tẽ. O me kwýmã o amirĩt nhym me arým pĩne ikôt kuma, ane.

²³ Ne kam kôt ba djwýnh'ýrbit akêx ne me kãxã ar amakri arkum arên arkum,

—Ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Ar ga ne gar anoo mýjja pumũ. ²⁴ Ba gop ar amã arẽ. Me kute Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh túmmê me bẽnjadjwýr túmdjwý krãptĩ te kute omũnh prãme, ar anoo aje mýjja pumũnhja te kute omũnh prãme, ne ar ajamako aje mýjja marja te kute marmã. Nhym bep kati, ar gajbit ne gar anoo mýjja pumũnh kêt kwý pumũn mýjja ma. Ar ga ne gar akĩnhkumrêx ne, ane.

Me'õ kum kurê djwýnh kapřĩn o djuw mex.

²⁵ Nhym kam akati 'òkam Môjdjê kukràdjà mar djwỳnh'ò Jeju kaběn maro nhỹ. Kaběn maro nhỹn kàjmã dja. Môjdjê kukràdjà mar djwỳnhja kàjmã dja. Kute Jeju no mex jabej kabimã kàjmã dja. Kute Môjdjê kukràdjà jabej Jeju kukjêrmã, Jeju kute kukràdjà kupa'ã arěnh kadjy nàrà̀m ne amikadjy kàjmã 'ỳr djan kum kaběn ne kum,

—Běnjadjwỳr, mã gědja ba amijo nhym kam Metĩndjwỳnh pãnh imã itĩn rã'ã rã'ao itĩnmã imã arě? ane.

Nhym kam kum,

²⁶ —Mã ne Môjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òk kute? Mỳj ne ga kam omũn arỳm ama? ane.

²⁷ Nhym kam Môjdjê kukràdjà mar djwỳnh Jejumã kum,
—Nãm,

“Me anhõ Běnjadjwỳr djwỳnh, me Atĩndjwỳnh dja ga amã kĩnh, amã aběo katàt me kunĩ, mỳjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metĩndjwỳnh jaběmã? Kati, ajamak, akadjwỳnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê.

Ne ajte amã amibu'ã me ja jabê. Kute ga amã amijaběja pyràk dja ga ã amã amibu'ã me ja jaběo ane”, ane.

Nãm ã Môjdjê kukràdjà'ã me bamã pi'òk no'òko ane.

²⁸ Nhym Jeju kum,

—Nà, kòt ne ga arě. Dja ga ã ar o anhỹro aban kam arỳm tu atĩnkumrěx ne, ane.

²⁹ Nhym kam Môjdjê kukràdjà mar djwỳnh òkre kadjwỳnhbê amim,

—E kum kati, imã Metĩndjwỳnh jabê rax kêtê, ne imã ibu'ã me ja jabê rax kêtê, ane. Ne kam pijàm ne amijã maje,

—Nhym ne ibu'ã dja ba imã abê? ane. ³⁰ Nãm Jeju kukij nhym kam kum,

—Ě, me'ò ne Djeruxarě kurũm krĩraxbê Djeriko'ỳr ruw. Ne kam tẽ. Tẽ nhym kam arỳm me àkĩnhĩ wỳnhrà̀m kum

nõn tēm̀ràm o arĩn kubê kubêkàmẽ kubê m̀ỳjja kunĩo prõt ne kam titik ne mã prõt ne. Nhyam kam wãnh wakrekam tyko nõ. ³¹ Tyko nõ nhyam kam me kadjy Metĩndjẁynh mar djẁynh'õ pry'ã tẽ. Tẽn omũn kam irõbê apan mã tẽ. ³² Nhyam mekbê Rewi'õ, adjẁynhdjẁy Metĩndjẁynhmã àpẽn'h'õ kõt tẽn adjẁynhdjẁy tãm ne. Nãm 'ỳr tẽn irãn omũn tẽn irõbê apan mã tẽ.

³³ Nhyam bep me'õ, Xamarijkam me ja 'õ ne arkõt tẽ. Xamarijkam me ja kute me bajo kurê djẁynh ja 'õ ne arkõt tẽ. Arkõt tẽ:n 'ỳr bõx ne omũn kam kum kaprĩ ne. Omũn kam rerek ne kum kaprĩ. ³⁴ Ne kam me kute o tỹm ne kute titik kurêje kute apỹnh kà rênhja kum oy. Kadjwati kangô kum oyn kam ajte m̀ỳjja kute rõny kangô pyrako kum oy. Ne kam kubêkào kupu. Prĩne kupun kam ta õ mryja'ã kudjin o tẽ. O tẽn atemã me'õ nhũrkwã'ỳr o bõx ne kam prĩne o djuw mexo dja.

³⁵ Nhyam akati nhyam kam pi'òk kaprĩ raxja amẽ kaba. Õ kikre djẁynhjamã kaban kum kungãn kum, “Ë, dja ga prĩne imã tãmjao djuw mexo dja, prĩne ikutêp imã o djuw mexo dja. Dja ga 'ã aje pi'òk kaprĩ krẽn jabej ba kam bõx ne arỹm ajte amã o pãnh, ajte akubyn ibõxkam”, ane.

Be, tãm ne ja. Nãm ã Xamarijkam me ja'õ kum kurê djẁynh kaprĩn o djuw mexo ane. ³⁶ Gop imã arẽ. Nhỹnh ar 'õja ne kute o kamy? Djãm tēm̀ ne kute omũnh ne irõbê àpanhja? Nàr kon, djãm kõt tēm̀ja? Nàr kon djãm Xamarijkam me ja'õ?

³⁷ Nhyam kam kum,

—Nà, me'õ kum kaprĩja. Me'õ kum kaprĩja ne o kamy, ane.

Nhyam kam kum,

—Nà, kõtõ. Nà, ga kam gadjẁy tẽn ã kudjwa akurê djẁynho anhyro aba, ane. Nãm ã Jeju Xamarijkam me ja'õ ukaprĩkõt kute kurê djẁynho kamyja'ã ujarẽnho ane.

Matamě Marij'ã ujarěnh.

³⁸ Nhyam kam Jeju ar mã mōn kam atemã krĩ 'õkam bõx. Kam ne me'õ nire nhidjibê Mata. Mata ne ukaprĩkumrëx ne kam Jejumã kum,

—Amrě inhürkwãmã tẽn kam anhõ kwỳ krẽn kam nõn akõkam kõt, ane.

Nhyam kam kum,

—Ã, aj mã, ba kam wãm akõt tẽn, anen kam ũrkwãmã tẽn. ũrkwãmã tẽn kam 'ỳr wadjàn nhỹ. ³⁹ Nhyam Mata kanikwỳnhbê Marijja nhỹ. Arek Bẽnjadjwỳr'ỳr tẽn parbê nhỹn kam kàjmã kõt õkren kabẽn maro nhỹ. ⁴⁰ Nhyam Mata àpẽn ra:x ne. Jeju õ kwỳ krẽn mex kadjy ne àpẽn raxo djan kam Marijmã kabẽn ne. Marij kute kõt kum mỳjja 'õ kupẽnhmã. Ne kam Jeju'ỳr tẽn kum,

—Bẽnjadjwỳr, djãm aje imar kêt? Ikanikwỳnh ne ikõt àpẽnhmãn ate ari akuri ba. Ba kam bajbit ar mỳjja kupẽnho iba. On amrě ano gẽn tẽn gop ikõt apê, ane.

⁴¹ Nhyam kam Bẽnjadjwỳr kum,

—Àpnhĩre, àpnhĩre Mata. Nã gãm ari mỳjja man kam akabẽn wã jarẽ. Nã gãm mỳjja krãptĩ kupê ne kõt mar ar o aban kam adjumar punu. ⁴² Nhyam bep mrãmri mỳjja pydji ne mexkumrëx. Tãm ne arỳm Marij o nhỹ. Nãm ikabẽn maro nhỹ. Ja ne mexkumrëx. Kwãrik wãnh arek ikabẽn maro nhỹ. Wãm ije awỳr anor prãm kêtê. Gêdja arek ikabẽn maro nhỹn prĩne ikabẽn man kam o biknor kêtumrëx, ane. Nãm ã Jeju ane. Tãm ne ja.

11

Ar kute Metĩndjwỳnhmã kabẽn'ã arkum karõ.

Mat 6.9

¹ Nhyam kam Jeju akati 'õkam Metĩndjwỳnhmã amijarěho dja. Kum amijarěho djan kum amijarěnh pa nhyam kam kõt ba djwỳnh'õ kum,

—Bēnjadjwỳr, gop ar imã arē. Ar ije Abāmmã amijarēnh kadjy gop ar imã arē. Mã dja bar kum ikabēn ja o? Djuãobit ne kôt ba djwỳnhmã kabēn'ã karō. Gadjwỳ dja ga ar imã 'ã karō bar akudjwa Abāmmã amijarēnho iba, ane.

² Nhym kam arkum,

—Ē, dja ga goja ar aje Metĩndjwỳnhmã amijarēnh kadjy kum,
“Djũnwã, gē me ame:xo amex man amim ajarēn abenmã ajarē.

On me kadjy abēnjadjwỳr ne ar meo aba.

³ Myt kunikôt ar ijajkwa mãnhkutã mã ar imã inhõ kwỳ krēn djã ngã.

⁴ Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwỳ dja me'õ ar ikam amikrà bar akôt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imã axwe'ã àpnēnh katã ga ga ar ijo tỳx bar mebê idjãm tỳx ne ijaxwe kêt. Tãm ne ja.”

Dja gar ã kum anhỳr ar aba, ane.

⁵⁻⁶ Ne kam ajte ar kute Metĩndjwỳnhmã amijarēnh 'ãno ãm kadjy arkum kabēn jarēn arkum,

—Ga ren ar ajõ anhõbikwa'õ ajbir bõx, akamàt kô ipôkri bõx ga ren aje kadjy mỳjja'õ byrmã tēn ren anhõbikwa 'õmã kum, “Nãr, imã angã, anhõ djwỳ 'ãmro amãnhkrut ne ikjêkêt imã 'õ ngã gē inhõbikwa kukrē. Nãm iwỳr y:n kam ajbir bõx. Ba kam kadjy mỳjja jabej tē. Kadjy inhõ mỳjja kêtumrēx ba kam kadjy ije akutã djwỳ kwỳ byrmã tē. Gop on imã angã.”

⁷ Nhym ren anhõbikwaja arek õto nõr prãme ren amã,

—Kati, inhõtdjwaa. Ije amã õr prãm kêt. Arỳm ne ba kikre'ã ijē ne arek ikrao inhikwã. Kàjmã idjãm prãm kêtê. Amũ dja ga tē gē me'õ amã 'õ ngã, ane.

⁸ Bir be, ba ar amã arē. Ga kam ren arek 'ã adjà'wỳro dja, mã 'ã 'uw nhym kam ren arỳm kàjmã djan ren, “Ba on

kum kungã gê wãm o tẽ ba gop ikujrẽnh kêt ne gêt arek inhõto nõ”, ane.

Djãm ar aje abeno anhõbikwakam ne amã kungã? E kum kati, ã, aje mã 'ã 'wýrkam ne amã kungã. Apijãm kêt ne aje 'ã 'wýr 'ãno adjãmkam ne amã kungã, ar atu mãnhkutã amã kungã.

⁹ Bir be, kam ne ba ar amã, “Dja gar tu mýjja 'ã 'uw, mã mýjja'ã 'wýro tẽ nhym Metĩndjwýnh arým ar amã kungã. Gar aje mã mýjja jabej ne kam arým kum akatorja pumũ. Ne kam ajte mã kikre kabem õ kikre djwýnhmã akabẽno aku'ê nhym arým kute ar amã kikre 'ã 'yrja pumũ.” Dja gar ã Metĩndjwýnh 'wýro ane. ¹⁰ Be, me kute mýjja'ã 'wýr 'ãno ãmja dja arým Metĩndjwýnh memã kungã. Gar me kute mýjja jabej ne kum apõxja pumũ. Ne kam ajte me kute kikre jajkwa krekremã kabẽno ku'ê nhym arým me kute memã kikre'ã rênhja pumũ. Dja gar gadjwý ã mýjja'ã Metĩndjwýnh 'wýro ane nhym arým ar amã kungã.

¹¹ Nhýnh ne ar akra'õ tẽn tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã? ¹² Ne õkrẽnẽ'ãnh ngre'ã ajuw gar kum makre ngã? Arkati. ¹³ Be, gar ajaxwekam aje akramã mýjja mex nhõrja pumũ. Nhym bep kàjkwakam ar Abãm mextire ta gêdja ar amã amũ mýjja mex nhõro ar ajakren ar amã Amikarõ ngã. Gêdja gar Metĩndjwýnh Karõ'ã 'uw nhym tu ar amã kungã, ta mextire ne ar baja gêdja ar amã Amikarõ ngã, ar amã Amikarõ jano, ane. Nãm ã Jeju me kute mýjja'ã Bãm 'wýr nhym õdjãnhkõt kute memã Amikarõ nhõrmã ã memã 'ã ujarẽho ane.

Me kute Jejuo Xatanaj nhõ àpênh.

Mat 12.22; Mak 3.20

¹⁴ Nhym kam me karõ punu ar me'õo ba nhym kabẽn kêtukumrẽx ne. Me karõ ajmã ajkwa o nhym kabẽn kêtukumrẽx ne. Nhym kam Jeju bõm kumẽ. Bõm kumẽ nhym arým mã tẽ nhym arým kabẽn ne. Nhym me kam

ari aben pumūn Jejukam no tyn kumex. ¹⁵ Nhyim bep me kwỳ ne me abenmã kum,

—Kê, djãm Metĩndjwỳnh kaběnkôt? Kati, Bedjêbu. Me karõ punu nhõ běnjadjwỳrbê Bedjêbu kaběnkôt uma proo ne ar bõm me karõ rěho ba, ane. Xatanaj nhidji 'õbê ne Bedjêbu.

¹⁶ Nhyim ate me kwỳ kum,

—Goja on mỳjja'õ nhipêx ba me omũ, Metĩndjwỳnh pyma proo mỳjja pumũnh kêt goja 'õ nhipêx ba me omũ, ane. Jeju kute Metĩndjwỳnh pyma proo kute mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx mar jabej ne me kute kabimã kum ane. ¹⁷ Nhyim Jeju ta prĩne me õkre kadjwỳnhbê me kaběn ma, me kute Bedjêbu pyma proo ne ar bõm me karõ rěho ba anhỳrja me kadjwỳnhbê prĩne kuman kam memã kum,

—Godja me õ pyka tãmkam abeno kurê djwỳnh mã ne ren me kam nẽ? Nãm ren ã me anen kam ren arỳm amijo ajkẽ. Nhyim ren me ta ũrkwã tãmkam abeno kurê djwỳnh mã ne ren me kam nẽ? Nãm ren ã me anen kam ren arỳm abeno apêx.

¹⁸ Bir be, Xatanajdjwỳ ta õ àpěnhmẽ ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurê djwỳnh, mã ne ren me kam nẽ? Mã ne ren Xatanaj nẽ? Nãm ren anen kam ren arỳm abeno apêx. Nã gãm me we ijã, “Bep Bedjêbu pyma proo ne ar bõm me karõ punu rěho ba”, ane. Ije gědjãm Xatanaj ta ajte jãm õ àpěho akěx ne ar bõm rěho ba. ¹⁹ Ba ren Bedjêbu kaběnkôt ren bõm ar me karõ punu rěho iba nhyim ren mỳj me'õ kaběnkôt ne me anhõ àpěnh bõm ar me karõ rěho ba? Ar jadjwỳ ne ar bõm me karõ rěnh ar o ba. Djãm ar adjwỳnhdjwỳ ne ar we Xatanaj kaběnkôt ar bõm me karõ rěho ba. Ga ren me arkum ja jarě nhyim ren ar me amã, “Ije tô djãm Xatanaj ta kute õ àpěho bikěho ba got.”

²⁰ Nhyr bep kati, Metĩndjwỳnh pyma proobit ne ba ar bõm me karõ punu rẽnho iba. Ga kõt arỳm Metĩndjwỳnh me awỳr bõxja pumũ. Metĩndjwỳnh kute me apytàr ne me akadjy bẽnjadjwỳr ne kute me ajo bamã me awỳr bõxja pumũ. ²¹ Ba ajte atemã me'õ'ã amijakre ga me ama.

Me'õ ne õ kikrekam kruwmẽ rop'io nhỹ ne o õ nêkrêx pytàn o nhỹ. Umao amim õ nêkrêx pytàn o nhỹ. Nhyr me'õ ajmã kute õ nêkrêx o kêtumrêx. ²² Nhyr bep atemã me'õ kute umao akrenh mex ne tu bõx ne krew tã o tỳm ne kubê kunĩo põx ne kam kubê nêkrêxo prõt ne, kubê mỳjja kunĩo prõt ne. Kute umao õ nêkrêx pytàr ne o ỳrja tu kubê o prõt ne memã kungrà. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptàn kubê õ krito iprõt ne.

²³ Me'õ kum ikĩnh kêt ne arỳm mrãmri ijo kurê djwỳnh ne. Ne ikõt àpênh prãm kêt ne arỳm Xatanajkõt apê. Dja me'õ kum ikĩnh kêt ne kam ajte kum Xatanaj kĩnh kêt ne kam amijã, “Ba dja ba ate ikrãn ar mrã, amidjwỳnhbit man ar o mrã”, anen arỳm Xatanajkõt apê, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁴ Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarên memã kum,

—Me karõ punu pydjın kute ar me'õo baja ne arỳm kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngõ kêtum ar mrã, te ajte kute me'õmã àr ne tyk djà kêtumã ar mrãn kam akubyn kute ar me'õo ba tũmja'ỳr tẽ. Ne kam amim, “Ba gop inhũrkwã kurũm ikatorja ajte 'ỳr tẽ”, ane. Kute ar me'õo ba tũm'ã ne ỳrkwã jarẽ. ²⁵ Ne kam amim ba djà tũmja'ỳr tẽn bõx ne omũ nhyr arỳm mexkumrêx. Me karõ 'õ kute o ba kêt nhyr prĩne kadjwỳnhbê mex ne arỳm kam mỳjja katåt. ²⁶ Nhyr kam kadjy mã me karõ punu'ỳr tẽ. Ne kam mekam me kwỳ japrôn 'ỳr meo mõn meo bõx. Nãm me karõ 7 ne o bõx ne me'õ jamã meo wangij nhyr kam me kam ar ba. Kute me karõ punuo 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam

arÿm o punu rax ne. Kàjbê punuri ne kàjbê punu nhym bep kute o 7 ne o bôxja ne arÿm o punu rax ne. Nãm ã Jeju me karõ punu'ã ujarênho ane.

²⁷ Nãm memã kabêno ãm rã'ã nhym me ipôkri me'õ nire kàj bê kum kabên ne kum,

—Ô kum anãbit ne kïnhkumrêx. Abê bënjadjwÿr raxkam ne ga anã tikkremã wadjàn ruw ne anã kã kaõ nhym anã kïnhkumrêx ne, ane.

²⁸ Nhym kum,

—Bep me kute Metïndjwÿnh kabên mar ne 'ãno ãm ne kute kôt amijo baja, me tãm gêdja me mrãmri kïnhkumrêx ne, ane.

Me kute Jeju kute mÿjja pumũnh kêt'õ nhipêx jabej.

Mat 12.38

²⁹⁻³⁰ Nhym kam me Jeju'ÿr ban bôxo dja. 'ÿr ban bôxo djan 'ã aben pydjio mõn o mõn o mõn í 'ã utí: ane. Me kute õbê kum,

—Goja on mÿjja pumũnh kêt'õ nhipêx ba me omũ, anhÿr jamã ne Jeju,

—Me akamingrãny ne ga me ajaxwekumrêx. Nã gãm me abentã ijuw ne imã, “Mÿjja pumũnh kêt'õ nhipêx. Ba me goja omũn kam tu amim amarkumrêx”, ane. Bep kati, djã bãm me amã ipêx kêtumrêx ne. Ë, mÿjja pydji dja ga me omũ. Gêdja ba ty. Nhym ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba akubyn itïn ne ikato ne kam me amã Metïndjwÿnh raxo amirít ne. Ga me me bakukãmãrebê Djônaj tep tikkrekam nõrja pumũ. Tep tikkrekam nõr nhym 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt nhym ajte tep tikkre kurũm kator ne kam pykabê Niniwekam me ja'ÿr tẽm ne kute memã Metïndjwÿnh raxo amirítja pumũ.

Badjwÿ ije amijo inhĩ ne me awÿr ibôx gêdja ba ty ne akubyn itïn ne ikato ga kam me akamingrãny amim Metïndjwÿnh raxkôt ama.

³¹ Godja Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarěnh nhõ akati kato nhym kàjkwa nhirê kurũm bẽnjadjwỳr ni ajte katon kam me akamingrãny, me amymã axwe jarě. Mỳkam? Bir, amrêbê ne me bakukãmãrêbê Xaromão no mexkumrêx ne kute prĩne mỳjja mar. Bẽnjadjwỳr rax. Nhym arỳm bẽnjadjwỳr nija arỳm 'ã ujarěnh ma. Arỳm Xaromão'ã ujarěnh man kam kute omũnh prãm ne. Ne kam nĩnh kàjkwa nhirê kurũm 'ỳr tẽn bõx. 'Ỳr bõx ne kam prĩne kabẽn ma. Ě, ba ne ba Xaromão kurãm irax. Nã bãm iraxo bõx, jakam, me akam bõx ga me imar kêt ne, ikanga mex ne. Kam dja bẽnjadjwỳr nija me amã axwe jarě.

³² Nhym Niniwekam me jadjwỳ me amã axwe jarě. Godja Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarěnh nhõ akati kato nhym Niniwekam me ja ajte apõx ne kam me akamingrãnymã axwe jarě. Mỳkam? Bir, Djõnaj ne kàj bê memã Metĩndjwỳnh'ã ajarě nhym Niniwekam me ja kuman amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx ne. Ě, ba ne ba iraxo Djõnaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrãn ikanga mex ne. Kam ne ba me amã, “Me ja dja me akubyn apõx ne arỳm me amã axwe jarě”, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

*Me kute Metĩndjwỳnh kabẽn kõt amijo ba'ã ne a'u jakre.
Mat 5.15, 6.22*

³³ Ne kam ajte memã irã jarě ne memã,
—Djãm me kute ngõnhpõkmã angjěnh ne kute mỳjja 'õkõt o bipdjur got? Ne kute kào 'ã pro got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhym memã kikre kre kurwỳo ku'ê. Nhym me mrãn wangij nhym memã irãkumrêx.

³⁴ Nhym me nodjwỳ. Me noo ne me kute mỳjja pumũnh. Dja ga me ajõ ano mex, ajmã ano kute kêt jabej arỳm mrãmri arĩt tỳxkumrêx ne aje mỳjja pumũnh. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyræk. Nhym bep dja ga ano rã,

ano punukumrëx jabej arým arīt kêt ne aje mýjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamàt kô tykkam mrãnh punu, mrãno bikàr mrãnh ja pyràk.

³⁵ Gora me amijãno djan Metĩndjwýnh kute me amã amikukràdjà jarēnhkôt amijo aba. Gêdja ga me kôt amijo aba kêt jabej, kute me amã amikukràdjà jarēnhja kôt amijo aba kêt jabej arým aje me'õ akamàtkam ba pyràk, me aje me'õ akamàt kô tyk tỳxkam mrãno bikàr mrãnh ja pyràk. ³⁶ Nnym bep dja ga me mrãmri Metĩndjwýnh kabēn kuníkôt amijo abakumrëx ne kam me aje me'õ mrãmri ngõnhpôkti nhirākambit mrãnh ne kam akamàt kô tykkam mrãnh kêtukumrëx ja pyràk.

Jeju mekbê pardjêumã bēn tỳx.

Mat 23.1; Mak 12.38

³⁷ Nãm memã arēnh pa nnym kam mekbê pardjêu'õ kum,

—Amrē ikôt tēn ikutã anhõ kwỳ krē, ane.

Nnym Jeju kum “Ā” anen kam kôt tēn ũrkwãmã wadjàn nhỹ. ³⁸ Kute aminhikra ku'õnh kêt ne nhỹ nnym omũn kam õkre kadjwýnhbê amim,

—Ije tô mýj nã? Ije kum bep kute me bakukràdjàkôt aminhikra ku'õnh kêt. Ő kwỳ krēn kadjy kute aminhikra ku'õnh kêt, ane.

³⁹ Nnym kam Bēnjadjwýr kum,

—Kê, me abê pardjêu ne ga me ijã akabēn ne anhõkre kadjwýnhbê amim, “Kute me bakukràdjàkôt aminhikra ku'õnh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajêx ne we amijo akabēn mex. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngõnh krãmē ngõnh puror nhibũmbit põnh ne kute kre põnh kêt nnym krekam mýjja kakrãtyk pyràk. Be, nã gãm me ã we katàt amijo abao ane. Nnym kam me me akrākàbit pumũ nnym kam kute me amex pyràk. Nnym bep kati, me akadjwýnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwýnhbê

ne me amã me õ nêkrêx prãm ne 'ã angyk ne ajaxwe'ãbit aje amim karõ rä'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbê apunu rä'ãja. ⁴⁰ Me ano kêtumrêx. Djã nãm me anhipêx djwýnh me akrākàbit 'y? E kum kati, nãm me akadjwýnhdjwý 'y. Kam ne kute prĩne me akadjwýnhbê me apumũnh ne kum me akadjwýnhbê me amex prãm kumrêxja. ⁴¹ Nã gãm me we amijo akabên mex ne, ne amijo katàt amrãnh, bep kati, me akadjwýnhbê apunu. Dja ga me me 'uwtĩmãdjwý anhödjành ne me 'uwtĩkam adjukaprĩn memã mýjja ngãn kam arým akadjwýnhbêdjwý amexkumrêx ne, akrākãmẽ akadjwýnh kunĩ mexkumrêx ne, me 'uwtĩkam me adjukaprĩkam.

⁴² Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mýkam? Me aje Metĩndjwýnhmã mýjja kakritbit nhõr ne kam aje mýjjabê kumkatija aje kum õr kêt kam. Nã gãm me mýjja kakrit, õmrõ djãnh djã, pi'õmẽ djwý kakrit kunĩ ne ga me Metĩndjwýnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam ga abêngõkreja amã abê kêt ne katàt meo aba kêtumrêx ne. Me aje kum kryre ne õrja ne mrãmri tu mexkumrêx. Mýkam ne ga me mýjja raxjadjwý kum õr kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metĩndjwýnh jabên katàt meo abaja kêt ne. Ja ne ga me aje marmãn ate mýjja kakritbit ma.

⁴³ Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mýkam? Me aje amijo rũnhbit mar prãm kam. Me kute aben pydji djàkam me amã me bẽnjadjwýr rũnh krĩ djàbit kĩnhkam. Nym me me ipõkri me kute me amã kabên ne me amã rũnh jarêho kumex jabit ne ga me amã kĩnh.

⁴⁴ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Mýkam? Me aje pyka krã pyrakkam. Nã gãm me aje pyka krã arým biknor ne pyka mẽ bimràk ne kute pykakumrêx pyræk. Nym me kute mar kêt ne

tu iby mrãnhja pyræk. Ne kam kadjwýnhbê ne punu, kadjwýnhbê ne mýjja kro. Nã gãm me ã akadjwýnhbê apunu ane nhym me kute me amar kêt. Nãm mýjja 'êx ne krækàbit mex ne kam kadjwýnhbê ã punu ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjêu jaxweo amirîto ane.

⁴⁵ Nhym kam me kute Môj djê kukràdjà mar djwýnh'õ Jejumã kum,

—Ë, bënjadjwýr, nã gãm me badjwý me ijapry. Nã gãm akabên jao me badjwý ã me ijo ane, ane.

⁴⁶ Nhym kam Jeju kum,

—Ije nà, me aje Môj djê kukràdjà mar djwýnhdjwý dja ga me ï me biknor tokry djàkam mō. Watî:re. Nã gãm me akabên kajgoobit ar memã Metîndjwýnh kabên jarêho aba. Djãm Metîndjwýnh kabên? Kati, me ga akabêno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kôt ar aba kêt ne. Nhym me te amijo anen kam, “Ije mã dja ba me nê”? ane. Me aje ã meo anhýrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rûnho atom ne kam kute kàjmã memã arî kêt kumrêx ne kute memã tur kêt kumrêx ne kute me ibũm nêje kum katy kêt kumrêx ja pyræk.

⁴⁷⁻⁴⁸ Me ga dja ga me ï me biknor tokry djàkam mō. Watî:re. Mýkam? Me amã Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh par prãm kam. Me akukãmãre ne Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kwý pa; ga me kam anhingêt nhimry krã prîne kum o djuw mex ne. Me anhingêt bê Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh par djwýnhmê me aje aben pyræk. Me akukãmãre kute me parja ne ga me omũn kam kôt amijo mōn kam we imry krã prîne kum o djuw mex ne.

⁴⁹ Kwãrîk rã'ã. Metîndjwýnh ta ne no mexkôt, ta kute amim 'ã karökôt arým me amã, “Ë, dja ba me amã ikabên jarênh djwýnh janon inhõ àpênh jano ga me kwý pan kwýo ajkê”, ane. Djã nãm kupa'ã arê? Kati, kônh ne

kum kudji. Ga me aje me paro amõrja pumũ. Kam ne Metĩndjwỳnh arỳm pãnh jarẽ. ⁵⁰ Me akukãmãremẽ ne ga me me kraxrũm Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn djwỳnh paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrõ kapĩn o tẽ. NhyM Metĩndjwỳnh arỳm meo ngryk ne kam gormã me ajabatànhmã pãnh jarẽ. ⁵¹ Nã gãm me akukãmãre Abeu bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽn tãmõtã: jakam arek o tẽ ne kam Djakarij'ỳr bõx ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikretimẽ õ gõnho ki kaẽxkam kubĩ.

Nà, ẽ, ba me amã arẽ. Metĩndjwỳnh ne arỳm meo ngryk ne. Ne kam me akamingrãnymã arỳm pãnh jarẽ. Me ga dja Metĩndjwỳnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkẽ.

⁵² Me aje Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam mõ. Watĩ:re. Ga me aje memã Metĩndjwỳnh kabẽno amirĩto atẽmmãn ate ajte mekbê udju. NhyM me te kute amim Metĩndjwỳnh marmã. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute mekbê kikre'ã ijẽn nhĩ'ãm kam o kajkep djà rẽn nhym me te kute kikre'ã rẽn ne ngjẽn prãme kapõtã ku'ẽja pyræk. Ga me kam ga Metĩndjwỳnh mar kêt ne ajte me jadjwỳbê aptà, ane. Nãm ã Jeju memã bẽn tỳxo anen kam katon mã tẽ.

⁵³⁻⁵⁴ NhyM kam mekbê pardjẽumẽ me kute Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ Jeju jabej rĩt mõ. Jeju kute Mõjdjê kukràdjà'õ kupa'ã arẽn jabej ne me umaro dja. Ne kam mã kukijn mã kukijn mã kabẽn'ã kum apnẽn ajte kum,

—Goja rã'ã ajte arẽ, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ã arẽn nhym me kute o tỳm ne bĩnmã ne me ã ane. Nãm me te kute Jeju'ã kabẽn punu nhõrmã. Kute kabẽn punu 'õ jarẽn nhym me kute 'ã kabẽn punu nhõrmã te abej umaro dja.

12

Kute memã kum, “Amã me uma kêt” jarënh.

Mat 10.26

¹ Nhyim me Jeju'ã bikprõnho dja. 'Ã bikprõnho djan o djan o djan ĩ 'ã utĩ: ane. Kute pi'õ pyræk. Ne ĩ ãm ta aben par'ã ku'ên ĩ ta ikjêo aben rë, me krãptĩkam. Nhyim kam Jeju amikõt ba djwýnh kumrëxmã kum,

—Gora ar aminêje me wã pumũ, aminêje mekbê pardjêu jaxwe 'ãno dja. Nãm me 'êx ne kute mex pyræk. Nhyim bep kati, me kadjwýnhbê ne me punukumrëx. Me ôkre kadjwýnhbê ne me axwebit kute mar ne 'ã amim karõ. Me axwe kute djwý nhigot djà pyræk. Gêdja amũ me'õ'ÿr bõx ne amũ me'õ'ÿr bõx ne amũ me'õ'ÿr bõx ne ĩ mekmë amrà ne ĩ me kunõ tuknĩ. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumũ”, ane.

² Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ĩ amirĩt ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'õ me kute omũnh kêt mã? Ne me kute mýjja pudjur'õ mar kêt mã? Adjým, dja ĩ kunĩ amirĩt ne. Dja mýjja pudjur, mýjja o bipdjurja ĩ kunĩ amirĩt ne. ³ Dja gar te akamàt kô tykkam abën prĩkam abenmã mýjja jarë nhyim me ĩ tu irãri arënhõ kumex. Dja gar te amijã ijê, kikre kadjwýnhbê amijã ijên ajte aben jamakri ajajkwa momokkam abenmã mýjja jarë nhyim me tu kàj bê abenmã arë. Dja amirĩt ne. Dja me kuman kam kàj bê abenmã arë, kikrekõt arënhõ ipõk ne, ne ngãbê abenmã arë.

⁴ Ë, ar apa, inhõbikwa ar, ba ar amã arë. Kwãrik wãnh ga ar amã me kute ar aparja puma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt. ⁵ Kati, ba ar amã arë. Me'õ pydji dja ga ar amã uma. Kute me bĩn ne kute ijukri me biknor tokry djakam me rënh, jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arë, Metĩndjwýnhbit dja ga ar amã uma.

⁶ Ě, mã ne kwênhne pãnh kute? Kwênhne ne pãnh ngri:re. Kwênhne ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt kam pãnh birãm ngônho pi'ók kaprĩ amãnhkrut. Nà, tãm. Nhỹnh ne Metĩndjwỹnh kwênhne jao akno? Djã nãm o akno? Kati, nãm te mỳjja kakrit, te kubê kwênhne nhym prĩne o djuw mex ne. ⁷ Be, ar ja man atĩn prãm kêt. Ar ga ne gar kwênhne kuràm abê kumkati. Ar ga ne gar abêngòkre ne anhĩ pỹnhkôt kwênhne krãptĩ kuràm arax. Be, kute kwênhneo djuw mexja pumũ. Nhym bep ar ga. Ar ga dja prĩne ar ajo djuw mex ne. Ga prĩne kute me bamar ne kute me bajãno ãmja pumũ. Mỳjja'õ kubê biknor kêt. Nhỹnh ne mỳjja'õ kubê akuno? Ga kute me bakĩ'ã akreja pumũ. Kam ne ba ar amã, “Kwãrĩk wãnh ga ar adjumar punu kêt ne amã mỳjja pyma kêt”, ane.

⁸ Ba ar amã mỳjja 'õdjwỳ jarẽ. Me kute amijo ipytàr ne kute me krãptĩ nhipòkri kute, “Nà, ba ne ba arỹm amijo Jeju pytà”, anhỹrja gêdja ba badjwỳ ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk badjwỳ Metĩndjwỹnh kadjy mrãnh djwỹnh nhipòkri, “Nà, ba inhõbikwa ne wã”, ane. Dja ba ã ane. ⁹ Nhym bep me kute imar kêt ne kum ikĩnh kêt, me kute, “Ije bep ije tãwã mar kêt”, anhỹr, me tãm gêdja ba badjwỳ amipãnh Metĩndjwỹnh kadjy mrãnh djwỹnh nhipòkri, “Ije tãwã mar kêt”, ane.

¹⁰ Ě, gêdja me'õ ijã kabẽn ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk, dja me'õ ijã kabẽn nhym Metĩndjwỹnh tu o aknon mar kêt ne. Nhym bep me'õ kute Metĩndjwỹnh Karõ japyr, tãm gêdja Metĩndjwỹnh mar rã'ã rã'ã ne, mã kam ngryk ne.

¹¹ Dja me ĩ ar ajo ajkê. Gêdja me ar apa 'amỳn mekbê idjaer bikprõnh djà'ỳr ar ajo bõx. Ne kam ajte me bẽnjadjwỳr krĩ djà'ỳr ar ajo mõ. Dja me ar apa 'amỳn ar ajo mõn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjêro nhỹ. Kwãrĩk wãnh gar ajõ, “Ije, mỳj dja ba ikabẽn nẽ? Mỳj

dja ba arê? Mă gêdja ba gêt ikabên on arê”, anhÿr kêt. Dja gar tu ate akrân amikam atîn prâm kêt. ¹² Metîndjwÿnh Karō ta dja ar amā kabên jarê. Me kabem adjām kam dja amā kabên jarê gar kam kabêno akabên ne memā akabên jarê. Nām ā Jeju kôt ba djwÿnhmā kabên jarêno ane. Me kute kôt ba djwÿnho bikênh nhym ar kute memā kabên jarênhmā ā arkum anhÿr djwÿnhrà m kabên jarêno ane.

Me'ō nhō mÿjja raxmā Jeju kute kabên jarênh.

¹³ Nhym kam me krăptî nhipôkri ne me'ō kâj bê kum,
—Bênjadjwÿr, gop ikamymā arê gê imā nêkrêx kwÿ ngā. Ibām tyk kutā ne ar imā nêkrêx'ā karō bar ije ar o ibamā nhym ikamy bôx ne tu jām o amijakren utàn mā o mō. Kute imā kwÿ nhôr kêt kumrêx, ane.

¹⁴ Nhym kam Jeju kum,
—Ije mÿj me'ō kabênkôt gêdja ba aben nêje ar akukrà. Ne mÿj me'ō kabênkôt gêdja ba akamy kutā nêkrêx kwÿ byn amā kungā? Djām kadjy ne ba me awÿr tē? Kati, ane.

¹⁵ Ne kam me kunīmā kum,
—Gora me amijāno djan amā nêkrêx prâm kêt. Kwārik wānh ga me anhō nêkrêx rûnh ne anhō nêkrêxo adjaptâr ne ar o aba kêt. Djām me kute amim nêkrêxo aptâr ne o bakam umar mex got, kôt me kînh got? ane.

¹⁶ Ne kam memā me'ō'ā ujarênh jakreo tēn memā,
—Me'ō ne ō nêkrêx krăptî ne ō purkamdjwÿ djwÿ krăptî. Bâygogoremē bāmē djwÿ kunî ingrō:t ne kumex.

¹⁷ Nhym kam, “Ije, mā dja ba on? Nhÿnh gêdja ba inhō bâygogomē bāy kumexjao atom ne 'ā man ar o iba”? ane.

¹⁸ Ne kam amim, “Goja, nà, gêdja ba bâygogo nhō kikre kryreja ngràn kam ajte akâjbê rûnh nhipêx ne kam kam o atom ne kumex ne. ¹⁹ Ije nà, dja ba o ane nhym arÿm mrāmri inhō nêkrêx kumex. Mrāmri ne ba arÿm amimex ne. Gêdja 'ā amex krăptînh kumex rā'ā ne. Jakam gêdja

ba idjàpênh krâtan ikôkam kôt ne inhõ kwỳ krên kôt ikôn kam ikînh katibit ma”, ane.

²⁰ Nhyim Metîndjwýnh kum, “Nã gãm ajbã. Akamàt ja tãm kam gêdja ga ty. Nã bãm te amexmã akabi ga atemã. Nhyim nãr anhõ nêkrêxwã? Mỳj kadjy ne ga anhõ nêkrêx ar o aba? Nhyim gêdja amỳrbê ar o ba”? ane.

²¹ Bir be, nãm ã me kute amim Metîndjwýnh mar kêt ne kam kute õ nêkrêxbit mar ne kute amim o atommã o atom kajgoo ane. Nãm amimex ne kam Metîndjwýnhmã mex kêt kumrêx ne, ane.

Amikam umar punu nêje arkum karõ.

Mat 6.25

²² Ne kam ajte kôt ba djwýnhmã kum,

—Bir, kam ne ba ar amã, “Kwãrîk wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kre kadjwýnhbê amim, ‘Mỳj dja ba kukrê’?”

Nàr kubêkà'ã, ‘Mỳj kubêkà dja ba angij’? anhỹr kêt.”

²³ Metîndjwýnh ta ne gwaj bajo tîn ne, ga gwaj batîn ne ar babaja pumũ. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhĩ. Nhyim bep me õ ne kajgo, djwỳ ne kàjbê. Nhyim bep Metîndjwýnh ne gwaj banhipêx. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wýnhĩ. Nhyim bep kubêkà ne kajgo. Kubêkà ne kàjbê. Kwãrîk wãnh ar amikam adjumar punu kêt.

²⁴ Ë, gop ar bàrire ja pumũ. Kute amim pur jadjwỳr kêt. Kute amim djwỳ kre kêt. Kute amim mỳjjao atom kêt. Nhỹnh got õ bày nhõ kikre, nàr o atom djã? Kati, kwênhne ne ta ar ba, nhyim kam Metîndjwýnh prĩne o djuw mex ne. Kwênh kute amim djwỳo atom kêtja pumũ. Ar ga ne gar kwênhne kuràm amexkumrêx. Ne ar araxo kwênhne jakrenh mex ne. Dja Metîndjwýnh kwênhne kuràm prĩne ar ajo djuw mex ne.

²⁵ Nhỹnh ne me'õ ta ajkwao, mỳjja kam umar punuo, amũ tyk kêtĩmã aminhõ akati kamẽ? Kati. ²⁶ Gar aje mỳjja ngrire te o anhỹrja pumũ. Gar aje mỳjja ngrire ja mar kêtja pumũ. Metĩndjwỹnhbit ne kute mar. Ajbit kute me tĩn nhjukri kute amidjar mar, kumãbit ne amirĩtkumrẽx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwỹ mar, prĩne kute mar, kumã ne mrãmri amirĩtkumrẽx. Kam gẽdja me bajo djuw mexkumrẽx. Bir be, mỳkam ne gar amikam atĩn prãm ne amikam adjumar punu? Kwãrik wãnh gar amikam adjumar punu kêt.

²⁷ Ě, ar kapõtka pidjõrãja pumũ. Pidjõrã ne ta ingrõt ne kumex. Àpẽnĩ kêtumrẽx. Ne kute amim kubẽkã kayr kêt. Ě, ba ar amã arẽ, bẽnjadjwỹr raxbẽ Xaromão ne kute kubẽkã mextire jangjẽnhkam kĩ:nhkumrẽx. Nhym bep pidjõrãja ne mex, kĩnho Xaromão jakrenh mex ne. ²⁸ Metĩndjwỹnh ta ne pidjõrã nhipẽx nhym kam mexkumrẽx ne. Rã abenon kumex ne kam kĩnhkumrẽx. Nhym akati nhym me arỹm kadjy bõremã adjã nhym xẽr. Te mỳjja kakrit tebẽ apẽx ba nhym Metĩndjwỹnh prĩne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjõrã kurãm abẽngõkre ne amexkumrẽx. Dja Metĩndjwỹnh pidjõrã kurãm prĩne ar ajo djuw mex ne ar amã ar akadjwỹ ngã. Be, kam gẽdja gar tu amim Metĩndjwỹnh kamnhĩxkumrẽx. Nhym mỳkam ne gar amim kamnhĩx kêt ne kãjbẽ amim kamnhĩx ne.

²⁹ Kwãrik wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kwỹ krẽn ne kõt akõmkõtbit ajamak bẽn kêt. ³⁰ Apỹnh pyka djari me kute amim Metĩndjwỹnh mar kêt ne me ar mỳjja ja jabej ba. Nhym bep kati, ar Abãm kute prĩne ar amar ne ar anhõ mỳjja kêtĩkõt kute ar amar. Kam gẽdja prĩne ar ajo djuw mex ne. ³¹ Metĩndjwỹnh kumrẽx dja gar mar ar o aba, Metĩndjwỹnh kukrãdjãmẽ dja gar kumrẽx ma. Nhym kam ijukri dja arỹm ar amã mỳjja ja ngã.

³² Ě, inhõ kritte, inhõ àpẽnĩ ngrẽreja, kwãrik wãnh gar

atīn prām kêt. Ar Abām ne arỳm amim ar ajā karō. Kute meo atom ne me kadjy bēnjadjwỳr ne kute ar meo bakam kute ar ajā bēnjadjwỳr mēnh gar aje ro'ā meo abamā arỳm ar ajā amim karō.

³³ Ē, kwārik wānh pykabê anhō nêkrêxja'ā ano tỳx ne 'ā angràn ar o aba kêt. Dja gar anhō nêkrêx me'omā angā gē pānh ar amā pi'òk kaprīre ngā gar abyn kam me ò mỳjja kêtjamā angā. Bep kati, kàjkwakam dja Metīndjwỳnh ar amā anhō mỳjjao atom, nhym tūmrām ar amā mexkumrêx gar o aba. Tūmrām rerek ne punu kêtikumrêx. Ar aje amim kàjkwakam mỳjja mextireo atomja gêdja kàpo, mỳjja'ō ar abê o bikēnh kêtikumrêx nhym me àkīnhī'ō 'ỳr bôx kêtikumrêx, gar ar o aba. Kwārik wānh gar pykabê mỳjja ja mar ne o atom ne ar o aba kêt.

³⁴ Be, nok ga ren ar pykabê amim mỳjjao atom ne kam ren kôt pykabê ar anhō mỳjjabit man ar o aba. Nhym bep dja kàjkwakam Metīndjwỳnh ar amā mỳjjao atom gar kam kôt arỳm kàjkwakam anhō mỳjja man ar o aba.

Jeju me aêrbê akubyn bôx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k 5.4

³⁵⁻³⁶ Dja ba tyn akubyn itīn ne kàjkwa kumrêxmā wabi. Ne kam arỳm ajte akubyn bôx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutêp amijāno dja. Iikutêp amijāno djan ar amijo aba. Kute mrāmri ne me ò bēnjadjwỳr me kute abenā me rēnh'ỳr mrānh nhym ò àpēnh kutêp kikrekam krīn kute kubêkà jangjēnh rā'ān òt kêt ne kute ngōnhpôkmā angjēnh rā'ān kutêp no tỳx ne kam amako krī. Nhym kam me ò bēnjadjwỳr akubyn mrān bôx ne kam ò àpēnhmā kabēn ne. Ne arkum, “Kikre'ā ta”, ane.

Nhym ar tebê kum kikre'ā kuta nhym arỳm wadjà. Ar ò bēnjadjwỳrja arỳm bôx. ³⁷ Ar no tỳx ne kute kam amak rā'ā nhym bôx nhym kam ar kīnhkumrêx ja pyrāk. Nhym kam ar ò bēnjadjwỳrdjwỳ arkam kīnhkumrêx ne.

Õ àpênhkam kînhkumrêxkam gêdja kute arkum òmrômã kadjy amidjê. Mrãmri ne ba ar amã katàt arê. Dja amidjên kam ar'ÿr tèn kam arkum, “Ar nhÿ. Ar nhÿ ba ar amã ar anhô kwÿ krên djà nhipêx gar krê”, ane. ³⁸ Dja te akamât kô ipôkri nàr te akati maktã bôx nhym ò àpênhja no tÿx ne kam amako krĩ rã'ã ne. Kam gêdja ar ò bënjadjwÿr arkam kînhkumrêx ne, nhym ar jadjwÿ kînhkumrêx ne. Dja gar ã bënjadjwÿr nhô àpênh'ã amijakren arek ikam amako akrïo ane. Gêdja gar ikam amak rã'ã jabej ba ar akam ikînhkumrêx ne.

³⁹ Gop ar ikabên ma. Ba ajte ar amã 'ôdjwÿ jarê gar ama. Ne ren ò kikre djwÿnhja ren me àkînhĩ bôx djà man kam ren arek kam amako nhÿ. Nhym ren bôx ne kikre'ã 'ÿr ne kum àr kêtumrêx ne. Badjwÿ dja ba ije me àkînhĩ pyræk ne me ajaêrbê bôx. ⁴⁰ Kam gêdja gar gadjwÿ mã ikam amako akrĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr ibôx ba gêdja ba ajte akubyn bôx. Ar aje nhÿnh myt nhÿr 'ôkam aje ibôx djà mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bôx, ane. Nãm ã Jezu arkum amibôx djà jarênho anen kam arkum kabên jarên pa.

⁴¹ Nhym Pedru kum,

—Djãm ar imãbit ne ga arê, ar ije akam amakmã, djãm ar imãbit ne ga arê, nàr kon, djãm me kunĩmã ne ga arê? ane.

⁴² Nhym kam kum,

—Be, me kute amikajmã'ã imar kunĩ dja me arĩk ikam ama ne kam kute mrãmri ne me àpênh djwÿnh kute ò bënjadjwÿr kam amakja pyræk. Me ò bënjadjwÿr ne ò àpênhmã kabên ne ne kum, “Ga dja ga me àpênh'ã me omũ, ane, ne prĩne 'ã meo djuw mex. Dja ga myt kunĩkôt memã ò kwÿ krên djà ngãn akrànãmã memã òro aba. Ne me'ã akren memã angã.” Nãm ã ò àpênhmã me'ã karõo

ane. Kute akrànãmã me àpênh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katàtmã ã kum me'ã karõo ane.

Nhym õ àpênh kum, “Nà, gêdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja”, ane.

Nhym kam õ bẽnjadjwỳr mã nhĩ'ãm tẽ. Nhym kam õ àpênhja kabênkumrẽx. Nãm no mexkumrẽx ne katàt ar memã mỳjja nhõro ba, me kanga kêtikumrẽx ne ar meo ba.

⁴³ Nhym kam bẽnjadjwỳr akubyn bõx ne kam õ àpênhjamã kato. Kute amrêbê kum kabên jarênhja kôt mrãmri meo djuw mex nhym kam arỳm kum kato. Kam dja õ àpênhjadjwỳ tu amikam kĩnhkumrẽx ne.

⁴⁴ Ë, ba ar amã kôt arẽ. Bẽnjadjwỳrja dja õ àpênhja'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Kute nèkrêxmẽ mỳjja kunĩ pumũnhmã dja 'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Nhym kam õ àpênhja kĩnhkumrẽx ne. ⁴⁵ Nãm ren õ àpênhja õkre kadjwỳnhbê, õ bẽnjadjwỳrja'ã ren, “Be, nãm nhĩ'ãm bẽnjadjwỳr tẽn arỳm amikrà. Jakam dja ba on tu arĩk ar iba, inomã arwãri”, ane. Ne kam ren ar õ àpênhja titiko ba, õ àpênhmymẽ õ àpênh nimẽ ren ar titiko ba. Ren õ kwỳ krẽnbit ban kôt kadjwati kangõ* ikõn kam ren kam ajbãn ar ba.

⁴⁶ Nhym kam õ bẽnjadjwỳrja aêrbê bõx. Õ àpênhja kute amim õ bẽnjadjwỳrja bõx djàkôt mar kêt. Nhỹnh akati 'õkam bõx djãmã kute mar kêt ne nhỹnh myt nhỹr 'õkam bõx djãmã kute mar kêt kam ne aêrbê bõx. Nãm bõx ne kam õ àpênh arĩk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapõn bõm kumẽ. Me amakkre kêtjamẽ ro'ã bõm kumẽ.

⁴⁷ Bir be, dja ã me bẽnjadjwỳr ane. Me kute õ àpênhmã prĩne mỳjja'ã karõ nhym me ren ãm mar kajgo ne kam ren ate krãn ar ba ne ren kabênkôt amijo ba kêtikumrẽx ne.

* ^{12:45} Mỳjja me kute o kõm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mỳjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

Nhym ren me ò bĕnjadjwÿrja bôx ne prĭne ren meo ajkĕ, me kaprĕprĕ:k ne. Kute arÿm memã 'ã karõ kajgo nhym me kute kabĕn mar kĕtkam.

⁴⁸ Nhym bep ò àpĕnhja kute ò bĕnjadjwÿrja kabĕn mar kĕt, me'ò kute memã kabĕn jarĕnh kĕtkam, ne ren arĭk ar ba, kam ne ren ò bĕnjadjwÿrja bôx ne kam ren me kaprĕprĕk ngrire, meo bikĕnh ngri mex ne. Nãm me ren te mar mex ne tu ate krãn ar ba nhym ren prĭne meo ajkĕ. Nhym bep kati, me kute mar kĕt, kam ne bôx ne ãm meo bikĕnh ngri mex ne.

Metĭndjwÿnh ne apÿnh ar amã mÿjja ngã, ne ar amã ar adjĕ mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amã kungã, o ar kum adjàpĕnh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amã, “Nãr, ije ar amã ar ano mex, ar adjĕ mex nhõrja, mã ne gar kam nĕ? Djã ne gar o adjàpĕnh mex ne?”

Kute me'õmã mÿjja kàjbĕ rax nhõrja gĕdja o kum kàjbĕ àpĕnh rax jabej kukij. Nhym bep kute me'õmã mÿjja ra:x nhõrja gĕdja o kum àpĕnh ra:x jabej kukij.

Jeju kute meo bikĵĕr jarĕnh kadjy.

Mat 10.34

⁴⁹ Ĕ, mÿj kadjy ne ba jakam tĕn bôx. Ije me axweo apĕxmã ne ba pyka jakam bôx. Ga kuwy kute mÿjja kakrit kunĭo apĕxja pumũ. Dja ba ĭ ibĕ kuwy mãn prãbĕ ã o anen me axwemã ikaton memã pãnh jarĕn kam me imex ne. Gora gĕ on ò akati 'ÿr bôx. ⁵⁰ Nhym bep dja ba itokry rax kumrĕxi. Dja ba itokry rax ne kute mrãmri ne me wÿrkam ngoo tuknĭ ja pyrãk. Dja ĭ itokry ã prĭne ijo tuknĭo ane. Dja ba itokry ra:x nhym me ibĭ. Kadjy ne ba tĕ. Gora gĕ on inhõ akati iwÿr bôx ba gop itokry rax gĕ gop on apĕx. Ba kam arÿm ije amimarja arÿm apĕx.

⁵¹ Djãm ije pykabĕ me jamã umar mexmĕ me typydjin ar ba jarĕnhmã ne ba me'ÿr tĕ. Arkati, ĕ, ba ar amã arĕ. Me kute imÿr jabej abeno bikĵĕrmã ne ba me'ÿr

tě. ⁵² Jakam dja me kikre tām kam imỳr jabej abeno kurê djwỳnh ne. Me ta òbikwamě dja me ĩ abeno kurê djwỳnh ne abeno ajkij. Dja ar amānhkrut ne ikjêkêtja amě ar jao kurê djwỳnh nhym amě ar ja amipānh ar amānhkrut ne ikjêkêt jao kurê djwỳnh ne. Arỳm ne ar abeno ajkij. ⁵³ Bāmja dja imỳr jabej kra myo kurê djwỳnh ne. Nhym kra my amipānh bāmo kurê djwỳnh ne. Nhym ate nāja dja kra nio kurê djwỳnh nhym kra nijadjwỳ amipānh nāo kurê djwỳnh ne. Nhym ate umrengêxja dja wỳnh nio kurê djwỳnh nhym wỳnh nija amipānh umrengêxo kurê djwỳnh ne. Dja me ã imỳr jabej abeno kurê djwỳnh ne abeno bikjêro ane. Tām ne ja. Nām ã Jeju kôt ba djwỳnhmā kabēn jarēnho anen arkum kabēn jarēn pa.

⁵⁴ Ne kam ajte me krāptĭtĭjamā kum,

—Nā gām me kàjkwa nhôt kurūm kakrā amrē bikamēnh baja pumūn kam abenmā kum, “Gêdja na ruw”, ane. Ga me mrāmri tu kōnh kum irkumrēx, nhym arỳm ruw. ⁵⁵ Nā gām me kōk djàbêr tỳxja pumū, kàjkwa nhirê kurūm kōk djàbêr pumūn kam abenmā kum, “Gêdja on amex nhym kam arỳm arngro tỳ:x ne”, ane. Ga me tu mrāmri kōnh kum irkumrēx nhym ã ane.

⁵⁶ Kê, nā gām me ajêx ne mỳjja mar kajgo ar o aba. Kàjkwamě kōk djàbêrbit ne ga me aje mar ne omūnh. Mỳkam ne ba me akam ar ibari mỳjja pumūnh kêt kwỳ 'yn me amā mỳjjao amirĭto iba ga me ja mar kêt ne omūnh kajgon amim, “Ije tô mỳj'ã”? anhỳr kajgon mar kêt kumrēx ne. ⁵⁷ Nhym mỳkam ne ga me amimar ne amijaxwemā akator ne Metĭndjwỳnhmā amijarēnh kêt ne? Ja ne katāt. Mỳkam ne ga me ã anhỳr kêt ne? ⁵⁸ Gêdja ga me Metĭndjwỳnh nhō akati bōx kêttri kum amijo a'wỳ gê me ajo mex. Ba me amā arēn me'õ'ã me ajakre. Birām me'õ amā, “Ga ne ga ibê mỳjjao ajkēn ar ikam amikrào aba. Aje imā o pānh kêt kam gêdja ba bēnjadjwỳr

kute me axwemã apôx'ÿr ajo tẽ gê amã pãnh jarẽ”, ane. Gêdja ga amibêx ne kute 'ÿr ajo bôx kêtri kum amijarên kum o pãnh. Kute memã axwe pãnh jarênh djwÿnhmã apa 'amÿnh ne abjêro tẽm nhym kute krâkamngônhmã akanga nhym me kute abê ijê kêtri. Kute ã ajo anhÿr kêtri gêdja ga atẽmbê kum o pãnh. Dja ga ã o anen kum o pãnh kêt nhym arÿm mekbê ijê djâkam amẽ ga kam kum o pãnh ra:xo dja.⁵⁹ Gêdja ga kum pãnh dja:n kum pãnh ino rer jabej arÿm akato. Nhym be djâ gãm kum pãnh ino rer kêt ne mrãmri arek aku'ê. Gêdja ga me ã anen Metĩndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akati kator kêtri Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akẽx ne kum amijo a'wÿ gê me ajo mex, ane. Nãm ã Jeju memã arênho ane.

13

Kute me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arênh nêje me kukrà.

¹ Ne kam memã kabên ja jarênh pa nhym me kam kum pykabê Garrêjakam me ja jarẽ. Nãm me Metĩndjwÿnhmã mry pan kubô. Kum bôro ku'ê rã'ã nhym Piratu õ àpênh krâkamngônhre me'ÿr ano nhym me prĩne me imex ne, me kute mry bôro ku'ê ja ne me me imex ne, ne mry kamrômẽ me kamrôo akà. Nhym me omÿn kam Jejumã arẽ.² Nhym kam memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm me õ pykakam me ja axweo me tĩnja jakrenh mex ne kam ty.”

³ Arkati. Ba me amã arẽ. Me gadjwÿ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akẽx kêtkam me kudjwa tu abiknorkumrẽx ne, me akunĩ, ane. Nãm ã Jeju ane. ⁴ Nhym krĩraxbê Djeruxarêkamdjwÿ kikre prêktibê Xirôwe me imex ne. Nãm me'ã tÿm ne meo 18 ne me imex ne. Nhym me

adjwỳnhdjwỳ pumũn kam Jejumã arẽ. Nhyṃ kam ajte memã kum,

—Birãm gãṃ me we, “Be nãm Djeruxarẽkam me ja kute Metĩndjwỳnhkam amikràò me tĩnja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵ Arkati. Ba me amã arẽ. Me gadjwỳ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx kêtkaṃ me kudjwa tu abiknorkumrẽx ne, me akunĩ, ane. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Nãm me abenmã axwe kukrà kêt mex ne arẽ nhyṃ kam ã memã ane.

⁶⁻⁷ Ne kam ajte memã atemã mỳjja 'ã ujarẽnh jakreo tẽ. Me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arẽnhbê ne memã kum,

—Atemã pidjôbê pigêre ne õ àpênh kute õ bẽnjadjwỳrjamã kremã o tẽ. O tẽn kum kre. Pidjôkô nhipôkri kum kre. Nhyṃ arỳṃ ingrôt ne abatãnh ne. Nhyṃ õ pidjô djwỳnhja kute ô jabejmã 'ỳr tẽ. Ne te ô jabej nhyṃ amex nhyṃ te ô jabej nhyṃ ajte amũ amex nhyṃ te ô jabej, ô jabej te aprãn kam õ àpênhmã kum, “Ota aje pidjô kreja ô kêt ne. Arỳṃ 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ba te ô jabej. On tẽn kum ta. Mỳj kadjy ne mõn inhõ purkam ãm kajgoo dja”? ane.

⁸ Nhyṃ õ àpênhja kum, “Adjỳṃ bẽnjadjwỳr. Gê arek djan 'ã amex pydji ba kam bu'ã kakuwn kum mry nhĩno ipôk ne o kane. Mry nhĩno dja ba kanen kam gop ô jabej. ⁹ Dja ô mex ne kam arek dja. Gêdja ô kêt ba tu kum kuta”, ane. Tãm ne ja.

Metĩndjwỳnh on kute memã pãnh jarẽnh kêt. Tũmrãm dja ĩ memã pãnh jarẽ. Me kute axwemã irer ne kute tũmrãm 'ỳr amijo akẽx kadjy ne tũmrãm memã pãnh jarẽn meo ajkê. 'Ã ne kute memã ujarẽnh jakreja.

Kute me'õ nire punuo mex.

¹⁰ Ne kam pi'ôk rârâr 'ôkam me kute abeno bikprõnh djâkam memâ Metĩndjwýnh'ã ujarẽho dja. ¹¹ Nhyam kam me'õ nija wadjâ. Me karõ punu'õ ne mã o ba nhyam kam ibõn mrã. Ibõn mrãnh'ã amex krãptĩ. Arym 'ã 18. Nãm te katât kâjmã ämmãn katât kêt mex ne. ¹² Nhyam kam Jeju omũn kam amiwýr ku'uw ne kam kum,

—Àpnhĩre, me karõ'õ kute ajo baja ne arým amã ire, ane.

¹³ Ne kam 'ã ikra dji. 'Ã ikra dji nhyam tebê kâjmã dja, arým katât ne dja. Ne kam Metĩndjwýnhmã mex-tire jarẽho dja. ¹⁴ Nhyam bep me bikprõnh djâkam bẽnjadjwýrja ne 'ã ngryk ne. Pi'ôk rârârkam Jeju kute meo mexo ämkam ne 'ã ngryk ne. Ne kam memã,

—Pi'ôk rârâr ne ja. Pi'ôk tykkambit ne me àpẽnħ djâ. Pi'ôk tyk amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrutkambit ne me àpẽnħ djâ. Kam dja ga me amrẽ mõ gê me ajo mex. Kwãrĩk wãnh ga me pi'ôk rârârkam amrẽ 'ýr abao adjãm kêt, ane.

¹⁵ Nhyam kam Bẽnjadjwýr djwýnh kum,

—Kê, nã gãm me ajêx ne ajajkwakambit amimex jarẽ, ar amimex jarẽho aba kajgo. Nhýnh ne ga me ajõ pi'ôk rârârkam anhõ krit'õ kãm kêt ne, anhõ mryti nâr mry'ã krĩja krãdjê djâ 'ãpre bõn ùrkwã kurũm o akaton o tẽ nhyam kãm kêt ne? Kati, nã gãm me pi'ôk rârârkam anhõ krito aba nhyam kãm ba. ¹⁶ Ije nhyam mykam gêdja ba me'õ ni, Abraão tãmdjwýja 'ãpre bõnh kêt ne? Me ga ne ga me pi'ôk rârârkam anhõ krit 'ãpre bõ. Nhyam mykam gêdja ba kubêngõkreja 'ãpre bõnh kêt ne, Xatanaj kute uwpre'ã amex krãptĩ, arým 'ã amexbê 18ja 'ãpre bõnh kêt ne? Kati, dja ba 'ãpre bõ gê kâjmã dja, ane.

¹⁷ Æ kum ane nhyam kam kurê djwýnhja amikam pijãm ne. Nhyam bep me ja, me kunĩ ne me tu kam kĩnhkumrẽx

ne. Nãm Jeju memã mỳjja krãptĩ pòx nhym mexkumrëx nhym me kam kam kĩnhkumrëx ne.

Metĩndjwỳnh kute me utàr ne meo ba.

¹⁸ Nhym kam ajte Jeju memã kum,

—Ë, Metĩndjwỳnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo baja, mỳj ne kute uràk? Mỳj'ã ne ba ije akremã? ¹⁹ E kum nãm kute pidjô 'y kryre ja pyràk. Pidjô 'y kryrebê motadu. Me'õ ne amim 'y kryreja by ne kam o tẽn õ purkam kre nhym tebê abatành ne. Abatành mexkumrëx nhym kam kwênhne apỳnh pa'ã aê, ane.

Me kute amim Jeju marmã nhym arỳm ja pydji kadjy amima, nhym arỳm ja kadjy amiman 'ã tỳm, nhym ja kôt 'ã tỳm, nhym ja 'ã tỳm, nhym ja 'ã tỳm nhym arỳm 'ã krãptĩ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Metĩndjwỳnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo baja mỳj ne ba ije 'ã akremã? ²¹ E kum nãm kute djwỳ nhigot djà pyràk. Me'õ nire ne djwỳ djôm byn ngònhkam kumẽn kam ajte iby o amãnhkrut ne kumê ne kam kadjy djwỳ nhigot djà ngri:re ja by. Ne kam o akàn kudji nhym nõn kam arỳm igot mō. Igot mō:n arỳm rax ne kam prĩne djwỳo tuknĩ, ane. Nãm ã me kute Metĩndjwỳnh mar amũ abendjô'ã abenmã Metĩndjwỳnh jarênh o ane nhym arỳm me pyka kunĩkôt arênh o ajmà nhym arỳm pyka kunĩkôt me kute Metĩndjwỳnh mar krãptĩ ne. 'Ã ne memã djwỳ nhigot djà jakren arê.

Kikre jajkwa krekre ngrire'ã ujarênh.

Mat 7.13

²² Ne kam tu Djeruxarê'ỳr kràkumrëx ne. Ne kam apỳnh krĩ rũnhmẽ krĩ kryre kôt mō. Kam memã Metĩndjwỳnh'ã ujarênh mō. ²³ Djeruxarê'ỳr me mōrkôt ne memã 'ã ujarênh mō nhym kam me'õ kum,

—Bĕnjadjwÿr, djām Metĭndjwÿnh kute me utārja djām me ngrĕrebit? ane.

²⁴ Nhym kam memã,

—Ē, kwãrĭk wãnh ga amũ me ja mar kĕt. Nhym bep Metĭndjwÿnh dja ga amikajmã'ã ama. Ga me kĭkre jajkwa krekre ngrĭre kŏnh mrãnh, kŏnh ngĭĕnhmã mrãnh tÿx ne kute ikjĕo aben rĕnh ne mrãnh ne ngjĕxja pumũ. Gadjwÿ dja ga ã amikam atÿxo anen Metĭndjwÿnh nhŏ pyka'ÿr bŏx. Ba me amã arĕ. Nãm me krãptĭ te 'ÿr àrmã. Dja me te o anen te o anen 'ÿr àr kĕt ne. Kute mrãmri ne me te kĭkremã àr prãme ja pyrãk. ²⁵ Dja ō kĭkre djwÿnh 'ÿr tĕn kĭkre'ã ijĕ, me abĕ kĭkre'ã ijĕ. Ga me kam wãnh kapŏtã akumex. Ne kam 'ã ijĕ djã mŏro akumex. Te 'ã ijĕ djã mŏro akumex ne kam kum, “Bĕnjadjwÿr, amrĕ me imã kĭkre'ã ta ba me wãm wadjã”, anhÿro akumex. Te kum ane. Nhym kam me amã, “Kĕ waj, ije me amar kĕt. Ije mÿjwã kurũm me ajapŏx djãkŏt me amar kĕt”, ane.

²⁶ Dja ga me te kum, “Tŏ gĕt anhikŏ'ã ne ba me inhŏ kwÿ krĕn kŏt ikŏ ga me inhŭrkwã kabe'ã me akreo mŏ”, anhÿro akumex.

²⁷ Nhym kam me amã, “Ba me amã arĕ ga me ikabĕn ma. Ije mÿjwã kurũm me ajapŏx djãkŏt me amar kĕt. Rũm mãn me mŏ, me aje ajaxwebit markam dja ga me rũm mŏ”, ane. Dja ã ō kĭkre djwÿnh me kapŏtã akumexjamã ane.

²⁸ ã me amã ane ga me kam amran amim angryk ne wãnh amĭjanĕn amĭjo pyka titik ar o aba. Abraãomĕ Idjakmĕ Djakomĕ Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnh djwÿnh kunĭmĕ dja me Metĭndjwÿnh nhŏ pykakam ar ba, ga me te me omũ. Metĭndjwÿnh arÿm kute me utār ne me kadjy bĕnjadjwÿr ne kute ar meo ba, ō pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omũ, amybÿm me omũ ne kam ajte jãm amĭpumũn kam amĭkam angryk ne. Metĭndjwÿnh kute

bõm me arēnhkam gēdja ga me ã amim angyk o anen amran amijanēn ar amijo pyka titik o aba.

²⁹ Bir be, dja me apýnh pyka kuníkõt Metīndjwýnh'ýr akuprõn kam kutã õ kwý krēno kumex. Kàjkwa kraxrũm me jamē, kàjkwa nhõt kurũm me jamē, aktã kàjkwa nhirê'ãnh me jamē, me tãm dja me 'ýr bõx ne kutã õ kwý krēno kumex. Nhy m bep Metīndjwýnh dja me ja kadjy bēnjadjwýr ne meo ba.

³⁰ Nhy m kam pykabê me 'uwtī, me kâtãm ar baja gēdja me kumrēx Metīndjwýnh nhõ pyka'ýr bõx. Nhy m bep jakam me kute amirũnhbit mar ne kute amirũnh mar kanàrrãm baja gēdja me pãnh me katēn mrã, ane. Nãm ã Jeju memã Bãm nhõ pyka jarēho ane.

Jeju Djeruxarēkam me jakam kaprī.

Mat 23.37

³¹ Nãm memã kabēn jarēnh pa nhy m kam mebê pardjēu kwý 'ýr bõx ne kam kum,

—On ja kurũm tē, ane. On ja kurũm tē. Arým ne Erodji kute abĩnmã akangrõ, ane.

³² Nhy m kam memã kum,

—Ãm me mõn kukõnhwãmã arē, axwere wãmã arē, “Ota ba akati jakam arek me karõ punubê me utãro djan me kanēo mexo dja. Gēdja akati ba ajte tãm ne. Nhy m ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba arým inom kumē.” Dja ga me ã kum ane.

³³ Nã, mrãmri ne ba arým Djeruxarē'ýr itēm kumrēxmã. Dja ba akati jakam meo mexo tēn nõ nhy m akati kêt ba ajte amũ tēn 'ýr nõ nhy m akati ba arým 'ýr bõx, Djeruxarēkam bõx. Nhýnh ne me kute atemã krĩrax 'õkam Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par djã 'õ got ba 'ýr tē? Kati, Djeruxarē pydjii. Pydji ne ba arým 'ýr itēmmã. Kam gēdja me ibĩ, ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjēumã ane. Ne kam ajte Djeruxarēkam me ja'ã,

³⁴ —ÿ, Djeruxarẽ, Djeruxarẽ, mỳkam ne akra Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh par prãm ne? Mỳkam ne kẽno me titik ne me kupa, Metĩndjwỳnh kute me awỳr me anorja pa? Ije nã bãm te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne õkrẽnẽ'ãnh kute arao krao bikprõnhja pyræk. Ba ren ã me ajo ane. Nã bãm te ije ã me ajo anhỳrmã ga me. ³⁵ Ë, jakam me amõr djà ja gêdja kukrit mex ne kaprỳn nõ. Ë, ba me amã arẽ, jakam dja ga me ipumũnh kêt kumrẽx ne. Ipumũnh kêt rã'ã: nhym inhõ akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmã kum, “Ë, ota arỳm Metĩndjwỳnh kabẽnkõt tãmja bõxmã. Gê Metĩndjwỳnh o kĩnh.”

Ga me ã abenmã ane ba kam arỳm me awỳr bõx, ane.

14

Jeju kute me'õbê pardjêu nhũrkwākam õ kwỳ krẽn.

¹ Nãm memã kabẽn jarẽnh pan kam ajte tẽ. Nhym ajte pi'õk råràr nhym mekbê pardjêu nhõ bẽnjadjwỳr ngri'õ kum,

—Amrẽ ikõt tẽn inhũrkwākam ikutã anhõ kwỳ krẽ, ane.

Nhym kam “Ã” anen kõt tẽn kutã õ kwỳ krẽ nhym me arek kam no tyn omũho nhỹ. ² Nhym Jeju kutã me'õ my nhỹ. Nãm prĩne igoto tuknĩ. ³ Nhym mekbê pardjêumẽ me kute Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh arek Jeju pumũho nhỹ. Kute o mex jabej ne me ikõ'ã nhỹn omũho nhỹ. Nhym kam memã,

—Djãm ori me kute pi'õk råràrkam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴ Nhym me pijãm djaje anhikrê:n nhỹ. Nhym kam pa'ã byn kàjmã kudjan o mex ne kam ano. ⁵ Ne kam memã kum,

—Gêdja me ajõ kra'õ, me ajõ nhõ krit'õ pi'õk råràrkam tẽn kreti, ngõmkwatikam tỳm, mã gêdja ga on? Djãm aje arek pi'õk råràrkam omũnh kajgoõ adjãmmã? Omũnh

kajgoo adjām nhym tykmã? Kati, gêdja ga pi'ôk rârârkam o wabi, ngô kute bîn kêtri, ane.

⁶ Nhym me ajte anhikrê:n nhỹ, ne te kute amipãnh kum kabên'ô jarênhmãn mrãmri nhỹ. ⁷ Nhym me ô kwỳ krêno ýrja, bënjadjwỳr kute memã arênh nhym me ô kwỳ krênmã ýrja ne me kwỳ amijo rũnh prãm ne mekbê amijo me rũnh krĩ djà pytà. Nhym Jeju me omũn kam nêje memã kabên kadjy memã mỳjja'ã ajarê ne memã kum,

⁸⁻⁹ —Me kute abenã me rênhkam ne me àkur rũnhĩ. Nhym kute abenã me rênh djwỳnhja amã kabên jabej ne amã, “Amrê tẽn me kutã anhõ kwỳ krê”, ane. Ga kam tẽn ùrkwãmã wadjàn kam kwãrĩk wãnh ga amijo me rũnh krĩ djà pytàr ne kam anhỹr kêt. Dja me bënjadjwỳr'ô akôt bôx, kute raxo ajakrenh'ô akôt bôx nhym kam abenã me rênhdjwỳnh amã, “On kàjmã dja. On kàjmã dja gê tãwã nhỹ. Tãwã ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tẽn me burũm nhỹ, me wã nhikô'ã nhỹ”, ane ga kam apijàm ne. Kute me ipôkri amã anhỹrkam dja ga apijàm rax ne.

¹⁰ Bep kati, dja ga anhõ kwỳ krên kadjy wadjàn tu me burũm nhỹ, me kâtàm ja nhikô'ã nhỹ nhym kam ta, abenã me rênhdjwỳnh ta gêdja amã, “Kati, Bêpbãmre, amrê tẽn me rũnh krĩ djàkam nhỹn anhõ kwỳ krên mex”, ane. Ga kam arỳm 'ỳr tẽ. Ta gêdja arỳm me ipôkri ajo rax. Nhym me kunĩ arỳm araxkôt apumũ. Me aro'ã anhõ kwỳ krêno anhỹrja dja me araxkôt apumũ.

¹¹ E kum ã, me kute amijo rũnh prãmja gêdja me ã pijàm ne. Nhym bep me amikam pijàm ne akrànãmã ar kute amijo baja gêdja arỳm Metĩndjwỳnh pãnh meo rũnh ne, ane.

¹² Nãm ã Jeju me ro'ã ô kwỳ krêno ýrjamã anen kam ajte bënjadjwỳrjamã kabên ne. Ne kum,

—Gêdja anhõ djwỳ kumex, anhõ mry kumex jabej ga arỳm anhõ kwỳ krên rax ne. Kàjkwa nhipôkri myt

nhÿrkam nàr kon amykrykam anhõ kwÿ krën rax ne. Kwãrĭk wãnh anhõbikwamẽ akamymẽ anhõbikwa 'õmẽ me kute amimexjamẽ me jamã arënh kêt, anhõ kwÿ krën djàja jarënh kêt. Me kute akubyn amã o pãnh karõ me jamã arënh kêt. Mÿkam? Bir, ga ren anhõbikwamã mÿjja ngã nhym ren arÿm amipãnh amã mÿjja ngã.

¹³ Nhym bep kati, dja ga anhõ kwÿ krën rax kutã, kadjy me õ mÿjja kêt, me kute amijo bikënh, me akry, me no rã, me jamã akabën gẽ me akutã õ kwÿ krë. ¹⁴ Metĭndjwÿnh dja pãnh ajo kĭnh ne. Me 'uwtĭja dja me te kute amã o pãnhmã. Nhym bep Metĭndjwÿnh dja amã o pãnh ne, me katãt mrãnh ne tyk ne akubyn tĭn nhõ akatikam gêdja arÿm amã o pãnh ne, ane. Nãm ã Jeju kum kabën jarëhho ane.

Metĭndjwÿnh kute amiwÿr me 'wÿr'ã me õ kwÿ krën jakre.

Mat 22.1

¹⁵ Nhym kam Jejumẽ ro'ã me õ kwÿ krëno ÿr ja'õ kuman kum,

—Be, godja me'õ Metĭndjwÿnh nhõ kàjkwa'ÿr bõx ne kutã õ kwÿ krën jabej, dja mrãmri kĭnhkumrëx ne, ane.

¹⁶ Nhym kam kum,

—Me'õ ne arÿm kute memã djwÿ nhije djãrmã djwÿmẽ mry nhijeo nhÿ. Ne arÿm kadjy me krãptĭmã arë ne arÿm memã djwÿmẽ mry ga nhym arÿm xêr. ¹⁷ Arÿm xêr nhym kam kadjy õ àpënhmã arën kum, “Mã tën ar wãmã arë. Ar wãmã arë gẽ amrë ar mõ. Dja ga arkum, ‘Arÿm ne xêr gwaj on 'ÿr banhõ kwÿ krë’, ane.”

Amrëbê ne kadjy memã arë ne kam ajte kadjy me'ÿr õ àpënh jano. Nhym kam õ àpënhja tën bõx ne te kadjy memã arë. ¹⁸ Nhym kam ar kunĭ apÿnh kukràdjãkõt kubê amikati ne. Ja kumrëx ne kum, “Kati, ajbir ne ba amim pur byn kam ije omũnhmã 'ÿr tẽ. 'ÿr tën kum ijarë. Dja

ba wām itēm kêt ne. Kwārīk wānh gê ikam ngryk kêt”, ane. “Něn”, ane.

¹⁹ Nhyam atāri ja kum, “Ota ba ajbir mryti krāptībê 10o bôx ne kam ije gop àpênh mex jabej, tỳx jabej ije kabimā 'ỳr tē. 'Ỳr tēn kum ijarē. Dja ba wām itēm kêt ne. Kwārīk wānh gê ikam ngryk kêt”, ane. “Něn”, ane.

²⁰ Nhyam kam kute o ino rerja kum, “Ajbir ne ba iprō ne kam te ije kum inhirer ne wām itēm mā”, ane. Nām ar ā kubê amikatio ane.

²¹ Nhyam kam ò àpênhja tēn bôx ne kum arē, ò bēnjadjwỳrjamā arē. Nhyam kam ngryk ne, ò bēnjadjwỳrja ngry:k ne. Ne kam kum, “Amibêx ne amũ aprōt ne ajte me abej. Ngōo pry kamũn kikre bu kamũ. Ne amrē me ò mỳjja kêt, me kute amijo bikēnh, me no rā, me akrywā kunĩo mō”, ane.

²² Nhyam kam ò àpênh meo bôx ne kam, “Be, ota ga aje imā me arēnhja ba arỳm meo bôx nhyam me kute kikre jaēr kêt rā'āā”, ane.

²³ Nhyam kam ò bēnjadjwỳrja kum, “Ajte akubyn me'ỳr tēn prykōt me abej ne purkamdjwỳ ajte me abej, ane. Memā arēn me pa 'amỳn amrē meo mō. Amrē meo mōn meo bôx gê me prīne inhūrkwā kre jaē”, ane. ²⁴ Ba me amā arē, ije kumrēx 'wỳrja gēdja mrāmri ikutā ò kwỳ krēn kêt kumrēx ne. Tām ne ja, ane. Nām ā Jeju mekbê pardjēumā anen kàjkwamā 'ỳr me bôx kêt mā ā arēnhō ane.

Kute mā me Jejukōt bikamēnhmā memā arēnh.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

²⁵ Ne kam ajte Djeruxarē'ỳr krà. Nhyam kam me itepato kōt mō. Kōt mō: nhyam kam me'ỳr akēx ne memā kum,

²⁶ —Dja ga me ajō mā ikōt abikamēnh prām jabej gora amā ijabê tỳxo, amā ikīnh tỳxo amā anhōbikwa kīnhja jakrenh mex ne. Dja ga amā abāmmē anāmē aprōmē

akramẽ akamymẽ akanikwỳnhmẽ kĩnh kêt ne kam ga amã aminhĩdjwỳ kĩnh kêt ne kam bajbit amã ijabê tỳx ne kam arỳm abê inhõ àpênhkumrẽx. ²⁷ Ne kam ajte dja ga me ajõ amã atokry pyma jabej kam arỳm ikõt aba djwỳnh kêtikumrẽx. Nhy m bep kati, dja ga ijã amijakren ikudjwa aje anhõ pĩte'y mynh mãn pràbê atokry rax ne amã ijabê rã'ã nhy m me kute abĩn jabej ga ikanga kêt ne tu mã ikõt ajkamẽn kam arỳm mrãmri ikõt aba djwỳnhkumrẽx, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã kum,

²⁸ —Nà, dja ga me ajõ aje kikreti nhipêx jabej gêdja ga kadjy amikadjwỳnhbê amim 'ã karõ ne amim 'ã pi'òk kaprĩ jakre kumrẽx ne. ²⁹ Got ga ren 'ã pi'òk kaprĩ jakre kêt ne ren ipêxo mõ nhy m ren kam abê 'ỳr pi'òk kaprĩ atãk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomã mênhmãn kam ren tu katëri krãta. Nhy m kam ren me kâtãmja ajã keket ne ren kam ajapry,

³⁰ “Tãwã ne kute kikre nhipêxo tẽm ne inomã mênhmã ar o ban kam katëri krãta”, ane. Ga ren kam apijãm ne. Bir be, ã me kute ajã anhỳr kêt bê gêdja ga pi'òk kaprĩ kumrẽx 'ã akre.

Bir be, gêdja me'õ mã ikõt bikamẽn prãm jabej, amim ijã karõ kumrẽx ne kam amim, “Ije ba on mã Jejukõt ajkamẽ ne kõt ar iba, o ino rer kêt, katëri krã'yr kêt. Dja ba tu kõt ar ibakumrẽx ne”, ane. Dja ga ã me ajõ ijã amim karõ anen kam mã ikõt ajkamẽ, ane.

³¹⁻³² Ba me amã ajte 'õdjwỳ jarẽ. Bẽnjadjwỳr ja ne arỳm kurê djwỳnh'ỳr õ àpênh jao mõ. Nhy m õ àpênhja krãptĩ ne. Õ àpênh ne kubê 20.000. Nhy m kum ýrja nhõ àpênh ngrêre. Kubê 10.000. Nhy m bẽnjadjwỳr ja kute nĩnh 'ỳr õ àpênho mõr ja ne kum ýr nhõ àpênhja jakrenh mex ne. Nhy m kam kum ýrja bit kurê djwỳnh kutã õ àpênho mõn kam ajte amikam ajkam aman te kurê djwỳnh'ã õ àpênh jakren kam amim, “Ije, mỳj dja ba nẽ? Ije ba me'ỳr inhõ

àpênh jano, nījar me mōr rā'āri gē ikàxā mekmā ijā aprā. Bar arek apŷnh nhŷn idjumar mex”, ane. Nām me ja bit kute me ja'ŷr prōtmān kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akēx ne.

³³ Be, dja ga ā amim ijā karō kumrēxo ane. Aje arek o atēm ne aje inomā mēnh kadjy, katēri krā'yr kêt kadjy. Dja ga amikabi kumrēx ne kam anhō nēkrēx, anhō mŷjja kunī'ā ano tŷx kêt ne tu amibē kanga ne kam mrāmri ikôt aba djwŷnhkumrēx. Nhy m bep kati, dja ga anhō nēkrēx 'amŷnh tŷx ne kam arŷm ikôt aba djwŷnh kêt kumrēx.

³⁴ Ē, kadjwanhī. Kadjwanhī ne mexri ànhkumrēx, akrykumrēx. Nhy m bep arŷm tūmkam ành kêt, akry kêt nhy m me kute ajte o mex kêt kumrēx. Me te o ane. Mrāmri tu akry kêt. Mŷj kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexi. ³⁵ O me kute djwŷ kane kêt ne kute mry nhīnmē o bikār ne kute o pidjōadjwŷ kane kêt. Nām me tu o ban mūm kurē. Arŷm mrāmri akry kêt. Kajgo mexi. Gop me ajamakkre jabej, gop on ama, ane. Nām ā me'ō kute amijo Jeju pytār ne kôt tēm ne katēri kubē akēxkam ā kajgo ane, kum ō nēkrēx kīnhkam kute kubē akēxkam ā kajgo ane. Djā nām mrāmri mā Jejukôt ajkamē got? Kati, nām 'êx ne kôt ar ba kajgo.

15

Mryki'ātomti pydji biknor.

Mat 18.12

¹ Nhy m kam me kute bēnjadjwŷr bajtemmā pi'ôk kapriō atom djwŷnhmē me axwe ajte Jeju'ā akuprōn kuri kumex, me kute kabēn marmā ne me 'ā akuprōn kuri kumex. ² Nhy m kam mekbē pardjēumē me kute Môj djê kukràdjà mar djwŷnhmē ne me kàxā kabēn ne, bēn pŷrikam kabēn ne abenmā,

—Djidjàk, tãwã ne kum me axwebit kĩnh ne ajte ro'ã mõn õ kwý krẽno nhỹ, ane.

³ Nhyim kam atemã memã mýjja'ã ujarẽnh jakreo tẽn memã,

⁴ —Birãm me ajõ nhõ krit, mrykĩ'ãtomti krãptĩbê 100. Dja abê pydji akuno ga kam mã dja ga on? Dja ga tu anhõ mrykĩ'ãtomti krãptĩbê 99jamã anhire gê wãnh akutêp kumex, kapõt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tẽ. Abej tẽn arým kum akaton aprõn o tẽn o bõx.

⁵ Aprõn o tẽn o bõx ne kam akĩnh ra:x ne. ⁶ Akĩnh rax ne kam anhõbikwamẽ anhũrkwã nHITEPã me jao akuprõn kam memã kum, “Ota ba arým inhõ krit ibê biknorja japrõn o tẽn o bõx. Dja ga me idjô'ã akĩnh ne akĩnh rax”, ane.

⁷ Bir be, gêdja ã kàjkwakam me kĩnho ane. Me'õ pydji gêdja amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx nhyim kam me kĩnhkumrẽx. Me'õ pydjikam dja kàjkwakam me kĩnh rax ne. Kam kĩnh raxo me mex, me krãptĩkam kĩnhja jakrenh mex ne. Me kute, “Bep ba ne ba katàt mrãn imexkumrẽx”, anhýr ne ajkwaobit kute amimex jarẽnhja ne Metĩndjwýnh kute meo mex kêtê. Nhyim kam kàjkwakam me jadjwý mekam kĩnh kêt ne.

Ngõnhponho pi'õk kaprĩ pydji biknor.

⁸ Ba ajte me amã 'õdjwý jarẽ. Me'õ nire nhõ kryt jakao nõnhponho pi'õk kaprĩbê 10 ne pydjim kubê akuno, pãnh ra:xkam. Mã dja on? Dja nõnhpõktimã adjàn kam prĩ:ne ar abej kapõnho ban kam kum kato. ⁹ Kum katon kam õbikwamẽ itepã kikrejakam me jao akprõn memã kum, “Me ikõt akĩnh. Ota ba arým ije pi'õk kaprĩo ibiknorjamã ikato”, ane.

¹⁰ Bir be, ba me amã arẽ. Dja Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ã kĩnh ane. Me'õ pydjim amim kator ne kute wãnh axwemã irern kam kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akẽx

nhym kam ã kadjy mrãnh djwÿnh kam kÿnh ane. Nãm ã Jeju memã ujarënh ane.

Me'õ kra biknor ne akubyn bãm'ÿr akëx.

¹¹⁻¹² Ne kam ajte memã 'õdjwÿ jarën memã,

—Me'õ my kra amãnhkrut nhym kam kutapureja bãmmã kum, “Djünwã, gop on ar imã anhõ nêkrêx kwÿo ajkê. Aje ar imã atyk kutã nêkrêxo abikjêrmã arënhja on atÿnri ar imã o ajkê, ar ije kam amak kêt kadjy”, ane.

Nhym kam kum “Ã” anen kam arkum o ajkijn kutapure jamã kungãh kutewajamã kungã.

¹³ Nhym kam bãm kute kum õrja arÿm amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhym kam 'ã akati ngrêre nhym kam arÿm mã o mõ, õ mÿjja kunÿo atom ne o mõn ajbubê o tÿm, pyka 'õkam o mõn o bõx ne kam arÿ:k ar o ba. Tu arÿk ar ba'ã pi'õk kaprÿ krëno tē:n kam krën pa. ¹⁴ Prÿne 'ã pi'õk kaprÿ krën mex ne, ne kam arÿm arÿk ar ba. Nhym kam pykawãkam arÿm djwÿ kêtukumrëx, nhym me prãmkam ar ba. Nhym kam pi'õk kaprÿ krën pan kam tu arÿk ar ba, prãmkam ba.

¹⁵ Ne kam bënjadjwÿr 'õ'ÿr tën kam kum, “Ba amã apê”, ane. Kum àpênh nhym kute kum pi'õk kaprÿ nhõr nhym kute o mÿjja byr ne krënmã. Nhym kam bënjadjwÿrja “Ã” anen kam õ mry nhõ kapõtmã ano, kute angrõ jamyre pumÿnh ne kute kum o djuw mexmã. Nhym kam kum omÿnho dja.

¹⁶ Nhym kam angrõ jamyre bày kakõ kuro ba nhym kubêngõkreja* arÿm prãm bÿn mex nhym te kute angrõ jamyre kutã bày kakõ kwÿ krënmã. Nhÿnh ne me'õ got kute kum mÿjja 'õ nhõr nhym kute krënmã? Arkati.

¹⁷ Nãm ar ban kam amim katon kam amim, “Ije, djã

* ^{15:16} Jeju nhõ pykakam me kunÿ bêngõkre kute mrãmri ne apÿnh me õ pyka djãri kunÿkõt me kunÿ bêngõkre pyrãk.

nãm ã ibãm nhõ àpênhja anen ar prãmkam ba? Djünwã ne prĩne õ àpênho djuw mex nhym kam djwỳ kumex. Djwỳ kumex ne kam 'ã kàtàm ne kumex. Mỳkam ne ba bajbit ar prãmkam iba. ¹⁸ Ba gêt on akubyn ibãm'ỳr tẽn kum, 'Djünwã, ota ba Metĩndjwỳnhkam ar amikràò iba, ne gadjwỳ akam ar amikràò iba. ¹⁹ Djãm imex ne ga aje ijo akra rã'ãmã. Dja ga tu ijo anhõ àpênh, ijo ajtem ne. Ba kam amã apê.' Gêdja ba ã Djünwã'ỳr tẽn kum ane."

²⁰ Ne kam ekruv ne kàjmã djan kam bãm'ỳr tẽn. Bãm'ỳr tẽn: nhym kam bãmja amybỳm omũ, kraja pumũ. Ne kam rerek ne, tik ngyo nhỳn kum kaprĩ ne. Ne kam prõt ne kajpan o tỳm ne kam abej muw.

²¹⁻²² Nhym kam bømmã kum, "Djünwã, ota ba Metĩndjwỳnhmẽ ar akam ar amikràò iba. Djãm imex got ga aje ijo akra rã'ãmã", anhỳr konenh nhym bãmja õ àpênhmã kum, "Amũ ar ajõ aprõt ne kubêkà mexwãmẽ ikrakam ràxwãmẽ parkàwãmẽ amrẽ amỳn o aprõt ne kum angjê, ane. ²³ Ne ãm ar ajõ aprõt ne ije kutêp mryti jabatàn nyre nhĩptĩ'ã ma nhym ãmwã japrõn amrẽ o tẽn abĩ. Gwaj banhõ kwỳ krẽn rax ne bakĩnh kadjy. ²⁴ Ota ikra. Be, ikra djwỳnh ja ne ibê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arỳm akubyn imã kato", ane.

Nhym kam me kĩnh rax kato. Kĩnhkumrẽx ne õ kwỳ krẽno kumex.

²⁵⁻²⁶ Nhym kam kutewaja purkam àpênho dja. Àpênho dja:n àpênho ino ren kam kurũm tẽn. Tẽn kam kikre tẽpo tẽn me kanga ma. Me toro dja nhym me ngrer man kam amikutã bãm nhõ àpênh 'uw. Nhym kutã tẽn kajpa nhym kum, "Mỳj nã"? ane.

²⁷ Nhym kam kum, "Ije atõnhre ne arỳm bõx. Nhym kam abãm kadjy mryti jabatàn nyreja bĩ, twỳmtija bĩ. Nhym abãm kĩnhkumrẽx ne. Amrêbê: atõnhre tẽn ne arỳm bõxkam ne abãm kĩnhkumrẽx ne. Mỳjja kute ajmã

o kêt, umar mex ne ar ban arým bôx, kam ne abãm kĩnhkumrêx ne”, ane.

²⁸ Nhyam kam tu ngry:k ne kikremã àr kêtikumrêx ne. Ne kam kapôtã arek ngryk ne dja. Dja nhyam bãm 'ÿr katon te kum kabên ne, te kum me tor'ã apnên kum, “Amrê tên anhõ kwỳ krên me kudjwa akĩnh”, ane. ²⁹ Nãm te kum ane nhyam kam kum, “Kê wajre. Nã bãm amã idjàpê:nh ar iba. Arým idjàpênh'ã amex krãptĩ. Djã nã bãm abê amikati? Ga mỳjja 'ÿr ijano ba ‘Kê wajre’ ane? Kati, nã gãm mỳjja 'ÿr ijano ba akrãnmã amã 'ÿr mrã. Djã ne ga kam mãn imã anhõ mokaak'õnh bĩ bar inhõbikwamẽ ro'ã kwỳ krêno nhÿn ikĩnhkumrêx ne? ³⁰ Nhyam bep akamrerre ne anhõ nêkrêxo mõn me kupry'ã kukrên mõn ajbir bôx ga kum gu banhõ mryti twỳmtija bĩ”, ane.

³¹ Nhyam kam bãmja kum, “Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhõ mỳjja kunõ anhõ”, ane. ³² Mrãmri ne bar ikĩnhkumrêx ne. Mrãmri ne bar ikĩnh ne itor inhÿrja. E kum mrãmri ne atõnhre gu babê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arým akubyn kato, ane. Nãm ã bãm kutewajamã ane. Tãm ne ja.

Be, nãm ã Jeju mekbê pardjêumã ujarênh ane. Metĩndjwỳnh kum me axwedjwỳ jabên kute me abej ne kute me utàr nhyam me ô'ã kĩnh'ã ujarênh ne ja.

16

Õ àpênh kute õ bẽnjadjwỳr noo biknor.

¹ Nhyam kam Jeju ajte kute kôt ba djwỳnhmã mỳjja 'õ'ã kabên jakremã arkum,

—Me'õ bẽnjadjwỳr ne õ pi'òk kaprĩ kumex. Nhyam kam õ àpênh ne kum kam àpênhõ dja. Pi'òk kaprĩmẽ nêkrêxja kunĩkam kum àpênh ar ba. Nhyam kam me kàtàm ne me kum õ àpênhja jarên kum, “Ë, ota anhõ àpênh arým abê

amijã anhõ pi'ôk kaprĩ krẽno mõi, ane. Arỳm abê o apêx mexo mõi”, ane.

² Nhyam kam arỳm õ bẽnjadjwỳrja amiwỳr ku'uw ne kum, “Mỳj nã? Mỳj ne ga ajmã o nhyam me imã ajarẽ? On amrẽ inhõ nêkrêx'ã pi'ôk no'ôkwão akato ba omũ. Jakam dja ga imã adjàpênh kêtikumrêx ne”, ane.

³ Nhyam kam kabên ja man kam ôkre kadjwỳnhbê amim, “Ije tô mã dja ba nê? Arỳm ne inhõ bẽnjadjwỳr bõm imê. Mã dja ba nê? ãm arngro tỳxkam purkam idjãpênhbê irerekre ne kikre kabe'ã idjã'wỳr imrãnhbê ipijãmã”, ane.

⁴ Nãm ja jarên nhỳn kam ajkam aman kam,

—E kum ã ane. Arỳm ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamã ikabên jarê nhyam arỳm inhõ bẽnjadjwỳr kute bõm imênhkam ar ja arỳm ijo ôbikwan amiwỳr ijo wadjã, ane.

⁵ Ne kam ar kute bẽnjadjwỳrmã pãnh kêtja amiwỳr ar ku'uw. Amiwỳr ar ku'uwn arkum, “Mã ne ga aje mỳjjao pãnh kêtja kute?”

⁶ Nhyam kam kum, “Ngõnh krõkrõktibê 100. Rõny kangõ'ã nõnh krõkrõktibê 100 ne ba kum o pãnh kêt ne”, ane.

Nhyam kam kum, “Mĩ. Aje pi'ôk no'ôk tũmja byn on o nhỳn 100ja ngràn pãnh 50 nhõ”, ane. Ajêx ne kum ngrêre jarên kum 50 nhõ, ane.

Nhyam kam ã anen kam kĩnhkumrêx ne kunhôn mã tẽ.

⁷ Nhyam kam ajte abej ja kukij ne kum, “Mã ne ga aje mỳjjao pãnh kêtja kute”? ane.

Nhyam kam kum, “Bàygogore'ã xakubê 100”, ane.

Nhyam kam kum, “Mĩ. Anhõ pi'ôk no'ôk tũmja by gê arĩk wãnh 100 nõ, ga pãnh kum 80 nhõ, ane. Ajêx ne 'ã kum kãjbê krãptĩbê 80 nhõ”, ane.

Nhyam kam ã anen kunhôn kam kĩnhkumrêx ne mã tẽ. Nãm ã arkum o anhỳro tẽ. Õ àpênhja arkum õ

bĕnjadjwÿrja noo biknoro anhÿro tĕ. We arkum kĭnh ne kute amipānh o ōbikwamā ne ā arkum o anhÿro tĕ.

⁸ Nhyĵ ō nĕkrĕx djwÿnh ne ō àpĕnhja no mex jarĕ. Ākĭnhĭkam ne kum no mex jarĕ. Nā, mrāmri ne amikadjy no mexkumrĕx. Nā, mrāmri ne pykabĕ me ar baja ne me mrāmri amikadjy no mexkumrĕx ne o Metĭndjwÿnh nhō me ja jakrenh mex ne. Nhyĵ bep Metĭndjwÿnh nhō me ja ne Metĭndjwÿnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrānhja pyrāk.

⁹ Djām ā ar aje ō àpĕnh kudjwa me noo abiknoro anhÿrmā ne ba ije ar amā arĕnhja? Djām ar adjākĭnhĭ, ar ajĕxnĭkōt aje meo anhōbikwamā got. Djām ar aje pi'ōk kaprĭkōt meo anhōbikwa nhyĵ atykkam kute amikōt kājkwamā ajo àbirmā got. Djām me ja kute kājkwamā ajo àbir gar atĭn rā'ā rā'āmā got. ¹⁰ Arkati. Gĕdja me'ō mÿjja kakritte kumrĕx, mÿjja ngrire kam àpĕnh o djan pĕne o djuw mex ne o àkĭnh kĕt, me'ō tām gĕdja arÿm ajte amÿ ijukri mÿjja rĭnhdjwÿo djuw mex. Nhyĵ bep kati, gĕdja me'ō mÿjja kakrittekam àpĕnh o djan arÿm o akĭ ne kam ajte mÿjja raxkamdjwÿ àpĕnh o djan adjwÿnhdjwÿo akĭ.

¹¹ Bir be, tām. Dja gar pykabĕ mÿjja kakrit, pi'ōk kaprĭjao akĭ djām Metĭndjwÿnh kute kājkwakam ō mÿjja rĭnh, ō mÿjja mextire kute ar amā ōrmā got? Kati, arÿm ne ar akabi. ¹² Dja gar ari me ō nĕkrĕx prokam amikrān o adjākĭnh o aban ar mekbĕ o abikĕnh o aba, djām Metĭndjwÿnh kute ar amā anhō mÿjja nhōrmā, anhō nĕkrĕx djwÿnh kute ar amā ōrmā? Arkati.

¹³ Ē, nhÿnh ne me'ō ō bĕnjadjwÿr amānhkrut'ō amĕ arkum àpĕnh ar ba? Kati, gĕdja o anen kam te o ane. Gĕdja kum ja kurĕn kam kum ja jabĕ. Nār kon, gĕdja kum ja kĭnh ne kumābit apĕ ne kam kum ja kurĕn kum àpĕnh kĕt ne. Dja ga amā Metĭndjwÿnh kĭnh ne ajte amā nĕkrĕx kĭnh

ne kam kute bĕnjadjwÿr amãnhkrutmã adjãpĕnh pyrãk. Gĕdja ga te o ane, ane.

¹⁴ Nhyĵ bep mekbĕ pardjĕu ne me Jeju kabĕn maro nhÿn aprÿo kumex. Me kum pi'ôk kaprĭ kĭnhkam, kam ne arĕ nhyĵ kam me aprÿo kumex. ¹⁵ Nhyĵ kam Jeju memã kum,

—Me ga ne ga we me amijo katãt amrãnh ne. Me kunĭ kute we me amex pumũnh ne kute me amã me amex jarĕnhmã ne ga we me amijo katãt amrãnh ne. Nhyĵ bep kati, Metĩndjwÿnh ne kute prĭne me akadjwÿnhbĕ me apumũnh. Me aje amim mÿjja'ã karõjakõt ne me akadjwÿnhbĕ prĭne me apumũ. Be, mebĕngõkre ne me me akrãkãbit pumũ, ga me kam kute amex pyrãk nhyĵ me me amex jarĕ. Bep kati, Metĩndjwÿnh kute prĭne me akadjwÿnhbĕ me apumũnh nhyĵ mÿjja punubit me akadjwÿnhbĕ ikwãkam kum me amex kĕt. Mrãmri me apunukumrĕx.

¹⁶ Amrĕbĕ ne me Mõjdjĕ kukrãdjãkõt ar amijo ba. Metĩndjwÿnh kabĕn jarĕnh djwÿnh kabĕnkõtme ar amijo ba. Ar kõt me kute amijo ba rã'ã nhyĵ arÿm Djuão ajte adjwÿnhdjwÿ bõx. Djuão kute ngõnhmã me angjĕnhja adjwÿnhdjwÿ bõx. Ajbir ne Djuão tũmrãm bõx ne ar memã 'ã ujarĕnh ny jarĕnho ba. Me kute axwemã ir-ern kute Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akĕx nhyĵ Metĩndjwÿnh kute me utãr ne me kadjy bĕnjadjwÿr ne ar kute meo ba'ã ne memã ujarĕnh tĕ. Nhyĵ me krãptĭ arÿm kute 'ÿr amijo akĕx prãmrumrĕx, kute mrãmri ne me krãptĭ kikre ngriremã ngjĕnh prãm ne kam 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjĕo aben rĕnh ne 'ã kute aben nhingãnho kumexja pyrãk. Nãm me ã kute Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akĕx prãmkaĵ ã ane.

¹⁷ Nhyĵ Metĩndjwÿnh kukrãdjã tũmja, kute me mrãnh mex'ã memã karõja, djãm arÿm tũm ne apĕxmã? Kati,

gêdja rã'ã ne. Pykamẽ kàjkwabit dja apêx nhym bep Metĩndjwýnh kabẽn dja tũmràm rã'ã rã'ã ne. Nhýnh ne mýjja ngrire, mýrbê itàja 'õ biknormã? ane.

¹⁸ Ne kam ajte Metĩndjwýnh kukràdjã 'õ jarẽ. Me kute tu prõ'ýr bakumrêx ne kute kanga kêt mã memã arẽ ne memã kum,

—Gêdja me'õ prõ'ýr mõn ar o ban kanga ne kam pãnh atemã me'õ'ýr mõn kam kute krô'ã prõ pyrãk. Mjênja ne axwe. Nhym kam ajte me'õ ne prõ kanga nhym kam me'õja ne me'õ kute prõ kangaja'ýr mõn kam arým kute me'õbê prõo àkĩnh pyrãk, ane.

Radjaru mõn me'õ bẽnjadjwýr 'wýro nhý.

¹⁹ Nãm ã Jezu memã anen kam ajte memã mýjja 'õ'ã karõ ne memã,

—Me'õ ne õ nêkrêx kumex ne kute amidjwýnhbit mar. Nãm kubêkã mex, kubêkã pãnh raxbit jangij ne õ kwý krẽn djã mexbit kute mar. Myt kunĩkõt ne ã o anen õ kwý krẽn rax ne. ²⁰⁻²¹ Nhym kikre jajkwa krekremã me'õ bikênhja ikwã. Myt kunĩkõt kikre jajkwa krekremã ikwã. Ne te kute õ anhy krẽn prãme. Me'õ kute myt kunĩkõt kubêkã mex, kubêkã pãnh rax jangjênh ne 'ã mrãnhja tãm ne te kute õ anhy krẽn mã kuri ikwã ne te 'ã 'wýro ikwã. Idjibê ne Radjaru. Tãm ne prĩne karýr tỳx ne, tẽmẽ prĩne tỳx ne. Karýrmẽ tê tỳx nhym ta ikwã. Nhym bep roprebit ne 'ýr màt ne karýr kunuw, tê kunuw.

²² Nhym õ mýjja kêtja, Radjaru, arým ty nhym kam kadjy mrãnh djwýnh kumýn kàjkwamã Abraão'ýr o tẽn o bõx. Nhym kam ar ingêt kukãmãre Abraão mẽ ro'ã ar ba. Nhym me'õ nhõ nêkrêx kumexjadjwý ty nhym me kam o mõn adjã. ²³ O mõn adjã nhym kam me tyk nhõ pykakam bõx ne kam tokry rax ne. Tokry: ne, ne kam tokry pymaje kàjmã rĩt ne amybym Abraão pumũ. Nhym ar Radjarumẽ ro'ã ar ba. Ar umar mexkumrêx ne kĩnhkumrêx ne ar ba.

²⁴ Nhyam kam Abraão pumün kam kum amijo akijn kum, “Ngêtwa, ngêtwa Abraão, gop amrê amã ikaprîn iwÿr Radjaru jano gê amrê iwÿr tẽn ngômã ikra nhôttebit jadjan o inhôto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokryo bit itokry”, ane.

²⁵ Nhyam Abraão kum, “Bir be, krãny, omũ. Atĩnri ne ga mÿjja mexbito amikĩnh ne. Nhyam bep Radjaru ne kaprĩ, tĩnri kaprĩn ar ba. Ne kam arÿm jakam kĩnhkumrêx ne. Ga ne ga arÿm pãnh atokryn akaprĩre. ²⁶ Ë, mÿjja 'õdjwÿ. Djãm jãnh ne wãm awÿr tẽm ne kute ajmã ajomã? Nãm me banêje inuwti: nõ, ne kam abenmã kre raxi. Ne kam jakam me ijõ'õ me awÿr itẽm prãm kêtê. Ga me ajõ nĩnh pãnh me ikam abõx prãm kêtê. Aprakamã ne gwaj banêje inuwti: nõ”, ane.

²⁷⁻²⁸ Nhyam kam kum, “E kum ã ne. Ë, ngêtwa, gora ibãm nhũrkwã'ÿr Radjaru jano. Kam ne ikamy amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ar'ÿr dja Radjaru tẽn arkum arẽn arkum tĩn jadjà gê ar jakam, me tokry rax djàjamã ikõt bõx kêt”, ane.

²⁹ Nhyam Abraão kum, “Kati. Arkati, amrêbê ne Mõjd-jêmẽ Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽn djwÿnh ar 'ã pi'õk no'õk ne te memã arẽ. Gê ar Mõjdjê ar kabẽn ma”, ane.

³⁰ Nhyam kam kum, “Kati, ngêtwa Abraão, got ren me'õ me tyk kurũm me'ÿr katon bõx ne memã arẽ nhyam ren me arÿm kõt amim katon kam ren wãnh axwemã iren Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne jakam bõx kêt ne”, ane.

³¹ Nhyam Abraão kum, “Kati, dja me Mõjdjêmẽ Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽn djwÿnh kabẽn mar prãm kêt, nhyam ajte me'õ me tyk kurũm katon te memã amijo amirĩt ne te memã arẽ nhyam ren ajte tãm ne. Te ren omũn tu ate krã”, ane. Nãm ã Abraão me'õ nhõ nêkrêx kumexjamã ane. Tãm ne ja, ane.

Be, nãm ã Jeju memã ujarẽn ane.

17

Me'õ me'õkam axwe nhyt tu axweo biknormã.

¹⁻² Ne kam ajte kõt ba djwÿnhmã,

—Wãnh ne me axwe pro ar akukãm rax ne nõ. Nhyt bep me kute memã axwe'ã àpnênhja gêdja me tokry ra:x ne. Watĩ:re. Dja prĩne Metĩndjwÿnh meo ajkê nhyt me tokry ra:x ne. Me'õ kute me prĩne pyrãk ne ajbir kute amim imar nyja nhyt ren me'õ axwe'ã kum apnê nhyt ren arÿm kõt axwe nhyt kam ren me kute kum axwe'ã àpnênh djwÿnhja nhõkre'ã kênpoti nhõ ne ren ngõnhmã kumê, ngõ raxbê pyka kêtã kumê nhyt ren kubĩ, ja ne kãjbê tokry. Tokry ngri. Nhyt bep kati, dja prĩne Metĩndjwÿnh o ajkê nhyt tokry ra:x ne.

³ Gora ar amijã ano tÿx ne amijãno dja. Dja ar akamy'õ axwe jabej gar ajõ kum akabên'õ jarê. Kum akabên'õ jarê gê axwekam amim ngryk ne amim kato ga kam tu o akno.

⁴ Gêdja mã akam axwe jabej ga kam tu o abiknorkumrêx. Dja myt pydjikam akam axwe amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam awÿr tēm ne kute amã, “Arÿm ne ba ijaxwekam amim ingyk ne”, anhÿr amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jabej ga kam tu o akno, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Tu amim kamnhĩxkumrêx.

Mat 17.20; Mak 11.23

⁵ Nhyt kute ar anor nhyt ar mõrja Bẽnjadjwÿrmã kum,

—Ar ba ne bar ije amim amar ngrire. Gop on ar ikadjwÿnhbê ar ijo tÿx ne ar ikadjwÿnhbê akabên wadjã bar amim amar rax.

⁶ Nhyt kam Bẽnjadjwÿr arkum,

—Ga ren ar amim ikamnhĩx ngrireo kute motadu 'y kryre ja pyrãk ne ren arÿm pyjamã akabên ne ren kum,

“On amikaban ngô raxbê pyka kêt mû jakam măn ajte dja”, ane.

Nhym ren tĕn ngô rax nĭjkam dja. Ar aje tu amim ikamnhĭxkumrĕxkam ren tĕn nĭjar ngô raxkam dja. Nhym bep kati, ăm ar aje amim ikamnhĭxkumrĕx kĕtĕ, ane. 'Ybĕ motadu ne kryre kute karnhō nhijy pyrăk. Nhym Jeju ajte arkum,

Me tu akrănmă Metĭndjwÿnhmă àpĕnhmă.

⁷ Ga we ar ajō abĕnjadjwÿr rax ne nhÿ. Nhym kam anhō àpĕnh purkam àpĕnhmă tĕ, năr kon kute mrykĭ'ătomtio djuw mexmă 'ÿr tĕ. Ne kam wănh purkam àpĕnhō dja. Àpĕnhō dja:n arÿm àpĕnhō ino ren bōx. Djăm aje kum, “Amibĕx ne nhÿn atyk djă kĕt ne kam anhō kwÿ krĕ”, anhÿrmă got.

⁸ Bep kati, dja ga ajte tu ano ne kum, “On imă ōmrōn kam kadjy tĕn kubĕkă mex jadjăn amrĕ imă ōmrōo tĕ ba kukrĕ. Ne ngōdjwÿ imă kwÿ jadjă. Dja ba inhō kwÿ krĕn kôt ikō, ane. Ba ikumrĕx inhō kwÿ krĕn pa ga kam ikudjwa anhō kwÿ krĕn kôt ikō”, ane.

⁹ Djă năm bĕnjadjwÿrja ō àpĕnh djăpĕnhō amra got. Djă năm ō àpĕnh djăpĕnh pumŭn kum mex jarĕnhō ba got. Kute kabĕn mar ne kute kôt amijo bakam, djă năm kum mex jarĕn kam kum amikĭnh jarĕnh ar o ba? Kati, mrămri ne ō àpĕnh. Ō àpĕnh kute ō bĕnjadjwÿr kabĕn mar ne kute kôt kum mÿjja kupĕnh.

¹⁰ Bir be, ar gadjwÿ dja gar Metĭndjwÿnh kute ar amă mÿjja jarĕnhja kunĭ kupĕn amidjăpĕnh pumŭn kam, “Ije, djă nă băm ar Bĕnjadjwÿrmă idjăpĕnh mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bĕnjadjwÿr kute me anor nhym ō àpĕnh kute kum àpĕnhmăkĕt. Kôt ne Bĕnjadjwÿr ar ijano bar kum idjăpĕnh iban ikĭnhkumrĕx ne, ane. Djăm kute ar idjăpĕnhō àmra kadjy ne bar kum apĕ? Kati, nă băm ar tu akrănmă kum idjăpĕnh iban kam ikĭnhkumrĕx ne”, ane.

Dja gar ã ane. Be, nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã arênho ane.

Me ï kajêkam tê kubê 10.

¹¹ Ne kam ajte Djeruxarê'ÿr kràn tẽn pry pnã, aben nêje a'ÿr. Nãm mÿm pykabê Xamarij ne amrê pykabê Garrêja nhym pyka 'ÿr nhökre djäkôt pry ja'ã tẽ, 'ã Djeruxarê'ÿr tẽ. ¹²⁻¹³ Nãm pry'ã tẽn kam ï krï 'ômã àr tẽ. Krï 'ômã àr tẽn nhym me ï kajêkam tê kutã mō. Me ï kajêkam têbê 10 ne kutã mōn kajpan kam nïjar ku'ê, tãri ku'ê kêtê, nïjar ku'ên kam kàj bê kum kabên ne kum,

—Jeju, Bënjadjwÿr, gop amã me ikaprï, ane.

¹⁴ Nhym Jeju me omÿn kam memã,

—On me mōn me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnhmã amibê, ane.

Nhym me mōr pro akêx ne mã Metïndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr mōn mōrrãm arÿm kà mex ne.

¹⁵ Nhym kam pydjïn amimex pumÿn kam akubyn Jeju'ÿr tẽ. Metïndjwÿnhmã ukaprï, mex jarênho tẽ. Kàj bê kum arênho tẽn kam Jeju'ÿr bōx. ¹⁶ Jeju'ÿr bōx ne kam tu mÿrbê tÿm ne kum amikïnh jarênho nōn kum mex jarênho nō. Me bajtem'ō, Xamarijkam me ja'ō. Tãm ne akubyn tẽn Jejumã mex jarê. ¹⁷⁻¹⁸ Nhym kam Jeju memã,

—Ije, nhãr me? Nã bãm mebê 10o mex nhym me 'ō akubyn iwÿr tẽm kêt ne. Mÿkam ne kubajtemjabit akubyn iwÿr tẽ? Mÿkam ne me wã akubyn kudjwa mōr ne Metïndjwÿnhmã mex jarênh kêt ne?

¹⁹ Ne kam kum,

—Aj, on kàjmã djan tẽ. Nã gãm tu amim ikamn-hïxkumrêx ne. Nhym kam arÿm Metïndjwÿnh apytã, ane. Nãm ã Jeju kum ane nhym kam mã tẽ.

Akubyn bōx djã kutã dja me ate krãn ar ba jarênh kadjy.

Mat 24.23; Mak 13.21

²⁰ Nhym kam mebê pardjêu Jejumã,

—Mỳj akatikam dja Metĩndjwỳnh me bawỳr Běnjadjwỳrbê kumkati jano nhym kute me bakuré djwỳnhbê me bapytâr ne kute ar me bajo bamã?

Nhym kam memã,

—Kute me apytâr ne ar me ajo ba kadjy, djãm Běnjadjwỳrbê kumkati mỳjja 'õmě ro'ã bõx ga me aje kõt omũnh ne aje abenmã bõx jarěho akumexmã? Kati, me kute mỳjja 'õkõt omũnh kêt. ²¹ Me kute jakam mỳjja pumũnh ne kute abenmã, “Ota, Běnjadjwỳr arỳm bõx”, anhỳr kêt.

Nâr kon, me kute nỳjar omũnh ne kute abenmã, “Orĩnã, arỳm Běnjadjwỳr amrě tẽ”, anhỳr kêt.

Mỳkam? Bir, anhõ Běnjadjwỳrbê kumkati kute ar me apytâr ne me akadjy běnjadjwỳr ne kute ar me ajo bamã ne arỳm me awỳr bõx, arỳm me anhipõkri bõx, me anhipõkri ar ba, ga me omũnh kêt kumrěx, ane. ²² Ne kam ate kõt ba djwỳnhmã,

—Adjỹm, dja ĩ ar akaprĩ djã ar awỳr bõx. Ar akaprĩ djã nhijukri dja gar te ikuka kre jabej rĩt. Ne kam abenmã, “Gora gẽ on ajte akubyn bõx gwaj omũ. Amrěbê kute gwaj bakadjy amijo ĩ ne gwaj bawỳr rwỳkja gora gẽ akati pydjikam ajte rwỳk jabej gwaj gop ajte omũ”, ane. Dja gar te aje ipumũnh prãme. ²³ Nhym me ar amã,

—Ota arỳm bõx, ota arỳm jakam bõx, anhỳr jabej, nâr me ar amã, “Ě, onĩj arỳm bõx”, anhỳr jabej ga kam ar tu ate akrãn 'ỳr amõr kêt ne mekõt 'ỳr aprõt kêt.

²⁴ Nhym bep kati, ibõx djã gẽdja amirĩtkumrěx ne. Amirĩtkumrěx nhym me kunĩ omũ. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn bõx nhym me kunĩ ipumũ. Ga na jadjěnh ne kute prĩne kãjkwa kurwỳo tuknĩja pumũ. Dja ã akubyn ibõx djã nhõ akatikam ije amijo amirĩto kãjkwa kunĩ kurwỳo ane.

²⁵ Nhym bep itokry rax kumrěxi. Me kamingrãny ja dja me prĩne ijo ajkẽ ba kam itokry rax ne. ²⁶ Nhym bep

akubyn ibôx 'ÿr dja me ate krãn ar ba. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhym me ate ar krãn ba. Me kute amrêbê me bakukãmã Nôwekam me ja pyræk ne ate ar krãn ba. ²⁷ Nãm me ò kwÿ krên kôt ikôn abenwÿr babit ar o ba rã'ã nhym arÿm Nôwe kà raxmã wadjà nhym me aêrbê ngô me iby ajkapĩn me imex ne.

²⁸ Ne kam ajte kute amrêbê me bakukãmãre Rokam me ja pyræk ne ate krãn ar ba ne ò kwÿ krên kôt ikôn abenmã mÿjja ngãn abenmã mÿjja o pãnh ne purkam mÿjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba. ²⁹ Ar ã anhÿr ba rã'ã nhym arÿm Ro krĩbê Xôtôma kurũm tẽ. Aje. Nhym arÿm wakrekam kuwy me aêrbê mekam ajka'u ne me imex ne. Kẽn ngrãngrã pôkmẽ me'ã akàn kam me imex ne.

³⁰ Dja ba ã akubyn ibôx djào ane. Gêdja me ate ar krãn ba. Ba kam ba ije amijo inhĩja dja akubyn ibôx djà me aêrbê ã amirĩto ane. ³¹ Kam, ibôx djajakam, gêdja me'ò kre tã nhÿ ne akubyn ò nêkrêx'ÿr àr kêt. Kwãrik wãnh akubyn ùrkwãkam nêkrêx'ÿr àr ne byr ne o tẽm kêt. Nhym me'òdjwÿ ar purkam ba. Ba bôx gè arĩk wãnh ò kikremã ò nêkrêx'ÿr kwÿr kêt. ³² Gar Ro prôja ma. Ro prô ne ò nêkrêxo amak djaje amipãnh krã tẽn ty.

³³ Me kute amidjwÿnhbit mar ne pykakam mÿjja jakôt-bit amak bẽnja gêdja me tyn kam ijukri tĩn kêt-kumrêx. Nhym bep me kute amidjwÿnh mar kêt ne amibê ò mÿjja kanga, me tãm gêdja me amiptàn ar tĩn ne ba, jakam ar tĩn ne ban kam tyk nhijukri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm ne ja.

³⁴ Nhym bep kati. Ë, ba ar amã arẽ, dja ba akamàtkam ibôx jabej nhym me'ò my ar amãnhkrut aben nhikô'ã nõ. Ba ikjêbito tẽ nhym ikjê arek wakrekam nõ. ³⁵ Nhym me'ò nire ar amẽ à'uko nhÿ. Ba ikjêbit pa 'amÿn o tẽ nhym ikjêja arek wakrekam nhÿ. ³⁶ Nhym me'ò my ar amẽ kapôtkam tẽ ba ikjê pa 'amÿ nhym ikjê arek wakrekam dja, ane. Nãm

ã Jeju ane. ³⁷ Nhyim kôt ba djwýnh bôx djà jabej kukij ne kum,

—Bënjadjwýr, nhýnh jakam dja ga bôx?

Nhyim arkum,

—Gar nhônhne mry tyk'ã bikprônh ne kumex ne kute o amirítja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bôx kutã mýjja apôx ne bôx djào amirító ane.

18

Me'õ nire kute kabëno bënjadjwýr katyk.

¹ Nhyim kam ajte kôt ba djwýnhmã atemã mýjja'ã ujarënh jakreo tẽ. Mete Metĩndjwýnhmã kabën 'ãno ãm ne kute kanga kêt'ã ne arkum arën arkum,

² —Atemã pyka 'ökam ne memã axwe pãnh jarënh djwýnh kum Metĩndjwýnh pyka kêtikumrëx ne mebêngôkredjwý mar kêtikumrëx. ³ Nhyim pyka tãmkam me'õ ni 'uwtĩre kubê mjên tyk nhyim me'õ ar o bikënh ba, 'uwtĩkam ar o bikënh ba. Nhyim kam akati kunĩkôt mã 'ýr mrãn kum arën kum, “On ijo angyrk”, ane. “On ikurê djwýnhmã arê gê on imã o pãnh”, ane.

⁴⁻⁵ Ne mã kum 'ã apnê. Te kum 'ã apnê nhyim ate krãn ar ba. Nhyim mã kum arê nhyim kam, “Ije. Ije ba gop on 'uwtĩwão ingyryk ne kute kum o pãnh kadjy kurê djwýnhmã ikabën 'õ jarê gê gop on arek wãnh nhý ba ityk djà kêt. Djã nã bãm imã Metĩndjwýnh pyman imã mebêngôkre pyka got ba o ingyryk? Kati, nãm mã ikujrê ba gop on o ingyryk gê gop on anhikrên kabëno ikatyk ngri”, ane.

⁶ Jeju ne arek arkum ujarënh dja ne arkum,

—Memã axwe pãnh jarënh djwýnh ja ne axwekam me'õ 'uwtĩo ngryk ne. Amijã maje ne o ngryk ne. ⁷ Djãm ã Metĩndjwýnh kute anhýr got? Kati, Metĩndjwýnh ta ne amijo me bapytàn kam õ me jabê ate krãn ar ba

kêtkumrêx. Nãm õ me ja mar 'ãno dja. Nnym me kum amijarênh ry typydji. Akamàtkammẽ a'urimẽ ne me kum amijarênh ry typydji.

Nnym arým me kuma. Djã nãm amikrà:n gormã õ me jao ngryk got. ⁸ Kati, ã, ba ar amã arẽ. Dja õ me jao ngryk kukrà kêt ne. Ba ije amijo inhĩ gêdja ba akubyn pyka jamã bôx, ije meo ingyryk kadjy akubyn bôx, djã nãm me ja akubyn ibôxmã ikamnhĩx got? Kati, dja me ate krãn ar pyka jabê ba rã'ã ba akubyn bôx, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

Me'õ ar amãnhkrut kute Metĩndjwýnhmã amijarênhmã.

⁹ Ne kam ajte memã atemã mýjja'ã ujarênh jakreo tẽ. Me ãm ta axwekam we katàt mrãnh ne ajkwaobit kute ar amimex jarênhõ ban kam mým me ja'ãbit ar axwe rênho baja, me ja'ã ne memã mýjja jarên memã,

¹⁰ —Me'õ ar amãnhkrut ne ar kute Metĩndjwýnh nhõ kikretikam kum amijarênhmã tẽ. Nnym jabê pardjêu'õ nnym jabê bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprõ atom djwýnh, àkĩnhĩre.

¹¹ Nnym kam pardjêuja tẽn wadjàn djan kam Metĩndjwýnhmã amijarênhkam amijo àmrao djan kum, “Metĩndjwýnh, ba amã amikĩnh jarẽ, ane. Ije me uràk kêtkam ne ba ikĩnhkumrêx. Me ne me àkĩnhĩ, axwe, abenbê prõo akĩ. Nnym bep kati, ba ne ba ajmã ikute kêtê. Ije tãwã pyràk kêtê. Ije àkĩnhĩwã, kute pi'ók kaprõ atom djwýnhwã pyràk kêtê, kam ne ba ikĩnhkumrêx. ¹² Nnym bep ba ne ba amã ikabên kadjy amijajburo amãnhkrut ne, pi'ók tyk nhõkre djàkôtmẽ pi'ók ràràrmẽkam. Ne ajte amã apýnh inhõ mýjja djàri kwý rax ne kungã. Nã bãm apýnh inhõ mýjja djàri kunĩ aben kadjy kryre ne amýn o aptàn rax ne amã kungã. Tãm ne ja”, ane.

¹³ Nhyŋ bep ate ne pi'ôk kaprïo atom djwÿnh. Nïjar ne dja, pijàm djaje ibôn djan kàjmã kàjkwa'ÿr krã kêt ne amititiko dja. Amijaxwekam kaprïn pijà:m ne. Ne kam Metïndjwÿnhmã kum, “Dja ga adjukaprïkôt ikam adjukaprï, ane. Nà, mrãmri ne ba ijaxwe ga kam tu amã ikaprï”, ane. Nãm ã pi'ôk kaprïo atom djwÿnh Metïndjwÿnhmã ane.

¹⁴ Be, ba me amã arê. Mrãmri ne arÿm Metïndjwÿnh tãmja jaxwekam ngryk kêt ne arÿm kum axwe kêt jarê. Nãm tu axweo aknon kum kabên mex jarê nhyŋ arÿm umar mexkumrêx ne mã ÿrkwãmã tẽ.

Nhyŋ bep me'ôbê pardjêuja ne kute kum axwe kêt jarênh kêt. Mÿkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarêho baja gêdja me ï kâtàm ne. Nhyŋ bep me kâtàm, me akrànãmã kute amijo ban pijàm ne ar baja gêdja ï Metïndjwÿnh meo rax ne. Nãm ã Jeju memã arêho ane.

Kute me prïreo kïnh.

Mat 19.13; Mak 10.13

¹⁵ Nhyŋ me Jeju'ÿr me prïredjwÿo mō, me prïredjwÿ jamÿn 'ÿr meo mō, kute me'ã ikra jadjwÿr ne kute meo kïnhmã. Nhyŋ kôt ba djwÿnh me omÿn kam nêje me kajpan memã bën tÿx ne. ¹⁶ Nhyŋ bep Jeju ne amiwÿr me prïre 'uw ne kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Kwãrïk wãnh arek amrê me prïre iwÿr mō, ane. Kwãrïk wãnh gar mebê adjaptàr kêt gê me arek amrê mō. ã me kute amijo anhÿrbit gêdja Metïndjwÿnh me utàn me kadjy bënjadjwÿr ne ar meo ba. ¹⁷ Ë, mrãmri ne ba ar amã katàt arê. Me kute me prïre pyràk ne amijo kâtàmjabit gêdja Metïndjwÿnh me utàn me kadjy bënjadjwÿr ne ar meo ba. Be, me prïre kute ta amim imarja pumÿ. ã me kute amijo anhÿr gêdja Metïndjwÿnh me utàn me kadjy bënjadjwÿr ne ar meo ba, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Jeju me'õ bēnjadjw̃yr ngrirebê nêkrêx pyma.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁸ Nhyṃ kam me'õ, bēnjadjw̃yr ngri'õ Jejumã,

—Bēnjadjw̃yr, ga ne ga amexkumrêx. Mã gêdja ba amijo? Itĩn rã'ã rã'ãmã, mã gêdja ba kadjy amijon? ane.

¹⁹ Nhyṃ kam kum,

—Mỳkam ne ga imã imex jarẽ? Djãm mrãmri aje amim imex marmã got ga imã imex jarẽ. Me ne me mex kêt, nhyṃ bep Metĩndjw̃ynh pydji ne mex. ²⁰ Arỳm aje Metĩndjw̃ynh kukràdjà marjakam ajte ikukij. Kute me mrãnh katàt'ã memã karõkõt kukràdjà ne ga arỳm ama. Aje mebê prõ adjãkĩnh kêt ne aje me par kêt ne adjãkĩnhĩ kêt ne ajêx ne aje me kàmex jarênh kêt. Ne ajte aje abãmmẽ anã ar kabên mar ne ar kabênkõt amijo abaja ne ga arỳm ama. Ja kunĩ ne ga arỳm ama, ane.

²¹ Nhyṃ bēnjadjw̃yr ngrija kum,

—Nà, arỳm ne ba ibòktikam ja kunĩ ma. Ne kam kõt ar amijo iba rã'ã:n arỳm ijabatãnh ne, ane.

²² Nhyṃ Jeju kabên ja man kum,

—Mỳjja pydji ne kute akukrà rã'ãã. On tẽn memã anhõ mỳjja wã ngràn pãnh pi'òk kaprĩ byn me 'uwtĩ, me õ mỳjja kêtjamã angãn o me kĩnh ne kam amrẽ iwỳr tẽn mã ikõt ajkamẽ. Dja ga ã anen kam arỳm kàjkwakam anhõ mỳjja mex kumex, ane.

²³ Nhyṃ kam kuman kam kaprĩ:re. Õ nêkrêx kume:xxõt amak bẽn ne kam kaprĩre ne dja. ²⁴ Nhyṃ kam Jeju kaprĩ pumũn kam memã,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me õ nêkrêx kumex gêdja me te Metĩndjw̃ynh nhõ pyka'ỳr bõxmã, te Metĩndjw̃ynh kute meo baja'ỳr bõxmã. ²⁵ Be, ga mry jabatãnhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjênhmãja pumũ. Me õ nêkrêx rũnhdjw̃y kute uràk. Nãm te Metĩndjw̃ynh nhõ pyka'ỳr bõxmã, te

Metĩndjwỳnh kute meo baja'ỳr bõxmã nhym nêkrêx utà: ne, ane.

²⁶ Nhym me kabēnja man kam kum,

—Ije nhym mỳj me'õ gêdja Metĩndjwỳnh amim utà? ane.

²⁷ Nhym memã,

—Mebêngôkre te kute mỳjjao anhỳrja ne Metĩndjwỳnhmãbit amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute me õ nêkrêx kumexja kute me utàrkõt mar, ane.

²⁸ Nhym kam Pedru kum,

—Ë, arỳm ne bar inhõbikwa kunĩmã inhiren kam mã akõt ajkamẽ, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhym kam arkum,

—Nà. Mrãmri ne ba katàt ar amã arẽ. Godja me'õ arỳm õ mỳjjamã irer jabej, nàr õbikwamã irer jabej, õ kikre, nàr prõ, nàr kamy nàr nãmẽ bãm, nàr kramã irer jabej. Godja arỳm õ mỳjja ja 'õmã irer, ne kute memã Metĩndjwỳnh'ã ujarēnh nhym kute me utàr ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Dja ba pãnh on pyka jakam kum mỳjjao akrenh mex ne kum kungã. Nhym ije pykao nykam gêdja tĩn rã'ã rã'ã ne, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Jeju ajte kõt ba djwỳnhmã amityk jarẽ.

Mat 20.17; Mak 10.32

³¹ Ne kam kõt ba djwỳnhbê 12o aben pydjın kam aro mõn arkum,

—Ë, ota gwaj arỳm Djeruxarẽ'ỳr badjãbir ne kam babõxmã. Kam gêdja me ajmã ijo. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibõxja dja me ajmã ijo. Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh kute ijã pi'õk no'õk tũmja kõt dja me ã ijo anhỳro tẽ:n kam inomã kumẽ. ³²⁻³³ Dja gwaj bõx nhym kam me me bajtemmã ikanga nhym kam me ijã bẽno ajkēn ijo axên ijaprỳn ikutõn ikaprêrê:k ne kam ibĩ. Nhym kam ijã akati

amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam ajte akubyn itĩn ne ikato, pi'òk no'òk tũmja kôt, ane.

³⁴ Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã amijã karõn arkum amijarêho ane. Nhyr ar kute kabên ja mar kêtikumrêx. Kabên ja ne Ar kubê bipdjur nhyr ar kam te kute marmã.

Me'õ no rã akubyn rĩt.

Mak 10.46

³⁵ Nhyr kam Jeju kôt ba djwýnho mõ ne kam krĩraxbê Djeriko tẽpo mõ. Nhyr me'õ no rãja pry jakàkam nhỹ ne à'wýro nhỹ. ³⁶ Nhyr me itepato 'ãnh mõ nhyr kam me kanga man memã,

—Mýkam ne ga me akanga mõ? ane.

³⁷ Nhyr kam me kum,

—Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mõ, ane.

³⁸ Nhyr kam kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwý 'õ, gop amã ikaprĩ, ane.

³⁹ Nhyr me wamã mõrja kum bẽn tỳx ne kum,

—E kum anhikrê, ane.

Nhyr kam tu kum àkjêro bẽn kum,

—Dawi tãmdjwý'õ, gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁰ Nhyr kam Jeju tẽm tỳx katikôt djan kam amiwýr ku'uw. Nhyr kam me'õ 'ýr tẽn kum,

—Aje, onĩj arým amiwýr ajuw, anen kam pa 'amýn o tẽn 'ýr o bõx. ⁴¹ Nhyr kam kum,

—Nãr, mýj nã? Mã ne ba ije ajomã?

Nhyr kam kum,

—Bẽnjadjwýr, aje inoo mex ba irĩtmã.

⁴² Nhyr kam kum,

—Nã, on rĩt. Tu aje amim ikamnhĩxkumrêx kam ne ga arým amex, ane.

⁴³ Nhyr kam tebê rĩt. Ne kam Jejukôt tẽ, mekôt tẽ, ne Metĩndjwýnhmã ukaprĩmẽ amikĩnh jarêho tẽ. Nhyr kam me kunĩ omũn kôt Metĩndjwýnhmã mex jarẽ.

19

Djakij Jejuo aminhõ.

¹⁻² Nnym kam Jeju krîbê Djeriko'ÿr meo mõn meo bõx ne kam bit kajõnhkõt katormã. Nnym me Jeju'ã kumex ne prîne angrîn o mõ. Nnym kam me'õbê Djakij. Djakij ne bẽnjadwÿr bajtemmã pi'õk kaprîo atom djwÿnh nhõ bẽnjadwÿr. Kam ne õ nèkrêx ra:x ne. ³ Nnym me prîne Jeju jangrîn o mõ, kunoro mõ. Nnym kam te Djakij kute omũnhmã 'ã aminhinõ ryo tẽ. Mÿj me'õbê Jejuja kute omũnhmã te 'ã aminhinõ ryo tẽ. Djakij krõ krîkam ne te kute omũnhmã nnym me prîne kubê utà.

⁴ Nnym kam kukãm prõt ne. Kukãm prõt ne kutêp wabi. Pidjõ'ã wabi. Amrẽ tẽm nnym kute omũnhmã kutêp pidjõ'ã wabi. ⁵ Nnym kam Jeju 'ÿr tẽn bõx ne parbê djan kãjmã krãn kam kum,

—Djakij, amrẽ aparmã aprõt. Jakam dja ba akõt tẽn anhũrkwãkam nõ, ane.

⁶ Nnym kam tebê aparmã prõt ne ruw ne kam kî:nhkumrêx ne ùrkwãmã Jejuo tẽn o wadjà. ⁷ Ûrkwãmã o tẽn o wadjà nnym me omũn kam kangãngãn abenmã ajkwa momoko kumex, ne,

—Djijàk, me axwe'ÿr ne mõn wadjà, ane. Djãm tãwã mex, ane.

⁸ Nnym Djakij Bẽnjadwÿr kuka kõnh djan kam kum,

—Bẽnjadwÿr, ba inhõ mÿjja kõnho ajkjen me bikẽnhmã kungã, ane. Ne ije me'õbê pi'õk kaprîo idjàkînh jabej akubyn me'õmã inhõ jao amãnhkrut ne o amãnhkrut ne kungã.

⁹ Nnym kam Jeju kum,

—Akati jakam ne arÿm Metĩndwÿnh apytà, anhũrkwãkam ar wãmẽ ro'ã. Mrãmri gadwÿ ne ga abê Abraão tãmdwÿ'õ nnym Metĩndwÿnh arÿm apytà, ane. ¹⁰ Be, ja kadjy ne ba tẽ. Ije me axwe jabej ne ije me utàrmã ne ba tẽ.

Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awỳr ruw, ije me axwekam biknorja jabej ne ije me utàrmã, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

*Me'õ b*ẽnjadjwỳr kute õ àpênhmã pi'òk kaprĩ nhõr.

Mat 25.14

¹¹ Nhyim me kute maro ãm rã'ã nhyim ajte memã mỳjja 'õ'ã ujarênh jakreo tẽ.

Nãm Jeju arỳm Djeruxarêkam bõx 'ỳr nhyim kam me amim,

—Jakam dja Jeju Djeruxarêkam bõx ne on me bakadjy Bẽnjadjwỳrbê kumkatin me bakurê djwỳnhbê me bapytàn ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute amim àtari kêt kam tỳx amim kamnhĩx. Nhyim bep Jeju ne kute katàt memã arênhmã. ¹² Kadjy ne memã mỳjja 'õ'ã ujarênh jakreo tẽn memã,

—Ë, bẽnjadjwỳr kra'õ ne me kute nĩjar atemã pyka 'òkam 'ã bẽnjadjwỳr mênhmã tẽ. 'Ã bẽnjadjwỳr mênh nhyim ajte akubyn õ pykamã me'ỳr tẽmmã. ¹³ Ne kam tẽm kutã amiwỳr õ àpênh 'uw. Õ àpênhbê 10 ne amiwỳr ar ku'uw ne kam arkum ngônho pi'òk kaprĩre ngã. Pãnh raxkam. Õ àpênh kunĩmã pi'òk kaprĩ pỳnh'ã kabên ne arkum kungãn kam arkum, “Dja gar ikutêp imã jao aptà. Dja ba amrê akubyn 'ỳr tẽ”, ane.

¹⁴ Nhyim bep õ pyka djwỳnhkam me ja ne me kum kĩnh kêt ne, kum kurê ne kam kôt me kwỳ jano nhyim me nĩjar kôt bõx ne kam memã, “Kwãrik wãnh tãmja'ã bẽnjadjwỳr mênh kêt. Me ba ne ba me imã tãwã kĩnh kêtê. Kwãrik wãnh gê tãmja me ijo ba kêt”, ane.

¹⁵ Nhyim me tu ate krãn 'ã bẽnjadjwỳr mẽ. 'Ã bẽnjadjwỳr mẽ nhyim akubyn õ pykamã bõx ne kam amiwỳr õ àpênh 'uw ne arkum, “Nãr, djãm arỳm ne ba ije ar amã pi'òk kaprĩ nhõrwã gar ikutêp imã o aptà”? ane.

¹⁶ Nhyim kam ja kumrêx 'ỳr o bõx ne kam kum, “Bẽnjadjwỳr, ota ba anhõ pi'òk kaprĩ pydjija ar o iban

arým amã o aptà. Amã o aptàn abenã kumẽ nhym arým kubê 10”, ane.

¹⁷ Nhym kam kum, “Mexkumrêx. Ga ne ga adjâpênh mexkumrêx. Nã bãm amã mỳjja ngrire ngã ga prĩne imã o djuw mex ne, ikutêp imã o djuw mex ne aje kanga kêt. Pãnh gêdja ba amã krĩ krãptĩ jarẽ, krĩbê 10 jarẽ. Ga kam abênjadwỳr rax ne amũ idjô'ã ar kam meo aba”, ane.

¹⁸ Nhym atãri ja 'ỳr o bôx ne kum, “Bênjadwỳr, ota ga aje imã pi'ôk kaprĩ nhôrja ba ar o iban arým amã o aptà nhym kubê 5”, ane.

¹⁹ Nhym kam kum, “Gadjwỳ ne ga amexkumrêx. Jakam dja ba amãdjwỳ krĩ krãptĩ jarẽ, krĩbê 5 jarẽ, ga kam abênjadwỳr rax ne amũ idjô'ã ar kam meo aba”, ane.

²⁰⁻²¹ Nhym kam atãri ja 'ỳr o bôx ne kam kum, “Bênjadwỳr, mĩ, anhõ pi'ôk kaprĩ. Nã bãm ije amã kupênh prãm kêt kam prĩne amã kubêkào kupun kudji. Imã apymakam. Nã gãm apyma ne. Nã gãm aje amim mỳjja kunĩ jadjwỳr kêt kam ar mebê jãm o amijakren o atomo aba. Ne ga adjàkre kêt kam ar mebê djwỳo atomo aba”, ane.

²²⁻²³ Nhym kam kum, “Ga ne ga ajaxwekumrêx ne imã adjâpênh prãm kêt ne. Akabên jakôt gêdja ba ã ajo ane. Djã nã bãm ipyma? Ne ije amim mỳjja kunĩ jadjwỳr kêt kam ar jãm mebê o amijakren o atomo iba ne idjàkre kêt kam ar mebê djwỳo atomo iba? Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkôt ren inhõ pi'ôk kaprĩ jao tẽn me kute pi'ôk kaprĩ marmã angã nhym ren abenã rôrôk tẽn rax ba ren arým 'ỳr bôx ne kuby”, ane.

²⁴ Ne kam me kute arek omũnho ku'êjamã, “Aj, amũ me ajõ kubê pi'ôk kaprĩwã byn o tẽn kute imã pi'ôk kaprĩo aptàr nhym kubê 10wãmã angã”, ane.

²⁵ Nhym me kam kum, “Kati, bênjadwỳr, arým tãwã nhõ pi'ôk kaprĩre raxi. Arým õ 10”, ane.

²⁶ Nhyam kam memã, “Bir be, ba me amã arẽ. Arým me õ mýjja gêdja ajte Metĩndjwýnh iby memã kungã. Nhyam bep me õ mýjja kêt, kute memã õr nhyam me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metĩndjwýnh mýjja ngrireja kunĩ by”, ane.

²⁷ —Ë, ikurê djwýnh kute ijã “Kwãrik wãnh gê tãmja me ijo ba kêt”, anhyrja gêdja ga me amrẽ meo mõn ikuka kôn timer me imex, ane. Be, tãm ne ja. Nãm ã Jeju kàjkwamã tẽm ne akubyn pykamã bõx ne kute ar meo bamã ã amijarẽho ane.

Jeju Djeruxarẽmã bõx.

Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12

²⁸ Memã arẽnh pan kam ate meo mõ, Djeruxarẽ'ýr kàjmã meo mõn ²⁹ kam arým amẽ krĩ ngrireja tẽpo mõ. Krãnh nhidjibê Oriwêre parbê amẽ krĩja tẽpo mõ. Krĩ nhidjibê Bepadjẽmẽ Betanha tẽpo mõn kam amikukãm kôt ba djwýnh amãnhkrut janon arkum,

³⁰ —Pry ja'ã dja gar arek katàt krĩwãmã tẽ. Nhyam ar akutã pry kator kraxkam me kute mry jabatãnh nyre pĩ maktã kum õkre djê nhyam ãmwã. Me 'ã krĩ kêtwã. Tãm gêdja gar amrẽ 'ãpre bõn o tẽ. ³¹ Gêdja gar 'ãpre bõnho dja nhyam me'õ ar amã, “Mýkam ne gar 'ãpre bõnho dja”? ane.

Gar kam kum, “Bẽnjadjwýr 'ã tẽm kadjy”, ane.

³² Nhyam kam Jeju kute ar anorja mã ar tẽn 'ýr bõx ne kam kum kato. Kute arkum arẽnh kôt kum kato. ³³ Kum katon 'ãpre bõnho dja nhyam kam õ mry djwýnhja arkum,

—Mýkam ne gar mry 'ãpre bõnho dja? ane.

³⁴ Nhyam kam ar kum,

—Bẽnjadjwýr 'ã tẽm kadjy, ane. ³⁵⁻³⁶ Ne kam Jeju kutã o tẽn o bõx ne kam kum 'ã kubẽkà rẽ, 'ã ýr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhyam ar ikrakam par djan kàjmã 'ã arĩn arým ate 'ã tẽ. Nhyam kam me arým prykôt kum kubẽkà

rēnho mō. Nām me bē idjaer ā me bēnjadjwȳr raxmā mȳjja rēnh nhym 'ā tēm mā ā kum prykōt kubēkà rēnho mōro ane. ³⁷ Nhy m kam arȳm Jeju Djeruxarē tēpo mō. Krānhrebē Oriwēre ja'ā rwȳkbē arȳm Djeruxarē tēpo mō. Nhy m arȳm kōt ba djwȳnhjamē, me kōt mōr, me itepato kōt mōrja arȳm kīnhkumrēx, kīnh rax ne arȳm ākjēr mō. Jeju ne mȳjja pumūnh kēt kwȳ rax ne ipēx ne, nhym me kute ipēxkōt omūn kam kīnhkumrēx ne Metīndjwȳnhmā mex jarēnho mō, ākjēr mō. ³⁸ Ne kam abenmā,

—Gē Metīndjwȳnh bēnjadjwȳr jao kīnh rax. Bēnjadjwȳr djwȳnh kukwakam ne arȳm me bakadjy bōx. Gora gē me kàjkwakamdjwȳ umar mex ne kīnh rax. Gora gē me kàjkwakamdjwȳ Metīndjwȳnhmā mextire jarēnho kumex, ane.

³⁹ Nām me ā anhȳro kumex nhym kam me bē pardjēumē me krāptī akàn Jejukōt mō. Nhy m kam me bē pardjēu Jejumā,

—Bēnjadjwȳr gop akōt ba djwȳnhmā akabēn gē an-hikrē, ane.

⁴⁰ Nhy m kam memā,

—Ba me amā arē. Nām ren me an-hikrē nhym ren kēnja ijo ākjēro nhȳ, ikam kīnh ne ren ijo ākjēro nhȳ, ane.

⁴¹ Anen kam arȳm Djeruxarē'ȳr mō. 'ȳr mōn arȳm irā. Irān omūn kam ate me abej muw. Me kute amibē Jeju kangan amibē kurēn kute bīn nhym Metīndjwȳnh kute pānh prīne meo bikēnhmā ne kōt amak bēn ne me abej muw, ne,

⁴² —Ga ren me ga aje amidjumar mex djā mar ren akati ja tām kam ren adjumar mex ne ar aba. Nhy m bep kati, mȳjwā ne adjumar djā'ā, mȳjwā ne me ajān kam me abē o akno. ⁴³ Adjȳm, dja ĩ me ajo bikēnh djā nhō akati me awȳr bōx. Dja ĩ me akurē djwȳnh me awȳr bōx ne me amā ipōk ne prīne pykao me abē ka'ēn prīne me

abê ijên me amã ipôk me:x ne me ajo dja. ⁴⁴ Dja me aminhikra kraxkam me akrã jadjuw ne prïne me anhimex ne kam me anhõ kikre prïne kungràn ikô rênho mō, ne me abêngôkredjwyo pyka tako mō, akramê. Dja me prïne me ajo mōr djà kaprã. Nhÿnh gêdja par'õ dja? Nhÿnh dja mÿjja'õ nõ? Mÿkam? Bir, me aje amim Metĩndjwÿnh mar prãm kêtkam. Nãm arÿm Metĩndjwÿnh me awÿr bôx kute me amã me adjumar mex jarênh ga me adjumar mex ne ar abamãn amã Metĩndjwÿnh mar prãm kêt ne, ane. Nãm ã Jeju ane, anhÿr djwÿnhrà̃m Djeruxarê kurê djwÿnh kute o bikênhmã ã memã arênhho ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

⁴⁵ Ne kam Djeruxarêkam bôx. Kam bôx ne kam Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã tên wadjà, Bãm nhürkwãmã tên wadjà. Nhÿm arÿm me kam pi'ók kaprĩ pãnh memã mry nhõro ku'ê. Nhÿm kam arÿm bõm nêje me rênho tẽ, Bãm nhõ kikre nêje bõm me rênho tẽ. ⁴⁶ Ne memã,

—Metĩndjwÿnh ne õ pi'ók no'ôkkam memã,

“Me kute imã kabên kadjybit ne inhõ kikretiwã.

Nhÿm bep me ga ne ga me kam aje me àkĩnhõ aben pydji djà”, ane.

Nãm ã Jeju memã anen bõm me kurê.

⁴⁷ Ne kam kam akati kunĩkôt memã Metĩndjwÿnh kukràdjà'ã ujarênhho ku'ê. Nhÿm kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmẽ ar kute meo ba djwÿnhmẽ te kute bĩn prãme. ⁴⁸ Te kute ajmã on kute bĩnmã nhÿm me kunĩ kum kabên kĩ:nhkumrêx ne maro kumex. Kabên 'ãno djan kam no tyn maro nhÿ.

20

Jeju Djuão jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

¹ Nhyam kam akati 'õkam Jeju Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarẽho dja. Ne kam Metĩndjwỳnh'ã ujarẽnh ny memã arẽho dja. Nhyam kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ mebêngêttemẽ ne me ro'ã Jeju'ỳr bõx ne kam kum,

² —Goja on me imã arẽ. Mỳj me'õ kabẽnkõt ne ga ar ã meo anhỹro aba? Mỳj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ ô'ã bõm ar me rẽho aba? Goja on me imã arẽ, ane.

³ Nhyam kam amipãnh memã,

—Badjwỳ dja ba mỳjja jabej me akukij. Me akumrẽx dja ga me imã arẽ ba kam arỳm badjwỳ me amã arẽ, ane.

⁴ Djuão kute ngõnhmã me angjẽnhja, djãm mebêngõkre kabẽnkõt ne arĩk ar ngõnhmã me angjẽho ba? Nàr djãm Metĩndjwỳnh kabẽnkõt? Gop me imã arẽ, ane.

⁵ Nhyam kam me abenkam kangan abenmã,

—Ije mã dja gwaj kum nẽ? Dja gwaj kum, “Metĩndjwỳnh kabẽnkõt”, ane nhyam kam gwaj bamã kabẽn'õ jarẽ, gwaj bamã,

—Bir be, mỳkam ne ga me Djuão kabẽnja mar kêt ne? ane.

⁶ Nàr dja gwaj kum,

—Me kabẽnkõt ne tu arĩk ar ngõnhmã me angjẽho ba, ane nhyam me kunĩ arỳm kẽno gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kàtàm ja ne me arỳm Djuão kabẽn man kum kĩnh ne, ne o Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh ne. Dja gwaj ane nhyam me o ngryk ne gwaj bapa, ane.

⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mỳj me'õ kabẽnkõt Djuão kute ngõnhmã me angjẽnhja ar ije kõt mar kêtê, ane.

⁸ Nhyam kam memã,
—Bir be, dja ba badjwỳ me amã arēnh kêt ne. Mỳj me'õ kabēnkôt ije ar meo ibaja dja ba me amã arēnh kêt ne, ane.

Pidjô djuw mex djwỳnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹ Anen kam memã atemã mỳjja'ã ujarēnh jakreo tēn memã,

—Me'õ ne pur rax djin kam kam amim pidjô kumex ne. Ne kam me kwỳmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gê djan abatānh ne ô ga amim kwỳo atom ne imã mũm kwỳo atom”, ane. Nãm ã memã anen kam atemã pyka 'õmã tē. Ne kam kam wānh ar ba. Ar ban kam kà'a ngrà: ne. ¹⁰ Nhyam arỳm pidjôja tuk ne kumex. Nhyam kam õ pidjô djwỳnhja arỳm 'ã mytyrwỳ jakren kam 'ỳr õ àpēnh jano. Kute memã arēnh nhyam me kute kum pidjô kwỳo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ỳr ano. Nhyam kam 'ỳr tēn bôx nhyam kam me kute pidjô djuw mexja ate kaprêprêk ne. Nhyam mã akubyn 'ỳr ýkam tēn bôx.

¹¹ Nhyam ajte õ pidjô djwỳnhja pānh 'ỳr me'õjadjwỳ jano nhyam 'ỳr tēn bôx nhyam me ajte tām ne, kaprêprêk ne pñine o ajkēn kum pijàm jadjàr mex ne ano nhyam akubyn 'ỳr ýkam tēn bôx.

¹² Nhyam ajte õ pidjô djwỳnh 'ỳr ajte õ àpēnh 'õ jano nhyam 'ỳr tēn bôx. Adjwỳnhdjwỳ ne me pñine o ajkēn bìn punun bõm kumē nhyam 'ỳr tēn bôx.

¹³ Nhyam kam õ pidjô djwỳnhja amim, “Ije, mã gēdja ba nē? Mỳj gēdja ba on? Jakam dja ba 'ỳr ikra jano, ikra djwỳnh imã abēja dja ba 'ỳr ano gê gop me mar jabej.” Nãm ã amim anen kam me'ỳr kra djwỳnhja jano nhyam me'ỳr tēn bôx.

¹⁴ Nhyam kam me kute puro djuw mex djwỳnhja kra pumũn kam abenmã 'ã karõ ne abenmã, “Be, kra ne wã. Ajrà, gu me on kubĩ. Tãwã dja bãm kum mỳjja kunĩ ngã, õ

nêkrêx kunĩ kanga ane. Gu me on tãwã bĩn kam amim õ nêkrêx, õ mỳjja, õ pidjõja kunĩo aminhõ”, ane. ¹⁵ Ne kam pidjõkõ kurũm bõm kumẽn kubĩ. Bir be, mã gêdja õ pidjõ djwỳnhja kute me ja omã? ¹⁶ Bir be, dja õ pidjõ djwỳnhja me'ỳr tẽn bõx ne me imex ne kam õ pidjõkõja atemã me ja'õmã kungã, ane.

Nhym me kute maro ku'êja kuman kam kum,

—Kati, gora gê ã o anhỳr kêt, ane.

¹⁷ Nhym kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memã,

—Mrãmri, ane. Mỳj'ã ne Metĩndjwỳnh pi'õk no'õkkam memã ja jakre?

“E kum kẽn ja ne me kute kikreo ãm djwỳnhja kute kikremã armã te omũn kam bõm kumẽ.

Kẽn ja ne kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tỳxi”, ane. Mỳj'ã ne Metĩndjwỳnh kabẽn ja, nẽn? ane. ¹⁸ Ê, kẽn ja gêdja ga me ajõ 'ã tỳm ne pũne 'ã amikrakra ne. Nhym bep ta gêdja me ajõ nhiy tỳm ne pũne angãn pũne pyka mẽ ajo amrà, ane. Nãm ã Jeju kute pũne kurê djwỳnh nhimexmã ã amijã kẽn jakreo ane.

¹⁹ Nhym kam Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnhmẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr te kute memã 'ã ujarẽnho ãmri kute o tỳm nhym me kute bĩnmã te 'ã amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwỳnh'ã me akrekam. Nhym me kuman kam kam ngryk ne. Ne te kute o tỳm nhym me kute bĩnmã, ne kum me uma ne, kum me krãptĩtija pyma ne.

Me kute Xedjamã pi'õk kaprĩ nhõrmã.

Mat 22.15; Mak 12.13; Rõ 12.1

²⁰ Nãm te me kute Jeju bĩnmã o anen kam amim amã, kute kabẽn 'õ kupa'ã arẽn nhym me kute on o tỳm ne bĩnmã ne me amim amã.

Kam ne me Jeju'ỳr ar kwỳ jano. Ar kute amijo kabẽn mex ne kute amijo Jeju kabẽn mar prãm ne kute mỳjja

jabej kukjêr kadjy ne me Jeju'ÿr ar ano. Ar kute pa 'amÿnh ne kute o tēm ne me bajtem nhõ bēnjadjwÿrjamã arēnh nhym kute bīnmã ne ar ã o ane.

²¹ Ar ja, ar 'êx ne kute amijo Jeju kabēn mar prāmja ne ar kum,

—Bēnjadjwÿr, nã gãm katàt me imã mÿjja jarēnh mexkumrēx ne, ne katàt adjujarēnho dja. Djã nã gãm te me mÿja pymaje ne me mÿjamã akabēn mex jarê? Kati, nã gãm katàt me imã arēnho aben pyræk ne, me imã Metīndjwÿnh kukràdjà'ã adjujarēnh mexkumrēxo dja. Bar arÿm kuma. ²² Ë, djãm Metīndjwÿnh kukràdjækôt ne gu me baje bēnjadjwÿr Xedjamã pi'òk kaprī nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arē, ane.

²³ Bēnjadjwÿrbê Xedja ne me kunīmã nhÿ ne mebê idjaero aminhõ ne pi'òk kaprī'ã ar me 'wÿro ba. Me kute kum òr nhym kute we me utàrmã. Ja jabej ne we ar amijo kabēn mex ne Jeju kukij. Kute “Kati, kwārik wānh kubajtemmã pi'òk kaprī nhõr kêt,” anhyr nhym Xedja nhõ krākamngõnhre kute o tÿmmã, nàr kon kute, “Nã, kum angã,” anhyr nhym me ja kute o tÿmmã, ne ar kukij ne kum,

—Djãm mrāmri ne gu me baje bēnjadjwÿr Xedjamã pi'òk kaprī nhõrmã, nàr kon? ane.

Nhym bep kati, Jeju ne tu ar omÿ, ar kadjwÿnhbê tu ar omÿn kam arkum,

²⁴ —Goja amrē ngõnhponho pi'òk kaprīwão tē ba omÿ, ane.

Nhym kam ar kum o tēn kungã. Nhym kam arkum kubē ne arkum,

—Mÿj me'õ ne 'ã karõja? Ne mÿj me'õ ne 'ã idji jêtja?

Nhym ar kum,

—E kum bep Xedja karõ, ane.

²⁵ Nhym kam arkum,

—Bir be, õ pi'òk kaprĩ. Dja gar kum angã nhym bep Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjabit dja gar Metĩndjwỳnhmã angã, ane.

²⁶ Nãm prĩne arkum arẽnh mexkumrẽx nhym kam ar abenmã,

—Ije tô mã ne gwaj baje omã? Djãm nopnu: got kute mỳjja'õ kupa'ã arẽnh gwaj baje ajmã omã, ane. Nãm ar te me ipòkri Jejumã nõ, kute kabẽn'õ jarẽnh nhym ar kute o tỳmmã te me ipòkri kum nõ nhym mrãmri kabẽn kòt arẽ. Nhym kam ar tu anhikrê, pijàm djaje anhikrê.

Me tyk ne akubyn tĩn jabej me Jeju kukij.

Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16

²⁷ Nhym pãnh me ja 'ỳr bõx. Mekbê xadjudjêu ne me kwỳ 'ỳr bõx. Nãm we me,

—Kati, me tyk ne akubyn tĩn kêt, ane. Nãm tu me tykkumrẽx ne, ane. Me ja kwỳ ne me 'ỳr bõx ne kute mỳjja jabej kukjêrmã 'êx ne kum,

²⁸ —Bẽnjadjwỳr, we Mòjdjê ne me bamã me bad-jupãnh'ã karõ ne 'ã pi'òk no'òk ne. Me'õ prõ'ỳr mõi ne kra kêt ne tyk nhym atãri kamy'õ pãnh 'ỳr mõi ne kute kum kra djirmã arẽ, ane. Kamy kumrẽx 'ỳr mõi ja tyk nhym kam kamy pãnh 'ỳr mõi ja kute kum kra djir nhym kam kra kutewaja we kute bãm kamy kumrẽx tykja nhõ mỳjjao aminhõmã. Nhym bep atãri ja ne kute we bãm tĩn nhõ mỳjja jao aminhõmã. Nãm ã we Mòjdjê 'ã me bamã karõo ane.

²⁹ Be, kamybê 7 ne axikòt apõx. Nhym kutewaja prõ'ỳr mõi. Prõ'ỳr mõi kra kêt ne ty. ³⁰ Nhym atãrija pãnh 'ỳr mõi kam ajte ty. ³¹ Nhym pãnh atãrija 'ỳr mõi kam kra kêt rã'ã ajte ty. Be, nãm ar ã o anhỹro tẽm tãmtã: nhym arỳm kutapureja aro ino ren 'ỳr mõi adjwỳnhdjwỳ ty, kra kêt ne ty. ³² Nhym arỳm ar prõja arkòt ty, kra kêt rã'ã ty.

³³ Be, nija, mã gêdja me akubyn tĩnkam ar on? Nnym ne kute o kubajtem ne kute o prõ kêt dja 'yr mõi? Ar kunĩ ne ar axikõt 'yr ban ty, ane. Nãm ã mebê xadjudjêu Jejumã anhĩro dja.

³⁴ Nnym kam memã,

—Ë, pyka jabê me ar bari ne me prõ'yr ba nnym me nire mjên. ³⁵ Nnym bep me akubyn tĩnkam gêdja me abenwyr ba kêt kumrêx ne. Metĩndjwynth kute me'ã mex nhôr nnym me tyk nhjukri akubyn tĩn me tãm gêdja me abenwyr ba kêt kumrêx ne. Me my prõ'yr ba kêt nnym me nire mjên kêt. ³⁶ Nãm me akubyn tyk prãm kêt kumrêx ne abenwyr ba kêt ne. Kam ne me kute kadjy mrãnh djwynth pyrãk. Ne arým akubyn tĩnkam dja me kubê Metĩndjwynth krakumrêx ne tu tĩn ne ajte tyk kêt.

³⁷ Mõjdjêdjwỳ ne me tyk ne akubyn tĩnja memã o amirĩt ne. Ga me akaok pøk ne tu mex ne ãm'ã ujarênhkam kute, “Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar õ Metĩndjwynth”, anhĩrja pumũ.

Bẽnjadjwyr'ã, Metĩndjwynth'ã ne ã ane. ³⁸ Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwynthmã tĩn ne ar ba nĩj pumũ. Djãm Metĩndjwynthbê me tyk nhõ Metĩndjwynth? Kati, Metĩndjwynth ne me tĩn nhõ Metĩndjwynth. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Me tykkumrêx kêt. Metĩndjwynth ne akubyn meo tĩn. Kam ne ba me amã, “Metĩndjwynth ne kubê me tĩn nhõ Metĩndjwynth”, ane.

³⁹ Nnym kam Mõjdjê kukràdjã mar djwynth kwỳ ne kum,

—Be, bẽnjadjwyr, nã gãm me wãmã arênh mexkumrêx ne, ane.

Mõjdjê kukràdjã mar djwynth ne me kum mebê xadjudjêu kĩnh kêt nnym Jeju kabêno me jao apa nnym me arým anhikrê. Nnym kam Mõjdjê kukràdjã mar djwynth arým kõt omũn kĩnhkumrêx. ⁴⁰ Nnym kam me kunĩ arým kum Jeju pyman mỳjja'õ jabej kukjêr kêt ne arým tu anhikrê.

Kritubê mỳj me'õ tàmđjwỳ jabej me kukij.

Mat 22.41; Mak 12.35

⁴¹⁻⁴² Nhyam kam Jeju amipãnh me kukij. Kute memã amijã ujarẽnh nhyam me kute mar ne kute kôt kum kator kadjy. Amrêbê ne Metĩndjwỳnh memã Bẽnjadjwỳrbê kumkati jarẽ, kute memã anormã. Ne kam memã Bẽnjadjwỳrbê kumkati jarẽn arẽn arẽn arỳm memã ano. Metĩndjwỳnh ta ne memã Jeju jano, nhyam kute memã amijarẽnho ãm nhyam me kute kum katormã, me kute kubê Bẽnjadjwỳrbê kumkati kôt kum kator kadjy ne memã,

—Nãm we me Bẽnjadjwỳrbê kumkati dja kubê Dawi tàmđjwỳ'õ, ane. Metĩndjwỳnh kute me bamã anorja dja kubê Dawi tàmđjwỳ. Mỳkam ne me kum Dawi tàmđjwỳ ane? Be, djãm Kritubê ne Dawi tàmđjwỳbit? Kati, kubê ne Dawi nhõ Bẽnjadjwỳrdjwỳ, ane. Dawi ta ne o õ Bẽnjadjwỳr ne me ngrer'ã pi'ôk no'ôkkam ajte ta, Dawi ta ne,

“Inhõ Bẽnjadjwỳrmã ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabẽn ne kum, ‘Amrê idjubôk'ãnh nhỹ, Abẽnjadjwỳr raxkam idjubôk'ãnh nhỹ.

⁴³ Ikutêp nhỹ ba 'ỳr amrê awỳr akurê djwỳnho mō ga kwỳo apardjan kwỳ nhimex', ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh inhõ Bẽnjadjwỳrmã arẽnho ane”, ane.

⁴⁴ Bir be, ga Dawi kute kum “Abẽnjadjwỳr rax” anhỹrja pumũ. Mỳkam ne me Dawi tàmđjwỳ kajgo jarẽ? Djã nãm o tàmđjwỳ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Bẽnjadjwỳr rax, ane. Nãm ã Jeju memã amijarẽnho anen o me unê nhyam me kute ajte kukjêr kêtumrêx.

⁴⁵ Nhyam me itepato Jeju kabẽn maro kumex. Nhyam kam Jeju me ipôkri kôt ba djwỳnhmã,

⁴⁶ —Gora ar aminêje me omũ, ane. Aminêje Mōjdjê kukràdjà mar djwỳnhwã pumũ, ane. Me wã ne me kute amibẽn kadjy kute kubêkà jabjêti jangjênh ne 'ã ba

prãmkumrêx. Nnym me ajte me krãptĩ nhipôkri kute me mexo àmran kute memã rũnh jarênh ne kute memã, “Bẽnjadwÿr, djãm ga, djãm ga”, anhÿr jabit ne me kum kĩnh. Ne mebê idjaer bikprõnh djãkam kute abeno krĩ djãkam kute amijo rũnh ne kute mebê me rũnh krĩ djã pytãr prãmkumrêx. Ne kam ajte me krãptĩ kute abeno bikprõnh ne àkuro krĩ katã kute mebê me rũnh krĩ djã pytãr prãmkumrêx, ne kute mÿjja rũnh, mÿjja mexbit kur prãmkumrêx.

⁴⁷ Nãm ã me amijo rũnho bao anen kam ate ajte me 'uwtĩ krão apan mebê mÿjja kunĩo akĩ ne kam ajte ajkwaobit Metĩndjwÿnhmã kabên rũnh ne, ne kum kabên jabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabên ne. Bep kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metĩndjwÿnh me kurãm memã pãnh rax jarên prĩne me kurãm meo ajkê. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumũ”, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã me kute amijo mex, amijo rũnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ã ã arkum karõo ane.

21

Me'õ 'uwtĩ kute õ pi'ôk kaprĩ nhõr.

Mak 12.41

¹ Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam ÿr rã'ãkam ne ã arkum anhÿro nhÿ, arkum 'ã ujarênhõ nhÿn 'ã ujarênh pan kam ibôn nhÿn kãjmã krãn arÿm ari ar me omũ. Nnym me õ nêkrêx krãptĩ, õ pi'ôk kaprĩ krãptĩja Metĩndjwÿnhmã me kute pi'ôk kaprĩ nhõr djãkam kum pi'ôk kaprĩ rênho kumex, aben nहितepã kum kam rênho kumex. ² Nnym kam me'õ nija, me'õ ni 'uwtĩ kubê mjên tyk nnym õ mÿjja kêtja ngõnhponhreo pi'ôk kaprĩ byn o tẽn kam kum kumê. Amãnhkrutkam pãnh ngrire ne amê kubyn o tẽn kam kumê. ³ Nnym Jeju arek omũnho nhÿn kam arkum,

—Ba ar amã arẽ, me'õ 'uwtĩ ja ne õ mỳjja kêt, ne tu me kuràm õ pi'òk kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwỳnhmã kungã. Me kunĩ kuràm pi'òk kaprĩ raxo tẽn kum kungã. ⁴ Me ja ne me õ pi'òk kaprĩ kumex ne kam 'ã kàtàm ne kumex. Ne kam 'ã kàtàmja Metĩndjwỳnhmã kungã. Nnym bep me'õ nija ne õ pi'òk kaprĩ kêtê, pi'òk kaprĩ ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mỳjja byr ne krẽn ne tĩn kadjy Metĩndjwỳnhmã kunĩ ngã. Kum 'õ nør kêtê. Kam ne ba ar amã, “Nãm me kuràm pi'òk kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arẽ”, ane.

Akubyn bõx djà kukãm mỳjja apõx tẽ.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

⁵ Nnym ar kwỳ abenmã Metĩndjwỳnh nhõ kikretija jarẽnho mõi. Ne abenmã,

—Kẽn ja ne mexkumrẽx. Nnym me o kikre nnym kĩnhkumrẽx. Ja ne kikre jao kĩnh ne. Ë, nnym me kwỳ kute Metĩndjwỳnh nhõ kikretio kĩnh kadjy kute apỳnh mỳjja aben kadjy òrkam kute o kikre ja kĩnhkumrẽxja pumũ, ane.

⁶ Nnym kam arkum,

—Bir be, ar omũ. Ar aje omũnhwã gêdja õ akati, o bikẽnh djà nhõ akati 'ỳr bõx nnym me kurê djwỳnh prĩne kikreti ngrã. Dja me kẽn aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nnym kam kẽn'õ aben nhiby nør kêtumrẽx, ane.

⁷ Nnym ar kum,

—Bẽnjadwỳr, nhỳnh amex 'òkam dja me kurê djwỳnh o ane? Mỳj gêdja kukãm apõx bar omũn kam kõt õ akatimã ikaton õ akati ma? ane.

⁸ Nnym kam arkum,

—Ar amijã ano tỳx, gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwỳnhbê ar ajo akẽx kêt. Be, me krãptĩ dja ã aben totokmã me'ỳr bõx ne arỳm amijo 'êx. Amijo 'êx ne arỳm amijã imê. Amijã imẽn arỳm memã, “Me anhõ

Bēnjadjwỳrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwỳnh ijano ba tēn bōx. Ba ibê Kritu”, ane.

Ne kam ajte,

—Ota arỳm akubyn bōx djà nhō akati kato, ane. Kwārĩk wānh gar me wā kabēn mar ne mā mekōt abikamēnh ne ar mekōt aba kêt. Dja gar tu ate akrā.

⁹Gêdja me abeno kurê djwỳnh ne abenwỳr prōt ne aben nhimexo ba gar omũn kōt ama. Nhym ajte me kwỳ ta ō pykakam ō bēnjadjwỳro kurê djwỳnh ne ta ajte jām abeno kukan aben paro ba. Dja gar mỳjja ja man atĩn prām kêt ne amā uma kêt. Ja kumrēx gêdja me ã o anhỹro tē. Kraxje kute inomā mēnh kêt, kute 'ỳr o tēm rā'ã, ane.

¹⁰Nām ã Jeju arkum 'ã karōo anen kam ajte arkum,

—Nà, apỳnh me ba djari gêdja me abenwỳr prōt ne aben nhimexo ba. Nhym apỳnh pyka abenā rōrōk djari dja me abeno kurê djwỳnh ne aben nhimexo ba. ¹¹Apỳnh pyka djari gêdja kam pyka tertet ne, tertet rax ne. Nhym prāmdjwỳ me kwỳ nhimex. Nhym apỳnh me kanê djari me kwỳ nhimex ne. Nhym mỳjja rũnh, mỳjja pymadjwỳ kàjkwa kurũm apō:x ne kumex.

¹²Nhym bep mỳjja ja apōx kêttri gêdja me ar ajo rōrōk ne prĩne ar ajo ajkê. Ne me bikprōnh djà'ỳr ar apa 'amỳn ar ajo mōn me bēnjadjwỳrmā ar ajo 'êx ne ar ajaxweo ar apytàn mebê ijê djakam ar arê. Ar amā ijabê ne amā ikĩnhkōt gêdja me me bēnjadjwỳ'ỳr ar apa 'amỳn ar ajo mrā. Me bēnjadjwỳr krymē me bēnjadjwỳr rũnh'ỳr ar ajo mrā. ¹³Kam, kamā gêdja gar memā ikukràdjà ny'a ajarê gê me kuma. ¹⁴Kam gêdja gar adjumar punu kêt ne amim, “Mỳj ikabēn gêdja me amiwỳr ijo tē ba arê”? anhỹr kêt. Ne, “Mā dja ba gêt memā amijã idjàprārmā ikabēn ja on”? anhỹr kêt. Kwārĩk wānh gar ã amim anhỹr kêt, anhỹr djwỳnhrà m ã amim anhỹr kêt.

¹⁵ Bep kati, ba gêdja ba ar ajamakmã ikabên wadjà. Ba gêdja ba ar amã ikabên jarê gar kam ikabên ja tãm memã arê nhym kam ar akurê djwýnh te ar amã ãm týx ne kute kabên'õ mar ne kute bẽno ar ajapanhmãn tu anhikrê. ¹⁶ E kum ã, ar abãmmẽ, ar anã, ar akamy, ar anhõbikwaja tãm gêdja me ar akurê djwýnh'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrã nhym me ar akwý pa. ¹⁷ Ikõt ar abikamẽnhkam dja me kunĩ kum ar akurê ne.

¹⁸ Nhym bep Metĩndjwýnh ta gêdja prĩne ar ajo djuw mex ne ar apumũnh 'ãno dja. Djãm kum ar apumũnh kangamã got? Kati, gêdjãm prĩne ar apumũnh 'ãno dja. ¹⁹ Gora ar memã adjãm týx. Dja gar adjãm týx ne 'ãno djan arým tu atĩnkumrêx.

²⁰ Gêdja krãkamngõnh Djeruxarẽmã ipõk mõ ne 'ã aben krãkã proo mõ gar kam omũn arým kõt ama. Mrãmri ne arým õ akati tẽpo tẽ, Djeruxarẽo bikẽnh djã nhõ akati tẽpo tẽ, me kute me amõr djã ngrãnh ne kute prĩne kapõnhmã ne arým tẽpo mõ. ²¹ Kam gêdja Djeruxarẽ bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ýr prõt ne. Nhym bep krĩbê me ja gêdja me amikrà kêt mex ne amijã maje kurũm kato. Nhym purkam me jamẽ, bækam me jamẽ gêdja me ajte akubyn ũrkwãmã mõr kêt. Dja me tu ãm kamã ajmã, apýnh krãnh'ýr ba. Akubyn krĩmã mõr ne bõx ne ajte akubyn prõt kêt. Tu ãm kamã amũ prõt ne.

²² Be, akati kaprĩ ne ja. Akati kĩnh kêt:kumrêx ne ja. Mrãmri gêdja Metĩndjwýnh me axwekam ngrýk ne me axwe pãnh prĩ:ne meo ajkẽ. Anhýr djwýnhràam ne Metĩndjwýnh pi'õk no'õkkam ja kunĩ'ã ajarẽ. Dja õ akati 'ýr bõx, anhýr djwýnhràam Metĩndjwýnh kute pi'õk no'õkkam arẽnh jakõt dja 'ýr bõx ne kam kõt ã o anhýro tẽ.

²³⁻²⁴ Be, akati ja dja kaprĩ ra:x ne. Watĩre me nire tujarõ, watĩre me nire kute kra karàre jamýnhja. Mã gêdja me

ja krākamngônh pymaje prôtja on? Metĩndjwýnh gêdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prĩne kam meo ajkê, me axwekam. Metĩndjwýnh ta gêdja pyka ja'ýr me kurê djwýnh jano nhym me me'ýr bôx ne Djeruxarêmã ipôk ne kam prĩne me imexo mō. Kãxdjwa kajgoo me kwý nhimex ne kam amipardja'ã me kwý pa 'amýn kam apýnh me bajtem nhō pykakôt me kungrã. Krākamngônhre bajtem ja gêdja prĩne Djeruxarêo ajkê, prĩne o ajkên kungràn jãm o mrãn kurên kam arým mýrbê kam ajkarê. Kam bikarêr rã'ã: nhym arým me kute meo bikênh djã nhō akati apêx. Arým me bajtem nhō akatija apêx nhym arým me mã mō.

²⁵ Nhym kàjkwakam mýjja pumũnh kêt kwý rax dja apôx. Mytmê mytyrwýmê kanhêtirekam gêdja mýjja apôx ne kumex. Nhym pykabêdjwý ngô rax dja tãm ne aben pumjuw ne mũja bê abenã ajkapĩ ne kam rãrã:ko nō. Dja me apýnh ô pyka djãri omũn kam abenmã,

—Mýj got ja? Mýkam? anen kam umar punure. Te kute mýjja'ô marmãn mýjja'ô mar kêtumrêx ne kam axwe umarre. ²⁶ Ne kam terteto kumex. Mýjja puma kator ne kute prĩne pykao bikamýr ne kute prĩne meo bikênh pymaje ne me terteto kumex. Nãm me amijã ja kamnhĩx ne kam tĩn prã:m ne. Te tĩn prãme ne kam terteto kumex. Djãm mýjja puma ngri: ne apôxmã got me umaje tertet kêt ne. Kàjkwakam apýnh mýjja tý:x dja amingrêk ne.

²⁷ Kam gêdja ba me'ýr bôx nhym kam me kunĩ ipumũ. Ije amijo inhĩ dja ba imextire ne itýxkumrêx ne ipyma:kumrêx ne. Kam dja ba kàjkwakam kakrã kôt bôx nhym me kunĩ: arým ibôxkôt ipumũ. ²⁸ Kukãm ne mýjja apôxja. Bir be, gêdja mýjja ja arým apôxmō krax ga kam ar amikam atýx. Amikam atýx ne akĩnh ne. Arým ije ar apytãrmã me awýr ibôx 'ýr, ane.

²⁹ Ne kam ajte arkum atemã mýjja 'ô'ã ujarênh jakreo tẽn arkum,

—Gop ar pidjôbê pigêremê ràmtàxtemê pĩ kunĩ ma.
³⁰ Amex kutã gêdja 'ô ingrã gar kam arým amexmã kamnhĩx nhym kam arým amex ne.

³¹ Bir be, gêdja ba ije ar amã mỳjja jarênhja ã apôx mör ane gar kam arým ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx ne me kadjy ibênjadjwỳr rax ne ipymao ije me utàr ne ar meo ibamã arým 'ỳr. 'Ỳr dja mỳjja apôx tẽ. Amex kutã gêdja pi'ô ingrã, nhym bep ibôx kutã gêdja mỳjja pymatija apôx mō.

³² Nà, mrãmri ne ba ar amã kôt arẽ. Ar anhō krôkam me kamingrãny ja gêdja me tyk par kêttri mỳjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arẽ. ³³ Ikabên kajgo kêtikumrẽx. Gêdja pykamẽ kàjkwa ĩ apêx nhym bep ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtikumrẽx. Mrãmri gêdja ba ije mỳjja jarênh ja kunĩ apôx nhym me omũ.

³⁴ Gora ar ikam amakbê amijã ano tỳx ne amijãno dja. Gar mrãmri akukràdjã mexbito atêm rà'ã. Kwãrĩk wãnh gar kadjwati kangôkôtbit* ar aban o akôm nhym kute bôm ar ano rênh ne prĩne kute ar ano kamrêkwã wãm nõ. Ne kôt arĩk ar abawã gêdja wãm nõ. Kwãrĩk wãnh gar pyka jabêbit adjumar punukôtbit ajamak bën ne o aba kêt. Dja gar ã ar anhỳr aba ba kam ar ajaêrbê bôx gar kam ajmã imã amijarênh on? ³⁵ Kute mrãmri ne me mrymã krĩn kute aêrbê parja pyræk. Be, dja ba ã anen ar ajaêrbê bôx, pyka kunĩkôt dja ba ã ar ajaêrbê ibôxo ane, ar akunĩ jaêrbê ibôxo ane.

³⁶ Kukãm dja ĩ mỳjja kunĩ apôx tẽ. Kadjy ne ba ar amã, “Gop ar arek ijabej ajkam aman amijãno dja. Mã amijãno djan arek Metĩndjwỳnhmã amijo adjã'wỳr rà'ã gẽ ar ajo tỳx. Gar atỳx ne mỳjja punu apôxkam ijãno djan ikanga

* ^{21:34} Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarẽ.

kêt. Ne akubyn ibôxkam amikam apijàm kêt ne ikabem aku'ê. Ba ije amijo inhî ne me awÿr ibôxja ikabem amikam apijàm kêt ne aku'ê.” Nãm ã Jeju arkum bôx djà nhô akatimê kukâm mÿjja apôx djà nhô akatimê arkum arêngo ane.

³⁷⁻³⁸ Ne kam akati kunîkôt memã Metîndjwÿnh kukràdjà'ã ujarênh tẽ. Metîndjwÿnh nhô kikretikam memã 'ã ujarênh tẽ. Nhyam amykry nhyam kam krânhbê Oriwêre'yÿr tẽn kam ikwã. Nhyam akati nhyam ajte akubyn Metîndjwÿnh nhô kikreti'yÿr tẽn kam ajte memã 'ã ujarêngo dja. Nhyam me kryràmm 'yÿr ban bôx ne ujarênh ma nhyam amykry nhyam me mã ba. Nãm ã akati kunîkôt ã o anhÿro tẽ.

22

Me kute Jeju bîn kadjy o aben maro ÿr.

Mat 26.14; Mak 14.10

¹ Arÿm ne Metîndjwÿnh nhô akati, amrêbê Metîndjwÿnh me irôbê mrân nhym me mã kôt kute mar nhô akati arÿm o rãm ne ja o mõ. Kam ne me djwÿponhredit ku.

² Nhyam kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmê ne me abenmã Jeju'ã karôo mõ. Mete bînmã ne me abenmã 'ã karôo mõ. Ne kam me kum me kâtàmja pyma ne. Me kâtàm ja ne me kunî kum Jeju kînhî. Nhyam bep me ja, me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmê ne me kum kurê ne kam kute bînmã abenmã 'ã karôo mõn kam kum me kâtàmja pyma ne.

³ Nhyam kam Xatanaj Djudamã wadjà. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12'ô ne Djuda. Idji 'ô ne Ikadji. Kumã ne Xatanaj wadjà. ⁴ Arÿm Djudamã wadjà nhyam kam

arým mã me'yr tẽ. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam krākam-ngôn nhõ bẽnjadjwỳrmẽ me'yr tẽ. Me'yr tẽn bõx nhym me abenmã 'ã àpnênho nhỹ. Nhym kam me kum,

—Ije ba gop on me amã Jeju kanga ga me abĩn amã kurê kêt, ane.

⁵ Nhym kam arým me kĩnhkumrẽx. Kĩnhkumrẽx ne kam kum,

—Mexkumrẽx. Gêdja bar kam pãnh amã pi'òk kaprĩre ngã, ane.

⁶ Nhym kam “Ă” ane. Nhym kam me arým kum pi'òk kaprĩre ngã nhym kam amim kubyn kam ate kato. Katon kam arým Jeju'ã amim karõo tẽ. Me 'ã bikprõnh kêttri, me no prãri ne kute me kum kangamã amã.

Me kute Jeju bĩn kêttri kôt ba djwỳnhmẽ ro'a õ kwỳ krẽn mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷ Nhym kam mebê idjaer kukràdjàkôt mete djwỳponhbit kur nhõ akati arým kato. Kam ne me apỳnh ùrkwākam Metĩndjwỳnhmã mrykĩ'átomti pan kubôn kuku. Amrêbê Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akati me kute kôt mar kadjy ne me ã o ane. ⁸ Kam ne Jeju kôt ba djwỳnh jano. Nãm Pedrumẽ Djuão ar anon arkum,

—Ar tẽn ar ikutêp mrykĩ'átomti jabatành nyrewã bĩn aga. Bar wãm bõx gwaj kukrẽ. Gwaj baje Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'átomti krẽ, ane.

⁹ Nhym ar kum,

—Nhỹnh gêdja bar ar akutêp mry ga? ane.

¹⁰⁻¹¹ Nhym kam arkum,

—Ë, ba ar amã arẽ. Gêdja gar tẽn krĩ'yr bõx nhym me'õ my ngõo tẽn ar akajpa. Ga kam ar kôt tẽ nhym ùrkwãmã wadjà. Gar kôt wadjàn kam õ kikre djwỳnhjamã kum, “Bẽnjadjwỳr ne amã, ‘Nhỹnh kumoka'ê ja ne me bõx ny

kadjy, dja ba ikôt ba djwýnhmẽ ro'ã bôx ne kam inhõ kwý krẽ? Ar ije Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'átomti krẽ"? ane." ¹² Dja gar ã kum ane nhym kam ar amã kumoka'ê rax jakre, kýjrũm imõkkam kumoka'ê raxwã jakre, kapõnh pro, arým o mex pro, kam gêdja gar ar ikutêp agan adji, ane.

¹³ Nhym kam ar tẽn kam kajpa. Kute arkum arẽn h kôtô. Kute arkum arẽn h kôt ne ar tẽn me'õja pumũn kam kôt tẽn ũrkwãmã wadjàn kam ar kutêp mry ga.

¹⁴ Nhym Jeju kute kôt ba djwýnho mörja'ã arým apa-jrũm myt tẽ. Nhym ar bôx ne kam ro'ã õ kwý krẽn mã arým nhỹ. ¹⁵ Nhỹ nhym Jeju arkum, kôt ba djwýnhbê 12mã,

—Ba ne ba imã gwaj baro'ã banhõ kwý krẽn prãm kumrẽx. Itokry kêttri gwaj baro'ã baje Metĩndjwýnh me irôbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'átomti krẽn prãmã. ¹⁶ Ê, ba ar amã arẽ. Ja dja ba krẽn o ino re. Ne kam ajte krẽn kêt 'iry:n kam Metĩndjwýnh me kadjy bẽnjadjwýr ne kute me utàr ne kute ar meo bakambit gêdja ba ajte inhõ kwý krẽn djà djwýnhja krẽ, ane.

¹⁷ Ne ngõnhkrãkam uba kangôjadjwý byn 'ã Metĩndjwýnhmã ôdjàn h jarẽn kam arkum,

—Mĩ, ar jao ikõ, aben nHITEPã o akõmo mõ. ¹⁸ Ba ar amã arẽ, gar ama. Ije pidjô kangô ikõmo krã'yr ne ja. Metĩndjwýnh kute amim õ me ja kunĩ pytår ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikõ.

¹⁹ Ne kam ajte djwý ja byn 'ã Metĩndjwýnhmã ôdjàn h jarẽn kam kokijn apýnh arkum kungãn arkum,

—Ê, inhĩ ne ja. Inhĩ'ã ne ba djwý jakren ar amã kokij. Ar akadjy dja ba ty. Dja me pĩte'y'ã inhõn ibĩ. Dja gar akuprõn inhĩ ja'ã djwý jakren krẽ. Dja gar krẽn ã imaro anen imar rã'ã ne, ane.

²⁰ Nhy m ar ò kwỳ krĕn pa nhy m kam ajte uba kangô byn kam arkum,

—Ikamrô'ã ne ba pidjôbê uba kangô jakre. Dja me ibĩ nhy m kam ityk jakôt dja ikamrô ã me akadyj prôt ne bixabjêr ane. Ikamrô jakôt gêdja Metĩndjwỳnh me amã kukràdjà ny, kabĕn ny jarĕnh mãmджи.

²¹⁻²² Ê, ikuri ỳr ne ò kwỳ krĕno ỳr ja gêdja ikurê djwỳnhmã ikanga. Mrãmri dja me ibĩ. Amrĕbê ne Metĩndjwỳnh me kute ibĩn kadjy amim ijã karô. Kute amim ijã karôjakôt gêdja me ibĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibôxja gêdja me ibĩ. Watĩre kute ikurê djwỳnhmã ikanga djwỳnhwã. Ta gêdja tokry ra:x ne, ane.

²³ Nãm ã Jeju arkum ane nhy m kam kôt ba djwỳnhja abenmã,

—Ije, mỳj gwaj bajô dja gwaj kurê djwỳnhmã kanga? ane. ²⁴ Ne abenkam kangao kumex ne kam adjwỳnhdjwỳ abenbê bĕnjadjwỳr pytàro kumex. Ne abenmã,

—Ba gêdja ba gop ibĕnjadjwỳr raxo ar ajakre, anhỹro kumex.

²⁵ Nhy m kam Jeju arkum,

—Me bajtemkam ne me bĕnjadjwỳr rũnh kabĕno meo atom ne ar meo ba. Nãm we memã, “Idjukaprikôt ne ba amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadyj ne ba ibĕnjadjwỳr rax”, ane. Nãm we ã me bajtemkam me bĕnjadjwỳr we ã ane.

²⁶ Bep kati, ar ga dja gar ã anhỹr kĕtkumrĕx ne. Dja gar ajô abenkam arax jabej, djã gãm aje me kutapure pyrãk ne me katĕn tĕ. Ne ar ajô amikam aben kadjy abĕnjadjwỳr jabej gêdja ga tu ar memã adjãpĕnh aba. ²⁷ Nhy m ne bĕnjadjwỳr raxo kute aben jakrenh? Djãm kum ỳr nhy m kute 'ỳr ômrôo tĕmja? Nàr kon djãm kum àpĕnh ne kute kum ômrô ne o tĕmja? Kum ỳrja. Bep kati, ba ne ba

te ibēnjadjwÿr raxo me bēnjadjwÿr kunī jakren tu amijo ikàtàm ne ar ar amã idjapēnh iba. Dja gar ã ikudjwa ane.

²⁸ Ë, ar ga ne gar amexkumrēx. Nãm me te kum ikurēn ijo ajkē gar mã ijã angrà tÿx ne. ²⁹⁻³⁰ Kam gēdja ba akati 'òkam arÿm ar ajã bēnjadjwÿr rē. Ibãm ne ijã bēnjadjwÿr mē ba kam badjwÿ amidjô'ã ar ajã bēnjadjwÿr rē. Kam dja gar inhõ pyka djwÿnhkam ar akadjy ibēnjadjwÿr ne ije ar ajo ibakam ikôt anhõ kwÿ krēn kôt ikõ. Kam dja gar me bēnjadjwÿr rÿnh krī djàkam memã akrīn ar meo aba, apÿnh me kute mekbê idjaermã idji jarēnh djari kubê 12jamã akrīn ar meo aba, ane.

³¹ ÿ, Ximão, Ximão, ota arÿm Xatanaj ar ajã Ibãm ma, kute ar akabimã, mrãmri ar amã ikīnh ne ijã angrà tÿx ne ar ikôt aba jabej. Kute mrãmri ne me kute bày 'ykà katēk ne kute djwÿ kapīn djàkam krīn kute kapīn ja pyrāk. Dja ã Xatanaj kute ar akabimã ã ar ajo ane. ³² Ë, Ximão, ba ne ba arÿm Ibãmmã ajo a'uw. Ijã angrà tÿx ne mã ikôt abikamēnh ne ar ikôt aba kadjy. Dja ga mekôt ikangan kam akubyn aje iwÿr amijo akēxkam gora akamydjwÿo tÿx, ane.

³³ Nhyam kam Pedru kum,

—Kati, Bēnjadjwÿr, ba dja ba apymaje iprõt kētkumrēx ne. Gēdja me kute abē ijē jabej akôt ibē ijē. Ne kute abīn o mōr jabej akôt ibī, ane.

³⁴ Nhyam kam Jeju kum,

—Kati, ba amã arē, Pedru. Akamàt ja tãmkam òkrēnē'ãnh kàr kētri dja ga amijã maje memã ajēxo dja. Memã aminēje ajēxo adjãmo amãnhkrut ne ikjēkēt ne memã, “Kati, ije tãwã pumūnh kēt”, ane. Be, dja ga ã memã ijã ane. Ba arÿm amã arē, ane.

³⁵ Nãm Jeju ã Pedrumã anen kam ajte arkum,

—Ije òbê ar ajanor gar anhÿkam amōr ne aje anhõ katòk'y djà, aparkà 'õ byr ne o amōr kēt ne ajēnh 'õ aje

tur ne o amõr kêtja, djori kam ar anhõ mỳjja kêt? Ne kam ar anhõ kwỳ krẽn djà kêt? ane.

Nhym ar kum,

—Kati, kam ar inhõ mỳjja, kam ar inhõ kwỳ krẽn djà. Me ne me ar imã kungã, ane.

³⁶ Nhym kam arkum,

—Nhym bep jakam ne atemã. Jakam dja gar anhõ katõk'y djawã jamà ne ajêhhdjwỳ'õ tun o mõi. Ne anhõ kàxdjwa kajgo kêt jabej on kadjy aminhinõkàtiwã ngãn pãnh pi'õk kaprĩ byn amim o 'õ byn ar o mrã. ³⁷ Ba ar amã arẽ. Arỳm ne me kute ibĩnmã arỳm ijo rã:m ne jao tẽ. Amrẽbê me kute Metĩndjwỳnh kabẽnkam ijã pi'õk no'õkkam kute,

“Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kubĩ”, anhỳr ja arỳm kator 'ỳ:r. Amrẽbê me kute ijã pi'õk no'õk ja gêdja mrãmri on kato nhym me omũ, ane.

³⁸ Nhym ar kam kum,

—Bẽnjadjwỳr, omũ, ota ar inhõ kàxdjwa kajgo amãnhkrut, ane.

Nhym kam arkum,

—Ã, aj, anũ, ane.

Pidjõkõkam Bãmmã amijarẽho ÿr.

Mat 26.36; Mak 14.32

³⁹ Nãm arkum “Anũ” anen ate kikre kurũm katon krãnhbê Oriwêre'ỳr kõt ba djwỳnho mõi. Kute 'ỳr aro mõi tũmja 'ỳr ne ajte aro mõi. ⁴⁰ 'Ỳr aro mõi aro bõx ne kam arkum,

—Ar Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekõt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wỳ, ane.

⁴¹ Arkum anen ate tẽn ÿro rãm ne nĩj. Nãm kõt ba djwỳnhmã iren tẽn ÿro rãm ne nĩj ne kõnkrão nhỹ. Ne kam arek Bãmmã kabẽno nhỹ. ⁴² Ne kum,

—Djünwã, aje ibê ikaprîja kadjar jabej on ibê kaba. Aje ibê ikaprî kadjar nhym me kute ibîn kêtma ne ba amã amijarê. Nâr kon, dja ga mrãmri ibê kadjar kêt jabej ba tu mrãmri itokryo itêm rã'ã. Djãm ba ne ba amimar kôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba amijo iba, ane.

⁴³ Nhym kam kàjkwa kurũm kadjy mrãnh djwýnh 'ýr ruw ne kam o týx ne. ⁴⁴ Nhym kam akubyn Bãmmã amijarênh nhỹ. Kaprî ra:xkam ajte akubyn prĩne kum amikôt amijarênh nhỹ. Kaprî raxkam ne õ djãkam tokry. Tokry raxkam ne arým 'ã ngô pepeko dja. Djãm 'ã ngô? Kati, kamrô ne prôto dja, pykakam totoko dja. ⁴⁵ Ne Bãmmã amijarênh nhỹn kam kum amijarênh pan kãjmã djan kam akubyn kôt ba djwýnh'ýr tẽ. Nhym kôt ba djwýnh arek õto kumex. Kaprî raxkam arek õto kumex. ⁴⁶ Nhym kam arkum,

—Mýkam ne gar arek anhõto akumex? On ar kãjmã djan Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý, ane.

Me kute Jejuo tỹm.

Mat 26.47; Mak 14.43; Dju r 18.3

⁴⁷ Arkum kabêno ãm rã'ã nhym arým me kute pa 'amýnh ne o mõrmã arým 'ýr bõx. Me krãptĩ ne me arým 'ýr bõx. Djuda, Jeju kôt ba djwýnhbê 12ja'õ ne 'ýr meo mõ. Ne kam kute o tỹm ne kute ine kaõrmã 'ýr tẽ. ⁴⁸ Nhym kam kum,

—Djuda, djãm aje inhine kaõro atêm pro aje memã ijo atýmmã ne ga iwýr tẽ? Nã gãm ajêx ne ije amijo inhĩ ne me awýr ibõxja ijo anhõbikwan inhine kaõ, ane.

⁴⁹ Nhym kam Jeju nhõ àpênh bu'ã ku'êja arým kuma, tu amikam kuman kum,

—Bênjadjwýr, djãm ar ije kàxdjwa kajgoo me ja parmã? ane. ⁵⁰ Nhym ate ar'õ me'õjamã akabê, me kadjy

Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax nhõ àpènh ja'õmã akabên toxy anen arỳm amak nhikjê ta, amak djubôk ne kuta. Nãm tu amak toprik ane nhym wãnh amak tỳm.

⁵¹ Nhym kam Jeju,

—Aje, anũ, arek ar dja, ane. Ne kam amak djãm djà kupê nhym arỳm ajte amak mex ne.

⁵² Nhym kam me kute pa 'amỳnhmã 'ỳr mōrjamã, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam krākamngōnhmẽ mebêngêttẽmã,

—Ije djãm idjākĩnhĩ ne ga me aje ibĩnmã iwỳr anhõ kômẽ anhõ kàxdjwa kajgomẽ o mō? ane. ⁵³ Myt kunĩkôt ne ba me akam ar Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam iba ga me kam kam ijo atỳm kêt ne. Nà, mrãmri me anhõ akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamàt kô tyk pyràk. Nãm prĩne me bajo ajkamuw. Kam ne ga me aje ipa 'amỳnhmã iwỳr mō, ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Dju r 18.15

⁵⁴ Nãm ã memã ane nhym kam me pa 'amỳn kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax nhõ kikre'ỳr o mō. 'Ỳr o mō nhym kam Pedru mekôt tẽ, nĩjar memã kre rax ne tẽ. ⁵⁵ Nhym me arỳm Jejuo mōn o bōx, me kute pa 'amỳnhja ne me arỳm o mōn o bōx ne kam kikre nhipôkri kênh ngrire jakam amim kuton kam 'ã ànhũnho kumex. Nhym kam Pedru mekôt tẽn 'ỳr wadjàn kam me ikô'ã nhỹ. ⁵⁶ Nhym bẽnjadjwỳr nhõ àpènh kurererja kuwy pōkmã omũ ne kam 'ỳr tẽn kam no tyn djan kam memã,

—Tãwãdjwỳ ne arkôt ba, ane.

⁵⁷ Nhym kam Pedru aminêje 'êx ne kum,

—Kati, arkati. Ije tãwã pumũnh kêt, ane.

⁵⁸ Nhyim adjynkêt ne me'õ mydjwỳ 'ỳr bõx ne omũn kam kum,

—Gadjwỳ ne ga abê õ àpênh'õ, ane.

Nhyim kam kum,

—Kati, arkati. Ibê õ àpênh kêtê, ane.

⁵⁹ Nhyim 'ãtũm nhyim ajte me'õ myjadjwỳ 'ỳr bõx ne 'ã no tỳx mex ne 'ãno djan memã arên memã,

—Mrãmri ne tãwãdjwỳ arkôt ba. Kubê pykabê Garrêja kra'õ, ane.

⁶⁰ Nhyim kam kum,

—Kati, ije akabênwã mar kêt. Ije akabênwã mar prãm kêtumrêx, ane. Ne kam kabêno ỳr rã'ã nhyim 'ã òkrênê'ãnh kà. ⁶¹ Nhyim kam Bênjadjwỳr 'ỳr akêx ne omũ. Nãm ar aktã aben pumũ. Nhyim kam arỳm Pedru Bênjadjwỳr kabên ma. Kute anhỳr djwỳnhràmm kum kabên jarênh ja ne arỳm kuma. Kute kum,

—Akamàt ja tãmkam òkrênê'ãnh kàr kêttri dja ga aminêje ajêxo amãnhkrut ne ikjê kêt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, anhỳr ja ne arỳm kuma. ⁶² Ne kam katon mu:w. Kaprĩ raxkam ne mỳr rax ne.

Krãkamngõnh kute Jeju'ã bẽno bikẽnho ãm.

Mat 26.67; Mak 14.65

⁶³ Nhyim me kute Jeju pumũnho ku'êja kam bẽno ajkẽn tak ne. ⁶⁴ Nãm me no'ã pron kam apỳnh tak ne kam kum,

—Aj, goja me'õ kute akurwanhjakôt omũ. Goja tu aman me imã arê, ane. ⁶⁵ Nãm me prĩ:ne o ajkê. Nãm me aprỳ:o kumex.

Me rũnh kute Jeju axwe jabej kukjêr.

Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12

⁶⁶ Nhyim arỳm akati nhyim kam mebê idjaer bêngêtmẽ me kady Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ me kute Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ, me ta ne me

aben pydjín amiwỳr Jeju 'uw. Nhym kam me me'ỳr Jejuo mōn o bōx ne me kabem kudja. ⁶⁷ Me kabem kudja nhym me kum,

—Goja on me imã amijarẽ. Djãm abê me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati, nẽn? Goja on me imã amijarẽ, ane.

Nhym kam memã,

—Got ba ren me amã amijarẽ ga ren me amim imar kêtumrẽx ne. ⁶⁸ Ba ren badjwỳ me akukij ga ren me imã arẽn h kêt ne. ⁶⁹ Nhym bep jakam gêdja ba on Metĩndjwỳnh pymati djubôk'ãnh nhỹ. Ba ije amijo inhi ne ibẽnjadjwỳr raxkam gêdja ba ubôk'ãnh nhỹ, ane.

⁷⁰ Nhym kam me kunĩ kukij ne kum,

—Djãm abê Metĩndjwỳnh kra? ane.

Nhym kam memã,

—Ãã, kôt ne ga me aje arẽnhwã, ane.

⁷¹ Nhym kam me abenmã,

—Bir be, arỳm ta kute amijo Metĩndjwỳnhja ma. Mỳj kadjj dja gu me ajte me'ôdjwỳ kukij? Kati, ta ne arỳm amijarẽ gu me arỳm kuma, ane.

23

Piratu kute Jeju axwe jabej kujêr.

Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28

¹ Nhym kam me rũnhja eku:n kãjmã djan mũjar Piratu'ỳr o mōn o bōx. ² O bōx ne kam Piratumã Jeju kãmex jarẽn kum,

—Ë, tãmja ne axwere. Tãwã ne ar me ibê idjaer noo biknoro ba. Ba meo tỳm ne awỳr o mō. Nãm we me imã, “Kwãrĩk wãnh ga me bẽnjadjwỳr raxbê Xedja me kunĩmã ỳr djwỳnhmã pi'ôk kaprĩ nhõr kêt”, ane. Ibê me anhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatikam gêdja ba ipymao ar me apytàn

me ajo iba, ane. Nãm we ã me inoo biknoro ane, ane. Nãm ã me Jejuo 'êxo ane.

³ Nhyam kam Piratu Jejumã,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax? ane.

Nhyam kam kum,

—Ãã, kôt ne ga aje arënhwã, ane.

⁴ Nhyam kam Piratu me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ me krãptĩmã,

—Nã bãm te kukij. Ajmã kute kêt. Axwe kêt kumrëx, ane.

⁵ Nhyam kam me mã kum 'ã apnê. Kum 'ã apnê:n kum,

—Kati, nãm prĩne aben kadjy memã 'êx mō. Nãm Garrêja kurũm tẽn Djudêjakam bõx ne aben kadjy memã 'êx. Nãm krĩ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ krĩ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'êx ne ajte amũ 'õkam bõx ne aben kadjy memã 'êx. Ne jakam arÿm bõx, ane.

Erodji kute Jeju axwe jabej kukjêr.

⁶ Nhyam Piratu me kabẽn ja man kam abej me kukij ne memã,

—Djãm Garrêjakam me kra'õ? ane.

⁷ Nhyam me kum “Ãã” ane. Garrêjakam me ja nhõ bẽnjadjwÿr nhidjibê ne Erodji. Ajbir Djeruxarêkam bõx. Kam ne Piratu Erodji'ÿr Jeju jano, Erodji kute Piratu kudjwa Jeju kukjêrmã. Jejubê Garrêja krakam ne kum ano. Nhyam me arÿm 'ÿr o bõx. ⁸ Nhyam Erodji Jeju pumũn kam kĩnhkumrëx ne. Amrêbê ne Jeju'ã ujarënh man kam te kute tãri omũnh prãme. Nhyam kam me arÿm 'ÿr Jejuo mōn o bõx nhyam kam kĩnhkumrëx ne. Kute kum mÿjja pumũnh kêt'õ nhipêx nhyam kute omũnhmã ne bit 'ã kamnhĩx ne. ⁹ Ne kam te Jeju kukjêr krãptĩ ne. Nhyam mrãmri bẽn kêt mex ne dja.

¹⁰ Nhy m bep me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ ne me Jeju kuri ku'ên kam mã kum arẽ. Kum kàtàm jarẽnho ku'ê. Djã nãm me akràn mã kum arẽ? Kati, nãm me tu Erodjimã Jeju jarẽnho bê: ne. ¹¹ Nhy m kam Erodji õ krākamngõnhremẽ ro'ã Jeju japrỳ ne 'ã keket ne kam kum me bẽnjadjwỳr kà jadjàn kam akubyn ajte Piratu'ỳr ano nhy m me ajte akubyn 'ỳr o mõn o bõx.

¹² Nhy m Erodjimẽ Piratu ar myt tãm kam abeno õbikwa. Jejukõt ne ar abeno õbikwa. Amrẽbê ne arkum aben kurê ne kam ajbir arỳm Jejukõt abeno õbikwa. Piratu kute Erodji'ỳr Jeju janorkam ne ar arỳm abeno õbikwa.

Piratu kute Jeju bĩn kadjy memã kanga.

Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39

¹³ Nhy m me akubyn Piratu'ỳr Jejuo mõn o bõx. O bõx nhy m kam Piratu me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ me kute meo ba djwỳnhmẽ me kàtammẽ meo akprõn kam memã,

¹⁴ —Ê, tãm ne ga me iwỳr o mõn o bõx ne kam imã, “Tãmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipõkri kukij, nhy m ajmã kute kêt kumrẽx. Mexkumrẽx. Nã gãm me ajêx ne arĩk kàmex jarẽ. ¹⁵ Nhy m Erodjidjwỳ te ikudjwa kukij nhy m mexkumrẽx. Ga kute ajte akubyn me bawỳr anorja pumũ. Be, mỳj kadjy dja ba kubĩ? Ije bĩn prãm kêtê. ¹⁶ Kam dja ba tu kaprêprek kajgon ano, ane.

¹⁷⁻¹⁹ Nhy m kam me kunĩ axikõt kum 'ã àpnẽnho kumex. Ne kum,

—Kati, on o tẽn abĩn me imã Baraba bõm amẽ, ane.

Nãm Piratu me kute Metĩndjwỳnh me irõbê mrãn nhõ akati mar kunikõt me pỳnh ne bõm me rẽnho tẽ. Me axwe nhy m kute mebê ijêja ne bõm me rẽnho tẽ. Baraba ne axwekumrẽx. Nãm me bẽnjadjwỳr kadjy memã 'êx nhy m

me me bēnjadjw̄yr'ȳr prōt ne, nhym ta adjw̄ynhdjw̄y me kw̄y pa. Tām ne Piratu kubê ijê. 'Ă ne me ku'uw ne kum,
 —On rūm tāwā o tēn abīn pānh me imā Baraba kaba, ane.

²⁰ Nhym Piratu te kute Jejumā irer prāme. Ne kadjy ajte memā kabēn ne memā,

—Ba kum inhiren ano, ane.

²¹ Nhym me kàj bê: 'ă kum apnēn kum,

—On pīte'y'ă anhô. On pīte'y'ă anhô, anhỹro kumex.

²² Nhym kam ajte memā,

—Tô m̄y kam? Mā ne kute dja ba kubī? Djām axwe? Nā bām te kukij nhym axwe kêt kumrēx. Kam ne ba ije bīn prām kêtê. Dja ba tu kaprêprêk kajgon kam akubyn ano, ane. Nām te memā anen te memā anen kam ar̄ym ajte te memā ane.

²³ Nhym me m̄ 'ă kum apnê. Nām me kàj bê kum 'ă àpnēho kumex ne kum,

—On pīte'y'ă anhô, on pīte'y'ă anhô, ane. Nām me t̄yxo Piratu jakrenh mex ne prīne kabēno katy. ²⁴ Nhym kam me umaje “Ă” anen tu memā kanga. ²⁵ Nhym me'ô kute bēnjadjw̄yr kadjy memā 'êx ne ta kute me kw̄y parja Piratu kaba. Me kute Piratumā “Me imā Baraba bōm amē”, anhỹr ja ne kaban anon kam pānh memā Jeju kanga, krākamngônhre kute Jeju bīnmā memā kanga. Me kum kurêkam ne me 'ă Piratumā apnê, kute bīnmā. Nām me kum 'ă àpnēho katyk mex ne. Nhym kam ar̄ym me kute bīnmā memā kanga.

Me kute pīte'y'ă Jeju nhô.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

²⁶ Nhym kam krākamngônhre ar̄ym o mō. O mō nhym kam me'ôja tēn me kajpa. Me'ô nhidjibê Ximāo, pykabê Xireni kra'ô. Arwā kurūm ne tēn me kajpa nhym me pa 'am̄yn ikreikam pīte'y djin kam kum,

—Kum amỳ, ane.

Nhym kam kum kumỳn o Jeju katèn o mō. ²⁷ Nhym me itepato kôt mō. Nhym me niredjwỳ kôt mō. Mōrkôt abej mỳr mō, kàj bê abej àmra mō. ²⁸ Nhym Jeju me'ỳr akẽx ne memã,

—È, àpnhĩre ar, Djeruxarẽkam me kra, kwãrĩk wãnh ga me ijabej amỳr kêt. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw. ²⁹ Dja ã meo bikẽnh djà nhõ akati me awỳr bõx. Dja me awỳr bõx nhym me abenmã, “Ỗ, me nire kra kêtja ne me mrãmri kĩnhkumrẽx. Ne me kute kra jamỳnh kêt djwỳ kĩnhkumrẽx. Ne me kute krao kaõr kêt djwỳ kĩnhkumrẽx”, ane. Me jabit dja me mã prõt ne kato.

³⁰ “Ne ajte kamã tokry pymaje krãnhmã,

‘On amrẽ me inhiby arõrõk ne me inhimex’, ane.

Ne kam ajte krãnh kryre jamã,

‘On amrẽ me inhiby arõrõk ne me ijo apdju’, ane.”

³¹ Ga me kute ã pĩ ngoo anhỳrja pumũ. Godja arỳm pĩ ngrà nhym mã dja me ajte on? Ba ne ba ajmã ikute kêt kumrẽx ne itokry rax ne. Nhym bep mrãmri me axweja, mã dja Metĩndjwỳnh me on, Djeruxarẽkam me ajaxweja on? ane. Nãm ã Jeju mỳjja kute meo bikẽnh djà nhõ akati djwỳnh rãm ã memã arẽnhõ anen ta amijaxwe kêt'ã pĩ ngo jakren me axwe'ã pĩ ngrà jakre.

³² Nhym me amẽ ar kàtãmja Jejukôt aro tẽ, me kute pĩ'ã Jejukôt ar nhõr kadjy. Ar kute mekam ar amikrào baja ne me kute Jejumẽ ro'ã ar parmã aro mō. ³³ Aro mõn aro bõx. Krãnhbê me krã'i'ỳr ne me Jeju aro bõx. Aro bõx ne kam apỳnh pĩte'y'ã ar adjuw. Ne kam ar ikramã kàxirãxo iten ar parjamo iten kam kàjmã krekam ar umjuw. Nhym arỳm ar arij. Jeju õkredjàkôt wajêt nhym aktã ar axweja ijèn o wajêt. ³⁴ Nhym kam Jeju me nẽje Bãm mã kabẽn ne,

—Djünwã, dja ga tu imar krãtan mekam angyr kêt. Me kute ibĩnja dja ga tu mar krãta. Me kute ibĩnja ne me kute gu bakukràdjã mar kêtikumrëx, ane.

Nhym kam me abenmã kãja ngrã. Nãm me apÿnh kute kã jamÿnh kadjy kën kryre rë. Me kute ari kën kryre rënhkôt ne me amijo kubëkã pytãn amÿ.

³⁵ Nhym me kunĩ no ma mõn Jeju pumũnho dja. Nhym me bënjadjwÿrdjwÿ aprÿo dja. Nãm me abenmã,

—Amübit ne me utã. Goja gë ta amiptã. Goja gë Metĩndjwÿnh kute anor nhym kubë me banhõ Bënjadjwÿrbë kumkatikumrëx jabej goja on amiptã, Metĩndjwÿnh kute amijo utãr jabej goja on amiptã, anhÿro kumex.

³⁶⁻³⁷ Nhym me krãkamngõnhredjwÿ 'ã keket ne aprÿo kumex. Nãm me 'ÿr bõx ne kum pidjõ kangõ kadjã bën kum,

—Ajrã, goja on amiptã. Goja abë mebë idjaer nhõ bënjadjwÿr rax jabej goja on amiptã, anhÿro dja. ³⁸ Ne kam ajte Jeju nhimõkri pi'õk no'õk nhipëx ne kunhõ. Me kute omũnh ne kam kute,

—Mebë idjaer nhõ bënjadjwÿr rax ne ja, anhÿr kadjy ne me imõkri kunhõ. ³⁹ Nhym kam me kute Jeju nhikõ'ã amë ar axwe nhõrja ikjêja Jeju japrÿo wajêt. Ne kum,

—Goja abë mebë idjaer nhõ Bënjadjwÿrbë kumkatikumrëx ne goja on amiptãn ar badjwÿ ar ipytã, ane.

⁴⁰ Nhym kam ikjêja kum bën tÿx ne kum,

—Kwãrik wãnh. Birãm amã Metĩndjwÿnh puma kêtikumrëx. Me kute gwaj bjanhõr ga arÿm gadjwÿ atyk 'ÿrja pumũ ne kam ajmãn amã Metĩndjwÿnh puma kêt mex ne. ⁴¹ Mrãmri ne me kute arÿm gu babĩnmã arÿm ã gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikràõ baba nhym

arÿm me kute pãnh gu babĩnmã. Nhym bep tãmjã ne kute ajmã mÿjja 'õo kêtikumrëx, ane. ⁴² Ne kam ajte Jejumã,

—Jeju, gora anhõ me ja kunĩ kadjy abënjadjwÿr ne aje ar meo abakam gora badjwÿ ima, ibiknor kêt kadjy ima, ane.

⁴³ Nhym kam Jeju kum,

—Myt ja tãmkam dja gu baro'ã kàjkwakam Ibãm nhõ pyka'ÿr bõx. Mrãmri ne ba arÿm amã ikabën pydjìn arë, ane.

⁴⁴⁻⁴⁵ Nhym arÿm kàjkwa nhipõkri myt nhÿ. Nhym kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunĩkõt me'ã akamãt kô tyk ne, arngro kêtikumrëx ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhym 3 orakam, amykrykambit arÿm ajte kàjkwa no põt ne. Arÿm ajte myt kato. Nhym arÿm Metĩndjwÿnh nhõ kikreti kadjwÿnhbê kubëkãtija ta amikadjõ. Nãm kõnh e ty:k ane. ⁴⁶ Nhym kam Jeju Bãmmã amijarë. Kàj bê kum amijo akij ne kum,

—Djũnwã, ba wãm awÿr ikarõ jano, ane.

Nãm ã kum anen kum amikarõ janon ate ty. ⁴⁷ Nhym krãkamngõnhre krãptĩbê 100 nhõ bënjadjwÿr Jeju tykkõt omũn kam Metĩndjwÿnhmã rax jarë, ne,

—Mrãmri ne djãm tãmjã axwe kêtê. Mexkumrëx, ane.

⁴⁸ Nhym me itepato kute Jeju tykkõt omũnhmã mõrja arÿm mÿjja kunĩ pumũn kam akubyn mõn kaprĩkam aminhõkõt titiko mõ, ùrkwã'ÿr binhirênh mõ. ⁴⁹ Nhym bep õbikwa kunĩmë, Garrêja kurũm me nire kõt mõrjamë, me tãm ne me arek omũnho dja, kum kre rax ne omũnho dja.

Me kute Jeju jadjàr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Dju r 19.38

⁵⁰⁻⁵² Nhym kam me'õ nhidjibê Jõdje ne Piratu'ÿr tẽ. Mebê idjaer nhõ kr'õ nhidjibê Armatêkam kra'õ. Nãm me rũnh bikprõnh djãkam mekõt mrã. Kabën mexkumrëx,

katàt ne mrã. Nnym me kute Jeju bĩnmã amim 'ã karõo nhỹ nnym kam te nẽje me kukrà. Atemã ne kabẽn. Me ja kabẽnkõt kabẽn kêtê. Nãm amim Metĩndjwỳnh kamnhĩx ne. Metĩndjwỳnh bõx ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo bamã ja ne amim kamnhĩx ne. Tãm ne Piratu'ỳr tẽn bõx ne Jeju'ã kuma. Kute Jejuo rwỳk ne adjarmã ne 'ỳr tẽn bõx ne 'ã kuma.

⁵³ Nnym kam kum “Ã” anen kam kum kanga. Nnym kam pĩte'y'ỳr tẽn kam Jejuo ruw, kute adjarmã. Ne kam kadjy kubẽkà mexja byn kam prĩne o kupun kam kẽnkrekam adjà. Me kute kẽnkre kakrwỳnh nyjakam adjà. Kraxje me kute kam me'õ jadjàr kêtikumrẽx. Kam ne adjà.

⁵⁴ Pi'òk ràràr nẽje akati jakam ne adjà. Akati jakam ne me no katon õ mỳjja kupẽnho kumex. Pi'òk ràràr kेत्रि õ mỳjja kupẽnho kumex. Akati jakam ne adjà.

⁵⁵⁻⁵⁶ Nnym me nire Garrêja kurũm Jeju kõt mõrja mekõt mõn omũ. Nãm me kute kẽnkrekam adjàrkõt omũn kam akubyn ùrkwãmã mõn bõx. Bõx ne kam me kudjỳ djàmẽ pidjỳ nhĩnmẽ kubyn abenkam o akàn kam kadjy kudji. Nnym pi'òk ràràr nnym arỳm me nire tyk djà kêtõ kumex, Mõjdjê kukràdjàkõt ne me pi'òk ràràrkam tyk djà kêtõ kumex.

24

Jeju akubyn tĩn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Dju r 20.1

¹ Nnym arỳm pi'òk kamrêk. Nnym ar nire kry:ràm kò rã'ã kute me kudjỳ djà abenkam o birênh ne irja byn 'ỳr o mõ, kẽnkre'ỳr o mõ. Ar kute kẽnkrekam adjàrja'ỳr o mõ.

² Nãm ar bit Jeju'ỳr o mõ, ar kute o kudjỳmã ne ar bit 'ỳr o mõr kajgo. Nnym arỳm me kute kẽnpotio 'ã ijêja arỳm amijã kutan kre jakà'ã amidjan dja. Me'õ ne o mõn kudja

nhym dja. ³ Nhym ar nireja 'ÿr mōn kēnkremā wangij ne kam te Jeju nōr djà kamū nhym nōr kêt ne.

⁴ Nhym ar te kute mÿjja'ō marmā o dja nhym adjynkêt ne ar my amānhkrutja ar aêrbê kato. Tu ar nokam kato. Ō kubêkà jadjê:nh ne ar kuri dja. ⁵ Nhym ar te tîn prāme ne rôrôk ne ponh ne ikwā. Nhym kam arkum,

—Mÿkam ne gar me tykkam me'ō akubyn tînja jabej mō? ⁶⁻⁷ Ë, ar nōr kêtja pumū. Arÿm ne akubyn tîn ne kato. Djā ne gar kabēnja ma. Amrêbê ne ar amā, Garrêjakam ar ba rā'ākam ar amā, “Gêdja me me axwemā ikanga. Ba ije amijo inhî dja me me axwemā ikanga nhym me pîte'y'ā inhô ba ty ne ijā akati amānhkrut ne ikjêkêt ne akubyn itîn ne”, ane, ā ar amā ane. Ā ar amā ane gar ajte abej mō, ane. Nām ā kadjy mrānh djwÿnh arkum ane.

⁸⁻¹⁰ Nhym kam ar nire arÿm Jeju kabēn ja ma. Kabēn ja man kam akubyn kēnkre kurūm mō. Mōn bōx ne kam Jeju kôt ba djwÿnhmā mÿjja kunī jarē. Kôt ba djwÿnhbê 11mē ōbikwaja kunīmā mÿjja jarē. Marij Madarenamē Djōwanāmē Xijagu nābê Marijmē ar ro'ā mōrjamē. Ar ja ne Jeju'ÿr mōn te nōr djà kaprān bōx ne memā arē, Jeju kute tūmrām ar anorjamā arē. ¹¹ Nhym bep nām me ate krā. Nām me o kabēn kajgon kam tu ate krān amim kamnhîx kêt ne. ¹² Nhym bep Pedrubit ne ekrux ne kāmā djan kam kēnkre'ÿr prôt ne 'ÿr bōx ne kam te 'ā ibôn ÿmkjêro nō. Te abej rîto nō. Nhym kupu djābit ate nō. Nhym omūn kam akubyn tē, te kute amikam mÿjja'ō marmā umar tē. Tēn ũrkwākam bōx.

Imau'ÿr Jejukôt ba djwÿnh tē nhym ar nokam amirît.

Mak 16.12

¹³ Nhym myt tām kam kôt ba djwÿnh amānhkrut ne krī ngrire 'ō'ÿr tē. Krī ngrirebê Imau'ÿr ne ar tē. Djām mūjar got. Tām ne ja. Djeruxarē kurūm pry'ā akrebê 11 kirometu 'ÿr ne ar tē. ¹⁴ Ne kam abenmā kabēn tē, abenmā

Jeju bĩnmě mỳjja ja kunĩ jarěnho tẽ. ¹⁵ Abenmã arěnho tẽm rã'ã nhym Jeju arkôt bôx. Arkôt bôx ne arým ro'ã mō. ¹⁶ Nãm ar omũnh kajgo. Bãrãm mỳjja ne ar no'ã nhym ar te kute omũnhmã. Jeju ta ne aminêje ar no nhity ne kam arkum,

¹⁷ —Ije tō mỳj ne gar abenmã arěnho tẽ? ane.

Nãm arkum kaběn nhym ar tẽm tỳx katikôt djan kam kaprĩre, nokre kaprĩre ne dja. ¹⁸ Nhym kam ikjêja idjibê Kreôpa kum,

—Ije birãm apydji ne ga aje mỳjja mar kêt, mỳjja ajbir katorja mar kêt ne. Djeruxarêkam me kunĩ ne me kuma, ane.

¹⁹ Nhym kam kum,

—Ije nhym mỳj nã? Nhym mỳj ne gar abenmã arěnho tẽ?

Nhym amě ar ja kum,

—Ije tō gêt Nadjarekam me kra'ō nhidjibê Jeju. Metĩndjwỳnh kaběn jarěnh djwỳnh'ō. Kaběn mexkumrêx. Nãm katàt memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarěnh mexkumrêx ne. Ne ar memã mỳjja pumũnh kêt kwỳ 'yro ba. Mỳjja kwỳ nhipêx mexkumrêxo ba. Kam ne Metĩndjwỳnh kam kĩnhkumrêx nhym me kàtàmdjwỳ kam kĩnhkumrêx.

²⁰ Nhym bep me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmě me banhõ bẽnjadjwỳrmě, me ja ne me me kute bĩnmã memã kanga nhym me pĩte'ykam kubĩ. ²¹ Ý, kute me bakurê djwỳnhbê me bapytàrmã, me babê idjaer pytàrmã ne bar bajbit amim kamnhĩx ne, nhym arým ty. Nãm me arým kubĩ nhym kam arým 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt. ²²⁻²³ Nhym ar nire ar ikôt Jejumã àpěnh ja ar ijaê. Kry:ràm ne ar kěnkre'ỳr mōn te abej ne kam akubyn bôx ne kam we ar imã, “Arým ne bar mỳj me'ōja pumũ. Birãm kadjy mrãnh djwỳnh got bar omũ. Nhym ar imã, ‘Jeju ne arým akubyn tĩn ne’, ane.”

Nà, nām ã ar nire ar ijaêro ane. ²⁴ Nhym kam ar ijõ kēnkre'ȳr tēn te kam abej. Nhym kēnkre kaprỳ ne. Mrāmri ne ar nire kôt arē. Nhym bep Jeju ta ne amirīt kētkumrēx, ane. Ā kum ane. Nām ã Jeju kôt ba djwỳnh Jejuo atemã me'õn ã kum kabēn ane.

²⁵ Nhym kam Jeju ta arkum,

—E kum ar ano kêt. Mỳkam ne amrēbê Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh me amã mỳjja ja jarē ga me tu amim mar ne amijamakkrekam kunĩ nhôr ne ar o aba kêt ne. ²⁶ Mrāmri ne arỳm Bēnjadjwỳrbê kumkati tokryn arỳm kàjkwamã tēmmã. Amrēbê Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh kute arēnh kôtô. Dja tokry kumrēx ne kam arỳm bēnjadjwỳr rax kadjy kàjkwamã tē, ane.

²⁷ Ne kam prĩne arkum Metĩndjwỳnh kabēn'ã ujarēnh tē, Metĩndjwỳnh kabēnkam ta amijã ujarēnhja ne kunĩ arkum 'ã ujarēnh tē. Nām Mõj djê kumrēx memã 'ã pi'òk no'òkmo krax nhym kam atãri Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh djwỳnh memã 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam ta amijã ujarēnh tēm tãmtã ĩ amũ 'ã ujarēnh tē.

²⁸⁻²⁹ Nhym kam ar ro'ã mō. Ar krĩ'ȳr tēmja'ȳr ne ar ro'ã mōn kam arỳm tēpo mō. Nhym kam bit Jeju mã tēmmã. Nhym ar kabēno nê ne kum,

—Jãnh ar inhũrkwākam ar inhikô'ã nō. Arỳm ne apajrũm myt nhỹ. Arỳm akamàt 'ȳr, ane.

Nhym kam tu arkôt wadjã. ³⁰ Ne kam bit õ kwỳ krēnmã nhỹ. Õ kwỳ krēnmã nhỹn kam djwỳ byn Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarēn kam ipôn arkum kungã. ³¹ Nhym kam ar amak e tyk anen arỳm Jeju ma nhym kam tu ar nokam akuno. ³² Tu ar nokam akuno nhym kam ar abenmã,

—E kum tãm. Ga pry'ã kute gu bamã Metĩndjwỳnh kabēn'ã pi'òk no'òk jarēnhho tēm gu bakĩnh ne bakrãkà 'ô nhỳnhja pumũ, ane.

³³⁻³⁴ Ne ekruX ne kàjmã djan kam ajte akubyn Djeruxarẽmã tẽ, Jeju kôt ba djwýnh'ýr tẽ. Jeju kôt ba djwýnhbê 11mẽ õbikwamẽ ne ar ro'ã aben pydjín nhỹ. Nhym kam ar ar ja'ýr bõx. Bõx nhym ar aben pydjín ýr ja ar kutã arkum arẽ,

—Mrãmri ne arým Bẽnjadjwýr akubyn tĩn ne katon Ximãomã amijo amirĩt ne, ane. Ar kutã ne ar arkum arẽ.

³⁵ Nhym kam ar nĩnh tẽmjadjwý amipãnh arkum arẽ. Pry'ã ar tẽm nhym Bẽnjadjwýr Jeju arkôt bõx ne ro'ã mõr ne kikrekam ýr nhym kute djwý nhipõnh ne 'ã Metĩndjwýnh 'wýr ne arkum õr nhym ar kute kôt kum kator ja ar amipãnh arkum arẽ.

Kute kôt ba djwýnhmã aminhĩ kamjýr rã bẽn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

³⁶ Nãm ar arkum arẽnho ãm rã'ã nhym Bẽnjadjwýr ta ajte tu ar nokam katon ar ipõkri dja. Ar ipõkri djan arkum,

—On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

³⁷ Nhym kam ar tĩn prãm ne kum uma: ne. Nãm ar Jejuo me karõn kam kum uma: ne. ³⁸ Nhym kam arkum,

—Mýkam ne gar amikam atĩn prãm ne anhõkre kadjwýnhbê amim, “Mýj ne ja? Birãm me karõ ne ja”, anhỹro akumex? ³⁹ Ë, ar inhikramẽ iparkam kàxiràx djwakreja pumũ. Ba. Atemã me'õ kêt. Gop ar ikupên ipumũ. Djãm ã me karõ kute anhỹr? Me karõ ã kute anhỹr kêt. Gop ar inhĩmẽ ijija pumũ. Djãm me karõ ã 'imẽ ĩ kute anhỹr got, ane.

⁴⁰ ã arkum anen kam arkum aminhikramẽ amipar bẽn kam ari arkum o apa. ⁴¹ Nhym ar omũn kam kĩnhkumrẽx ne. Ne kam kĩnhkam amim,

—Ije, djãm tãm? Kati, Atemã me'õ. Nàr kon tãmỹ, anhỹro kumex. Nãm ar kĩnh rax ne kam te kute marmã o dja. Nhym kam Jeju arkum,

—Djori mýjja ba kukrẽ, ane.

⁴²⁻⁴³ Nnym kam ar kum tep djär kwỳ tan kungã nnym kubyn kukrẽ. Nnym ar arek 'ã omũho nhỹ.

⁴⁴ Nnym kam arkum,

—Ë, ar ikabẽn ja ma. Ar akam ar ibari ikabẽn ja gop ar ama. Nã bãm anhỹr djwỳnhràm ar amã,

“Me kute ijã pi'òk no'òkja kunĩ dja apòx gar omũ. Mòjdjêmě me Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh kute ijã pi'òk no'òk nnym me ijã ngrerdjwỳ 'ã pi'òk no'òkja kunĩ dja apòx gar omũ”, ane. Nã bãm ã ar amã ane nnym arỳm apòx gar arỳm omũ, ane.

⁴⁵ Nãm ã arkum anen kam arkum Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òkja kunĩ jarẽnho tẽn kadjy ar amak bô nnym ar kam kuma. ⁴⁶ Nãm arkum,

—Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òkkam ne, “Bẽnjadjwỳrbê kumkati dja tokryn tyn 'ã akati amãnhkrut ne ikjê kêt ne akubyn tĩn ne kato”, ane. ⁴⁷ Kam dja me pyka kunĩkôt kàj bê 'ã ujarẽnh mō gê me amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akêx gê Metĩndjwỳnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Djeruxarêkam dja me memã arẽnho krax ne. Ne kam apỳnh pyka kunĩkôt memã arẽnho ajmà. Nãm ã me anhỹr djwỳnhràm Metĩndjwỳnh kabẽnkam 'ã pi'òk no'òko ane.

⁴⁸ Nnym arỳm apòx gar ga anoo prĩne omũ. ⁴⁹ Jakam dja ba ar amã Ibãm Karõ jano. Ibãm kute ar amã kabẽn pydjĩn arẽnhja tãm, kute ar amã Amikarõ jarẽnh tãm dja ba amrẽ ar amã ano. Gora ar arek krĩraxbê Djeruxarêwãkam arek djan kam ama. Adjãm rã'ã gê arỳm ar awỳr bõx. Dja kàjkwa kurũm ar awỳr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tỳx gar kam atỳxkumrẽx ne kam pyka kunĩkôt 'ã adjujarẽnh mō, ane. Nãm ã arkum ane.

Jeju kàjkwamã àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰ Ne kam krĩbê Betanhamã aro mõn aro bõx. Djeruxarẽ kurũm aro mõn aro bõx ne kam aro kĩnh ne. Kute aro kĩnh kadjy ne arkum ikra bẽn arkum kabẽn ne. ⁵¹ Arkum kabẽno ãm rã'ã, tu kabẽn konenh mebê kàjkwamã wabin kam arỳm kàjkwakam õ pykamã bõx.

⁵² Nhym kam kõt ba djwỳnhja kum mex, rax jarẽho kumex. Ne kam akubyn Djeruxarẽmã arỳm mõn bõx. Kĩnhkumrẽx ne mõn bõx. ⁵³ Ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ar mã Metĩndjwỳnhmã mex, rax jarẽho ba. Mrãmri. Tãm ne ja.

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽ Ny Jarẽnh New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27
